

IOANNIS SCHOLASTICI PATRIARCHAE CP.

QUINQUAGINTA TITULI CUM ALIIS VARIAE AETATIS APPENDICIBUS.

I. Ioannes, communi pene illustrium in ecclesia antiochena virorum agnomine dictus, natus in vico Sirmio 1), oriundus Cynegica ex regione, rei primum forensi operam dedit. Publicae iuris scholae, nondum a Iustiniano suppressae, Beryti, Caesareae, in Oriente vulgo florebant. Antiochiae egregii erant antecessores, quorum precibus, ne alia memorem, Athanasius Emesenus suos ornavit commentarios. Iisdem fortasse moventibus, aliorum certe ductus exemplo, Ioannes aequae scholasticus, necdum, ut videtur, ascriptus clero, leges ecclesiasticas sedulo collegit, collectasque distribuit in quinquaginta titulos. Cui parum fuit Ecclesiae suum contulisse studium, quin nomen etiam clero daret. Sacris initiatus, adeo apud patriarcham gratia valuit, ut eius vice apocrisarius mitteretur Constantinopolim. Qua in urbe ea dexteritate aut fortuna usus est, ut sive ab imperatore sive a clero et plebe, S. Eutychio a dignitate moto surrogaretur. Inde multorum querelae satis asperae, quum alii eum haereticis faventem 2), dicant, alii « intrusum, servum gloriae et nundinatorem rerum sacrarum 3). » Mitiora suadent tum sacri honores eius memoriae dati apud Graecos, tum silentium et pax a Romanis pontificibus, qui non segnes caeterorum antistitum vindices esse solent, neque singularum ecclesiarum muti custodes. Omnem erroris nebulam dispellunt, qui nuper etiam Iustinianum eximunt 4) ab impietate Incorrutibilium. Quod spectat ad sedem audacius occupatam, haud aegre notaverim et eandem procellam, quae Eutychium Apameam rapuit resque miscuit byzantinas, sedem quoque antiochenam perflavisse, sanctumque pepulisse Anastasium; et plane idem de Ioanne dicendum, quod antea de Gregorio Sinaita, qui per multos annos alienam rexit ecclesiam vicario iure. Uti Gregorio sancti amici et egregia fama, ita dudum Ioanni neutrum defuit. Eum quoque S. Simeon Stylites precibus et oraculis adiuvit 5), ut Gregorium beatus abbas Sergius. Et quemadmodum Ioannes Iustiniano et Iustino, sic Gregorius admirationi fuit, non Romanorum modo, sed etiam Persarum imperatoribus. Egregia demum utriusque opera supersunt, inter quae eminent L tituli quos Ioannes Antiochiae collegit, edidit vero iterum, iam patriarcha factus, et multis locupletavit auctariis. Cum obiisset a. 577, post eum S. Eutychius Byzantii rursus, ut paulo post Anastasius Antiochiae, sacra gubernacula suscepit.

II. Quale fuerit Ioannis consilium in condendis L titulis, ipsius prooemio satis declaratur. Additur in sequenti indice quidnam habuerit ad manum, quaeve acceperit. Cui viam stravit aliud simile LX titulorum opus. Praesto fuit codex canonum ex decem conciliis

1) *Sirmio*. Theophan. Chronogr. ad ann. 3557 p. 51. Vita S. Simeonis styl. n. 24.

2) *Faventem*. Cf. Bolland. XXI Febr., inter praeterm.

3) *Sacrarium*. Baron. ad ann. 564 n. 14. Bolland. Hist. chron. patriarch. CP. n. 31. Nemo disertius

de eo egit quam Assemanus in Bibl. Iur. or. t. III p. 293-479.

4) *Eximunt*. Cf. Al. Vincenzi Origen. Vindiciae t. IV per totum.

5) *Adiuvit*. Bolland. XXIV Maii in vita l. c.

conflatus; sed Ioannes LXVIII Basilii canones (a XVII ad LXXXV) primus addidit. Erit fortasse qui quum viderit in L quoque libros dividi Iustiniani Digestos, velit inde Ioanni venisse similis quinquagenae consilium. Immo ex Codice, statim ut inserta in eum fuerit novella 1) quae vim publici iuris dedit canonibus conciliorum in Ecclesia iam receptorum, derivari ego crediderim tum syntagma sive codicem decem synodorum, tum consuetudinem ecclesiasticas leges sub certis titulis distribuendi. Haud clericis enim tantum, sed ipsis antecessoribus, hac novella edita, necesse prorsus erat et leges Ecclesiae noscere, easque facili usurpare indagine. At semel iterumque post alios Ioannes rem confecit; quomodo autem a posteriore prius differat Ioannis opus, aegre coniectare datur. Inter multas codicum varietates, haud negaverim duplicem occurrere scripturam, unam ab editis titulis haud multo dissimilem, alteram vetustissimo codice vaticano, saeculi IX manu, feliciter insertam. Sed quum plusquam dimidiam venerandi codicis partem aevum tulerit, desperaverim fortasse amissa resarcire, nisi appulisset nuperrime in bibliothecam Parisiensem, cl. v. Minoïdae Mynae opera, codex alter, e monte Atho acceptus, simillimus vaticano. Eadem plane operis ratio, eadem etiam in marginibus scholia, eaedem post titulos appendices. Quidni opiner ad titulos Ioannis secundisque eiusdem curis ea accessisse quaecumque in utroque codice crescunt sensim ac pro re nata, prout ad Ioannis manum obvenerunt aut ex eius tabulis fluxerunt? In utroque enim codice sunt, servato hinc et inde eodem ordine, nicaenus canon *περί τοῦ ἁγίου πάσχα*, tum LXXXVII capitula de quibus mox, deinde Basilii epistolae et pagellae quae ipsius priores et posteriores continent canones in titulis omissos, tum Nysseni, Timothei Alexandrini, Gregorii Thaumaturgi, Athanasii, Dionysii demum Alexandrini canonica opera, in quibus iam pene integer habetur nucleus, qui ab ipsa rerum turba indigestus emicat, unde coaluit corpus canonicarum epistolarum, quae in titulis quidem desiderantur, sed paulo post Ioannem et ante Trullanos vim legis obtinuerunt. Dubio procul accessisse canonibus putem quaedam capita ecclesiastica ex novellis quae ipse Ioannes in LXXXVII capitula divisit.

III. Haec enim titulis addita fuisse a Ioanne iam patriarcha CP. statuitur omnibus fere codicibus qui plus minus integram habent vaticani parisiensisque epigraphen, quae simul L-titulum clausula est et inscriptio LXXXVII capitulorum: *ἐπληρώθη σὺν Θεῷ ἡ συναγωγή τῶν θείων κανόνων, ἐν ᾗ τίτλοις διηρημένων, καὶ ἐκ τῶν νεαρῶν διατάξεων τὰ 2) πζ κεφάλαια Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου ΚΠ. τοῦ ἀπὸ σχολαστικῶν.* « Finita cum Deo est sacrorum canonum collectio

1) *Novella*. Scilicet VI ad Epiphanium archiepiscopum CP. data a. 535.

2) *Appendices*. Utrumque praestat ad alterum, iunctis pressisque lateribus, admove sub litteris A (vatic.) et B (paris). I. collectio L titulum, A f. 1-33; B f. 1-74, sed exciderunt in A capp. I-XXXII et XLI-XLVII. — II. Nicaenum de pascha decretum, A f. 33, B f. 74. — III. Capp. LXXXVII, A f. 34, B f. 74. — IV. Basilii epistola I canonica ad Amphilocho, A f. 54, B f. 105. — V. Nysseni epist. ad Letoium, A f. 66, B f. 112. — VI. Timothei responsa XV, A f. 78, B f. 121. — VII. Basilii ad Gregorium presbyterum, A f. 81, B f. 124. — VIII. Basilii ex capite 27 de Spiritu

Sancto, A f. 83, B f. 126. — IX. Gregorii Thaumaturgi epistola canonica, A f. 84, B f. 128. — X. Athanasii ad Ammun, A f. 88, B f. 128. — XI. Dionysii epistola ad Basilidem, A f. 93, B f. 131. — XII. Basilii ex capite XXVII et XXIX, ut superiora compleantur, A f. 106, B f. 135-143. Huc usque A, ex iis fortasse absolvendus quae in B sequuntur, sed plerumque post Ioannem apud Graecos circumlata sunt, scilicet canones Cypriani et Africanorum f. 144-160, canones alterius synodi nicaenae f. 160, Anonymus de VII synodis f. 168, trullana quaedam f. 169, alia variorum de iuramentis, et mutilae Sisinnii ectheses. Ipse autem parisiensis haud integer e Monte Atho venit.

in L titulos dispartita, ac simul LXXXVII capitula ex novellis excerpta a Ioanne archiepiscopo CP, qui ex scholasticis fuit. 1) » Capitulis de suo ne verbum quidem praestitit, sed inseruit XI novellas, caute et parce receptas, ut infra videtur. Neque etiam regia verba tam presse retinuit, quin plura breviori exprimeret compendio, more scholiorum, quae indices tunc vocabantur, ut fert cum duobus praecipuis codicibus vaticano et parisiensi, alter in monte Atho relictus 2): ὡς ἐν ἰνδίκι. Praeterea brevissimo capitulorum prooemio notatur iam obiisse Iustinianum *divae memoriae* (τῆς Σείρας λήξεως): unde si tituli antiquiores esse nequeunt annis 530–535, capitula infra annos 564–578 incidant requiruntur. Quanti vero pretii sit totum opus, facit in primis S. Papa Nicolaus, qui ad illam *Concordiam canonum* contra Photium provocat 3); testantur permulti codices; confirmant auctaria subinde orta; variis tradunt linguis versiones apud Syros, Aethiopes, Arabas, Slavos; suffragantur iuris ecclesiastici magistri, Arsenius in primis quem lubet minus aequo Balsamoni 4) opponere; neque silent etiam periti legum civilium, id quod sequentia ostendunt continuo.

IV. 1. Ioannis enim vestigia pone sequitur, nisi idem ipse sit, auctor syllogae quae inscribitur: Ἑτέρα κεφάλαια ἐκκλησιαστικά. Sunt XXII capitula, quae ad unum omnia ex ipsis iisdemque novellis desumuntur, et tam in mss. quam in edito Iustelli libro recte Ioanni adiacent. Neque omittendum, ibidem occurrere plura quae ipsum fontem integriorem uberioremque exhibent, quam ut nunc, etiam post multorum curas habetur. Undenam vero capitula tam proxime Ioanni adhaereant, unoque pede cum caeteris LXXXVII ac simili prorsus gressu procedant, vix intelligo, nisi fuerint ipsum Ioannis opus, primum in XXII, deinde in LXXXVII particulas ex iisdem novellis distributum. Quod plane confirmat variorum codicum subscriptio: τέλος τῶν κεφαλαίων ἐκ τῶν νεαρῶν τῶν περὶ ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου ΚΠ. τοῦ ἀπὸ σχολαστικῶν 5).

2. Alius Ioannis aemulus similem exegit collectionem quae dicitur XXV Capitulorum, ex codice potius hausta quam ex novellis: pars enim multo maior, scilicet priora XVIII capitula, totidem codicis referunt leges, Theodosio, Leoni, Iustiniano ascriptas, posteriora VII pertinent ad novellas CXX, CXXXI, CXXXII, CXXXIII, CXXXVII; quae quidem omnia, si pauca excipias, fortasse Ioannes consulto omiserat. Sed pleraque alias non extant graece: inde erecti multorum animi a tribus saeculis, ut editio omnibus numeris absolveretur, quae nobis eadem vulgandi omne onus levavit. Caeterum multis licet in codicibus rescripta, collectio tamen ab antiquis magistris tantum non neglecta fuit. Auctor habetur quidam byzantinus clericus, cui praesto erant novellarum exempla, quae ad patriarchas mitti et inscribi solebant, ut in publico eorum archivio conde-

1) Fuit. Vide infra titulorum varietates, sed sine mora conferatur alia inscriptio codd. florent. et coislin. Ἰωάννου ἐπισκόπου ΚΠ, τοῦ μέγιστον Εὐτυχίου, συναγωγή κανόνων ἐν ἑπτὰ τοῖς διηρημένῃ. Corruat igitur necesse est Bandinii et Lambecii sententia, qui uno alterove codice decepti, collectionem Balsamoni tribuerunt. Vid. Laurent. Catal. t. 1. p. 402; Lambecii lib. VIII p. 960 Kollar.

2) Relictus. In monasterio Φιλοθείου. Multa nimis ad haec Heimbach. p. XLVII.

3) Provocat. Epist. ad Photium; « Quomodo non

sunt penes vos canones sardicensis, quando inter L titulos quibus *Concordia canonum* apud vos textitur, ipsi quoque reperiuntur? » Inde nullo iure intulit Iustellus, Ioannem fuisse omnium primum qui hos canones in codicem Ecclesiae inseruit.

4) Balsamoni. Ad can. trullan. 1, cf. Rhalli syntagm. t. II. p. 311.

5) Σχολαστικῶν. Ita codd. bodleian. 86, laurent. Pl. V, 22, etc. Notavit Heimbachius apud Iustellum XXI capitula adesse, littera δ numeri IV duobus diversis addita.

rentur. Neque ab aetate Ioannis multum recedit, quum de Iustiniano tanquam recente agat, et novellis ita utatur, ac si nondum in fasciculum coactae, *σποράδην* vagarentur 1).

3. Tertius huiusmodi collector succedere solet in codicibus, neque etiam Iustello defuit, curante egregia Fabroti post alios opera; in quo libro non codex solum et novellae, sed etiam Institutiones sive Digesti in usum Ecclesiae extenduntur. Summa epigrapho est a fronte: *Νόμος Ἰουστινιανοῦ βασιλέως, Lex Iustiniani Imperatoris*, quod fusius extenditur in hunc titulum: *Συναγωγή τῶν εἰρημέκων ἐν τῷ κώδικι καὶ τοῖς διγέστοις καὶ νεαραῖς διατάξεσιν, περὶ ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν καὶ μοναχῶν καὶ πραγμάτων εὐαγῶν, ἔτι δὲ καὶ Ἰουδαίων καὶ αἰρετικῶν*. « Collectio expositorum in codice et digestis et novellis constitutionibus de episcopis et clericis et monachis et rebus sacris atque etiam de Iudaeis et haereticis: » Tripartitum esse opus iam per se liquet. Pars autem prima ac praecipua praecedentem titulum sibi vindicare posset, in eo saltem sensu quod codex Iustiniani summam rerum dederit; omnia certe derivantur ex prioribus XI libris et dividuntur in XIII titulos, cum argumento huius primae partis cohaerentes. Praeterea omnibus titulis, si VI, VIII et XI excipias, accedunt loca parallela, quae paratitla inscribuntur, et referunt varios codicis libros, variasque novellas, quae tamen haud semper cum tituli argumento consentiunt. Quaecumque demum titulis XIII continentur, ea deinceps numeris distinguuntur diligenter positis. Secundae vero partis inscriptio a praecedenti differt in primis tantum et ultimis verbis: *Συναγωγή τῶν σποράδην ἐν τοῖς διγέστοις καὶ ἰνστιτούτοις κειμένων . . . καὶ περὶ ἀποτροφῆς παίδων, γερόντων καὶ ἀσθενῶν*. Sex tituli huius partis sunt, nulla autem paratitla, neque ullis numeris quidquam distinguitur. Pars tertia brevius inscribitur: *Καὶ ἐκ τῶν μετὰ τὸν κώδικα νεαρῶν διατάξεων*. Tres tantum titulos habet, novellas XXXIV respicit, neque paratitlis caret. Quae quidem pars postrema, quum reperta sit nihil aliud esse quam tres tituli priores huius commentarii quem Athanasius Scholasticus in novellas exegit, iam facilius negligi potuit. Ex secunda autem parte si ultimum sumpseris titulum *de laicis communibusque personis* ut eum primae parti adnectas, totius collectionis argumentum in XIV titulis exhauritur. Aut ego fallor, aut inde profectus est gnarus, doctusque vir, qui primus Nomocanonis XIV titulorum parens habendus est. Quid vero, si idem sit unusque tam nomocanonis quam tripartitae collectionis conditor? Pace summorum virorum qui ita sentiunt, quantum a rudi saxo statua affabre sculpta distat, tantum hanc farraginem superat artificiosa nomocanonis moles, quippe quae ter in eadem non recidit, quae ab initio formosa et ampla, inde non desinit in incompta fragmenta, quae demum partem integram sive tertiam, tacito quasi furto, ab alieno non rapuit auctore. Verba autem quaedam ex prooemio nomocanonis, quae causam in primis facessunt, suo mox loco declarabuntur, aliisque satis fiet exceptionibus. Quum vero soleant ad calcem tripartitae collectionis poni quasi praeposteræ tres Heraclii imperatoris novellae, inde colligitur auctorem saeculo VII antiquiorem esse, immo scripsisse ante Tiberium et Mauricium, de quibus silet, nec multo post Athanasium et Ioannem Scholasticum floruisse. Caeterum elegantius totum argumentum est, quam ut sequenti articulo non reservetur, iterum et uberius exornandum.

1) *Vagarentur*. Prolixe haec persequitur Heimbachius in cap. II prolegom. t. II, qui post Augu-

stinum, Iustellum, Leunclavium, eadem integriora repetit p. 145-200.

4. Quartus Ioannis aemulator, caeteris praestantior fortasse est; is prae oculis habens utrumque Ioannis opus, ita leges canonesque iunxit, ut ad singulos titulos, recitatis primum canonibus, statim *συνάδοντα νόμῳ* subsequantur. Ea proin colligendi ratione usus est, quae ad alteram scholam mox describendam pertinet, qui tamen cum Ioanne tam aperte iungitur, ut silentio hic praetermitti nequiret. Caeterum, de suo nihil dedit, praeter unum aut alterum dubiae originis scholium. Ab iisdem vero fontibus hausit abunde, nec L titulos, neque XXV aut LXXXVII capitula tantum adhibuit, sed liberius totum codicis, digestorum, novellarumque censum in vectigal adduxit, neque etiam abstinuit ab Athanasii commentario. Sed ubi sive Ioannem, sive Athanasium suos in usus effudit, utrumque contraxit aliquando, aliquando auxit, neque caetera parcius usurpavit. Canones vero neque numero addi, neque minui passus est, sed verba neglexit, nudis usus canonum numeris nominibusque conciliorum. Quibus perpensis, auctor floruisse dicendus est haud procul ab aevo Iustiniani. Haud ita multos sibi codices vindicat, neque frequenti usu commendatur.

5. Post Trullanos patres, sed ante photiana tempora fuit, ut opinor; alius anonymus, qui, praecedentis vestigia presse insecutus, paulo uberiores sibi canones praestitit, etiam quaedam accepit ex trullanis, nisi tamen ea casu non ceciderint e margine in textum; atque etiam *νόμῳ* fruticare iussit, lacunas implevit, et aliquando quae sibi largiora erant, constrinxit liberiori compendio. Sed quum unicus quem sciam codex huius operae supersit, vaticanus 840, nolim quidquam confidentius asserere.

6. Unus item aut alter codex alium prodit Nomocanonis editorem qui saeculo circiter XI floruit, et praeter synodos saec. VIII et IX celebratas, multa potissimum ex canonicis patrum epistolis accepit, neque etiam omisit Afrorum canones quos Ioannes omnino ignoravisse videtur aut omisisse.

7. Unus pariter vaticanus codex est, numero 640, in quo extat ultimus magister hic memorandus: caeteris omnibus recentior apertissime, vix aetate et elegantia maior, quam rudis illa et male assuta charta XV saeculi, in qua involvitur: timeo enimvero ne operam luserit Assemanus qui in his chartis insudavit describendis, quum tumultuaria sint agendi potius quam acti operis elementa; quum innumerae paginae, auctariis paratae, maneat albae et vacuae; quum etiam quae impletae sunt, aut titulos aut rubricas adhuc expectent. Notatu dignum tamen est, etiam diu post acerbam Balsamonis de Ioanne censuram, haud defuisse vel inter recentiores gnarum hominem operosumque L titulorum indagatorem, quorum ad normam cum multo labore excussit universam utriusque iuris suppellectilem, ut singulos titulos amplissimis ornaret fimbriis. Plenis enim manibus primum canones sparsit trullanos, nicaenos, photianos, africanos et innumeras regulas Basilii, Dionysii, Petri, Athanasii, Cyrilli, triplicis Gregorii, Genadii, Nectarii, Tarasii, Nicephori, Nicolai, Sisinnii, Nicetae Heracleensis, Germani Iunioris, quae non ieiunis modo titulis, sed ipsis recitavit verbis; tum etiam scrutari non neglexit tabulas, edicta, novellas sive ante sive post Iustinianum, usque ad Manuelem Comnenum, Ioannem Ducam, Andronicum Palaeologum, ad alios atque alios. Nolim desperare plura de eodem et diligentiora dicere, sed suo tempore, nec nisi in ultimis huius historiae tomis, eos interim qui statim plura desiderant, ad Assemanum mandaturus.

V. Quid vero in sequentibus egerim, paucis eloquar. Post indicem omnium quos superesse novi codicum Ioannis Scholastici, primus locus erit L titulis dandus, iuxta codices simillimos vaticanum veterem et recentem parisiensem, collatis caeteris, quos fere editio Iustelliana redhibet, sed non recitatis ex integro canonibus, ne superiorem tomum repetere cogar; in quo, ne illud omittam, continuo dedi tum ex vaticano codice, tum ex Iustello varias scripturas. Titulos excipient LXXXVII capitula, graece tantum, praemissis argumentis quae sat ampla et perspicua erunt, ut interpretis vicem expleant. Inde Capitula XXII, quae omnino eadem sunt ac praecedentia, nudo schemate conferentur. Alera collectio XXV capitulorum simul et illa quae tripartita dicitur ex vaticanis codicibus accipient florilegium multa varietate distinctum. Ex iisdem membranarum commode Nomocanon multiplici elencho et simili varietate emendabitur, aut locis augebitur quae in Iustelli unica et inconcinna editione desiderantur. Quae omnia eo brevius exequemur, quod alieni fori pene sint, atque in multis indolem referant photiani syntagmatis-ac facile in sequentem de Nomocanone tractatum reservarentur. Si quid demum amplius quaesieris, habes Iustellum qui titulos et Nomocanonem solus satis integre dedit; habes eundem, Leunclavium, Antonium Augustinum, Fabrotum, qui studia contulerunt in tripartitam collectionem et paratitla. Et post Pasinum, Bandinium, Assemanum, Bienerium, qui caetera fusius descripserunt, habes nostri temporis Heimbachium, qui novam in lucem et LXXXVII et XXV capitula produxit.

Vatic. 843 IX saec. — Vide supra p. 269 not. 2.

— 640 XV saec. — Nomocan. L titul. cum canonibus et legibus fuse scriptis f. 30-206.

— 827 XII saec. — Prol. ad L titul. f. 1.

— 840 XVI saec. — Nomocanon f. 15-38.

— 846 XIV saec. — LXXXVII capp. f. 1. — XXV capp. f. 15. — Collectio tripart. f. 49.

— 1142 XV saec. — LXXXVII capp. f. 75-95.

— 1167 XIII saec. — Eadem f. 106-119.

— 1185 XVI saec. — LXXXVII f. 575. — XXV capp. f. 676. — Coll. trip. f. 737.

— 1287 XII saec. — Nomocan. f. 45. — XXI capp. ecclesiastica et XXV capp. imperfecta.

— 2060 XII saec. — LXXXVII capp. f. 169. — XXV capp. f. 183. — Coll. tripartita f. 208.

Palatin. 376 XI saec. — Capp. LXXXVII f. 135. — XXV capp. f. 150. — Collectio trip. f. 222.

Barberin. III. 42 XI-XIII saec. — Capp. LXXXVII f. 118 — 136, desinit in cap. LXVI.

— IV. 58 X. saec. — Ex capp. LXXXVII f. 1, 2.

— VI. 17. — Prologus titul. f. 3, tituli L f. 60-66.

Collegii Romani 4.2.8. (al. D. 20) saec. XVI. — capp. LXXXVII f. 139. — Capp. XXV f. 150. — C. trip. f. 172.

Vallicellian. C. II. 1 XII saec. — Capp. LXXXVII, f. 235. — XXV capp. f. 250. — Coll. trip. f. 281.

— F. 47 XIII saec. — LXXXVII capp. f. 258.

— E. 55 XII saec. — LXXXVII capp. f. 135-141.

Laurentian. Pl. V cod. 22 XI saec. — L tituli f. 1. — Nomocan. f. 60. — Capp. eccles. XXI, f. 76.

Pl. IX cod. 8 XI saec. — L tituli f. 39-67. — Capp. LXXXVII f. 226-244.

— Pl. X cod. 1 XI saec. — Capp. LXXXVII f. 254-267.

— Pl. X cod. 10 XI saec. — L tituli Nomocanonis f. 4. — Capp. LXXXVII f. 226. — Capp. XXV f. 244. — Coll. tripart. ad calcem.

— Pl. LVI cod. 13 XV saec. — Capp. LXXXVII f. 35. — Capp. XXV f. 46. — Coll. tripart. f. 70.

Ambrosian. D. 317 infer. — L tituli 5. loco. — Coll. trip. 8. loco.

— E. 94 super. XV saec. — Nomocanon. — Capp. eccl. XXI circa med.

— L. 49 super. — Coll. trip. imperf. ad calcem.

Marcian. 169 XIII saec. — Prol. L titul. f. 2. — LXXXVII capp. f. 197. — Coll. XXV capp. f. 212 — Collect. tripartita f. 241.

- Marcian. 170 XIII saec. — Prol. L titul. f. 46. — LXXXVII capp. f. 189. — Coll. XXV capp. et coll. trip. ad calcem.
- Nan. 226 XII saec. — L tituli f. 170. — Capp. eccl. XXI, f. 191.
 - Nan. 233 — L tituli f. 1.
 - Nan. 338 — LXXXVII capp.
- Taurinensis 26. — LXXXVII capp. f. 39. — Coll. trip. f. 100.
- 84. — Prol. L tit. f. 34. — LXXXVII capp. ib.
 - 105 XII saec. — LXXXVII capp. f. 245. — XXV capp. f. 267. — Coll. trip. f. 301.
 - 170 XV saec. — L tituli f. 1. — Capp. eccl. XXI f. 28.
- Neapolitan. Borbon. 1. A. 4. — L. tituli — Capp. LXXXVII.
- Parisiens. 1320 XIII saec. — LXXXVII capp. f. 212. — XXV capp. f. 226.
- 1324 XII saec. — Prol. I. L. titul. — LXXXVII capp. f. 243. — XXV capp. f. 266. — Coll. trip. f. 31.
 - 1326 XI saec. — L tituli f. 102. — XXV capp. f. 118.
 - 1334 XII saec. — L tituli f. — LXXXVII capp. f. 203. — XXV capp. f. 219.
 - 1355 XV saec. — LXXXVII capp. f. 356. — XXV capp. f. 365.
 - 1370]XIII saec. ex quo Iustellus totam editionem suam adornavit. — L titul. f. 102.
- Colslin. 34 XII saec. — Prol. L titul. f. 2. — LXXXVII capp. f. 177.
- 209, IX-X saec. — L tituli f. 1. — LXXXVII capp. f. 157. — XXV capp. f. 177.
 - 364, a. 1295, — L tituli f. 1-12
- Supplem. 483, XIV saec. — L tituli f. 1. — LXXXVII capp. f. 74, caetera v. supra p. 369.
- Inter codd. Minoidae Mynae n. 489 X saec. — LXXXVII. capp. f. 210. — XXV capp. f. 229 — Coll. trip. f. 264.
- Oxon. Bodleian. 86 XIII saec. — L tit. f. 1. — Nomocanon. f. 43. — Capp. XXI. f. 62.
- Barocc. 173 XII saec. — LXXXVII capp. f. 1. — Coll. tripart. f. 20. — XXV capp.
- 185 XIV saec. — LXXXVII capp. f. 163. — XXV capp. f. 181. — Coll. tripart. f. 216.
 - 186 XI saec. — Eadem ad calcem.
 - 196 XI saec. — LXXXVII capp. f. 226. — XXV capp. f. 243.
- Meermann. 176 XI saec. — Capp. LXXXVII f. 220.
- Laudian. 73 (al. 715) XI saec. — Capp. LXXXVII f. 240.
- 149. — XXII titul. f. 1 — Coll. trip. f. 48.
- Huntingdon. 25 XV saec. — Ex L titulis f. 27-37.
- Rawlinson. 158 XIV-XV saec. — Ex LXXXVII capp. f. 14.
- Monac. 214 XV saec. — LXXXVII capp. f. 1. — XXV capp. f. 23. — Capp. XXII f. 66. — Coll. trip. f. 107.
- 380 XIV saec. — LXXXVII capp. f. 374. — XXV capp. f. 386. — Coll. tripart. f. 431.
- Tubingens. 193 XVI saec. — LXXXVII capp.
- Vratislaviens. S. Elisabeth XV saec. — XXV capp.
- Vindobon. Iur. 9 (ol. XVI) — Capp. LXXXVII f. 280. — XXV capp. f. 302. — Coll. trip. f. 307.
- Iurid. 11. (ol. XVII) a. 1191 — tituli L. — Coll. trip.
 - Hist. 7 (ol. XLV) XIV saec. — L tit. et capp. LXXXVII f. 216-231.
- Petroburg. XIV X saec. — Prol. 2 tit. f. 4. — LXXXVII capp. f. 236. — XXV capp. f. 254. — C. tripart. f. 298.
- Mosquensis 397 XIV saec. — tituli L f. 133.
- 398 XIII saec. — tituli L f. 4.
 - 432 XI saec. — L Tit. f. 21-62. — LXXXVII capp. f. 189. — XXV capp. f. 209.
 - 439 XVI saec. — Prol. et fragm. L titul.
 - Typ. 6 XV saec. — XXV capp. f. 222. — Coll. tripart. f. 238.
- Montis Atho ex monasterio *Φιλοθέου*, XIII saec. — LXXXVII. capp.
- Ex monasterio τοῦ *Καραγάλλου*, XIV saec. — L tit. et LXXXVII capp.
- Ex Sancta Laura cod. 6, XII saec. — LXXXVII capp.
- L titulorum versio Syriaca in Vatican. 127, 132, 353.
- Aethiopica in codd. Rüppel (cf. Bickell. t. 1., p. 214.)
 - Arabica in cod. Bodl. Abnalcassabi (cf. Uri catal. Orient. Bibl. Bodl. p. 41. 42.)
 - Slavica in cod. cl. V. Romansoff, saec. XIII-XIV.

I.

Συναγωγή κανόνων ἐκκλησιαστικῶν εἰς ὃν τίτλους διηρημένη.

Collectio canonum ecclesiasticorum in L titulos divisa.

Οἱ τοῦ μεγάλου 1) Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μαθηταὶ καὶ ἀπόστολοι, καὶ μὴν καὶ τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ τῆς ὁγίας οἱ μετ' ἐκείνους καὶ κατ' ἐκείνους ἀρχιερεῖς καὶ διδάσκαλοι, τὴν ἐξ ἔθνων ἅμα καὶ Ἰουδαίων πληθύν τῆς διαβολικῆς ἀπάτης καὶ τυραννίδος ἀποφοιτήσαντες 2), ὁρῶν τε διανεία καὶ πίστει πρὸς τὸν βασιλέα καὶ κύριον τῆς δόξης αὐτομολήσαντες 3), ὅσως ποιμαίνειν ἐγχειρισθέντες ὑπὸ τῆς χάριτος, οὐκ ᾔκοντο δεῖν, ὥσπερ οἱ πολιτικοὶ νόμοι, τοὺς πλημμελοῦντας αἰκίζεσθαι· τούτο γὰρ εἴηδες αὐτοῖς κομιδὴ, καὶ λίαν ἀτημελὲς 4) κατεφαίνετο· προκινδυνεύειν δὲ μᾶλλον αὐτῶν ἐτοιμότατα, καὶ τοὺς ἀνὸπιν ἰόντας 5) ἐπιστρέφειν ἐσπούδαζον· ἐπὶ τοὺς πλανωμένους μὲν ἔτι, καὶ τῆς εὐθείας ἐκκλίνοντας, ὡς ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς, ἀμελλητὶ καταθέοντες· τοὺς δὲ πρηνεῖς ἤδη κατενεχθέντας ἐπὶ τὸ βάρβαρον ἀνασπάσαι παντοίαις ἐπινοίαις ἀγωνιζόμενοι, καὶ τὸ μὲν ἤδη σεσηπὲς καὶ λίαν ἠρώστικὸς τῇ μαχαίρᾳ τοῦ πνεύματος εὖ μάλα σοφῶς καὶ τεχνικῶς ἀποξέοντες· τὸ δὲ συντριβὲν ἐξ αὐτῶν καὶ λυόμενον φαρμάκοις τισὶν ἀπαλοῖς καὶ δεσμοῖς λογικοῖς ἐπισφίγγοντες· οὕτω τῇ χάριτι καὶ συνεργείᾳ τοῦ Πνεύματος ἐπὶ τὴν πρώτην ὑγίειν ἐπανήγαγον 6) τοὺς κάμνοντας. Ἵνα τσύνουν καὶ αὐθις αἱ μετ' ἐκείνους 7) ἐσόμενοι τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἀρχομένους ἀβλαβεῖς διασώξωσι, τούτων ἕκαστοι κατὰ καιροὺς ἰδίους εἰς ταῦτ' ἐκκλίνοντες 8) οἱ τρισμακάριοι, τῆς θείας χάριτος οἰκονομοῦντες τοῦτο, καὶ συναθροισμοὺς ἐκάστης αὐτῶν συνόδου τὸν σύλλογον, νόμους τινὰς καὶ κανόνας, οὐ πολιτικοὺς, ἀλλὰ θεῖους περὶ τῶν πρακτέων ἢ μὴ πρακτέων ἐξέθεντο, τὸν ἐκάστου βίον καὶ τρόπον ἐπανορθοῦμενοι· τοὺς μὲν ὁδῶ βασιλικῇ πορευομένους

Magni Dei et Servatoris nostri Iesu Christi discipuli et apostoli, atque etiam sanctae ipsius Ecclesiae pontifices et doctores, tum qui illorum temporibus, tum qui post illos fuere, cum hoc a divina gratia sibi commissum haberent, ut cum gentium, tum Iudaeorum multitudinem quae a diabolica fraude et tyrannide recesserat, rectaque mente et fide ad regem et Dominum gloriae ultro se contulerat, sancte pascere: non existimabant oportere, sicut civiles leges sanciant, delinquentes verberibus foedare (hoc enim valde absurdum et summopere inhonestum ipsis videbatur), quin potius toto studio in id incumbere, ut pro ipsis magna cum alacritate periculum adirent aversosque reducerent: dum ad eos qui errabant adhuc et a recta via deflectebant, sicut pastor bonus, sine cunctatione currebant; eos vero qui iam praecipites delapsi

erant in barathrum, sursum attrahere omnimodis molitionibus contenderent, et id quod iam putruerat graviterque affectum erat, spiritus gladio sapienter admodum et cum magna solertia abscinderent; quicquid vero ex ipsis contritum erat et dissolutum, lenibus quibusdam medicamentis vinculisque rationi consentaneis adstringerent. Sic gratia atque auxilio spiritus ad pristinam sanitatem aegrotantes reduxerunt. Ut igitur et qui post illos futuri erant sibi subditos incolumes conservarent, horum singuli suis temporibus in unum convenientes ter beati, divina gratia hoc dispensante, atque unaquaque synodo ipsorum conventum congregante, leges quasdam et canones non civiles, sed divinas de iis quae agenda sunt, et non agenda exposuerunt, uniuscuiusque vitam et mores emendantes: eos quidem qui regia via incederent suffulciantes, ipsos vero cum ad

Titulum habet unica editio Iustelliana: Ἰωάννου πρεσβυτέρου Ἀντιοχείας τοῦ ἀπὸ σχολαστικῶν, οὗτος συντάττει τοὺς ὅλους κανόνας εἰς ὃν τίτλους. Aliam paulo supra accepimus ex codd. coislin. et Laurentiano Pl. V. Alter coislin. 364 Inscriptur: Συναγωγή κ. ἐκκλ. περὶ ὑποθέσεων ζητουμένων εἰς ν. τ. δ. Duo codd. germani vaticanus vetus et parisiensis eandem in clausula epigraphen referunt: Κανόνες τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν ἁγίων ἱεροδιδασκάλων καὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου εἰς ὃν τίτλ. διηρημένοι. Ab omnibus codd. recedit parisinus 1370 in quo legitur: Συναγ. κατ' εἰς ν. τίτλ. διηρ. παρὰ τὸν ἐκδοθέντα ἐπισκόπου Κυρρού.

Inde alii audacius Theodorum Balsamonem intruserunt. Caeteri cum nostro breviori titulo fere in omnibus consentiunt.

1) καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος coislin. 2 (sive 364). —2) ἀποφοιτήσαντες petroburg. mosquensis 1 (432), a quo lapsu mosquensis 2 (439) trahitur ad insolentiora: ἀποφοιτήσαντες ἀνορθοῖ τῇ διανοίᾳ.—3) αὐτομολήσαντες mosq. 1.—4) ἀτελεῖς mosq. f. ἀτιμαστίς 2.—5) ἀνὸπιν Id. mox ἔπειτα τοὺς vatic. 2, oxon. 1, mosq. 1, petroburg.—6) ἐπανήγαγον mosq. 1, coislin. 1, vatic. 2.—7) κατ' ἐκείνους mosq. 1.—ἐσόμενοι al. cod. Iustelli.—8) εἰς αὐτό mosq. 2. εἰς ταυτόν

ὑποστηρίζοντες, ἐπιτιμῶντες δὲ αὐτοὺς 1) ἀποσφαλέντας ἐπὶ τὰ πλάγια. Ἐπεὶ οὖν πάλαι κατὰ καιροὺς ὑπὸ διαφορῶν πρὸς διαφορῶν 2) καὶ διαφοροῖς ἀρμόζοντες οἱ νόμοι καὶ κανόνες τῆς ἐκκλησίας ἐτέθησαν (δέκα γὰρ μετὰ τοὺς ἀποστόλους αἱ μεγάλαι τῶν πατέρων γεγόνασιν σύνοδοι, πρὸς τοῦτοις δὲ αὐτὸ καὶ Βασίλειος ὁ μέγας περὶ πολλῶν ἐκανόνισεν), εἰκότως δὲ διὰ τοῦτο σποράδην ὑπ' αὐτῶν, ὡς ἀπῆτει τὰ κατὰ χρόνον 3) ἀναφυόμενα, καὶ οὐ τάξει τινὶ πραγμάτων ὡς ἐν κεφαλαίαις διηρημένων, οἱ κανόνες ἐγράφησαν· ὡς ἐκ τούτου δυσεύτερον εἶναι κομιδῇ καὶ δυσπόριστον τὸ πρὸς τινῶν ἀθρόως περὶ κανόνος 4) ἐπιζητούμενον. Διὰ τοῦτο χάριτι τοῦ Κυρίου, καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὰ σποράδην ὑπ' αὐτῶν ὀρισθέντα κατὰ καιροὺς εἰς ἓν ἡμεῖς ἀθροῖσαι σπουδάσαντες, καὶ ταῦτα διελόντες εἰς τίτλους πεντήκοντα, οὐ τάξιν τινὰ καὶ ἀκολουθίαν ἀριθμῶν ἐφυλάξαμεν, πρῶτον 5), ὡς εἰπεῖν, καὶ δεύτερον καὶ τρίτον καὶ τέταρτον καὶ πέμπτον αὖτις κανόνας συναψάντες· ἀλλ' ὅμοια τοῖς ὁμοίοις ὡς οἶόν τε 6) συναρμόσαντες, καὶ ἴσον ἴσῳ κεφαλαίῳ 7) συμπλέξαντες, ῥαδίαν ἐποιήσαμεν ἅμα καὶ ἄπονον τοῖς πᾶσιν, ὡς οἶμαι, τῶν ζητουμένων τὴν εὐρεσιν· οὐκ αὐτοὶ τοῦτο μόνοι 8) καὶ πρῶτοι τῶν ἄλλων ποιῆσαι ὀρμήσαντες, ἀλλ' ἐτέρους εὐρόντες ταῦτα διελόντας εἰς τίτλους ἐξήκοντα, καὶ μήτε τοὺς Βασιλείου 9) κανόνας τοῖς ἄλλοις ἐπισυνάψαντας, μήτε δὲ ὅμοια τοῖς ὁμοίοις, ὡς ἔδει, πράγματα συναρμόσαντας, ὡς ἐν τίτλοις· διὰ τὸ 10) πολλοὺς περὶ ἐνὸς κεφαλαίου κανόνας εὐρίσκεσθαι, καὶ δυσάλωτα γίνεσθαι τὰ περὶ τοῦ πρόγματος ἐνὸς παρὰ τῶν ὄλων 11) κανονιζόμενα, σαφεστέραν ὡς οἶόντε ἡν ἡμεῖς τῇ παραθέσει τῶν ὁμοίων ποιῆσαι τῶν κανόνων τὴν διαίρεσιν ἐσπουδάσαμεν, τῆς ἐκάστου πρὸς τοῦτοις τῶν τίτλων ἐπιγραφῆς προσημαινούσης εὐμάλα τῶν ἐμφερομένων τὴν δύναμιν· ἡ δὲ τάξις αὕτη τῶν συνόδων μετὰ τοὺς ἀποστόλους καὶ πόσους ἐκάστη κανόνας ἐξέθετο, πόσους δὲ καὶ Βασίλειος ὁ Θευμαστὴς συνεγράψατο, διὰ τῶν ὑποκειμένων ἀπονητὶ τοῖς ζητοῦσι γνωσθήσεται· ἔστι γὰρ ὥδὲ πως ἔχουσα καὶ οὐκ ἀσυμφανής, ἀλλὰ καὶ λίαν εὐσύ.οπτος τοῖς ἐντυγχάνειν ἐθέλουσιν.

obliqua devierent corripientes. Quoniam igitur pro temporibus olim a diversis ad diversos diversisque concordantes leges et canones Ecclesiae editi sunt (decem enim, post apostolos, magnae patrum celebratae fuerunt synodi, praeterea etiam Basilius magnus de multis rebus canones composuit), idcirco non mirum si sparsim ab ipsis, prout res quae quibusque temporibus oriebantur exigent, et non ordine quodam rerum veluti in capita distributarum canones scripti sint: adeo ut propterea difficile admodum inventu et conquisitu sit id quod a nonnullis confertim de canone requiritur. Propterea, cum gratia Domini et Dei et Servatoris nostri Iesu Christi, ea quae passim ab ipsis definita sunt pro temporibus, in unum colligere magno studio enixi fuerimus, eaque in titulos quinquaginta distribuerimus, non ordinem quemdam et seriem numerorum servavimus, primum, ut ita dicam, et secundum, et tertium, et quartum, et quintum deinceps canones coniungentes: sed similia similibus quantum fieri potuit copulantes, et par pari capiti

connectentes, facilem simul et laboris expertem omnibus, ut opinor, eorum quae conquiritur inventionem reddidimus. Non quod ipsi soli et primi inter caeteros ad hoc faciendum incitati fuerimus, sed cum alios compererimus ea in titulos sexaginta divisisse, ac neque Basilii canones cum aliis coniunxisse, neque res similes similibus, ut oportebat, velut sub titulis composuisse, propterea quod multi de uno capite canones reperirentur, et ea quae ab omnibus de una re canonibus constituta sunt deprehensu essent difficilia: clariorem, quantum fieri potuit, nos similibus collatione et compositione canonum, divisionem facere contendimus: unaquaque praeterea titulorum inscriptione eorum quae proponuntur vim optime declarante. Ipse autem ordo synodorum, quae post apostolos celebratae sunt, et quot unaquaque canones edidit, quot vero Basilius admirandus conscripsit, ex iis quae subiiciuntur nullo negotio quaerentibus innotescet: ordo enim eo modo digestus minime obscurus est, verum etiam valde perspicuus iis qui legere volunt.

συνελθόντες mosq. 2. — 1) αὐτοῖς τοῖς lb. et vat. 2. — 2) πρὸς διαφορῶν om. mosq. 2, καὶ διαφορῶν id. — 3) χρόνους id. — 4) περὶ κανόνων id. om. mosq. 1. — 5) πρῶτον καὶ τότε mosq. 2. — 6) οἶόν τε ἦν mos-

quens. 1, vatic 2. petroburg. — 7) τῶν ἴσων κεφαλαίων al. cod. iust. cum mosq. 2. — 8) μόνοι mosq. 2. — 9) τοῦ ἁγίου βασ. id et petroburg. cum alio iust. — 10) διὰ τοῦτο iid. — 11) τῶν πολλῶν mosquen. 1.

Ἡ τάξις τῶν συνόδων 1).

Οἱ μὲν ἅγιοι τοῦ Κυρίου μαθηταὶ καὶ ἀπόστολοι ὀγδοήκοντα πέντε διὰ Κλήμεντος κανόνας ἐξέθεντο· μετὰ δὲ τούτους οἱ καθ' ἑξῆς καὶ ὡς ὑποτίθεται.

Τῶν ἁγίων τῇ πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων 2), ἐν ὑπατείᾳ Παυλίνου καὶ Ἰουλιανοῦ τῶν λαμπροτάτων, ἔτους ἐξακοσιοστοῦ ἑκτου 3) ἀπὸ Ἀλεξάνδρου, ἐν μηνὶ δεσίῳ ιθ' 4) πρὸ δέκα τριῶν καλανθῶν Ἰουλίῳ, κανόνες εἴκοσι.

Τῶν ἐν Ἀγκύρᾳ 5) μακαρίων πατέρων, οἱ τινες προγενέστεροι μὲν εἰσι τῶν ἐν Νικαίᾳ κανόνων, δευτερευούσι δὲ διὰ τὴν τῆς οἰκουμένης συνόδου αὐθεντίαν ἤτοι παρρησίαν, κανόνες κέ'.

Τῶν ἐν Νεοκαισαρείᾳ ἁγίων πατέρων (καὶ αὕτη τῆς μὲν ἐν Νικαίᾳ πρώτη γέγονε, τῆς δὲ ἐν Ἀγκύρᾳ, δευτέρα· διὰ δὲ τὴν τιμὴν προτίθεται 6) αὐτῶν ἢ ἐν Νικαίᾳ) κανόνες ιδ'.

Τῶν ἐν Σαρδικῇ συνελθόντων, μετὰ τοὺς ἐν Νικαίᾳ πατέρας 7), κανόνες κα'.

Τῶν ἐν Γάγγραις συνελθόντων πατέρων, ὑφ' ὧν ἐξετέθησαν κανόνες κ'.

Τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ 8) συνελθόντων πατέρων, ὑφ' ὧν ἐξετέθησαν κανόνες κέ'.

Τῶν ἐν Λαοδικείᾳ τῆς Φρυγίας συνελθόντων πατέρων, ὑφ' ὧν ἐξετέθησαν κανόνες νθ'.

Τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθόντων 9) πατέρων, ὑφ' ὧν ἐξετέθησαν κανόνες ς'.

Sancti Domini discipuli et apostoli, octoginta quinque canones, Clementis opera, ediderunt: post hos vero, qui deinceps consequuti sunt, prout infra subiectum est.

Sanctorum CCCXVIII patrum Nicaeae congregatorum, consulatu Paulini et Iullani clarissimorum, anno ab Alexandro sexcentesimo sexto, mensis Desii decimo nono, XIII. Kal. Iulii, canones XX.

Beatorum patrum Ancyrae congregatorum canones XXV, qui quidem nicaenis canonibus tempore priores, propter auctoritatem vero seu firmitatem generalis synodi, posteriores sunt.

Sanctorum patrum Neocaesareae congregatorum

canones XIV. Ipsa etiam synodus nicaena quidem prior fuit, ancyrana vero posterior, honoris vero gratia nicaena ipsis praeposita est.

Patrum Sardicae congregatorum post nicaenos patres canones XXI.

Patrum Gangris congregatorum, a quibus editi sunt, canones XX.

Patrum Antiochiae congregatorum, a quibus editi sunt, canones XXV.

Patrum Laodiceae Phrygiae congregatorum, a quibus editi sunt, canones LIX.

Patrum Constantinopoli congregatorum a quibus editi sunt, canones VI.

cum marg. Iust. — 1) κανόνων Iust. et multi codd. — 2) ἐπὶ Κωνσταντίνου μεγάλου oxon. coislin. 1, mosq. 1, 2. — 3) ἔτους ζωῇ ἀπὸ κτίσεως coislin. 2. — 4) δεσίῳ ἤτοι ἰουλίῳ id. ὅς ἐστι μᾶϊος Iustell. marg. — 5) τῶν ἐν Ἀ. μακαρίων πατέρων mosquensis 1. — 6) προτεταγμένοι εἰσὶ καὶ αὐτῶν οἱ νικαίαι. id. et al. Iustelli. — 7) ὑφ' ὧν ἐξετέθησαν add. mosq. et Coisl. 2. Scholium habent mosq. 2. et petroburg. in margine: Ἡ ἐν Σαρδικῇ σύνοδος ια' ἔτη μετὰ τὴν τελευταίαν Κωνσταντίνου ἐν ὑπατείᾳ Ρουφίνου καὶ Εὐσεβίου, κατὰ θῆλῃσιν Κωνσταντίνου καὶ Κωνσταντίου, ἧτις ἐν τῷ ἑαυτῆς ὄρῳ ἀδείαν ἔδωκεν τῷ Ῥωμαίων ἐπισκόπῳ τοποτηρητᾷ ἑαυτοῦ ἐκπέμπειν, ὀφείλοντας ἐπικεῖναι τὰ ἤδη ὑπὸ πλείονων ἐπισκόπων κεκριμένα. Quae quidem et optime cum Athanasii chronico de temporibus concordant, ut recte sardicensis synodi annus sit 344, et perspicue iura Sedis apostolicae constentur, nulla insuper querela addita, praeter omnem Graecorum a Photio consuetudinem: antiquum igitur scholium est, forte ipsius Ioannis, uti pleraque secutura deinceps. — 8) Ἀντιοχείᾳ. Eorumdem codd. schol. ἢ αὕτη σύνοδος παρουσίᾳ Κωνσταντίου

βασιλέως, ὑπατεία Μαρκελλίου καὶ Προβιανοῦ ε' ἔτι μετὰ τελευταίαν Κωνσταντίνου. Quae rursus cum anno quem in superiori tomo satis incertae synodi dedimus, consentiunt. Huc vero coislin. 2 inapte transtulit notam quae vix neocaesariensi convenit adamussim: Ἐν ταύτῃ τῇ συνόδῳ παρὴν καὶ Γρηγόριος ὁ θαυματουργὸς καὶ Φιρμιλιανὸς ὁ Κατπαδοκίας. — 9) συνελθ. τῶν ἁγίων πατέρων, ὑφ' ὧν ἐξετέθησαν καν. γ'. mosq. 2, tres ibi canones tantum, ut apud Dionysium Exiguum. Coislin. 2 plura inde addit quae proprie ad editionem secundam pertinent, sive IX saeculi. Habet enim de synodo CP ἧτις ἐστὶν οἰκουμένη β' σύνοδος. — de ephesina: καὶ αὕτη ἐστὶν γ' οἰκουμένη. — de chalcedonensi: καὶ αὕτη ἡ οἰκουμένη δ'. Pergit: Ἡ μεγάλη καὶ οἰκουμένη σύνοδος ε' ἐν ΚΠ. — Τῶν ἐν Καρθαγένῃ συνελθόντων ἁγίων καὶ σεβασμίων πατέρων κανόνες ρμζ'. — Τῶν ἐν τῇ τρούλλῃ τοῦ παλατίου ἐν ΚΠ. συνελθόντων, ὑφ' ὧν ἐξετέθησαν κανόνες ρβ' (cod. κβ', ex quo errore alia verba fluxerunt male de sequentibus accepta et repetita). — Τῶν ἐν Νικαίᾳ τὸ β' συνελθόντων ἁγίων πατέρων, ὑφ' ὧν ἐξετέθησαν κανόνες κβ'· αὕτη ἐστὶν οἰκουμένη ζ'. — Τῶν

Iuris Eccles. Graec. Tom. II.

48

Τῶν ἐν Ἐφέσῳ συνελθόντων πατέρων, ὑφ' ὧν ἐξετέθησαν κανόνες ζ'.

Τῶν ἐν Χαλκηδόνι συνελθόντων πατέρων, ὑφ' ὧν ἐξετέθησαν κανόνες κζ'.

Εἰσὶ δὲ καὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου κανόνες τὸν ἀριθμὸν ξή'.

Patrum Ephesi congregatorum, a quibus editi sunt, canones VII.

Patrum Chalcedone congregatorum, a quibus

editi sunt, canones XXVII.

Extant etiam sancti Basilii canones numero LXVIII.

Τίτλων κατάστασις τῆς πραγματείας.

In plerisque codicibus hic praenotantur L tituli, liadem quibus infra verbis, sine ulla varietate quae indicem rescribi iubeat. Post titulum ultimum additur: Τέλος τοῦ πίνακος τῶν ν' τίτλων. Duos iambicos subdit codex primus ex laurentianis:

Εἴληφان ὧδε κανόνων τίτλοι τέλος
Ἀποστολικῶν ἅμα καὶ τῶν πατέρων.
ἀρχὴ τῶν ν' τίτλων.

Τίτλος Α'. Περὶ τῆς ὁρισθείσης τοῖς πατριάρχαις ἐκ τῶν κανόνων τιμῆς, καὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι τινι αὐτῶν ὑφαρπάξιν ἐπαρχίαν ἑτέρω προσήκουσαν ἐπὶ χειροτονία καὶ διοικήσεσιν, ἀλλὰ καὶ τὰς ὑφαρπαγείας ἡδὴ τοῖς ἀδικηθεῖσιν ἀνταποδίδοσθαι.

TITUL. I. De honore patriarchis ex canonibus decreto, et quod non liceat cuiquam horum provinciam, ordinationis atque administrationis causas, surripere, verum etiam surreptas iam iniuncta affectis reddendas esse.

Ἐχει κανόνας ζ'.—α'. Τῆς ἐν Νημείᾳ συνόδου ζ'.—β'. Τῆς αὐτῆς συνόδου ἐκ τοῦ καν. ζ'.—γ'. Τῆς ἐν ΚΠ. συνόδου καν. β'.—δ'. Τῆς αὐτῆς συνόδου καν. γ'.—ε'. Τῆς ἐν Ἐφέσῳ συνόδου καν. ζ'.

Tria scholia habet cod. paris. sed fere evanida, quorum ultimo notari videtur, canonem ephesinum in plures dividi partes; unde forte sex canones huius titulo ascripti, cui tantum quinque remanent.

Edd. om. can. CP. III.

Τίτλ. Β'. Περὶ τῆς ὁρισθείσης τοῖς μητροπολίταις ἐκ τῶν κανόνων τιμῆς, καὶ τῶν ἐκ βασιλικοῦ γραμματος μητροπολιτῶν γινομένων, καὶ περὶ τοῦ μὴ δεῖν αὐτοὺς ἐνορίαν ὑφαρπάξιν ἑτέρω προσήκουσαν, μήτε μίαν ἐπαρχίαν εἰς δύο κατατέμενιν.

TIT. II. De honore metropolitanis ex canonibus decreto, et de metropolitanis ex imperiali scripto factis, et quod non oporteat ipsos pagos ad alium pertinentes usurpare, neque provinciam unam in duas dividere.

Ἐχει καν. δ'.—α'. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων καν. λδ'.—β'. Τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συν. καν. θ'.—γ'. Τῆς ἐν Χαλκηδόνι συν. καν. ιβ'.—δ'. Τῆς αὐτῆς συν. καν. ιζ'.

Τίτλ. Γ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον ὑπὲρ διοίκησιν ἀκλῆτον παραγίνεσθαι, πλὴν εἰ μὴ δι' ἐποψίαν κτήσεως αὐτῷ διαφερούσης, μήτε δε χειροτονεῖν ὑπερόρια.

ἐν ΚΠ. τὸ Α' καὶ Β' συνελθόντων ἁγίων πατέρων ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων καν. ιζ'.—Τῶν ἐν τῷ περιωνύμῳ ναῷ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας συνελθόντων πατέρων, ὑφ' ὧν ἐξετέθησαν καν. ια'.—Τῶν ἐν Χαλκηδόνι ἁγίων πατέρων ὑφ' ὧν ἐξετέθησαν καν. η'.

TIT. III. Non oportere episcopum ultra dioecesim suam prodire non vocatum, praeterquam possessionis ad se pertinentis inuisioni gratia, neque extra dioecesis suae limites ordinare.

Ἐχει καν. ζ'.—α'. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων καν. λε'.—β'. Τῆς ἐν Σαρκῇ συν. ἐκ τοῦ καν. γ'.—γ'. Τῆς αὐτ. συν. κ. α'.—δ'. Τῆς αὐτ. συν. κ. ιβ'.—ε'. Τῆς ἐν Ἀντιοχ. συν. καν. η'.—ζ'. Τῆς αὐτ. συν. καν. κβ'.

Edd. eadem in alio ordine ut saepe in varis codd.

Τίτλ. Δ'. Περὶ τοῦ κεχωρισμένα εἶναι ὡπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τῶ ἴδιᾳ τοῦ ἐπισκόπου πρεσβυτερίου, καὶ ἔχειν ὡπὸν ἐξουσίαν ὅς ἂν βούλοιο ταῦτα καταλπεῖν.

TIT. IV. Proprietas episcopi res ab ecclesiasticis separatas esse, ipsamque potestatem habere eas relinquendi quibuscumque voluerit.

Ἐχει καν. γ'.—α'. τῶν ἁγ. ἀπ. καν. μ'.—β'. Τῆς ἐν Ἀντιοχ. συν. καν. κδ'.—γ'. Τῆς Χαλκ. συν. καν. κβ'.

In paris. scholium ad can. app. 40: Τοῦτο ἀνήρηται ὑπὸ τῶν νεαρῶν διατάξεων ἐν τῷ β' κεφ. τῆς νεαρᾶς οβ', κ. τ. ε. Quae quidem ad vulgatam novellam LXXII non attinent, sed respiciunt quod Nomocanon in eodem tit. III habet ex cod. lib. XLII. §. 2.—Schol. II ad can. chalced. Καὶ τοὺς ἐν Ἀντιοχείᾳ κυροὶ κανόνας.

Τίτλ. Ε' Περὶ τοῦ δεῖν τὸν ἐπίσκοπον ἔχειν ἐξουσίαν διοκεῖν τὰ τῆς ἐκκλησίας διὰ πρεσβυτέρων καὶ διακόνων, καὶ πιστοὺς οἰκονόμους ἐκ τούτων προβάλλεσθαι, καὶ χορηγεῖν ἐπιμελῶς τοῖς δεομένοις τὰ δέοντα, μεταλαμβάνειν δὲ καὶ αὐτὸν τῶν ἀναγκαίων, εἰ δέοιτο, καὶ συγγενεῖσι παρέχειν ὡς πίνησιν, ἐξ ἰσοῦ τοῖς ἄλλοις, εἰ δέοιτο.

TIT. V. Oportere episcopum habere potestatem administrandi ea quae ad Ecclesiam pertinent, presbyterorum et diaconorum opera, ac fideles oeconomos ex iis designare; nec non indigentibus ea quae sunt opus sedulo suppeditare, ipsumque res sibi

(Hos canones spurios ex eodem codice primum dedi in Spicil. t. IV p. 463 et in tomo superiore p. 436.)—

Τῶν ἐν ΚΠ. πατέρων ἐπὶ τὴν ἡμερὴν τοῦ ἁγιοτάτου καὶ οἰκουμένου πατριάρχου κυροῦ Νικολάου κανόνες ι'. Εἰσὶ δὲ τοῦ ἁγίου Βασιλείου κεφ. πδ'. Hactenus coislinianus.

necessarias, si opus habeat, accipere; et consanguineis suis, si indigeant, tanquam pauperibus, pariter atque aliis praebere.

Ἐχει καν. ε'.—α'. τῶν ἀγ. ἀπ. καν. λη'.—β'. τῶν αὐτῶν καν. μα'.—γ'. τῶν αὐτῶν καν. νζ'.—δ'. τῆς ἐν Ἀντιοχ. συν. καν. κε'.—ε'. τῆς ἐν Χαλκ. συν. καν. κς'.

Schollum erat in paris. ad can. apost. 38, iam tinea erosum.

Τίτλ. ζ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον ἀποδημοῦντα πρὸς κύριον ἀνθ' ἑαυτοῦ χειροτονεῖν ὃν θαλήσοι ἐπίσκοπον ἢ καταλιπεῖν τινι τῆς ἐπισκοπῆς τὸ ἀξίωμα.

ΤΙΤ. VI. *Non oportere episcopum, ad Dominum abeuntem, in locum suum designare quemcumque voluerit episcopum, aut relinquere alicui episcopatus dignitatem.*

Ἐχει καν. β'.—α'. τῶν ἀγ. ἀπ. καν. οζ'.—β'. τῆς ἐν Ἀντ. συν. καν. κγ'.

Τίτλ. ζ'. Περὶ τοῦ δεῖν τὸν ἐπίσκοπον ὑπὸ τε τοῦ μητροπολίτου καὶ τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ πάντων χειροτονεῖσθαι ἢ παραγινόμενων αὐτῶν ἢ συντιθεμένων ἐγγράφως, καὶ μὴ τοῖς ὀχλοῖς ἐπιτρέπειν τὰς ἐκλογὰς ποιεῖσθαι τῶν ἐπισκόπων καὶ περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐν κύμαις καὶ χωρίοις ἐπισκόπους καθίστασθαι, ἀλλὰ περιοδεύτας.

ΤΙΤ. VII. *Oportere episcopum tum a metropolitano, tum etiam ab omnibus eiusdem provinciae episcopis ordinari, vel praesentibus ipsis vel scriptis consentientibus, ac non multitudini permittere episcoporum electiones facere; item quod non oporteat in pagis ac vicis episcopos constitui, sed circuitores.*

Ἐχει καν. ι'.—α'. τῶν ἀγ. ἀπ. καν. α'.—β'. τῶν αὐτῶν καν. β'.—γ'. τῆς ἐν Νικ. συν. καν. δ'.—δ'. τῆς αὐτ. συν. καν. ε'.—ε'. τῆς ἐν Σαρδ. συν. καν. ς'.—ς'. τῆς ἐν Ἀντιοχ. συν. καν. ιβ'.—ζ'. τῆς αὐτῆς συν. καν. ιθ'.—η'. τῆς ἐν Λαοδικαίᾳ συν. καν. ιβ'.—θ'. τῆς αὐτῆς συν. καν. ιγ'.—ι'. τῆς αὐτῆς συνόδ. καν. νζ'.

Edd. om. can. 2 app. et 12 antiochen.

Τίτλ. Η. Περὶ τοῦ δεῖν τὰς χειροτονίας τῶν ἐπισκόπων μὴ πλεον τριμηνιαῖον ἀναβάλλεσθαι χρόνον· τοὺς δὲ ἀπὸ λαϊκῶν εἰς τοῦτο καλουμένους πλείονα δοκιμάζειν καιρὸν, καὶ διὰ πάντων παράγειν αὐτοὺς τῶν βαθμῶν, τὰς μέντοι προσόδους τοῦ τῆς ἀναβολῆς χρόνου παρὰ τῷ οἰκονόμῳ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας φυλάττεσθαι· εἰ δέ τι τῶν ἐκκλησιαστικῶν οἱ ταῦτα διοικοῦντες ἀπεμπολήσονται, τί δέοι περὶ τούτων γίνεσθαι.

ΤΙΤ. VIII. *Oportere episcoporum electiones haud ultra tres menses differri: eos vero qui ad hoc munus ex laicis vocantur, diutius examinare, ac per omnes gradus ipsos promovere; verumtamen redditus dilationis tempore perceptos apud oeconomum asservari. Si quid vero donorum ecclesiasticorum qui ea administrant, vendiderint, quidnam de iis fieri oporteat.*

Ἐχει καν. γ'.—α'. τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ συν. καν. ιε'.—β'. τῆς ἐν Χαλκ. συν. καν. κε'.—γ'. τῆς ἐν Σάρδαῖς ι'.

Schollum in A partim extinctum haud obscure memorat quae Nomocanon ex novellis habet in eod. titulo: δηλονότι διάταξις ελ' (?) ἐν τῷ λ' κεφαλ. λέγει ἐπὶ τῶν ἀναμεινόντων καὶ ὀφειλόντων ψηφίσματα ποιῆσαι μετὰ ἐξαμηνιαῖον ἐξῆναι τῷ τῇ διοίκησιν ἐμπειπιστευμένῳ προχειρίζεσθαι κ. τ. ε.

Τίτλ. Θ'. Περὶ τοῦ εὐνοῦχον μὴ ἑαυτὸν ἐκτέμνοντα, εἰ ἐπισκοπῆς ἄξιός ἐστι, μὴ ἀποδοκιμάζεσθαι· μήτε δὲ χυλὸν ἢ μονόψαλμον, πλὴν εἰ μὴ κωφός τις εἴη, ἢ τυφλός, ἵνα μὴ τὰ τῆς ἐκκλησίας παρεμποδίζοιτο.

ΤΙΤ. IX. *Eunuchum, dummodo seipsum non excuerit, si episcopatu dignus sit, non esse reiticiendum; neque vero claudum aut unoculum, praeterquam si surdus aut coecus sit, ne ecclesiae munia impediantur.*

Ἐχει καν. γ'.—α'. τῶν ἀγ. ἀπ. καν. κα'.—β'. τῶν αὐτῶν καν. οζ'.—γ'. τῶν αὐτῶν καν. οη'.

Τίτλ. Ι'. Περὶ τῶν χειροτονουμένων ἐπισκόπων ἢ πρεσβυτέρων καὶ τὴν λειτουργίαν μὴ καταδεχομένων ἢ μὴ δεχθέντων ὑπὸ τῆς πόλεως εἰς ἣν καθιερώθησαν, οὐ παρὰ τὴν αὐτῶν, ἀλλ' ἐτέρων αἰτίαν, ἢ τῶν μετὰ τὴν χειροτονίαν ἀμελοῦντων τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ κλήρου.

ΤΙΤ. X. *De episcopis et presbyteris, qui ordinati suum munus non suscipiunt, aut ab urbe in quam consecrati fuerant, non sunt recepti, non sua, sed aliorum culpa, aut qui post ordinationem populum et clerum negligunt.*

Ἐχει καν. Η'.—α'. τῶν ἀγ. ἀπ. καν. λζ'.—β'. τῶν αὐτῶν καν. νη'.—γ'. τῆς ἐν Ἀντ. συν. καν. ιζ'.—δ'. τῆς αὐτῆς συν. καν. ιη'.

Τίτλ. ια'. Περὶ τῶν ἐκ δυναστείας ἀρχοντικῆς ἢ ἐπὶ χρήμασι χειροτονουμένων ἢ τῇ τοιαύτῃ χειροτονίᾳ μεσιτευόντων.

ΤΙΤ. XI. *De iis qui primorum urbium potentia aut datis pecuniis ordinantur, et de iis qui ipsos ordinant, vel huiusmodi ordinationi interveniunt.*

Ἐχει καν. γ'.—α'. τῶν ἀγ. ἀποστ. καν. κθ'.—β'. τῶν αὐτῶν καν. λ'.—γ'. τῆς ἐν Χαλκ. συν. καν. β'.

Τίτλ. ιβ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον ἀφίεσθαι τὴν ἑαυτοῦ πόλιν καὶ θρόνους ἀλλοτρίους εἰ καὶ τοῖς εὐκαιροῦσιν ἐπιπηδᾷ, μήτε καὶ ὑπὸ τῆς πόλεως εἰς ἣν ἐχειροτονήθησαν, οὐκ ἐδέχθησαν, ἀλλὰ μηδὲ κληρικὸν ἀπομεταβαίνειν ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν.

ΤΙΤ. XII. *Non oportere episcopum urbem suam deserere, aut in sedes alienas etiam vacantes invadere, neque etiam ab urbe pro qua ordinati fuerunt non sint recepti, neque etiam clericum ex urbe in urbem transire.*

Ἐχει καν. η'.—α'. τῶν ἀγ. ἀπ. καν. ιδ'.—β'. τῆς ἐν Νικαίᾳ συν. καν. ιη'.—γ'. τῆς ἐν Ἀγκ. συν. καν. ιη'.—δ'. τῆς ἐν Σαρδ. συν. καν. α'.—ε'. τῆς αὐτῆς συν. καν. β'.—ς'. τῆς ἐν Ἀντιοχ. συν. καν. ιζ'.—ζ'. τῆς αὐτῆς συν. καν. κα'.—η'. τῆς ἐν Χαλκ. συν. καν. ε'.

Schollum I ad can. XVIII nicaenum: Σήμαινε ὅτι βεβαίῳ ἢ σύνοδος τοὺς γεγραμμένους τῶν ἀποστόλων κανόνας.—Schollum II excidit, his in fine exceptis: τὴν μετὰδρασιν τὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως προεδρίας.—Ad can. XVIII ancyr. schollum III: Εὐγε! ὅτι Γρηγόριον τὸν Θεολόγον ἐνταῦθα λέγει τὸ φῶς τοῦ κόσμου.

Τίτλ. ΙΓ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον αἰτεῖν παρὰ βασιλείως τὰ μὴ προσήκοντα, μήτε βαδίζειν ἐπὶ βασιλία παρὰ γνώμην τοῦ μητροπολίτου, ἀλλὰ διὰ τῶν οἰκίων διακόνων τὰς δεήσεις περὶ τῶν δεόντων ἐκπέμπειν· εἰ δὲ πάντως δεήσοι πρὸς τὸν βασιλέα παραγίνεσθαι, γράμμασιν αὐτὸν τοῦ μητροπολίτου καὶ τῆς συνόδου πάσης ἐφοδιάζεσθαι.

*

TIT. XIII. Non oportere episcopum ab imperatore petere quae non conveniunt, neque ire ad imperatorem praeter voluntatem metropolitani, sed per proprios diaconos petitiones de rebus necessariis mittere. Si vero omnino oporteat imperatorem adire, metropolitani totiusque synodi litteris tanquam vialico instructum proficisci.

Ἐχει καν. ε'.—α'. Τῆς ἐν Σαρδ. συν. καν. ζ'.—β'. Τῆς αὐτῆς συν. καν. η'.—γ'. Τῆς αὐτῆς συν. καν. θ'.—δ'. Τῆς αὐτῆς συν. καν. κα'.—ε'. Τῆς ἐν Ἀντιοχ. συν. καν. ια'.

Τίτλ. ΙΔ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον ἢ ὅλων τὸν ἐν κλήρῳ καταλεγόμενον κοσμικὰς ἀναδέχεσθαι καὶ δημοσίας φροντίδας, πλὴν εἰ μὴ κατὰ νόμους ἀναγκασθεῖν μῆτε δὲ δανίζειν ἐπὶ τόκῳ ποτέ, ἢ ἐγγύαις ἑαυτὸν ἐκδιδόναι, μῆτε στρατείαν ἑαυτῷ περινοεῖν καὶ ἀξίωμα.

TIT. XIV. Non oportere episcopum, aut uno verbo eum qui in clerum allectus sit, mundanas et publicas curas suscipere, praeterquam si secundum leges coactus esset; neque ad usuram mutuari, neque vadimonium promittere, neque militaria munera et dignitatem sibi animo fingere.

Ἐχει καν. θ'.—α'. Τῶν ἀγ. ἀπ. καν. ζ'.—β'. τῶν αὐτῶν καν. κ'.—γ'. Τῶν αὐτῶν καν. μδ'.—δ'. Τῶν αὐτῶν καν. πβ'.—ε'. Τῶν αὐτῶν καν. πδ'.—ζ'. Τῆς ἐν Νικ. συν. καν. ιζ'.—ζ'. Τῆς ἐν Λαοδικ. συν. καν. δ'.—η'. Τῆς ἐν Χαλκ. συν. καν. γ'.—θ'. Τῆς αὐτῆς συν. καν. ζ'.

Ad can. apost. VI scholium: Καὶ ταῦτα διαγορεύεται ἐν τῷ λβ' κεφαλ. τῶν διατάξεων.

Τίτλ. ΙΕ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον ὑπὸ πάδους ὀξύχολίας κινούμενον ἐτοιμῶς ἀφορίζειν τοὺς παροξύνοντας, ἢ τύπτειν τινα πιστὸν ἀμαρτήσαντα καὶ περὶ τοῦ δεῖν τὸν ἀφοριζόμενον ἢ πρᾶγμα πρὸς τὸν ἴδιον ἐπίσκοπον ἔχοντα καταφεύγειν ἐπὶ τὸν μητροπολίτην, εἰ βούλοιντο· εἰ δὲ ὁ μητροπολίτης ἀντίδικος ᾗ, παρὰ τῷ ἐξέρχῳ τῆς διοικήσεως, ἢ τῆς βασιλευσούσης ἐπισκοπῇ αὐτὸν δικάζεσθαι· εἰ δὲ κληρικὸς ἔχει φιλονεικίαν πρὸς κληρικόν, μὴ ἐξῶθεν τοῦ ἑαυτῶν ἐπισκόπου διαγινώσκεσθαι.

TIT. XV. Non oportere episcopum iracundiae perturbatione commotum, facile provocantes excommunicare, aut fidelium quemquam delinquentem verberare; et quod oportet eum qui excommunicatur aut rem cum proprio episcopo habet, ad metropolitanum, si velit, confugere: si vero metropolitanus adversarius sit, apud dioecesis praefectum aut imperatoriae urbis episcopum ipsum iure agere. Si vero clericus cum clerico controversiam habeat, non ab alio quam ipsorum episcopo diiudicari.

Ἐχει καν. γ'.—α'. Τῶν ἀγ. ἀποστ. καν. κζ'.—β'. Τῆς ἐν Σαρδ. καν. ιδ'.—γ'. Τῆς ἐν Χαλκ. συν. καν. θ'.

Scholium ad II canonem: ἔχεις τέλος τούτου ἐν τῷ λθ' κεφαλ. Legendum fortasse ἐν τῷ ιδ' κεφ. respectu ad titul. XIX.—**Ad III canonem:** Ὡς περὶ οἱ Σαρ[δῶν τῷ] τῆς Ῥώμης, οὕτως καὶ οἱ τῆς ἐν Χαλκηδόνι [τῷ τῆς] Κωνσταντινουπό[λεως], τηρεῖν τὰς ἐκκλησίας παρέμειψαν. Tam illo quam proximo scholio se CP. patriarcha prodit.

Τίτλ. Ιζ'. Περὶ ἐπισκόπων κατηγορουμένων καὶ τῶν εἰς κατηγορίαν αὐτῶν ὀφειλόντων ἢ μὴ ὀφειλόντων προσδεχέσθαι, καὶ περὶ τοῦ τὸν ἀδίκως καθηρμένον ἐν αἰσέσι διαφύγειν πόλει μὴ κωλύεσθαι καὶ περὶ τοῦ μὴ δεῖν

ἀντὶ τοῦ καθηρμένου χειροτονεῖσθαι τῶς ἐπίσκοπον ἕτερον, εἰ παλινδικίαν ὁ καθηρμένος ἐπιζητοῖ καὶ τῆς κρίσεως ἐπιγνώμονα.

TIT. XVI. De episcopis qui accusantur, et de iis qui ad accusandum debent aut non debent admitti; item eum qui iniuste de gradu suo deiectus sit, non prohiberi quominus in aliis urbibus degat: et quod non oporteat in abdicati locum alium interim episcopum ordinari, si abdicatus sui iterum defendendi potestatem, iudicisque cognitorem postulet.

Ἐχει καν. ι'.—α'. Τῶν ἀγ. ἀπ. καν. οδ'.—β'. Τῶν αὐτῶν καν. οε'.—γ'. Τῆς ἐν Σάρδαῖς συν. ἐκ τῶν λοιπῶν τοῦ γ' καν.—δ'. Τῆς αὐτῆς συν. καν. δ'.—ε'. Τῆς αὐτῆς συν. καν. ε'.—Τῆς αὐτῆς συν. καν. ζ'.—ζ'. Τῆς ἐν ΚΠ. συν. καν. ζ'.—η'. Τῆς ἐν Χαλκηδ. συν. καν. κα'.—θ'. Τῆς ἐν Ἀντιοχ. συν. καν. ιδ'.—ι'. Τῆς αὐτῆς συν. καν. ιε'.

Scholium in ultima tituli verba: [Λέγει] ἡ διάτ. ζ' [ὅτι ὁ] παραιτησάμενος τοὺς δικαστάς ἐν τῷ τῶν κ' ἡμερῶν τῆς διασκέψεως [χρόνῳ], καὶ ἔτε[ρον] κατα[λαβὼν], οὐ δύναται καὶ π[άλιν] παραιτεῖσθαι καὶ ὅτι δεῖ συγκαθῆσθαι τοὺς δικαστάς τοὺς κρινόμενους ἐπὶ ἐγκλήματος (?)—

Scholium ad can. CP. sextum: Σημαίνει ὅτι ὁ κανὼν οὗτος ἀπὸ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει δευτέρᾳ συνόδῳ συγγινηθέντων πατέρων ἐξεφωνήθη.

Edd. add. canonem sardic. 17.

Τίτλ. ΙΖ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν τὸν καθηρμένον τολμᾶν τῆς λειτουργίας ἐφάπτεσθαι, μῆτε δὲ ἀνατρέχειν ἐπὶ τὸν βασιλεύοντα, καὶ τὰς αὐτοῦ παρενοχλεῖν ἀκοάς, [μῆτε ἀξιοῦσθαι συγγνώμης] ὡς ἀτάκτως φερόμενον, καὶ τὴν ἐπὶ μείζονι συνόδῳ κρίσιν παραιτησάμενον.

TIT. XVII. Non oportere qui de gradu suo deturbati sunt, ministeria attingere audere, neque ad imperatorem confugere, illiusque aures obturare, [nec veniam mereri] ut pole qui temere se gesserit, ac maioris synodi iudicium recusaverit.

Ἐχει καν. γ'.—α'. Τῶν ἀγ. ἀπ. καν. κη'.—β'. Τῆς ἐν Ἀντιοχ. συν. καν. δ'.—γ'. Τῆς αὐτῆς συν. καν. ιβ'.

In edito titulo om. verba: ὡς ἀτάκτως φερόμενον, et can. ultimus, uncis inclusa supplēvimus.

Τίτλ. ΙΗ'. Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι κοινωνεῖν τινι τοῖς ἀκοινωνήτοις ἢ τοὺς ὑπὸ ἄλλου καθηρμένους ἄλλον ἐπίσκοπον εἰς κοινωνίαν προσδέχεσθαι.

TIT. XVIII. Nemini licere cum excommunicatis communicare, aut ab alia sede deiectos alium episcopum ad communionem admittere.

Ἐχει καν. ι'.—α'. Τῶν ἀγ. ἀπ. καν. ι'.—β'. Τῶν αὐτ. καν. ια'.—γ'. Τῶν αὐτ. καν. ιβ'.—δ'. Τῶν αὐτ. καν. ιγ'.—ε'. Τῶν αὐτ. καν. ιδ'.—Τῶν αὐτ. καν. ιε'.—ζ'. Τῆς ἐν Νικ. καν. ε'.—η'. Τῆς ἐν Σαρδ. συν. καν. ιγ'.—θ'. Τῆς ἐν Ἀντ. συν. ἐκ τοῦ καν. β'.—ι'. Τῆς αὐτ. συν. καν. ζ'.

Potius cf. can. ancyran. VI. Edd. om. inter superiores can. IV et X.

Τίτλ. ΙΘ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον ἀλλοτρίους ὑποδέχεσθαι κληρικούς καὶ εἰς βαθμοὺς ἀναφέρειν, μῆτε μὲν ἐν δύο πόλεων ἐκκλησίαις κληρικὸν καταλέγεσθαι.

TIT. XIX. Non oportere episcopum alienos suscipere clericos, et ad gradum promovere, neque in duarum urbium ecclesiis clericum censeri.

Ἐχει καν. γ'.—α'. Τῆς ἐν Σαρδ. συν. καν. ιε'.—β'. Τῆς ἐν Χαλκ. καν. ι'.—γ'. Τῆς αὐτ. συν. καν. κ'.

Τίτλ. Κ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν κληρικούς παρὰ γνώμην τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου ἀποδημῆν μῆτε δὲ δίχα γραμμῶν αὐτοῦ δεχθῆναι αὐτοὺς εἰς ἑτέραν πόλιν καὶ λειτουργεῖν ἀλλὰ ταχίως ἐπαναστρέφειν, ἢ μὴ θέλοντας καθαιρεῖσθαι τελείως, καὶ περὶ τῶν ὀφειλόντων εἴτε εἰρηνικοῖς, εἴτε συστατικοῖς ἐπιστολίοις ἐφοδιαζεσθαι.

ΤΙΤ. XX. *Non oportere clericos praeter voluntatem sui episcopi peregre proficisci, neque absque illius litteris in aliam urbem recipi et munera obire: sed statim redire, aut si nolint, penitus abdicari; et de iis qui debent sive pacificis sive commendatitiis litteris tanquam viatico instrui.*

Ἐχει καν. ια'.—α'. Τῶν ἀγ. ἀπ. καν. ιε'.—β'. Τῶν αὐτῶν καν. λγ'.—γ'. Τῆς ἐν Νικ. συν. καν. ις'.—δ'. Τῆς ἐν Σαρδ. συν. καν. ις'.—ε'. Τῆς αὐτ. συν. καν. ιζ'.—ς'. Τῆς ἐν Ἀντ. καν. γ'.—ζ'. Τῆς ἐν Λαοδικ. συν. καν. μα'.—η'. Τῆς αὐτ. συν. καν. μβ'.—θ'. Τῆς ἐν Χαλκ. συν. καν. ια'.—ι'. Τῆς αὐτ. συν. καν. ιγ'.—ια'. Τῆς αὐτῆς συν. καν. κγ'.

Edd. om. can. V, VIII et X.

Τίτλ. ΚΑ'. Περὶ χωρεπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων ἐπιχωρίων καὶ τῆς περικοῦσης αὐτοῖς ἱερουργίας.

ΤΙΤ. XXI. *De chorepiscopis et presbyteris qui in agris degunt, et de sacro ministerio ipsis conveniente.*

Ἐχει καν. ε'.—α'. Τῆς ἐν Ἀγκύρ. συν. καν. ιγ'.—β'. Τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ καν. ιγ'.—γ'. Τῆς ἐν Ἀντ. καν. ζ'.—δ'. Τῆς αὐτ. συν. καν. η'.—ε'. Τῆς αὐτ. συν. καν. ι'.

Edd. om. can. IV.

Τίτλ. ΚΒ'. Περὶ τοῦ δεῖν τοὺς πρεσβυτέρους καὶ πάντας τοὺς ἐν τῷ κλήρῳ τοῖς ἐπισκόποις αὐτῶν ὑποτάττεσθαι, καὶ μὴδὲν παρὰ γνώμην αὐτῶν ἐπιτελεῖν, μῆτε δὲ φρατρίας κατ' αὐτῶν ἢ κατασκευᾶς ἀπογράφεσθαι.

ΤΙΤ. XXII. *Oportere presbyteros et omnes qui sunt in clero episcopis suis subiaci, ac nihil praeter ipsorum sententiam obire, neque conventicula aut molitiones contra ipsos agere.*

Ἐχει καν. ζ'.—α'. Τῶν ἀγίων ἀποστ. καν. λα'.—β'. Τῶν αὐτῶν καν. λθ'.—γ'. Τῶν αὐτῶν καν. νε'.—δ'. Τῆς ἐν Ἀντιοχ. συν. καν. ε'.—ε'. Τῆς ἐν Λαοδικ. καν. νς'.—ς'. Τῆς ἐν Χαλκ. συν. καν. η'.—ζ'. Τῆς αὐτ. συν. καν. ιη'.

Τίτλ. ΚΓ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν διακόνους πρὸ τῶν ἐπισκόπων ἀπτεσθαι τῆς εὐχαριστίας, μῆτε δὲ πρεσβυτέροις ἐπιδιδόναι κοινωνίαν, μῆτε μὴ ἐπὶ πρεσβυτέρων, εἰ μὴ παρ' αὐτῶν ἐπιτραπῇ, καθέζεσθαι, καὶ αὐτοὺς ἔχειν ἴσην ἐκ τῶν ὑποκειμένων τιμῇ.

ΤΙΤ. XXIII. *Non oportere diaconos ante episcopos Eucharistiam attingere, neque presbyteris communionem impertire, neque inter presbyteros sedere nisi ab iis permissum sit; ipsos vero aequalem ex subiectis honorem habere.*

Ἐχει καν. δ'.—α'. τῶν ἀγίων ἀποστ. καν. νζ'.—β'. Τῆς ἐν Νικ. συν. καν. ιη'.—γ'. Τῆς ἐν Νεοκαισ. συν. καν. ιε'.—δ'. Τῆς ἐν Λαοδικ. συν. καν. κ'.

Τίτλ. ΚΔ'. Περὶ χειροτονίας γυναικῶν καὶ τῶν μετὰ τὴν χειροτονίαν ἀνδρασι συναπτομένων, καὶ περὶ τοῦ μὴ δεῖν χειροτονεῖσθαι πρεσβυτίδας, μῆτε εἰς θυσιαστήριον εἰσεῖναι γυναῖκας.

ΤΙΤ. XXIV. *De ordinatione mulierum, et iis quae post ordinationem viris copulantur, et quod*

non oporteat vetulas ordinari, neque sanctuarium ingredi mulieres.

Ἐχει καν. ε'.—α'. Τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συν. καν. ια'.—β'. Τῆς αὐτ. συν. καν. μδ'.—γ'. Τῆς ἐν Χαλκ. συν. καν. ιε'.—δ'. Τοῦ ἀγίου Βασιλείου καν. θ'.—ε'. Τοῦ αὐτοῦ καν. κθ'.

Scholium ad can. III: Ἐν κεφαλ. τῶν διατάξεων μ' ἐτῶν λέγει, ὁ δὲ ἀπόστολος ξ'· πάλιν καὶ ἐν τῷ μγ' κεφαλ. μ' ἐτῶν διατάξεται. Quae ducunt ad nov. VI. c. 6 et CXXIII c. 44, ut in nomocanone memoratur.

Τίτλ. ΚΕ'. Περὶ τρόπου χειροτονίας καὶ τῶν χειροτονεῖσθαι ὀφειλόντων, καὶ περὶ τῶν ἐκ συναρπαγῆς χειροτονουμένων.

ΤΙΤ. XXV. *De ordinationis modo, deque iis qui ordinari non debent, et de iis qui raptim ordinantur.*

Ἐχει καν. ιγ'.—α'. Τῶν ἀγ. ἀποστ. καν. ιζ'.—β'. Τῶν αὐτῶν καν. ιη'.—γ'. Τῶν αὐτ. καν. ιθ'.—δ'. Τῶν αὐτ. καν. ξβ'.—ε'. Τῶν αὐτ. καν. ξβ'.—ς'. Τῶν αὐτ. καν. οθ'.—ζ'. Τῆς ἐν Νικ. συν. καν. θ'.—η'. Τῆς αὐτ. συν. καν. ι'.—θ'. Τῆς ἐν Νεοκαισ. συν. καν. θ'.—ι'. Τῆς αὐτῆς συν. καν. ι'.—ια'. Τῆς αὐτ. συν. καν. ια'.—ιβ'. Τῆς ἐν Λαοδ. συν. καν. ε'.—ιγ'. Τῆς ἐν Χαλκ. συν. καν. ς'.

Edd. om. can. laod. 5.

Scholia—Ad can. VI: Ἀρμόζει καὶ ἐνταῦθα κεῖσθαι οἱ κανόνας τῶν ἀποστόλων.—Ad can. VII: [σήμερις] οἱ ἡ γινόμενη συνοδος ἐν τῷ Ἰλλυρικῷ ἐπὶ Οὐαλεντιανίου τοῦ βασιλέως, κατὰ πάντα στοιχήσασα τῷ συμβόλῳ τῶν τιῆ, ὥρισε ἀνεπιλήπτους ἀπὸ τε βουλευτηρίου καὶ στρατιωτικῆς χειρὸς εἶναι τοὺς προαγομένους εἰς κλῆρον. In quo aperte memoratur concilium illyricum an. 367, al. 365.—ad can. IX: Ὑπερέτας τοὺς ὑποδιακόνους λέγομεν.—Ad can. XIII, sive chalcodon. VI: Δηλονότι περὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ διακόνων· εἰ γὰρ χειροτονούμενοι ἐπίσκοποι μέλλουσιν συγκαθῆσθαι τῶν χειροτονούντων, πᾶς δύναται μετὰ τὸ προσελθεῖν τοὺς ἀκρωμένους, ἥτοι τοὺς κατηχουμένους χειροτονεῖσθαι;

Τίτλ. κς'. Περὶ τοῦ ψάλλτας καὶ ἀναγνώστας καὶ ὑπρέτας καὶ ἐξορκιστάς μῆτε δισποτικῶν ἐφάπτεσθαι σκευῶν, μῆτε ὠράριον ἐν λειτουργίᾳ φορεῖν καὶ περὶ τοῦ ψάλλτας μόνον καὶ ἀναγνώστας ἔχειν ἐξουσίαν ἐν Κυρίῳ γαμεῖν, μὴ μάντοι πρὸς αἰρετικούς ἐπιγαμίας ποιεῖν.

ΤΙΤ. XXVI. *Cantores; lectores, ministros et exorcistas neque dominica vasa attingere, neque orarium in sacro officio gestare; item quod cantores tantum et lectores potestatem habeant in Domino uxorem ducendi, non tamen cum haereticis matrimonia coniungendi.*

Ἐχει καν. ιβ'.—α'. Τῶν ἀγίων ἀποστ. καν. κς'.—β'. Τῆς ἐν Λαοδικ. συν. καν. ι'.—γ'. Τῆς αὐτ. συν. καν. ιε'.—δ'. Τῆς αὐτ. συν. καν. κα'.—ε'. Τῆς αὐτ. συν. καν. κβ'.—ς'. Τῆς αὐτ. συν. καν. κγ'.—ζ'. Τῆς αὐτ. συν. καν. κέ'.—η'. Τῆς αὐτ. συν. καν. κς'.—θ'. Τῆς αὐτῆς συν. καν. λα'.—ι'. Τῆς αὐτ. συν. καν. κγ'.—ια'. Τῆς ἐν Χαλκ. συν. καν. ιδ'.—ιβ'. Τοῦ ἀγίου βασιλείου καν. νδ'.

Τίτλ. ΚΖ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἱερεῖα τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐκβάλλειν προφάσει εὐλαβείας, μῆτε δὲ μετὰ χειροτονίαν τὸν ἀγαμὸν γαμεῖν· πλὴν εἰ μὴ χειροτονούμενος, δεῖν αὐτὸν πρὸς γάμον ἔλθεῖν προμαρτυρηταί.

ΤΙΤ. XXVII. *Non oportere sacerdotem eiicere*

uxorem suam pietatis causa, neque vero coelibem post ordinationem uxorem ducere, praeterquam si dum ordinaretur, protestatus sit sibi opus esse ad nuptias accedere.

Ἐχει καν. ζ.—α'. Τῶν ἀγ. ἀποστ. καν. ι'.—β'. Τῶν αὐτ. καν. ιβ'.—γ'. Τῆς ἐν Νεοκαισαρ. συν. καν. α'.—δ'. Τοῦ ἀγίου Βασιλ. καν. ιβ'.—ε'. Τοῦ αὐτ. καν. ιζ'.—ς'. Τοῦ αὐτ. καν. λζ'.—ζ'. Τοῦ αὐτ. καν. νε'.

Edd. add. can. ancyr. 10 et om. omnes Basilianos.

Schol. ad can. II: εἴρηται ἀπὸ διατάξεων.

Τίτλ. ΚΗ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἱερεῖα συνείσασθαι ἔχειν, πλὴν τῶν ὑποφίαν μὴ ἐμποιοῦσάν, μήτε εἰς διγαμὴν παραγίνεσθαι γάμους, μήτε θεωρίας ἐν γάμοις ὄραν, μήτε δὲ χορεύειν ὅλως ἐν γάμοις χριστιανούς.

ΤΙΤ. XXVIII. *Non oportere sacerdotem subintroductam habere, exceptis iis quae nullam suspicionem afferunt, neque ad bigamorum nuptias accedere, neque spectaculum in nuptiis videre neque etiam in nuptiis christianos saltare.*

Ἐχει καν. δ.—α'. Τῆς ἐν Νικ. συν. καν. γ'.—β'. Τῆς ἐν Νεοκαισαρ. καν. ζ'.—γ'. Τῆς ἐν Λαοδικ. καν. νγ'.—δ'. Τῆς αὐτ. συν. καν. νδ'.

Τίτλ. ΚΘ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον ἢ κληρικόν ὅλως ἢ λαϊκὸν κρεοφαγίαν καὶ γάμον τὸν ἐν Κυρίῳ βδελύττεσθαι, μήτε τῶν μετεχόντων ὁρθῶς κατεπαίρεσθαι.

ΤΙΤ. XXIX. *Non oportere episcopum aut omnino clericum vel laicum a carnium esu vel nuptiis in Domino celebrandis abhorreere, neque in eos qui recte his utuntur invehi.*

Ἐχει καν. ια'.—α'. Τῶν ἀγ. ἀποστ. καν. να'.—β'. Τῶν αὐτ. καν. νγ'.—γ'. Τῶν αὐτ. καν. ξγ'.—δ'. Τῆς ἐν Ἀγκ. συν. καν. ιδ'.—ε'. Τῆς ἐν Γάγγρ. συν. καν. α'.—ς'. Τῆς αὐτ. συν. καν. β'.—ζ'. Τῆς αὐτ. συν. καν. δ'.—η'. Τῆς αὐτ. συν. καν. θ'.—θ'. Τῆς αὐτ. συν. καν. ι'.—ι'. Τῆς αὐτ. συν. καν. ιδ'.—ια'. Τοῦ ἀγ. Βασιλ. καν. ιγ'.

Τίτλ. Λ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον ἢ κληρικόν ὅλως ἢ λαϊκόν ἐν κύβοις καὶ μέθαις καὶ καπηλείοις εὐρίσκεσθαι, μήτε ἐπαίρειν τῶν μέρων καλούμενον εἰς ἀριστον, μήτε πάλιν καταφρονεῖν τῶν συγκαλοῦντων ἀδελφούς, μήτε αὐτοὺς ἐξαπατᾶν τοὺς ἀδυνατοὺς ἀδελφούς.

ΤΙΤ. XXX. *Non oportet episcopum aut clericum omnino, aut laicum in aleis et ebrietatibus et cauponis deprehendi, neque ad prandium invitatum partes tollere, neque etiam eos qui fratres convocant contemnere, neque ipsos imbecilles fratres irridere.*

Ἐχει καν. η'.—α'. Τῶν ἀγ. ἀπ. καν. μβ'.—β'. Τῶν αὐτ. καν. μγ'.—γ'. Τῶν αὐτῶν καν. νδ'.—δ'. Τῶν αὐτ. καν. νζ'.—ε'. Τῆς ἐν Γάγγρ. συν. καν. ια'.—ς'. Τῆς ἐν Λαοδικ. συν. καν. κδ'.—ζ'. Τῆς αὐτ. συν. καν. κζ'.—η'. Τῆς αὐτ. συν. καν. νε'.

Τίτλ. ΛΑ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον ἢ κληρικόν ὅλως ἢ λαϊκόν τὰς παραδοθείσας τῇ ἐκκλησίᾳ παραλύειν νηστειάς, μήτε μνήμην ἀγίων ἢ προσφορὰν ἄρτου ποιεῖν ἐν τεσσαρακοστῇ, πλὴν εἰ μὴ μόνον ἐν ταῖς κυριακαῖς καὶ ἐν τοῖς σάββασι, μήτε δὲ γάμους ἐπιτελεῖν ἐν τῇ τεσσαρακοστῇ ἢ γενέθλια.

ΤΙΤ. XXXI. *Non oportere episcopum aut presbyterum aut clericum omnino vel laicum tradita*

ecclesiae dissolvere ieiunia; neque memoriam sanctorum aut panis oblationem facere in quadragesima, praeterquam dominicis tantum et sabbatis; neque enim nuptias et natalitia in quadragesima celebrare.

Ἐχει καν. ς'.—α'. Τῶν ἀγ. ἀπ. καν. ξθ'.—β'. Τῆς ἐν Γάγγρ. συν. καν. ιθ'.—γ'. Τῆς ἐν Λαοδικ. συν. καν. μθ'.—δ'. Τῆς αὐτ. συν. καν. ν'.—ε'. Τῆς αὐτ. συν. καν. να'.—ς'. Τῆς αὐτ. συν. καν. κβ'.

Τίτλ. ΛΒ'. Περὶ τῶν ἀσκούστων ἀδιακρίτως καὶ νηστεύοντων κυριακὰς καὶ σάββατα καὶ τοξομενῶν ἐκ περιβολαίου καὶ σχήματος. καὶ προφασις θεοσεβείας ἀπὸ γονίων ἢ τέκνων ἢ συγγενείας χωριζομένων, ἢ τὰς μνήμας τῶν ἀγίων καὶ τὰς ἐν ἐκκλησίᾳ συναξεῖς παρατιμῶν.

ΤΙΤ. XXXII. *De iis qui pietatis exercitationi indiscrete vacant, ieiunantque dominicis et sabbatis, atque habitus et amictus gratia fastum praese ferunt, ac religionis praetextu a parentibus aut liberis aut cognatis segregantur, aut sanctorum memorias Ecclesiaeque conventus repudiant.*

Ἐχει καν. η'.—α'. Τῶν ἀγ. ἀπ. καν. ξθ'.—β'. Τῆς ἐν Γάγγρ. συν. καν. ιβ'.—γ'. Τῆς αὐτ. συν. καν. ιγ'.—δ'. Τῆς αὐτ. συν. καν. ιε'.—ε'. Τῆς αὐτ. συν. καν. ις'.—ς'. Τῆς αὐτ. συν. καν. ιζ'.—ζ'. Τοῦ ἀγ. Βασιλ. καν. κ'.—η'. Πάλιν τῆς ἐν Γάγγρ. συν. καν. κ'.

Edd. add. can. gangrens. 18 et om. can. VII et VIII. In hoc autem ultimo loco cod. paris. etiam canonem gangr. 21 continet.

Τίτλ. ΛΓ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐν κλήρῳ ἢ μοναστηρίῳ δοῦλον παρὰ γνώμην τοῦ ἰδίου δεσπότου αὐτοῦ προσδέχεσθαι καὶ περὶ τοῦ δεῖν τοὺς ἀσκητὰς ὑποτετάχθαι τοῖς ἐπισκόποις, μήτε δὲ ἀφίεναι τοὺς τόπους ἐν οἷς ἀπετάξαντο, μήτε συνιστᾶν μοναστήρια παρὰ γνώμην τοῦ ἐπισκόπου, μήτε τὰ ἥδη καθιερωθέντα κοινὰ πάλιν γίνεσθαι καταγώνια.

ΤΙΤ. XXXIII. *Servum in clerum aut monasterium non esse contra voluntatem proprii domini recipiendum; quod oportet monachos subiectos esse episcopis, neque loca in quibus collocati sunt deserere, neque monasteria constituere praeter sententiam sui episcopi, neque iam consecrata rursus communia fieri diversoria.*

Ἐχει καν. δ'.—α'. Τῶν ἀγ. ἀποστ. καν. πγ'.—β'. Τῆς ἐν Γάγγρ. συν. καν. γ'.—γ'. Τῆς ἐν Χαλκ. συν. καν. ιε'.—δ'. Τῆς αὐτ. συν. καν. κδ'.

Edd. tantem habent unum can. Chalced. 24.

Scholium in tituli verba posteriora partim extinctum: [Λίγει] δηλόντι ἢ διάταξις, [ὅτι] εἰ μὲν οἱ δοῦλοι, ὡς ἐν τοῖς νομίμοις καὶ πολιτικοῖς πράγμασιν, ἀντ' οὐδενός εἰσιν, ἐν δὲ τοῖς φυσικοῖς πάλιν ἐξισούνται κοινὴ γὰρ ἡ φύσις πάντων.

Scholium aliud mutilum in can. I de servis per vitam monasticam liberatis, in haec desinit: δοῦλοι... ἀνασπάζονται εἰς ἐλευθερίαν... οἱ περὶ αὐτῶν δεσπότες χριστιανοὶ γίνονται.

Τίτλ. ΛΔ'. Περὶ τῶν μοναχῶν καὶ μοναστριῶν ἀθετούντων τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ σχήματος.

ΤΙΤ. XXXIV. *De monachis et monialibus professionem religiosi habitus irritam facientibus.*

Ἐχει καν. ζ'.—α'. Τῆς ἐν Νικ. συν. καν. ιβ'.—β'. Τῆς ἐν Ἀγκ. συν. καν. ιθ'.—γ'. Τῆς ἐν Χαλκ. συν. καν. ιζ'.—δ'. Τοῦ ἁγίου Βασιλ. β'.—ε'. Τοῦ αὐτοῦ καν. γ'.—ζ'. Τοῦ αὐτοῦ καν. μβ'.

Τίτλ. ΑΕ'. Περὶ κατηχομένων παραπισόντων, καὶ τῶν πρὸ κατηχήσεως ταῖς ἐπιστῶν προθέσεις παραβαινόντων.

ΤΙΤ. XXXV. *De catechumenis lapsis, et de iis qui ante instructionem propositum irritum faciunt.*

Ἐχει καν. γ'.—α'. Τῆς ἐν Νικ. συν. καν. ιδ'.—β'. Τῆς ἐν Νεοκαισ. συν. καν. ε'.—γ'. Τοῦ ἁγ. Βασιλ. καν. δ'.

Τίτλ. Αζ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν τοὺς ἀρτί φωτισθέντας εὐθὺς εἰς ἱερωσύνην παράγεισθαι καὶ εἰ δεῖ κατηχομένην κυοφοροῦσαν φωτίζεσθαι καὶ ὅτι δεῖ τοὺς ἐν νόμῳ φωτιζομένους τὴν πίστιν ἐκμανθάνειν μετὰ τὸ βάπτισμα καὶ περὶ πίστεως ὁρθοδόξου ἢ ἐκμαθεῖν ἀναγκὴ τὸν φωτιζόμενον, καὶ περὶ τοῦ τόπου τῶν δυτικῶν.

ΤΙΤ. XXXVI. *Non oportere recens illuminatos statim ad sacerdotium promoveri, et an oporteat catechumenum praegnantem illuminari, et quod oporteat eos qui in morbo illuminantur fidem ediscere post baptismum; item de fide orthodoxa quam ediscere necesse est eum qui illuminatur, et de tomo occidentali.*

Ἐχει καν. ιδ'.—α'. Τῶν ἁγ. ἀποστ. καν. π'.—β'. Τῶν αὐτῶν καν. μζ'.—γ'. Τῶν αὐτ. καν. μθ'.—δ'. Τῶν αὐτ. καν. ν'.—ε'. Τῶν αὐτ. καν. να'.—ζ'. Τῆς ἐν Νικ. συν. καν. β'.—ζ'. Τῆς ἐν Νεοκαισ. συν. καν. ζ'.—η'. Τῆς αὐτ. συν. καν. ιβ'.—θ'. Τῆς ἐν Λαοδικ. συν. καν. γ'.—ι'. Τῆς αὐτ. συν. καν. με'.—ια'. Τῆς αὐτ. συν. καν. μς'.—ιβ'. Τῆς αὐτ. συν. καν. μζ'.—ιγ'. Τῆς αὐτ. συν. καν. μη'.—ιδ'. Τῆς ἐν ΚΠ. καν. ε'.

Edd. silent in titulo de tomo occidentali, etsi habeant suo loco 5 canonem CP. ad S. Damasi epistolam referendum. Singularem Ioannis varietatem in hoc canone describendo notavi in superiore tomo p. 24, 26; quibus aliud hic nobis praebet vetas cod. vaticanus, qui in margine scribit, nescio ad quae respiciens: Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ἐν δυνάμει λόγου καὶ πνεύματος. Habet quoque Iustellus canones app. 49, 50 iuxta peculiarem Ioannis editionem et cum scholiis quae dedimus in tom. 1, loc. cit. quibus codd. nostri addunt aliud scholium notata dignissimum:

Δοκεῖ τῷ παρόντι ἐναντιοῦσθαι τὸ ἐν ταῖς Πράξεσι παρὰ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου εἰρημένον, ὅτι καὶ βαπτισθῆ ἕκαστος εἰς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν [Act. II, 38]. Εἰ γὰρ τὸ βάπτισμα τὸν τοῦ Κυρίου θάνατον δηλοῖ (συμβαπτίζομεθα γὰρ τῷ Χριστῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος, ὡς φησι ὁ θεὸς ἀπόστολος [Rom. VI, 4]), ὁ εἰς ὄνομα Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτίζομενος,

1) Γαβριήλ. Ad haec pauca multis opus esset commentariis, et plurima inde inferenda. Quibus primum consentiunt iam ea quae Sozomenus tradidit de ecclesia in Hierusalem extra CP. a Constantino erecta, quae ab archangelo Michaelē dicebatur Μεγαλήλον (H. E. I. H. c. 3); tum illa quibus Dionysius in nobilissimo quodam praecognito salutatur aedēs oratorias, «gratioso, alt., archangelorum pari erectas» et quae ab iisdem nomina habebant (De

eis τὸν θάνατον αὐτοῦ βαπτίζεται πάντως, κἀντιθέην ἢ ὁ παρὼν κανὼν ἀναιρεῖται, ἢ τὸ ἐν ταῖς Πράξεσιν ἀποστόλων ῥητὸν ἡθέτηται. Φαμὲν οὖν ἀμφοτέρων συμβιβάζοντες, ὡς ἡ Ἐκκλησία ἀδιαίρετον νοοῦσα τὴν ἁγίαν Τριάδα διὰ τὴν ἰνῶσιν τὴν ὁμοούσιον ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν, τὸν βαπτίζομενον εἰς ὄνομα Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς τὴν Τριάδα [βαπτίζεσθαι] διδάσκει. Ἀδ[ύνατον] γὰρ εἰς Χριστὸν πιστεῦσαι [μὴ] τὴν εἰς Πατέρα καὶ Υἱὸν καὶ ἅγιον Πνεῦμα διδαχθέντα ὁμολογίαν.

Neque omittendum aliud scholium satis insolens ad can. laod. 47 de formula fidei ediscenda et huius concilii aetate: Δηλὸν ὅτι τὸ ἐν Νικ. σύμβολον καὶ τὸ ἐν ΚΠ. ἄλλης συνόδου σύμβολον μὴ οὕτως ἐκμανθάνεται. Ἐξ οὗ φανερόν ἐστι καὶ τῆς ἐν ΚΠ. συνόδου ἢ ἐν Λαοδικείᾳ μεταγενεστέρᾳ ἐστίν. Πρὸ γὰρ τῆς ἐν ΚΠ. συνόδου, διὰ τὸ ἀμφιβάλλεσθαι τὴν πίστιν οὐκ ἐξεμανθάνετο τὸ σύμβολον.—Postremum scholium est, sed fere evanidum in utroque codice paris. et vatic. Διάταξις... [λέγει ὅτι] τὴν ἐγκυομένην οὐχ εἴλας ἐν δικαστήριον... πῶς γὰρ κοινωῇσιν; πῶς φῶς ἐπὶ post plura: οὕτως, εἴτε ἄλλως κατηγορευμένη, πόσω μάλλον φωτιζομένη; de quo cf. III Dig. tit. 19 in Nomocan. ad tit. 38 de gravidæ mulieris immunitate a tormentis.

Τίτλ. ΑΖ. Περὶ τῶν ἀτάκτως χειροτονουμένων ἐπισκόπων, καὶ περὶ τῶν αἰρετικῶν καὶ τῶν τοῦτοις προσκολλημένων, καὶ περὶ τοῦ μὴ δεῖν ποτε συνηστεύειν καὶ συνεύχεσθαι καὶ συνορτάζειν τοῖς αἰρετικοῖς ἢ τοῖς Ἰουδαίοις, μὴτε παρ' αὐτῶν εὐλογίας λαμβάνειν, μὴτε εἰς τὰς αὐτῶν εἰσεῖναι συναγωγὰς ἢ προσφέρειν ἐν αὐταῖς ἑλαιον ἢ προσφορὰν οἰανδήποτε.

ΤΙΤ. XXXVII. *De episcopis qui temere ordinantur, et de haereticis, iisque qui ipsis adhaerescunt; item non oportere unquam cum haereticis aut Iudaeis ieiunare, aut orare, aut festa celebrare, neque ab ipsis benedictionem accipere, neque in eorum synagogas intrare, aut offerre in iis oleum aut qualemcumque oblationem.*

Ἐχει καν. κ'.—α'. Τῶν ἁγ. ἀποστόλων καν. με'.—β'. Τῶν αὐτ. καν. μς'.—γ'. Τῶν αὐτ. καν. ξδ'.—δ'. Τῶν αὐτ. καν. ο'.—ε'. Τῶν αὐτ. καν. οα'.—ς'.—ιε'. Τῆς ἐν Λαοδικ. συν. καν. ζ', θ', κθ'. λβ', λγ', λδ', λε', λζ', λη', λθ'.—ις'. Τῆς ἐν ΚΠ. συν. καν. δ'.—ιζ'-κ', τῆς ἐν Ἐφέσῳ συν. καν. α', β', δ', ε'.

Cod. vatic. om. initium tituli: περὶ τῶν ad ἐπισκόπων καὶ. Uterque vatican. et paris. habet ad can. laod. 35 scholium praecedentibus affine: Πάνυ νεαρῶν δείκνυσιν οὗτος ὁ κανὼν ταύτην τὴν σύνθεσιν οὐ γὰρ πολλοῦ ἐπενοήθησαν τὰ μιχαήλια καὶ τὰ γαβριήλια 1).

Trinit. lib. II p. 200). Iam vero recte vidit Zonaras ad eundem can. laodicensem 35, in eo non huiusmodi aedes respici, sed vetustissimam potius haeresim sive superstitionem, cuius fortasse Paulus ad Coloss. II, 18 iam meminuit. At ex eo quod scholastica nostro nova sint, quae sub Constantino condita, passim sub Theodosio celebrabantur, efficitur hac novitate vetustum admodum esse scholiastam, quem ipsum Scholasticum esse facile concesserim.

Τίτλ. ΑΗ'. Περὶ τοῦ δεῖν προσδέχσθαι τοὺς ἐξ οἰων-
δήποτε ἀμαρτιῶν ἐπιστρέφοντας καὶ τοὺς ὑπὸ τῶν αἰ-
ρετικῶν ἐκβληθέντας, καὶ περὶ τῶν ἐξ αἱρέσεων ἐπιστρέ-
φόντων καὶ τῇ καθολικῇ προσερχομένων ἐκκλησίᾳ.

Τίτ. XXXVIII. *Quod oporteat recipere eos qui a quibuscumque peccatis revertuntur et eos qui ab haereticis eiecti sunt, et de iis qui ab haeresi convertuntur, et ad catholicam Ecclesiam accedunt.*

Ἐχει καν. ια'.—α'. Τῶν ἀγ. ἀπ. καν. νβ'.—β'. γ'. Τῆς ἐν Νικ. συν. καν. η'. ιθ'.—δ. ε'. Τῆς ἐν Σαρκδικῇ συν. καν. ιθ'. κ'.—ζ. η'. Τῆς ἐν Λαοδικ. συν. καν. β'. ζ. η'.—θ'. Τῆς ἐν ΚΠ. συν. καν. α'.—ι'. Τῆς ἐν Ἐφέσῳ συν. καν. γ'.—ια'. Τοῦ ἀγ. Βασιλ. καν. λβ.

Edd. tres tantum canones habent nic. 8, laod. 2 et Apost. 52.

Τίτλ. ΑΘ'. Περὶ τῶν ἐπιστρέφόντων ἐκ τῶν ἐπιθυ-
σάντων ἢ γυμνασμένων εἰδωλοθύτου ἐξ ἀνάγκης ἢ ἀπει-
λῆς ἢ ἐξ οἰκείας προθέσεως, καὶ τῶν πρὸ τοῦ βαπτί-
σματος ἐπιθυσάντων, εἰ δεῖ μετὰ τὸ βάπτισμα προχρη-
ρίζεσθαι, καὶ τῶν ἀστρολογίαις καὶ μαντείαις ἢ γοη-
τείαις ἐσχολακόντων καὶ τῶν φορούντων ἢ ποιούντων τὰ
λεγόμενα φυλακτήρια.

Τίτ. XXXIX. *De his qui convertuntur ex iis qui immolarunt et gustarunt carnes idolis immolatas, necessitate coacti aut minis aut ex propria voluntate; et de iis qui ante baptismum sacrificarunt, ultimum post baptismum ad ordines promovendi sint; item de iis qui astrologiae aut divinationibus addicti fuerunt, vel de iis qui fuerunt aut faciunt amuleta.*

Ἐχει καν. ιθ'.—α'. Τῶν ἀγίων ἀπ. καν. ξβ'.—β'. Τῆς ἐν Νικαίᾳ συν. καν. ια'.—γ'.—ιγ'. Τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ συν. καν. α'. β'. γ'. δ. ε'. ζ. η'. θ. ιβ'. κδ'.—ιδ'. Τῆς ἐν Λαοδικ. συν. καν. λζ'.—ιε'.—ιθ'. Τοῦ ἀγ. Βασιλ. καν. ζ. λ'. μζ'. νζ'. ξζ'.

Edd. add. Basilii can. 67.

Τίτλ. Μ'. Περὶ τῶν ἑαυτοὺς ἀκρωτηριαζόντων καὶ περὶ φόνων ἐκουσίων καὶ περὶ φθοριῶν καὶ βρεφοκτονίας καὶ τῶν τούτοις συνεγνωκότων.

Τίτ. XL. *De his qui se ipsos mutilant, et de caedibus voluntariis, et de veneficiis atque infanticidio et horum conscitis.*

Ἐχει καν. ιζ'.—α'.—δ'. Τῶν ἀγ. ἀπ. καν. κβ'. κγ'. κδ'. ξε'.—ε'. Τῆς ἐν Νικ. συν. καν. α'.—ζ'.—θ'. Τῆς ἐν Ἀγκ. συν. καν. κα'. κβ'. κγ'. κδ'.—ι'.—ιζ'. Τοῦ ἀγίου Βασιλ. καν. ιη'. κη'. λζ'. λθ'. μ'. μβ'. μγ'. νζ'.

Edd. om. ultimum Basilii can.

Τίτλ. ΜΑ'. Περὶ τῶν ἀλόγως χωρισθέντων καὶ συναφθέντων ἑτέροις, καὶ περὶ τῶν ἐκ μοιχείας ἐπιστρέ-
φόντων, καὶ περὶ τῆς ἐτέρῳ συναφθείσης πρὸ τοῦ θάνατον ἀκουσθῆναι τοῦ ἀποδημούντος ἀνδρός αὐτῆς.

Τίτ. XLI. *De his qui sine ulla ratione separantur et cum alio copulantur; et de his qui ab adulterio convertuntur; et de ea quae cum alio matrimonio iungitur, priusquam viri sui absentis mors audita sit.*

Ἐχει καν. ι.—α'. Τῶν ἀγ. ἀπ. καν. μη'.—β'. Τῆς ἐν Νεοκαισαρ. καν. η'.—γ'.—ι'. Τοῦ ἀγ. Βασιλ. καν. ιζ'. ιθ'. κ'. κα'. κδ'. λγ'. μγ'.

Τίτλ. ΜΒ'. Περὶ τῶν ἐξ ἀρπαγῆς ἢ βίας συνοικούν-
των γυναιξί, καὶ τῶν ὀφειλόντων πορνείας καὶ μοι-

χείας ἐπιτιμίοις κολάζεσθαι, καὶ περὶ παρθένων καὶ δουλίδων παρὰ γνώμην τοῦ κρατούντος ἑαυτὰς ἐκδι-
δουσῶν.

Τίτ. XLII. *De his qui ex raptu et vi cum mulieribus commercium habent, et de his qui fornicationis et adulterii debent supplicio puniri, et de ancillis quae praeter voluntatem domini seipsas collocant.*

Ἐχει καν. ιε'.—α'. Τῶν ἀγ. ἀπ. καν. ξζ'.—β'. Τῆς ἐν Ἀγκ. συν. καν. ια'.—γ'. Τῆς ἐν Χαλκηδ. συν. καν. κζ'.—δ'.—ιε'. Τοῦ ἀγίου Βασιλ. καν. ε'. ζ. ι'. ια'. ιε'. κβ'. κγ'. κδ'. κζ'. λα'. λδ'. μδ'.

Τίτλ. ΜΓ'. Περὶ τῶν πλείστοις γάμοις περιτεσόν-
των, καὶ τῶν ἐλευθερίως διαγαμούντων, καὶ τῶν ἀμαρ-
τῆσαι προθεμένων, καὶ μὴ παραπιστόντων, καὶ περὶ τοῦ
μηδένα δεῖν ἐν βαλανείῳ μετὰ γυναικῶν ἀπολούεσθαι.

Τίτ. XLIII. *De his qui plurima matrimonia contrahunt, et de his qui libere secundo copulantur; item de his qui peccare animo proposuerunt et non sunt lapsi; et quod non oportet in balneo cum mulieribus lavari.*

Ἐχει καν. ιδ'.—α'. β'. Τῆς ἐν Νεοκαισ. συν. καν. γ'. δ. —γ'. δ'. Τῆς ἐν Λαοδ. συν. καν. α'. λ'.—ε'.—η'. Τοῦ ἀγίου Βασιλείου καν. κζ'. λε'. λη'. ξη'.

Schollum ad Basilii canonem 38 (inter ed. 53):

Ἐκ τούτου λύεται τὸ τοῦ ἄλλου κανόνος αὐτοῦ, λέγοντος ὅτι τῶν σχημάτων ἡμῶν οὐ φροντιστίον.

Τίτλ. ΜΔ'. Περὶ τῶν ἐν ἄρρεσιν ἢ ἀλόγοις τὴν αἰ-
σχύνην ἐργαζομένων, καὶ περὶ τῶν δύο ἀδελφοῖς συ-
ναπτομένων, καὶ τῶν ἀδελφαῖς ἰδίαις ἢ μητρειαῖς συμ-
φειρομένων.

Τίτ. XLIV. *De his qui in masculis aut brutis turpitudinem exercent, et de his qui cum duobus fratribus aut sororibus matrimonio iunguntur, et de his qui cum sororibus suis aut novercis incestum admittunt.*

Ἐχει καν. ιγ'.—α'. β'. Τῆς ἐν Ἀγκ. συν. καν. ιζ'. ιζ'.—γ'. Τῆς ἐν Νεοκαισ. συν. καν. β'.—δ'.—ιγ'. Τοῦ ἀγ. Βασιλ. καν. η'. μζ'. μη'. νβ'. νγ'. ξ. ξα'. ξβ'. ξγ'. ξδ'.

Τίτλ. ΜΕ'. Περὶ κλεπτῶν καὶ τυμβωρύχων καὶ ἐπιόρ-
κων [καὶ κληρικῶν ἐξομνυομένων καὶ in val. hoc dele-
tum] ἐπὶ τὸ βλάψαι τίνας ὁμνούντων προχείρως.

Τίτ. XLV. *De furibus et sepulchrorum suffosso-
ribus et periuris et clericis eiurantibus, et de iis qui aliquibus nocendi causa temere iurant.*

Ἐχει καν. ζ'.—α'. Τῶν ἀγ. ἀπ. καν. κε'.—β'.—ζ'. Τοῦ ἀγ. Βασιλ. καν. α'. ιδ'. μζ'. μδ'. να'. ξζ'.

Τίτλ. Μζ'. Περὶ τῶν ὀφειλόντων τῷ θυσιαστηρίῳ προ-
σάγεσθαι, καὶ περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἀφαιρεῖσθαι τι τῶν
ἐκκλησιαστικῶν ἢ σφετερίζεσθαι, μῆτε καρποφορίας, ἐκ-
τὸς τοῦ ἐπιτετραμμένου ταῦτα διοικεῖν, ὑποδέχεσθαι,
μῆτε τὰ ἅγια ἐν ἐτέραις παροικίαις λόγῳ εὐλογιῶν δια-
πίμπασθαι.

Τίτ. XLVI. *De his qui debent ad altare offerri et quod non oporteat quidquam eorum quae sunt ecclesiae auferre, aut tamquam proprium sibi vindicare, neque fructuum oblationes suscipere, eo excepto cui horum administratio commissa est, neque sacra ad alias ecclesias eulogiarum vice transmittenda.*

Ἐχει καν. ζ'.—α'-δ'. Τῶν ἀγ. ἀπ. καν. γ', δ', οβ', ογ'.—ε', ς'. Τῆς ἐν Γάγγρ. συν. καν. ζ', η'.—ζ'. Τῆς ἐν Λαοδικ. καν. ιδ'.

Edd. om. ultimum canonem.

Τίτλ. ΜΖ'. Περὶ κληρικῶν μὴ κοινωνούντων, ἀναφορᾶς γινομένης, καὶ τῶν ἐπὶ τρεῖς κυριακὰς μὴ συνερχομένων τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τῶν μὴ προμενόντων μετὰ τὰς ἀναγνώσεις τὴν τῶν ἀγίων μεταλήψιν, καὶ τῶν καταφρονούντων ἐκκλησίας καὶ τῶν συνάξεων, καὶ ὧς οὐδεὶς ἐν οἰκείᾳ ἐπιτελεῖσθαι προσφορὰς, οὔτε ἐν ἐκκλησίαις συμπόσια.

TIT. XLVII. *De clericis non communicantibus dum fit oblatio, et de iis qui per tres Dominicas non conveniunt in ecclesiam, et de iis qui post lectiones non expectant sanctorum sumptionem, deque iis qui ecclesiam et conventus spernunt; item quod non oporteat in privatis aedibus peragi oblationes, neque in ecclesiis celebrare convivia.*

Ἐχει καν. θ'.—α', β'. Τῶν ἀγ. ἀπ. καν. η', θ'.—γ'. Τῆς ἐν Σαρδ. συν. ἐκ. τοῦ ἰα' καν.—δ', ε', ς'. Τῆς ἐν Γάγγρ. συν. καν. ε', ς', κ'.—ζ' Τῆς ἐν Ἀντ. συν. ἐκ τῆς ἀρχῆς τοῦ β' καν.—η', θ'. Τῆς ἐν Λαοδικ. συν. καν. η', νη'.

Edd. om. priorem can. laodiceorum.

Τίτλ. ΜΗ'. Περὶ τῶν ἀπειθοῦντων τοῖς νόμοις τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὅτι δεῖ τοῖς ἀπειθοῦσι τοὺς ἱερεῖς προμαρτυράσθαι, τοῖς δὲ μετανοοῦσι πρὸς τὴν σπουδὴν καὶ τὸν χρόνον ὀρεῖσθαι.

TIT. XLVIII. *De his qui legibus Ecclesiae non obtemperant, et quod oporteat non obedientibus sacerdotibus protestari, poenitentibus vero pro affectu modo tempus etiam praescribi.*

Ἐχει καν. ε'.—α'. Τῆς ἐν Σάρδαις συν. ἐκ τοῦ καν. κ'.—β'. Τῆς ἐν Ἐφέσῳ συν. καν. ς' τὸ τέλος.—γ'. Τῆς ἐν Χαλκ. συν. καν. α'.—δ', ε'. Τοῦ ἀγ. Βασιλ. καν. νθ', ξη'.

Edd. om. can. II, III et IV.

Schollum. Ἀρμόζει καὶ ἐνταῦθα καὶ ὁ ε' κανὼν τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ συνόδου ὃς ἐστὶ ζ' τοῦ λθ' τίτλου.

Τίτλ. ΜΘ'. Περὶ τοῦ ποσάκις ἐν ἐκάστη ἐπαρχίᾳ, καὶ πότε δεῖ γίνεσθαι σύνοδον, καὶ περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον ἐν ταῖς συνόδοις, πλὴν εἰ μὴ δι' ἀνάγκην, ἀπολιμπάνεσθαι.

TIT. XLIX. *Quoties in singulis provinciis et quando synodum haberi oporteat, et quod non oporteat episcopum, nisi propter aliquam necessitatem, a synodis abesse.*

Ἐχει καν. ε'.—α'. Τῶν ἀγ. ἀποστ. καν. λζ'.—β'. Τῆς ἐν Νικ. συν. καν. ε'.—γ'. Τῆς ἐν Λαοδικ. συν. καν. μ'.—δ'. Τῆς ἐν Ἀντιοχ. συν. καν. κ'.—ε'. Τῆς ἐν Χαλκ. συν. ιδ'.

Edd. om. tres postremos canones.

Τίτλ. Ν'. Περὶ τοῦ καιροῦ τοῦ Πάσχα, καὶ περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐν κυριακῇ καὶ πρὸ Πεντηκοστῆς τὰ γόνατα κλίνειν τὸν προσευχόμενον, καὶ περὶ κανόνος εὐχῶν καὶ ψαλμῶδων καὶ ἀναγνώσεως [καὶ inserit vatic. 1] τῶν κανονισθέντων βιβλίων.

TIT. L. *De tempore paschae, et quod non oporteat Dominica et ante Pentecosten orantem genua flectere, et de precibus canonicis, et psalmorum cantatione et lectionibus librorum approbatorum.*

Ἐχει καν. ι.—α', β'. Τῶν ἀγ. ἀπ. καν. ζ', ξα'.—γ'. Τῆς ἐν Νικαίᾳ συν. καν. κ'.—δ'. Τῆς ἐν Ἀντιοχ. συν. καν. α'.—ε'-θ'. Τῆς ἐν Λαοδικ. καν. ις', ιζ', ιη', ιθ', νθ'.—ι'. Τῶν ἀγ. ἀποστ. καν. πε'.

Ad can. I. scholium: Ἐαρινὴ ἰσημερία ἐστὶ Μαρτίῳ κδ', φαινωθὲ καὶ ζῆται τὸ πᾶσχα ἢ τοῦ ἀπριλλίου. Statim subicitur in utroque codice paris. et vaticano nicaenum de pascha decretum: Πίπραχται δὲ οὕτως. Vid. t. 1. loc. cit.

II.

Ἐκ τῶν 1) μετὰ τὸν κώδικα Θείων νεαρῶν διατάξεων τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως Ἰουστινιανοῦ διάφοροι διατάξεις συναδούσαι ἐξαιρέτως τοῖς Θείοις καὶ ἱεροῖς κανόσι, καὶ ἐκ περιουσίας τὴν οἰκείαν ἰσχὺν νέμονται, αἷς ταῖς τινὰ καὶ ἀριθμὸν ἐπισημάμεν πρὸς σύντομον εὐρεῖν τοῦ ἐπιζητουμένου κεφαλαίου, διὰ τὸ, ὡς εἴρηται, ἐκ διαφορῶν διατάξεων εἶναι τὰ συνταχθέντα 2), ὡς ὑποτίθεται.

Ex editis post codicem sacris novellis constitutionibus Iustiniani divinae memoriae diversae constitutiones, quae eximie cum divinis sacrisque canonibus consentiunt, iisque insuper propriam vim et potestatem tribuunt, quibus certum ordinem numerumque tribuimus, ut quodlibet caput quod quaeritur compendiose inveniat, propterea quod, sicut dictum est, ex diversis constitutionibus collecta sunt, ita uti subiecta sunt.

Τῆς ἐγκειμένης μετὰ τοὺς κανόνας τῶν συνόδων διατάξεως τὰ κεφάλαια 3).

Positae post canones synodorum constitutionis capitula.

Κεφάλαιον α'. Περὶ τῶν πρώτων καὶ μεγίστων Θεοῦ δωρεῶν καὶ τῆς προσήκουσας τοῖς Θείοις καὶ ἱεροῖς κανόσι τιμῆς.—β'. Περὶ τοῦ σκοπεῖσθαι πρότερον τὸν

Capitulum 1. De primis et maximis Dei donis, et honore divinis sacrisque canonibus tribuendo. — 2. De indaganda prius illius vita, qui ad episco-

1) Heimbachium in hisce capitulis sequor, sed non ita pressis vestigiis, quin multa leviuscula o-mittam, ne nodum in scilpō quaerere videar, alia vero emendem, quoties occurrerit, maxime ope vaticanorum codicum, quos doctus vir Germanicus prope-rante nimis manu excussit, aut ne oculo quidem satis vidit. Interea vat. 343 et paris. 1324, 1334 adhae-sit. Summa vero inscriptio, totaque capitulorum se-ries deest in paris. 1357., qui hunc habet titulum: *ai*

Iuris Eccles. Graec. Tom. II.

διατάξεις τοῦ εὐσεβεστάτου αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ. In vat. 843. (infra vatican. 1) haec est inscriptio: τῶν ἐγκειμένων μετὰ τοὺς κανόνας τῶν δέκα συνόδων νεαρῶν διατάξεων τὰ κεφάλαια. Reliqua ex inscriptione desunt. Eadem plane in paris. suppl. 483. In vatic. 2075 (infra vat. 2) etiam brevior titulus incipit: τῆς ἐγκειμένης, ut mox palat. 376 et vatic. 1167 (infra vat. 3) habent: *Θείας λήξεως.*—2) συναχθέντα vatic. 3.—3) Haec desunt in vatic. 1, 3.

βίον τοῦ εἰς 1) ἐπισκοπὴν ἀγομένου, καὶ ποῖα 2) δεῖ εἶναι ἐν αὐτῷ καὶ μὴ εἶναι.—γ'. Περὶ τοῦ μὴ πλέον ἐνιαυτοῦ ἔξω τῆς ἰδίας ἐκκλησίας διαγεῖν ἐπίσκοπον χωρὶς βασιλικῆς κελεύσεως, μὴτε δίχα συστατικῶν ὁδοῦν, μὴτε πρὸ τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου ἢ τῶν ἀποκρισιῶν, ἐξ ἧς εἰσι διοικήσεις, ὁφθῆναι βασιλεῖ, καὶ ὅπως χρὴ μνησθῆναι.—δ'. Περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι κληρικὸν ἀγροῦμαζον.—ε'. Περὶ τοῦ μὴ προχειρίζεσθαι εἰς ἐκκλησίαν, διακρίναντα ἑλάνθονα 3) ἐτῶν πενήντα, μὴτε συναρκεῖν πρῶτον ὑπὸ πᾶσι τὸν δὲ τὴν 4) τριμύτην ὑποφθεῖραντα 5) τῇ τοῦ ξίφους ὑποβληθῆναι τιμωρίᾳ.—ς'. Περὶ μοναστηρίων καὶ μοναχῶν καὶ περὶ βίου μοναχικοῦ, καὶ τοῦ μηδένα χωρὶς ἐπισκόπου κτίζειν μοναστήριον.—ζ'. Περὶ τοῦ μὴ προχειρίζεσθαι σχῆμα διδοῦναι 6) μοναχικόν, ἐλευθέρῳ, ἢ δούλῳ.—η'. Περὶ τοῦ μετὰ τριετίαν τὴν ἐν τῷ μοναστηρίῳ ἐναγομένου οἰκέτου, καὶ ὅπως χρὴ τὰ περὶ τούτου προελθεῖν.—θ'. Περὶ τῶν μετὰ τὴν ἀποταγὴν λειποτακτούντων.—ι'. Περὶ τοῦ ἔχειν ἀδειαν τὸν ἀποτασσόμενον τὰ οἰκεία διαδεῖναι 7) πρὸ τῆς ἐν τῷ μοναστηρίῳ εἰσόδου· εἰ δὲ καὶ παῖδας ἢ γυναῖκα ἔχει, τί δέη 8) πράξαι.—ια'. Περὶ τῶν ἀπὸ μοναστηρίου εἰς μοναστήριον, μεταβαλλόντων ἢ κληρικῶν γινομένων, ἢ τοῦ μὴ γίνεσθαι κατὰ τὴν ἡγουμένην, ἀλλὰ τὸν ἀξίον.—ιβ'. 9) Περὶ κληρικῶν ἐχόντων τι πρὸς ἀλλήλους ἢ καὶ 10) ἐναγομένων ὑπὸ τινος 11), τοῦ 12) μὴ πλέον διμνηαίου ὑπερβαίνειν τὴν δίκην, καὶ, εἰ φωραδεῖν ποιῆς ἄξιος κληρικὸς, τί δέη 13) γενέσθαι.—ιγ'. 14) Περὶ τῆς 15) τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀκινήτων πραγμάτων ἐκποιήσεως δίχα τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει.—ιδ'. 16) Περὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐμφυτεύσεων τίνα χρὴ 17) τρόπον ἐκιδόναι καὶ ἐμφυτεύεσθαι 18).—ιε'. Περὶ τῶν ἐν χρεῖσι δημοσίῳν ἢ ἐτέρας ἀνάγκης γινομένων 19) ἐκκλησιῶν καὶ τοῦ πρὸς ἀλλήλους 20) ἐμφυτεύσεις ποιεῖν χωρὶς τῶν ἐκ βασιλικῆς δωρεᾶς.—ισ'. Περὶ τοῦ ἔχειν ἀδειαν τὴν ἐκκλησίαν Ἱεροσολύμων πωλεῖν οἰκίας.—ις'. Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι μετασχηματίζεσθαι μοναστήριον εἰς ἰδιωτικὴν ἀγωγὴν 21).—ιθ'. Περὶ τοῦ μὴ ζημιοῦσθαι κληρικὸν λόγῳ ἐμφανισίμων.—ιθ'. Περὶ τοῦ μὴ διαρίζεσθαι τὸν καθ' οἷανδήποτε 22) πρόφασιν ἀφιστάντα ἑαυτὸν τοῦ μυστηρίου 23) καὶ τῆς λειτουργίας.—κ'. Περὶ τοῦ μὴ πέρα τοῦ μέτρου χειροτονεῖν κληρικούς ἢ κατατάττειν ἀδιαρίστους τὸν δὲ ταῦτα παραβαίνοντα ἐξεῖναι παντὶ αἰτιάσθαι αὐτόν.—κα'. Περὶ τοῦ μηδένα δανείζοντα γεωργῶν κρατεῖν τὴν γῆν αὐτοῦ, καὶ πόσον ὀφείλει τόκον καρποῦσθαι.—κβ'. 24) Περὶ τοῦ τάξιν νόμου 25) ἐπέχειν τοὺς κανόνας τῶν δ' συνόδων καὶ κατὰ τοὺς αὐτῶν ὅρους τὰς δικαιοδοσίας τῶν πατριαρχ. clerici ordinentur, neque absque diariis instituantur; cuicumque autem liceat, eum qui haec transgreditur, omni modo accusare.—21. De hoc, ne, qui agricolis mutuum dat, eius terram detineat, quantasque usuras percipere debeat.—22. De hoc, ut legis vicem obtineant quatuor synodorum canones, et

patum provehitur, deque his quae in eo esse vel non esse debeant. — 3. Ne quis episcoporum a sua ecclesia plus anno sine imperatoris iussione abesse audeat, neve absque systaticis litteris profisciscantur, neve in conspectum imperatoris veniant, priusquam sanctissimum patriarcham vel eius ex qua sunt, dioecesis apocrisarios adierint, et quomodo id significari oporteat. — 4. Ne quisquam litterarum ignarus clericus eligatur. — 5. Ne ad ecclesiam diaconissa ordinetur, quae quinquaginta annis minor est, neve cum persona suspecta cohabitet; qui autem illam corrupserit, poenae gladii subiciatur. — 6. De monasteriis et monachis atque de vita monastica, ac de hoc, ne quisquam non consulto episcopo, monasterium condat. — 7. Ne facile monachicum schema libero vel servo concedatur. — 8. De servo, qui post transactum in monasterio triennium recipitur, et quomodo circa hoc procedendum sit. — 9. De his, qui, postquam saeculo renuntiarunt, monasterium deserunt. — 10. De hoc ut is, qui saeculo renuntiat, copiam habeat, antequam monasterium ingrediatur, de suis rebus testandi. Quod si etiam liberos vel uxorem habeat, quid ipsi agendum sit. — 11. De iis, qui ab uno monasterio ad aliud transeunt vel clerici fiunt, ac de hoc, ne abbas secundum ordinem eligatur, verum is qui hoc gradu dignus est. — 12. De clericis, qui aliquid causae invicem adversus sese habent, vel ab aliquo conveniuntur, ne lis spatium duorum mensium transgrediatur, ac, si clericus poena dignus inventus sit, quid fieri debeat. — 13. De immobilium rerum ecclesiasticarum alienatione praeter has quae Constantinopoli sunt. — 14. In honorum ecclesiasticorum emphyteusibus quem modum servari oporteat. — 15. De ecclesiis, quae propter publicam causam vel aliam necessitatem debita contraxerunt, ac de hoc, ne invicem inter sese emphyteuses faciant praeter has, quae ex imperatoris donatione accedunt. — 16. De hoc, ut ecclesia Hierosolymorum domos vendendi facultatem habeat. — 17. De hoc, ut ne liceat monasterium in privatam domum transformare. — 18. Ut clerico insinuationis ratione nullum damnum inferatur. — 19. De hoc, ne diariis fruatur, qui qualicunque praetextu se a divinis mysteriis et sacra liturgia amoveat. — 20. Ne ultra debitum numerum

1) εἰς deest in 1324, vat. 2.—2) ποῖα 1324, 1320, vat. 3. Inde ab his καὶ ποῖα desunt omnia in vat. 1. usque ad καὶ μὴ εἶναι.—3) ἑλάνθονα 1324 vat. 3, cum aliis Heimb. ἑλάντων.—4) τὴν deest in 1324, 1320, vat. 1, 2.—5) ὑποφθεῖραντα 1324, 1320, vat. 1, 2. ὑποβληθῆναι vat. 2.—6) διδόναι σχῆμα vat. 1.—7) διαθῆναι vat. 1.—8) δέοι 1424, vat. 1, 2.—9) Ante ιβ' 1324, 1320 addunt ἄλλη διάταξις.—10) καὶ deest in 1320.—11) Heimb. ὑπὸ τινός.—12) καὶ τοῦ vat. 1.—13) τί δέοι

1324, 1320, vat. 1, 2.—14) Ante ιγ' vat. 1, 2 add. ἄλλη διάταξις, 1320 ad marginem ἄλλη.—15) τῆς deest in vat. 1, 3.—16) Ante ιδ' 1324, vat. 1, 3 add. ἄλλη διάταξις, 1320 ad marg. ἄλλη.—17) vat. 1 δεῖ.—18) ἐμφυτεύεσθαι vat. 1.—19) γινομένης vat. 1.—20) πρὸς ἀλλήλους 1324, 1320.—21) διαγωγῶν vat. 1.—22) οἰονδήποτε 1324.—23) τοῦ μοναστηρίου vat. 3.—24) Ante κβ' 1324, 1320, vat. 2, addunt ἄλλη διάταξις.—25) Vat. 1. νόμων.

χῶν καὶ ἐπαρχῶν 1) φυλάττεσθαι.—κγ'. Περὶ τοῦ μὴ βάρυνεσθαι κτήσεις εὐαγοῦς, οἴκου ῥυπῆραϊς λειτουργίαις χωρὶς ὁδοστρωσίας ἢ γεφυρῶν οἰκοδομῆς.—κδ'. Περὶ τῆς ἐπισκοπείας 2) τοῖς εὐαγέσιν οἴκοις τῶν μ'. ἐτῶν παράγραφῃς καὶ τῆς τῶν ληγάτων καὶ κληρονομῶν ἀπαιτήσεως.—κε'. Περὶ τῶν διατυπούντων ἐν διαθήκαις πρᾶξιν εὐσεβῆ ἡρελθεῖν, καὶ ὅτι, ἀμελούντων τῶν κληρονόμων, ὑπὸ τῶν κατὰ χώραν ἐπισκόπων ἀναγκασθῶσονται, εἰ καὶ τὰ πάλαιστα παρὰ τῶν διαθεμένων ἢ δωρησάμενων ἀπηγορεύθῃ 3) αὐτοῖς 4).—κς'. Περὶ τοῦ ὠρισμένου καιροῦ τῇ τῶν ληγάτων ἀπαιτήσει καὶ περὶ τρόπου ἐκποιήσεως καὶ τιμῆς καὶ ἀντάλλαγῆς, εἰ δεήσει.—κζ'. 5) Περὶ τοῦ μὴ δένα κτερίζειν εὐκτήριον χωρὶς ἐπισκόπου καὶ εἰ μὴ ἡρώτερον τὰ εἰς λυχνοκαίαν καὶ φιλοκαλίαν 6) καὶ ἀποτροφὴν τῶν προσδερευόντων στήση 7).—κη'. 8) Περὶ τῶν τὰ ψήφισματὰ τῶν ἐπισκόπων ἐπιιδόντων, ὅπως δεῖ γίνεσθαι.—κθ'. Περὶ τοῦ ἐξεῖναι, προσώπων τριῶν μὴ εὐρίσκομένων, ἐπὶ δυοῖ καὶ ἐνὶ ψήφισμα γίνεσθαι.—λ'. Περὶ τοῦ μετὰ ἐξάμηνος χειροτονεῖν τὸν ὀφείλοντα, εἰ παρ' αἰτίαν 9) τῶν ποιούντων τὸ ψήφισμα ἀνάραν 10) γίνεσθαι.—λα'. Περὶ τοῦ ἐξορίαν ὑποβληθῆναι τὸν κατηγοροῦντα καὶ μὴ ἀποδεικνύντα 11).—λβ'. Περὶ συνηθείῃ ἢ τοῖς ἐθρονόμοις 12) ἐκαστῆς ἐκκλησίας.—λγ'. Περὶ τοῦ ὑπεξουσιῶν χειροτονουμένου ἐπισκόπου, καὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι ἐπισκόπων ἢ μοναχῶν ἐπίτροπον ἢ κουράτορα εἶναι.—λδ'. Περὶ κληρικῶν εἰς ἐπίτροπὴν 13) ἢ κουράτοριαν συγγενῶν καλουμένων, καὶ πῶς 14) χρὴ τοῦτους συνίστασθαι.—λε'. Περὶ τοῦ μὴ δένα κληρικὸν ἢ μοναχὸν ἀλλοτριῶν κτήσεων μισθωτῇ καὶ ἀπαιτητῇ 15) δημοσίῳ ἢ ἐντολῇ ἢ ἐγγυητῇ ἢ κουράτορα οἴκου 16) προβληθῆναι.—λς'. Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι ἀρχόντι εἰς δικαστήριον παριστᾶν ἐπίσκοπον εἰς μαρτυρίαν ἐκτός 17) βασιλικῆς κελύσεως.—λζ'. Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι κληρικούς 18) τὰ βλίσζειν ἢ θεωρίαις παραβάλλειν καὶ τοῦ περὶ τούτου ὠρισμένου ἐπιτιμίου.—λη'. Περὶ τοῦ μὴ ἀναγκάζεσθαι ἐπίσκοπον ἴδιον κληρικὸν ἀπολύσαι.—λθ'. Περὶ τοῦ μὴ δένα ἀκρίτως τῆς ἀγίας κοινωνίας χωρίζεσθαι.—μ'. Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι ἐπισκόπων 19) οἰκείαις χερσὶ πλῆττειν.—μα'. Περὶ τῶν κανονικῶν 20) καθαιρεθέντων ἢ περιορισθέντων καὶ μὴ καταδεχομένων.—μβ'. Περὶ τοῦ μὴ δένα κληρικὸν γίνεσθαι ἀγράμματον ἢ ἀπηγορευμένον τοῖς θεοῖς κανόσι γάμον λαβόντα.—μγ'. Περὶ χειροτονίας ἐκκλησιαστικῶν ταγματῶν, πόσου χρόνου δεῖ ἐκαστοῦ προσώπου γαμῆν 21) γίνεσθαι.—μδ'. Περὶ τοῦ ἀναφαινομένου κατὰ γόρου τῆς οἰαστοῦν χειροτονίας.—με'. Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι διακόνων ἢ ὑποδιακόνων μετὰ χειροτονίαν γάμειν.—μς'. Περὶ τῶν ὀρισθέντων ἐπιτιμίων τοῖς μετὰ χειροτονίαν γαμειτῇ 22) ἀγόμενοις.—μζ'. Περὶ τοῦ μὴ προβαίνειν sacrorum ordinum, quo quemque tempore in singulos conferri oporteat.—44. De accusatore ipso ordinationis tempore apparente.—45. Ut diacono aut subdiacono post ordinationem nuptias contrahere ne liceat.—46. De poenis adversus eos, qui post ordinationem uxorem ducunt, statutis.—47. Ne

ut iurisdiclio patriarcharum et provinciarum iuxta canonum definitiones observetur.—23. De hoc, ut sacrarum domorum possessiones sordidis functionibus ne onerentur, nisi ad vias sternendas pontesque aedificandos.—24. De praescriptione quadraginta annorum sacris domibus concessa et exactione legatorum et haereditatum.—25. De his, qui in testamento ut pia actio fiat mandant, et ut haeredes, qui eam rem negligunt, a culisque loci episcopis adimplere cogantur, licet id illis a testatoribus vel donatoribus interdictum sit.—26. De tempore definito ad legatorum exactionem, et de modo alienationis et aestimationis et permutationis, ubi opus sit.—27. De hoc, ut nemo oratoriam domum absque episcopo voluntate condant, ac, nisi prius ea quae ad luminaria et ornamentorum suppellectilem et ministrantium alimenta necessaria sunt, definiverit.—28. De his, qui electionis episcoporum decreta faciunt, quomodo fieri debeant.—29. Cum tres personae non inveniuntur, ut decretum in duabus vel etiam in una tantum fiat.—30. De hoc, ut post sex menses is qui ordinari debet, ordinationem suscipiat, si per hos, qui decretum faciunt, mora facta sit.—31. De hoc, ut exilii poena afficiatur is, qui accusat neque probat.—32. De consuetudinibus sive cathedralicis cuiusque ecclesiae.—33. De filiofamilias ad episcopatum evecto, ac de hoc, ut episcopo aut monacho ne liceat tutoris aut curatoris munus obire.—34. De clericis, qui ad tutelam vel curam cognatorum vocantur, et quomodo hos constitui oporteat.—35. De hoc, ne qui clericus aut monachus alienarum possessionum conductor et publicorum tributorum exactor vel mandatarius vel fideiussor vel curator domus fiat.—36. De hoc ut absque imperatoris iussione magistratui ne liceat episcopum ad tribunal testimonii perhibendi causa evocare.—37. De hoc, ut clericis tabula ludere ne liceat vel spectaculis interesse, deque poena adversus haec statuta.—38. Ut episcopus ne cogatur clerico suo litteras dimissorias concedere.—39. Ut nemo absque re iudicata a sancta communione separetur.—40. Ut episcopo non liceat propria manu quemquam percutere.—41. De his qui canonice depositi aut in exilium missi sunt, neque recipiuntur.—42. Ne qui litterarum ignarus est, clericus fiat, aut qui nuptias sacris canonibus prohibitas contraxit.—43. De collatione

παραιτίαν.—τοιούτων vat. 3.—10) ἡ ἀναμονὴ vat. 1.—11) ἀποδηνκύνοντα vat. 3.—12) ἐλευθερίων vatic. 3.—13) ἐπισκοπῇ 1324.—14) ὅπως 1324, 1320, vat. 1.—15) ἀπαιτῇ vatic. 1.—16) οἴκου debet in 1324.—17) χωρὶς vat. 3.—18) κληρικοῖς vat. 1.—19) ἐπίσκοπον vat. 1.—20) καθολικῶν vat. 1.—21) προαγωγήν 1320 et vat. 1. palatin.—22) γαμειτά; eodemque patiensibus.

1) καὶ ἐπαρχ desunt in vat. 2, par. 1324.—2) πορισθείσης Heimbach.—3) ἀπηγορεύσθαι vat. 1.—4) αὐτοῦ Heimb.—5) Ante κζ 1320, 1324, vatic. 1, 2 habent ἄλλη διάταξις.—6) καὶ φιλοκαλίαν vat. 1.—7) στήσαι 1324, 1320, στήσαι vat. 1, 3.—8) 1324 et 1320 habent καὶ habent: ἀρχὴ διατάξεως, ἥς ἡ ἀρχὴ περὶ διοικήσεως καὶ προνομίων. vat. 1 in margine ἄλλη διάταξις ἢ καὶ μόνη μέχει κάτω. vatic. 2. ut paris.—9) Sic vat. 1, reliquae

νιν εἰς ἕτερον βαθμὸν ἀναγνώσθην δευτερογαμήσαντα 1) ἢ ἀπηγορευμένον τῷ νόμῳ γάμον ἔχοντα.—μῆ. Περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι κληρικὸν βουλευτὴν ἢ ταξιώτην.—μῆ'. Περὶ τρόπου καρποφορίας διοικητῶν ἢ φροντιστῶν εὐαγῶν τόπων.—ν'. Περὶ τῶν ἐκ δουλικῆς τύχης 2) εἰς κλῆρον καταλεγομένων.—να'. Περὶ τῶν χειροτονουμένων ἐναπογράφων.—νβ'. Περὶ τοῦ ἐξουσιάζειν πάντα κληρικὸν εἰς τὰ ὁπωσούν περιελθόντα εἰς αὐτὸν πράγματα, εἰ καὶ ὑπεξούσιος 3) εἴη.—νγ'. Περὶ τῶν ἐπὶ χρηματικῇ ἢ ἐγκληματικῇ ὑποθέσει ψευδομαρτυρούντων πρεσβυτέρων ἢ διακόνων.—νδ'. Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι κληρικὸν ἢ ἕτερον εὐλαβοῦς σχήματος αἰτιᾶσθαι πρὸ κρίσεως ἐπισκόπου παρὰ ἄρχοντι, ὅπως τε χρῆσθαι τοῦ ἐπισκόπου ἢ καὶ ἄρχοντος ψήφον ἢ ἐκκληστον χώραν ἔχειν.—νε'. Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι ἄρχοντι κληρικὸν ἐπὶ ἐγκληματι κατηγορούμενον πρὸ κρίσεως τοῦ ἐπισκόπου κρίναι· εἰ δὲ χρηματικῇ εἴη, ἐκτὸς ἰγγυτοῦ καὶ ὄρκου ὁμολογίαν τὸν ἐναγόμενον ἐκτίθεσθαι.—νς'. Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι πολιτικῷ ἄρχοντι ἐκκλησιαστικὸν ἐπιζητεῖν 4) πράγμα.—νζ'. Περὶ τοῦ διὰ τοῦ μητροπολίτου τὰς ἀνακυπτούσας 5) ἀμφισβητήσεις τῶν ἐπισκόπων 6) διοικεῖσθαι, μὴ ἐμμενόντων δὲ, τῷ τῆς διοικήσεως ἐκείνης πατριάρχῃ ἀναφέρεσθαι 7).—νη'. Περὶ κληρικοῦ ἢ λαϊκοῦ 8) ἐνάγοντος ἐπίσκοπον ἢ μητροπολίτην 9).—νθ'. Περὶ τοῦ μηδεμίαν ἐγγύην ἢ ὁμολογίαν ἀπαιτεῖσθαι ἐπίσκοπον ἐναγόμενον 10).—ξ'. Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι οἰκονόμῳ ἢ ἐτέρῳ διοικητῇ εὐαγοῦς οἴκου ἀποφύγειν τὸν ἴδιον ἐπίσκοπον πρὸ τῆς τῶν λογισμῶν παραθέσεως.—ξα'. Περὶ τῶν τελευτώντων πρὸ τῆς αὐτῶν 11) λογοποιίας.—ξβ'. Περὶ τοῦ μὴ ἐναχθῆναι ἐπίσκοπον ἢ κληρικὸν εὐρισκόμενον ἐν Κωνσταντινουπόλει, προκατάρξεως ἐπὶ χώρας γενομένης 12).—ξγ'. Περὶ τοῦ μὴ ἐνάγασθαι τοὺς ἀποκρισιαρίους ὑπὲρ ἰδίων ἐπισκόπων ἢ δημοσίου χρέους τῆς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ἐντολὰς 13) ἔχουσιν ἢ ἑαυτοὺς ὑπευθύνους ποιήσουσιν 14).—ξδ'. Περὶ τοῦ μηδεμίαν ὀχλησιν ὑπομένειν τοὺς διὰ πρεσβείαν ἢ χειροτονίαν ἐπισκόπου 15) στελλομένους ἐν τῇ βασιλίδι ἢ ἐν ἄλλῳ τόπῳ.—ξε'. Περὶ τοῦ μετὰ τιμῆς, εἰ δεήσῃ 16), ἐκβιβασμὸν προσάγεσθαι παντὶ κληρικῷ, τὰς τε 17) ἀσκητρίας ἢ μοναστρίας δι' ἐντολῆς ἀποκρίνεσθαι.—ξς'. Περὶ τοῦ ἐξεῖναι 18) τοῖς μοναχοῖς τὰς ἑαυτῶν ἢ τὰς τοῦ μοναστηρίου δικὰς πράττειν δι' ἑαυτῶν ἢ δι' ἐντολῶν, καὶ περὶ τῆς δεούσης ὑπὸ τῶν ἀρχόντων περὶ τούτων διεκδικίας.—ξζ'. Περὶ τοῦ μὴ διδοῦσθαι σπόρου 19) ἀπὸ παντός κληρικοῦ ἢ μοναχοῦ ἢ λοιποῦ εὐλαβοῦς σχήματος πλείον κερατίων 20), εἴτε ἐγκληματικῇ, εἴτε χρηματικῇ αἰτίαισι 21).—ξη'. Περὶ ἐκβιβαστῶν στελλομένων εἴτε ἐκ βασιλείας, εἴτε ἄρχοντος, εἴτε 22) πατριάρχου κατὰ κληρικὸν ἢ ἐτέρου τῶν εὐλαβῶν προσώπων μὴ πλείον τοῦ ἐνὸς νομίσματος λαμβάνειν 23).—ξθ'. περὶ τοῦ, εἰ ὑπὲρ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς 24) nalis causa sit, sive pecuniaria.—68. De executoribus, qui sive ab imperatore, sive a magistratu, sive a patriarcha contra clericum vel alias religiosi habitus personas mittuntur, ne plus quam unum so-

lector, qui ad secundas nuptias transiit, matrimoniumve legibus velutum habet constitutum, ad alium gradum promoveatur.—48. Ne curialis vel apparitor clericus fiat.—49. De modo percipiendi fructus ab administratoribus vel curatoribus venerabilium locorum.—50. De his, qui ex servili statu in clerum adleguntur.—51. De adscripticiis, qui ordinantur.—52. Ut omnis clericus, quamvis filiusfamilias sit, in omnibus bonis, quae quocumque modo ad eum pervenerunt, ius potestatemque habeat.—53. De presbyteris vel diaconis, qui in pecuniaria vel criminali causa falsum testimonium dixerunt.—54. Ne liceat clericum vel alium religioso schemate ornatum ante episcopi iudicium apud magistratum convenire, et quomodo sententia episcopi vel etiam magistratus vel provocatio locum habere queat.—55. Non licere magistratui clericum criminis reum factum ante episcopi iudicium iudicare; sin pecuniaria causa sit, absque fideiussore et iureiurando repromissionem ab eo, qui accusatur, faciendam esse.—56. Civili magistratui ne liceat in rem ecclesiasticam inquirere.—57. Ut episcoporum controversiae, quae emergunt, per metropolitano decendantur; quod si in huius sententia non acquiescant, tunc ad illius dioecesis patriarcham referantur.—58. De clerico aut laico, qui cum episcopo aut metropolitano agit.—59. Ut nulla fideiussio aut repromissio ab episcopo, qui convenitur, requiratur.—60. Ut oeconomus aut alii venerabilis domus administratori ne liceat episcopum suum, antequam rationes reddiderit, declinare.—61. De his, qui ante rationes redditas moriuntur.—62. Ut episcopus aut clericus, qui Constantinopoli invenitur, litis contestatione in provincia facta, in ius venire nequeat.—63. Non conveniri apocrisarios pro suis episcopis vel privato publicove debito ecclesiae suae, nisi mandatum habeant vel se ipsos obligaverint.—64. Ut nulla molestia inferatur his, qui propter aliquam legationem vel ordinationem episcopi in regiam urbem aliumve locum mittuntur.—65. Ut cum reverentia executio, si necesse sit, adversus quemcumque clericum fiat, et ascetriae vel monachae per procuratorem respondeant.—66. Ut monachis liceat suas ipsorum vel monasterii causas per semetipsos vel per procuratores agere, ac de vindicta, quae a magistratibus de his sumi debeat.—67. Non plus sportularum nomine a quocumque clerico vel monacho vel reliquis religiosi habitus viris dandum, quam quatuor siliquas, sive criminalis causa sit, sive ab imperatore, sive a magistratu, sive a patriarcha contra clericum vel alias religiosi habitus personas mittuntur, ne plus quam unum so-

1) δευτερογαμοῦντα vat. 1.—2) τέχνης vat. 2.—3) ἐξουσίαν 1320.—4) καταζητεῖν 1320, vat. 1, 3. pal.—5) ἐγκυπτούσας vat. 1.—6) πατριαρχῶν.—7) ἀναφέρεται vat. 1. ἀντιφέρεσθαι vat. 3.—8) ἢ λαϊκοῦ deest in 1324.—9) ἐπισκόπῳ ἢ μητροπολίτῃ Heimb.—10) τὸν ἐναγόμενον ἐπίσκοπον 1320.—11) ἑαυτῶν λογοποιήσεως vat. 1.—12) γινομίνης 1320.—13) ἐντολῆς 1324.—14) ποιήσωσιν 1324.—

15) ἐπισκόπους 1320. vat. 1.—16) δεήσει vat. 3.—17) τὰς δεῖ 1324, 1320, vat. 1.—18) μὴ ἐξεῖναι vat. 3.—19) σπόρου vat. 1, 2, 3. Mox εὐλ. προσώπου ἢ σχ. vat. 1.—20) 1324. 8 transfixa littera 1320. et vat. 1, 3.—21) αἰτισίσεις vat. 1.—22) Pro εἴτε vat. 1 ἢ habet, dein κληρ. τινος τῶν εὐλ.—23) Pro λαμβάνειν pal. vat. 1, 2, 3 habent κομίζεσθαι.—24) ταύτης vatic. 1.—

αἰτίας πολλοὺς ὑπομνησθῆναι συμβαίη 1), μὴ πλεόν τοῦ ἐνὸς νομίσματος λαμβάνειν.—ο'. Περὶ τοῦ μηδεμίαν ὀχλήσιν ἢ μεθοδεῖαν ὑπομένειν ἐπίσκοπον ὑπὲρ τῶν τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ πραγμάτων· εἰ δὲ ὑπὲρ ἰδικῶν, καὶ σφόδρου ἀπαιτεῖσθω, μόνον 2) τῶν οἰκονόμων ἢ τῶν ἐπὶ τούτῳ προβαλλομένων τὰς ἀγωγὰς ὑπομένωντων.—οα'. Περὶ τοῦ μὴ ἔχειν συνείσακτον κληρικὸν οἰονδήποτε· εἰ δὲ προμαρτυρηθεῖς παρὰ τῶν συγκληρικῶν μὴ ἀπόσχηται, τῷ ἐγκειμένῳ κανόνι ὑποβληθήσεται.—οβ'. Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι ἐπισκόπῳ 3) μηδεμιᾶ γυναικὶ συνοικεῖν.—ογ'. Περὶ τοῦ μὴ συνοικεῖν διακόνισσαν προσώπῳ ὑπόπτῳ, καὶ εἰ ὑπομνησθεῖσα 4) μὴ ἀπόσχηται, ὅπως χρὴ κανονίζεσθαι.—οδ'. Περὶ τῶν ἐν ταῖς αἰγίαις λειτουργίαις ταραχὴν ἢ ὕβριν ἐπισκόπῳ ἢ κληρικοῖς αὐτοῖς τοῖς μυστηρίοις 5) ἐπαγόντων καὶ τῆς ὀρίσθαι αὐτοῖς τιμωρίας.—οε'. Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι λαϊκοῖς λιτὴν ποιεῖν ἐκτὸς ἐπισκόπου ἢ κληρικῶν.—ος'. Περὶ τοῦ μὴ κατὰ βαθμὸν πάντως 6), ἀλλὰ κατ' ἐπιλογὴν τοὺς ἡγουμένους γίνεσθαι τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ἐν γυναικαῖς μοναστηρίοις.—οζ'. Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι ἀγνωστον πρόσωπον πρὸ τριετοῦς χρόνου λαβεῖν τὸ μοναχικὸν σχῆμα.—οη'. Περὶ τοῦ μὴ βαρεῖσθαι ὑποκαταστάσει 7) ἢ ἀποκαταστάσει 8) τοὺς μονάζοντας 9) ἢ 10) κληρικοὺς ἢ διακονίσσας· εἰ δὲ λειποτακτήσασιν 11), τί δέη 12) ὑποστῆναι.—οθ'. Περὶ τοῦ διαφέρειν τὰ τῶν ἀποτακτικῶν πράγματα τῷ μοναστηρίῳ, ἔνθα καὶ ἀπετάξαντο 13).—π'. Περὶ τοῦ ἐξεῖναι τὴν οἰκίαν οὐσίαν διανεῖμαι, παίδων ὄντων 14) τῷ ἀποτασσομένῳ, συναριθμοῦντος ἑαυτοῦ· ἐπὶ λόγῳ τοῦ μοναστηρίου, ὡς ἔνα τῶν παίδων· εἰ δὲ καὶ πρὸ τούτων τελευτήσῃ, τί δέη 15) γενέσθαι.—πα'. Περὶ τῶν ἐπὶ μνήστρων ἢ συνεστῶτος τοῦ γάμου ἀποτασσομένων.—πβ'. Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι γονεῦσι παῖδας ἀποτασσομένους ἢ παῖσι γονέας ἀποκλείειν τῆς ἰδίας κληρονομίας.—πγ'. Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι γονεῦσι τὰ ἴδια τέκνα ἀποσπᾶν τῶν μοναστηρίων.—πδ'. Περὶ τῶν μεταβαίνοντων ἀπὸ μοναστηρίου 16) εἰς μοναστήριον ἢ λειποτακτούντων, τί δέη 17) γενέσθαι.—πε'. Περὶ τῶν ἀρπαζόντων ἢ ὑπονοθεύοντων ἀσκήτριαν ἢ διακόνισσαν ἢ μονάστριαν 18) καὶ τῶν τούτοις ὀρίσθαι ἐπιτιμίων.—πς'. Περὶ τοῦ πᾶσι τρόποις ὑπὸ τῶν εὐαγῶν οἴκων ταῦτα καταζητεῖσθαι· εἰ δὲ εἰσὼ ἔνιαι τοῦ 19) μὴ διεκδικηθῇ 20), ὑπὸ τῶν τῆς χώρας ἀρχόντων 21), κακείνων ἀμελούντων 22) ὑπὸ τοῦ κόμητος τῶν περιβάτων 23) τὸ μύσος κολάζεσθαι.—πζ'. Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι μηδενὶ κεχερῆσθαι ἢ ἐμπαιξέαι 24) εὐλαβεῖ σχήματι ἢ πάσῃ ἐκκλησιαστικῇ καταστάσει καὶ τῆς τοῖς τοιούτοις 25) ὀρίσθαι κολάσεως 26).

omite privatarum rerum crimen puniatur.—87. Ut nemini liceat uti vel illudere religioso schemati aut cuicumque religiosae conditioni, deque poena contra

lidum accipiant.—69. De hoc, ut, si pro una eademque causa multos admoneri contigerit, ne plus quam unum solidum accipiant.—70. Ut nulla molestia aut exactio episcopo pro rebus ecclesiae suae inferatur; sin pro rebus suis admoneatur, etiam sportulae exiguntur, solis oeconomis aut his, qui ad hunc finem constituuntur, actiones suscipientibus.—71. Ne qualiscumque clericus mulierem superadductam domi habeat; quod si a clericis collegis suis contestatione admonitus a tali consuetudine se non abstinuerit, canonum dispositioni subiciatur.—72. Ut episcopo ne liceat cum muliere cohabitare.—73. Ut diaconissa cum persona suspecta ne cohabitaret, ac si de ea re admonita ab hac consuetudine sese non abstinuerit, qua regula utendum sit.—74. De his, qui in sanctis liturgiis turbas cient, vel episcopo aut clericis, aut ipsis adeo mysteriis iniuriam faciunt, deque poena adversus hos statuta.—75. Ne laicis liceat supplicationem facere absque episcopo vel clericis.—76. Ut abbates ne secundum gradum omnimodo, verum ex electione fiant, eademque etiam in mulierem monasteriis servantur.—77. Ut ignotae personae ante triennii tempus monasticum habitum assumere ne liceat.—78. Ut ne substitutione aut restitutione monachi vel clerici vel diaconissae onerentur; sin ab ordine recesserint, cui poenae hos obnoxios esse oporteat.—79. Ut res eorum, qui saeculo renuntiant, ad monasterium, ubi etiam saeculo renuntiaverunt, pertineant.—80. Ut ei, qui saeculo renuntiat, liceat substantiam suam liberis suis distribuere, dum semet ipsum contemplatione monasterii tamquam unum ex liberis connumerat; si vero etiam ante haec moriatur, quid fieri debeat.—81. De his, qui, sponsalibus contractis vel constante matrimonio, saeculo renuntiant.—82. Ut parentibus ne liceat liberos, qui saeculo renuntiant, aut liberis parentes ab sua haereditate excludere.—83. Ne liceat parentibus suos liberos a monasteriis abstrahere.—84. De his, qui ab uno monasterio ad aliud monasterium transeunt, vel a monasterio in totum recedunt, quid fieri debeat.—85. De his, qui ascetiam vel diaconissam vel monacham rapiunt aut corrumpunt, et de poenis quae adversus hos statutae sunt.—86. Ut haec omnibus modis a venerabilibus domibus inquirantur; si vero intra annum haec vindicata non sint, tunc provinciae magistratus vindictamumat, hicque si negligat, a comite privatarum rerum crimen puniatur.—87. Ut nemini liceat uti vel illudere religioso schemati aut cuicumque religiosae conditioni, deque poena contra tales statuta.

1) συμβῆ vatic. 1, 2, 3, 1324.—2) μόνων 1324, 1320, vatic. 1. προβεβλημένων vatic. 3.—3) ἐπίσκοπον vatic. 1.—4) ὑποβληθεῖσα 1320.—5) μοναστηρίοις vatic. 2.—6) πάντως deest in 1324, πάντων 1320.—7) ὑπὸ καταστάσει vatic. 1.—8) ἢ ἀποκαταστάσει desunt in vatic. 1, 2.—9) τοὺς μοναχοὺς vatic. 1.—10) Vox ἢ deest in 1320.—11) vatic. 1 λειποτακτήσασιν.—12) 1320, 1324. pal. vatic. 1, 2, 3 δέοι habent.—13) ἀπετάξατο vatic. 3.—14) αὐτῶν

1320, Heimbach.—15) δέοι 1324. 1320. vatic. 2, 3.—16) 1325, et vatic. 2, 3 μοναστηρίων.—17) δέοι 1320, vatic. 1, 2, 3.—18) ἢ μονάστριαν desunt in vatic. 1.—19) ἐνὶ αὐτοῦ vatic. 1.—20) ἐκδικηθῇ 1320, vatic. 2.—21) τὸν τῆς χώρας ἀρχοντα Heimb.—22) κακείνων ἀμελούντα id.—23) κόμητος περιβ. id. vatic. 1 sequor.—24) ἐμπέξαι vatic. 1.—25) τούτοις 1320 et vatic. 1.—26) addit vatic. 1 titulum mox referendum: συναγωγή κ. τ. ι

Εἰς δόξαν 1) τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὰ νῦν συντεθειμένα, μετὰ 2) τοὺς ἱεροὺς κανόνας 3) τῶν 4) ἀγίων 5) καὶ μακαρίων ἀποστόλων καὶ τῶν 6) τοῖς ἴχνεσιν αὐτῶν καθ' ἐκάστην σύνοδον ἀκολουθησάντων ὁσίων 7) πατέρων, μετεγράφη 8) ἐκ τῶν σποράδην κειμένων καὶ 9) ἐκφωνηθεισῶν 10) ὑπὸ τοῦ 11) τῆς θείας λήξεως Ἰουστινιανοῦ μετὰ τὸν κώδικα θείων 12) νεαρῶν διατάξεων, αἵτινες οὐ μόνον τοῖς τῶν ὀρθοδόξων ἡμῶν πατέρων ἀκολουθοῦσι κανόνιν 13), ἀλλὰ γὰρ 14) τὴν ἐκ βασιλικῆς 15) ἰσχύος αὐθεντίαν χαρίζονται, μετὰ προσθήκης ἐννόμου 16) τε καὶ θεαρέστου 17), τὸ συμφέρον πάσῃ τῇ ἀνθρωπίνῃ κτίσει 18) θεομιμήτως περιεχούσης 19).

Ad gloriam magni Dei ac servatoris nostri Iesu Christi, ea quoque, quae nunc composita sunt, post sacros canones sanctorum beatorumque apostolorum eorumque vestigiis in quacunque synodo inhaerentium venerabilium patrum, descripta sunt ex passim dispersis et a Iustiniano divinae memoriae post Codicem promulgatis sacris novellis constitutionibus, quae non solum orthodoxorum nostrorum patrum canones sequuntur, verum etiam iis valorem, qui ex imperatoria maiestate proficiscitur, tribuunt, una cum adiectione legitima Deoque accepta, quae id quod universo generi humano proficit, ad Dei imitationem complectitur.

α. Διατάξεις 20), πῶς δὲ τοὺς ἐπισκόπους καὶ κληρικούς ἐπὶ τὴν χειροτονίαν ἄγεσθαι καὶ περὶ τῆς λοιπῆς τοῦ κλήρου καταστάσεως, εἴτε ἀρρένων εἴτε θηλειῶν 21).

Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Φλαύιος 22) Ἰουστινιανὸς εὐσεβέστατος Αὐγούστος 23) Ἐπιφανίῳ τῷ ἀγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ οἰκουμένικῳ πατριάρχει.

Μίγιστα τῶν ἐν 24) ἀνθρώποις ἐστὶ δῶρα Θεοῦ 25) παρὰ τῆς ἀνωθεν δεδομένα φιλανθρωπίας ἱερωσύνης τε καὶ βασιλείας, ἡ μὲν τοῖς θείοις ὑπηρετούμενη, ἡ δὲ τῶν ἀνθρωπίνων ἐξέρχουσα καὶ ἐπιμελουμένη, καὶ ἐκ μιᾶς τε 26) καὶ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς ἐκάτεραι προιοῦσαι τὸν ἀνθρώπινον κατακοσμοῦσι βίον, ὥστε οὐδὲν οὕτως ἀν εἴῃ περισπούδαστον βασιλεῦσιν, ὥς ἡ τῶν ἱερέων σεμνότης, οἷγε 27) καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐκείνων αἰεὶ τὸν Θεὸν ἱκετεύουσιν· εἰ γὰρ ἡ μὲν ἄμεμπτος εἴη πανταχόθεν καὶ τῆς πρὸς Θεὸν μετέχει 28) παρρησίας, ἡ δὲ ὀρθῶς τε καὶ

προσηκόντως κατακοσμοῖ 29) τὴν παραδοθεῖσαν αὐτῇ 30) πολιτείαν, ἔσται συμφωνία τις ἀγαθῇ, πᾶν εἴτι χρηστὸν τῷ ἀνθρωπίνῳ χαρίζομένη γένει· τοῦτο δὲ ἐστῆναι πιστεύομεν, εἴπερ ἡ τῶν ἱερῶν κανόνων παρατήρησις φυλάττοιο, ἣν οἱ τε 31) δικαίως ὑμνούμενοι καὶ προσκυνούμενοι καὶ αὐτόπται τοῦ θείου λόγου παραδεδώκασιν ἀπόστολοι καὶ οἱ 32) ἅγιοι πατέρες ἐφύλαξαν τε καὶ ὑφηγήσαντο.

β'. Θεσπίζομεν 33) τοῖνυν τοῖς θείοις διὰ πάντων 34) ἐπόμενοι κανόνιν, ἡνίκα τις εἰς τὸν λοιπὸν ἅπαντα χρόνον ἐπὶ χειροτονίαν ἐπισκόπου 35) ἀγοίτο, σκοπεῖσθαι πρότερον αὐτοῦ τὸν βίον κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον, εἰ σεμνὸς τε καὶ ἄμεμπτος καὶ πανταχόθεν ἀνεπίληπτος εἴη, καὶ ἐπ' ἀγαθοῖς μεμαρτυρημένος τε καὶ ἱεροπρεπής 36), καὶ οὔτε ἐκ ταξικῆς ἢ βουλευτικῆς ὀρμώμενος 37) τύχης, πλὴν εἰ μὴ ἐκ νέας ἡλικίας κατὰ τὸ ἤδη διατυπωθὲν 38) ἐν μοναστηρίῳ καταλογεῖς ἔλυν-

1) Hinc incipit Ioannis nomocanon edit. ex cod. paris. 1355. Heimbachius infra notavit varietates et paginas nomocanonis et capp. ecclesiastic. Iustellianae editionis. Ox. designat codicem oxoniensem nomocanonis, cuius scriptura habetur apud editorem in margin. Io. designat contextus editi diversitatem. Vatic. 1, et paris. 364 hanc habent praefationis inscriptionem: *Συναγωγή νεαρῶν διατάξεων ὡς ἐν ἰνδικῇ.*—2) Pro μετὰ 1355 κατὰ habet. —3) Io. p. 603. Pro μετὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας Id. habet τοῖς ἱεροῖς κανόνι et ad marg. *ἱερεῖς κανόνας* —4) τῶν τε Io. 1324, 1355, vat. 1, 2, 3, 364. —5) Pro ἀγίων quod Io. habet, in margine editionis adiectum est ὁσίων. —6) Sic Ox. In contextu Io. τῶν deest. —7) τῶν ἀγίων habet pro ὁσίων 1355. —8) vatic. 1 μετεγράψαν, flor. 1 μετέγραψα. —9) καὶ deest apud Io. —10) ἐκφωνηθέντων Ox. 1324, 1350, Taur. Flor. 1. vat. 2. —11) τοῦ deest in 1355. —12) τῶν θείων Io. —13) κανόνιν om. vatic. 1, 2. —14) ἀλλὰ καὶ Io. ἀλλὰ γὰρ καὶ vat. 1. paris. 1324, 1355. —15) τὴν ἐκ τῆς βασ. vat. 1, 2, 3 et palatin. Tum par. 364. Sic et 1324, 1355. Sic Taur. Io. τὴν ἐκ τῆς βασιλικῆς pariter demum habet. —16) ἀνό-

μου 1355—17) θεαρέστου γνώμης flor. 1.—18) κτήσε 1357. vat. 1.—19) Io. vat. 1. περισκοπούσης, flor. 1. περιέχουσαι, περισκοπούση paris. 354, περισκοπούσαι vat. 2, 3, pal.—20) Sic vatic. 1. excepto quod numerum ad αὐτοκράτωρ adiunxit et scripsit διατάξεις. Reliqui codices verba αὐτοκράτωρ... πατριάρχει verbis διατάξεις πῶς δὲ praemittunt. — Inscriptio α. διατ. et reliqua desunt apud Io.—21) Io. p. 604. Hoc caput apud Io. habet inscriptionem ἐπιστολῇ totam pericopen om. vat. 3.—22) Vat. 2. Φλάβιος.—23) ὁ εὐσ. Io. vat. 1 αὐγούστ. om. vat. 1.—24) Pro τῶν ἐν Io. habet τοῖς.—25) Θεοῦ in 1355 deest.—26) Ox. post ex vocem μὲν interponit.—27) Pro οἷγε Io. et vat. 1 εἷγε.—28) μετέχει vat. 1.—29) κατακοσμοῖ 1355 —30) αὐτῇ in vat. 3. et in uno paris. deest.—31) Pro οἱ τε 1355 habet εἴτε.—32) οἱ deest apud Io.—33) Io. p. 660. Inscriptio capituli ut supra n. II summarii. περὶ τοῦ σκοπεῖσθαι... ἀγομένου. in pal. et vatic. 2: περὶ τῆς τῶν ἐπισκόπων χειροτονίας καὶ λοιπῆς ἱεραντικῆς τάξεως.—34) τοῖνυν θείοις διακωντός pal.—35) Io. ἐπίσκοπος.—36) vat. Io. ἱερεὶ πρέπων —37) Io. ὀρμώμενος.—38) κατὰ τὸν ἤδη διατυπωθέντα vatic. 1.—post τύχης id. addit: ἀναγνωθῇ πάντως τὸ τέλος

θερωθείη τῆς τύχης, τὸ τέταρτον μέντοι πρότερον τῆς περιουσίας ἀποδιδούς τῇ βουλῇ οὔτε ἐξ ἰδιώτου καὶ τῶν καλουμένων λαϊκῶν εἰς καθεστώς, εἴτα εὐθύς ἐπὶ τὴν ἐπισκοπὴν ἀναβαίνων, ἢ γαμετῇ συνοικῶν ἢ γυναικῶν μὲν ἔχων 1), οὐκ ἐκ παρθενίας δὲ εἰς αὐτὸν ἐλθοῦσαν, ἀλλ' οὐδὲ χήραν 2) ἢ διαζευχθεῖσαν οὔτε παλαιὰν οὔτε παιδάς ἢ ἐγγόνους ἔχων, οὔτε γνωρίζομενους τῷ νόμῳ, οὔτε ὑπ' ἐκείνου 3) μεμισσημένους· οὔτε χρημάτων ὠνίσασθαι τὴν ἱερατείαν, ἀλλὰ καὶ ἀναγινώσκειν αὐτὸν χρὴ τοὺς κανόνας, καὶ τῆνικαυτὰ ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν χειροτονίαν, εἴτα 4) ὡς ἐφικτὸν ἀνθρώπων ὁμολογεῖν 5) καὶ τούτους φυλάττειν· δεῖ 6) γὰρ τοὺς ἱερούς κανόνας ἀντὶ νόμου φυλάττειν. [nov. 6. cap. 1.]

γ'. Μηδένα 7) τῶν ἐπισκόπων πλέον ἢ ἐνιαυτοῦ 8) ἔξω τῆς καθ' ἑαυτὸν ἐκκλησίας ἀπουλιμπάνεσθαι, πλην εἰ μὴ 9) κατὰ βασιλικὴν κέλευσιν· μηδὲ προφασίζεσθαι, ὡς τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ ἐν δίκαις ἔλκομένης 10) ταῦτα γὰρ διὰ τῶν κληρικῶν ἢ τῶν οἰκονομούντων ἢ τῶν ἀποκρισιαρίων 11) δεῖ γίνεσθαι 12) καὶ μήτε δίχα συστατικῶν ὁδεύειν, μήτε παραγινόμενοι εἰς τὴν βασιλίδαν ὁφθῆναι βασιλεῖ, πρὶν ἂν παραγινέσθαι 13) πρὸς τὸν ἀγιάτατον πατριάρχην ἢ πρὸς τοὺς ἐκάστης διοικήσεως, ἐξ ἧς εἰσιν, ἀποκρισιαρίους καὶ αὐτοῖς κοινοῦσθαι τὰς αἰτίας, δι' αἷς ἤλθον 14), καὶ οὕτως συνεισιέναι πρὸς τὴν βασιλίδαν 15) αὐτοῖς 16) ἐξίστω δὲ τοῖς ἐπισκόποις διὰ τῶν ῥεφερινδαρίων τῆς ἐκκλησίας τῆς μεγάλης ἢ διὰ 17) τῶν ἀποκρισιαρίων τῶν πατριαρχῶν ἀναφέρειν τῇ βασιλεῖ, ὥστε αὐτοὺς ἢ δίκαια ἀπαιτοῦντας 18) τυγχάνειν ἢ ἀδικα θάπτον ἀναλύνειν [cap. 2].

δ'. Ἐν 19) οὐδεμίᾳ δὲ 20) τάξει κληρικὸν εἶναι ἀγράμματον 21) [cap. 4].

ε'. Τὰς δὲ 22) διακονίσσας τῶν ἐκκλησιῶν μὴ ἔλαττον ὡς ἐταῶν γίνεσθαι, εἰ δὲ ἐν μοναστηρίῳ ἑλάντω 23) ταύτης τῆς ηλικίας γένοιτο 24), δι' ἀνάγκην ἔστω, αἶτε

δὴ 25) ἀνδρῶν ἐπιμειξίας οὐκ οὔσης καὶ οὐκ 26) αὐτεξουσίῳ διαίτης, ἀλλὰ πληθους συνόντος. τὰς δὲ τοιαύτας 27) μὴ ἔχειν ἐν τάξει δῆθεν ἀδελφῶν ἢ συγγενῶν ἢ τῶν καλουμένων ἀγαπητῶν συνόντας, ἀλλὰ καθ' ἑαυτὰς ἢ γονεῦσι μόνοις ἢ 28) παισὶ 29) ἢ ταῖς ἀληθείαις ἀδελφοῖς 30) ἢ θεοῖς, καὶ μὴ ἐξείναι ἐτι τῇ εἰς διακονίαν ἐρχομένη συνοικεῖν προσώπῳ παντοίαν ὑποψίαν ἔχοντι· εἰ δὲ μετὰ τοῦτο εἰς γάμον ἑαυτὴν ἐπιδῶ, ἀφαιρεθήσεται τῆς προσοῦσης οὐσίας, καὶ ὁ ταύτην λαβὼν τῇ τοῦ ξίφους τιμωρίᾳ ὑποβληθήσεται καὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ κατέξει τὸ δημόσιον 31). [cap. 6]

ς'. Περὶ μοναστηρίων καὶ μοναχῶν καὶ ἡγουμένων διατάξεις, ἧς ἡ ἀρχὴ 32)

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἐπιφανίῳ τῷ ἀγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ 33) καὶ οἰκουμένικῳ πατριάρχῃ.

Ὁ ἐν ἀσκήσει μοναχικῇ βίῳς οὕτως 34) ἐστὶ σιμνός, οὕτως 35) οἰκειοῦν οἶδε Θεῷ 36) τὸν εἰς τοῦτο ἐρχόμενον ἄνθρωπον, ὥστε πάντα μὲν ἀνθρώπινον αὐτοῦ 37) σπῆλον ἀποξυεῖν, καθαρὸν δὲ ἀποφαίνειν καὶ τῇ λογικῇ πρέποντα φύσει καὶ τὰ πολλὰ κατὰ νοῦν ἐνεργουῦντα καὶ τῶν ἀνθρωπίνων φροντίδων ὑπέρτερον καὶ τὰ ἐξῆς.— Ἐκείνο τοίνυν πρὸ τῶν ἄλλων ρητέον, ὥστε κατὰ πάντα τὸν 38) χρόνον καὶ ἐν ἀπάσῃ τῇ τῆς ἡμετέρας 39) βασιλείας εἰ ποτὲ τις οἰκοδομεῖν εὐαγὲς μοναστήριον βούλοιοτο, μὴ πρότερον ἀδειαν εἶναι 40) τοῦτο πράττειν, πρὶν ἂν τὸν θεοφιλέστατον τῶν τόπων ἐπίσκοπον προσκαλέσασαιτο 41), ὁ δὲ χεῖρας τε ἀνατείνας εἰς τὸν 42) οὐρανὸν 43) διὰ τῆς 44) εὐχῆς τὸν τόπον ἀφιερώσει 45) Θεῷ, πηξάμενος ἐν αὐτῷ τὸ τῆς ἡμετέρας σύμβολον 46) σωτηρίας. [nov. 5. pr. cap. 1.]

ζ'. Θεσπίζομεν τοίνυν τοῖς θεοῖς ἀκολουθοῦντες κανόσι τοὺς εἰς μονήρην βίον παραγγέλλοντας 47) μὴ χειρῶς εὐθύς παρὰ τῶν εὐλαβεστάτων ἡγουμένων τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων σχῆμα λαμβάνειν μοναχικόν, ἀλλ'

τοῦ κ' κεφαλαίου.—1) σχών vat. 1.—2) χήραν ἢ om. vat. 3. οὐδὲ διαζευχθ. palat.—3) ὑπ. ἐκείνου Id. om.—4) εἴγε Io.—5) ὁμολογεῖ Io. vat. 1.—6) δεῖν vat. 1. ἀντὶ νόμου om. vat. 3; in cod. paris. 364 notatur: ζῆται ἀνθρῶν πᾶν τὸ τέλος τοῦ κ' κεφαλαίου.—7) Io. p. 617. Inscriptio ibi est: ἀπὸ τῆς ζ'. νεαρᾶς διατάξεως.—8) vat. 1; ἐνιαυτόν.—9) Pro μὴ 1355, vat. 1. 3, pal. μὴ τοῦτο. In aliis duobus paris. scriptum μὴ pro μὴ 1355. Io. εἰ μὴ ἢ τοῦτο κατὰ κ. τ. λ. Editor ad marg. ed. pro ἢ scribi lubet ἢ vat. 2. αἰ τοῦτο. 10) Sic et Oa. In contextu Io. pro ἐλκομένης est καδισταμένης.—11) ἢ τῶν ἀποκρισιαρίων cum 1355. Io. vat. 1.—12) 1320 γινέσθαι.—13) παραγίνεσθαι Io.—14) διήλθε vat. 3. συνιέναι Id. et vat. 3.—15) πρὸς τὸν βασιλῆα. Io.—16) αὐτοῖς deest apud Io.—17) In 1355 deest.—18) αἰτούντας Io. Pal.—19) Io. p. 661. Inscriptio ibi est: περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι κληρικὸν ἀγράμματον. ita vall. vat. 2.—20) δὲ deest ap. Io.—21) Sic et Io.; 1355. ἀγράμματον εἶναι.—22) Io. p. 630. Ante ipsa constitutionis verba haec ibi posita sunt: ἀπὸ τῆς θ'. διατάξεως τοῦ α' τίτλου. Μηδεμία γυνὴ γινέσθω διακόνισσα παρὰ τὸν ἐξηκοστὸν ἐνιαυτὸν, τοῦτο γὰρ καὶ ὑπὸ τῶν ἀγίων ἀποστόλων προστέταται. In vat. 1. notatur hic in marg. Σημειώτεον ὅτι καὶ ἐν τοῖς μοναστηρίοις γίνονται δια-

κόνισσαι, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἀνδρείοις καὶ πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι. In vatic. 2 et palatin. Inscriptio est: περὶ διακονισσῶν.—23) Editor Io. scribi vult ἐλάττων. Recte.—24) Unus paris. γίνου.—25) δὴ 'om. vat. 3. Pro δὴ Io. 1355, vat. μὴ.—26) οὐκ deest apud Io. et in vat. 1.—27) τοιαύτης unus paris.—28) Pro ἢ vat. 1, Io. paris ὁ. unus καί.—29) Sic Io. Pro ταῖς ἀληθείαις, quod est in Io., editor scribi vult τοῖς ἀληθείαις. Pro παισὶ omnes paris. πᾶσι. Ita vat. 3, pal.—30) ἢ ἀδελφοῖς Io. 1355 ἀδελφαῖς.—31) In paris 364 ad hoc capitulum in margine notatur: σημειώτεον ὅτι καὶ ἐν τοῖς μοναστηρίοις γίνονται διάκονοι et quaedam alia olim expuncta.—32) Sic vat. Reliqui codices haec non habent, nisi quod verba διατάξεις ἧς ἡ ἀρχὴ post πατριάρχην intrudunt.—33) ἀρχιεπισκόπῳ vat. 7, reliqui ἐπισκόπῳ.—34) Pro οὕτω 1355 habet οὕτος. vat. post σιμνός statim transit ad καὶ ἐξῆς.—35) 1355 οὕτος; 1320 ὡς.—36) οἶδε in 1320 deest, 1355 οἶδεν τῷ Θεῷ.—37) vat. 3, pal. unus paris. αὐτοῦς.—38) Vox τὸν in vat. 1 deest.—39) ἡμέρας unus paris. γῇ τῇ ἡμετέρᾳ vat. 3.—40) 1355 ἔχειν.—41) 1355 προσκαλέσαιο.—42) τὸν deest in cod. 1355 et vat. 1, pal.—43) Post εἰς τὸν οὐρανὸν vat. 1 καὶ interponit.—44) Vox τῆς deest in 1355.—45) ἀνιερώσει vat. 1.—46) Duo paris. et vat. 1 σύμβολον. Reliqui συμβόλαιον.—47) πα-

ἐπὶ τριετίαν ὅλην εἴτε ἐλευθεροὶ τυχόν, εἴτε δούλοι καθεστήκοιεν 1), προσκαρτερεῖν, οὕτω τοῦ μοναχικοῦ σχήματος ἀξιουμένους 2). [cap. 2]

η'. Εἰ δὲ εἰσω 3) τριετίας ἔλθοι τις καὶ τινα τῶν εἰς ἀσκήσιν 4) παραγγελλόντων 5) ἔλκειν ὡς οἰκίτην βουλευθεῖν, λέγοι τε 6), ὡς ὑφείλετό τινα πράγματα καὶ διὰ τοῦτο εἰσέδραμεν εἰς τὸ μοναστήριον, θεσπίζομεν 7) αὐτὸν μὴ προχεῖρως 8) τοῦτο πράττειν, ἀλλὰ πρότερον ἐπιδεικνύναι 9) ταῖς ἀληθείαις, ὡς καὶ δούλος ἐστὶ 10) ἐπὶ κλοπῇ τυχόν ἢ ἐπὶ βίῳ χαλεπῷ καὶ πταισμάσιν 11) ἀπέδρα 12) διὰ τὸ οἰκεῖον πταῖσμα, εἰς δὲ τὸ μοναστήριον οὐ ταῖς ἀληθείαις ἀσκήσεως ἔρῳν εἰσεληλυθεν τοῦτον 13) ἀποδίδωσθαι τῷ κεκτημένῳ 14), μεθ' ὧν, ὡς εἰκόσ 15), ὑφείλετο, εἴγε καὶ ταῦτα κατὰ τὸ μοναστήριον εἶεν, τὸν δὲ δεσπότην δίδοναι πίστιν, ὡς οὐδὲν δρᾶσει κακόν. εἰ δὲ ὁ ἐγκαλούμενος 16) οὐδὲν τοιοῦτον 17) ἐλέγχοιτο, φαίνοιτο δὲ σεμνὸς καὶ ἐπεικὴς καὶ μαρτυροῖτο 18), ὡς καὶ παρὰ τῷ κεκτημένῳ κόσμιος ἦν 19), καὶ 20), εἰ μὴπω τύχοι πεπερασμένος 21) ὁ τῆς τριετίας χρόνος, ἀλλ' οὐ καὶ οὕτω μενέτω κατὰ τὸ μοναστήριον τῆς τῶν ἐλκόντων ἀπηλλαγμένος θρασυήτορος τριετοῦς δὲ παρελθόντος 22) χρόνου ἐγκριθεῖς, ὡς τῆς μοναχικῆς ἀξίος καθεστήκοι 23) σεμνότητος, ἀδειαν οὐδὲν διδόσμεν 24) παντελῶς πολυπραγμονεῖν τι τῶν 25) κατ' αὐτόν 26) ἀρκεῖ 27) γὰρ πρὸς 28) μετρίαν κάθαρσιν τῶν ἡμαρτημένων ἢ τοῦ τριετοῦς χρόνου μαρτυρία, τῶν μέντοι κλαπέντων, παρ' οἷς ἂν εὐρεθῇ 29), ἀποδιδόμενων. εἰ μέντοι τὴν δουλείαν φυγῶν πειραθεῖται τὸ μοναστήριον καταλιπεῖν, ἑτέρου δὲ βίου 30) σχῆμα μεταδιώκειν 31), ἀδειαν δίδομεν τῷ κεκτημένῳ ἔλκειν αὐτόν, ἀποδεικνύντι τὴν τύχην, καὶ εἰς οἰκέτας 32) αὐτὸν ἔχειν. [nov. 5. cap. 2 § 1]

θ'. Εἰ 33) δὲ τις ἑαυτὸν καθιερώσας τῷ 34) μοναστηρίῳ καὶ τυχὼν τοῦ σχήματος βουλευθεῖ ἰδιώτην 35) τυχόν ἔλκειν βίον, αὐτὸς μὲν οἶδεν, πῶς ἀπολογησεται τὰ μέντοι πράγματα, ὅποσα ἂν ἔχοι, ἥνίκα εἰς

τὸ μοναστήριον εἰσῇ 36), τῆς δεσποτείας; ἴσται τοῦ μοναστηρίου [cap. 4]

ι'. Κάκεινο 37) δὲ προσδιορίζομεν, ὥστε, πρὶν εἰς μοναστήριον 38) εἰσελθεῖν τὸν βουλούμενον, ἀδειαν ἔχειν τοῖς ἑαυτοῦ χρῆσασθαι ὡς βούλεται. εἰσελθόντι γὰρ συνακολουθήσει καὶ τὰ πράγματα, καὶ εἰ μὴ ῥητῶς 39) εἰσάγῃ αὐτά. εἰ δὲ παῖδας ἔχοι 40), εἰ μὲν ἔτυχεν ἤδη πράγματα τινα 41) δωρησάμενος 42) αὐτοῖς 43) ἢ κατὰ προγαμιαίαν δωρεάν 44) ἢ κατὰ προικὸς πρόφασιν ἐπιδούς 45), καὶ ποιῇ ταῦτα τὸ τέταρτον τῆς ἐξ ἀδιαθέτου τῆς 46) αὐτοῦ περιουσίας, μηδεμίαν ἐπὶ τοῖς λοιποῖς πράγμασιν ἐχέτωσαν μετουσίαν 47) οἱ παῖδες· εἰ δὲ οὐδὲν αὐτοῖς δωρησῆται 48) ἢ ἔλαττον τοῦ τετάρτου 49), καὶ μετὰ τὸ παραγγεῖλαι τὸν ἀποταττόμενον εἰς μοναχὸν οὐδὲν ἦττον τὸ τέταρτον ὀφειλέσθαι τοῖς πωσίσι ἢ εἰς ἀναπλήρωσιν, οὐ 50) ἔτυχον ἤδη λαβόντες, ἢ καὶ ἐφ' ᾧ τὸ πᾶν αὐτοῖς δοθῇ. εἰ δὲ γυναῖκα 51) ἔχοι, φυλαττέσθω ἢ προῖξ καὶ τὸ ἀπὸ τελευτῆς σύμφωνον.—Εἰ δὲ καὶ εἰς στρατείαν ἑαυτὸν ἐπιδοίῃ τις μετὰ τοῦτο ἢ ἕτερον 52) βίου σχῆμα, ἀπομένειν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ἐν ᾧ ἀπετάξατο τόπῳ 53). [cap. 5, 6]

ια'. Εἰ δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ μοναστηρίῳ μεταβῇ 54), καὶ οὕτω τὰ αὐτοῦ τῷ πρώτῳ μοναστηρίῳ ἀνήκειν 55).—εἰ δὲ καὶ κληρικοῦ 56) χειροτονίας ἀξιώθεῖ, μὴ ἐξείναι αὐτῷ κατὰ τὴν τοῦ κλήρου παρρησίαν πρὸς γάμον ἐλθεῖν, ὡς ἐπὶ τῶν ἀναγνωστῶν ἢ ψαλτῶν, ἢ παλλακῆν ἔχειν ἢ ὅσα τοιαῦτα. εἰ δὲ τούτου 57) περιφρονήσῃ 58), ἐκβαλλέσθω 59) παντοίως τοῦ κλήρου καὶ ἰδιώτης ἔστω, τὸ λοιπὸν πρὸς στρατείαν ἢ ἑτέραν ἐπιτήδευσιν ἐλθεῖν οὐ θαρρῶν, εἰ μὴ βούλοιο τοῖς ἔμπροσθεν παρ' ἡμῶν ἠπειλημένοις ἐπιτιμίοις ὑποπέσειν.—Γίνεσθαι δὲ ἐν καιρῷ χρείας ἡγούμενον οὐ πάντως τὸν κατὰ τάξιν, ἀλλὰ τὸν ἀξίον δοκιμασίᾳ καὶ ἐπιλογῇ τοῦ ἐπισκόπου πρότερον καὶ τῶν λοιπῶν. καὶ ταῦτα μὴ μόνον ἐν τοῖς μοναστηρίοις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἀσκητηρίοις κρατεῖν βουλόμεθα. [cap. 7, 8, 9]

ραβαλόντας; vat. 3.—1) καθεστήκασι 1355.—2) vat. 3 ἀξιούμενοι.—3) Io. p. 639. εἰσω τῆς; vat. 1.—4) εἰς ἀσκήσιν desunt in 1355, pal.—5) Io. habet καταλεγοντων, vat. 1 παραγγελλόντων.—6) βουλευθεῖ τε λέγει τε 1355. ὡς οἰκίτην ὑφ. vatic. 1. καὶ τινα τῶν παραγγ. ὡς οἰκ. ἔλκ. βουλευθεῖν vat. 3.—7) θεσπίζωμεν 1355.—8) προχεῖρως deest apud Io.; ὡς μὴ προχεῖρως; 1355.—9) Sic vat. 1. Reliqui ἐπιδεικνύναι, εἰ (εἰ Io. omitit) ταῖς ἀληθείαις καὶ (Io. ὡς καὶ) etc.—10) δούλος ἐστὶν καὶ Io. vat. 1.—11) πταισμάτι Io.—12) Pro ἀπέδρα Io. et vat. 1 ἀποδράσοι. Postea vat. 1 μὲν addit.—13) τοῦτον οὐκ Io. vat. 1.—14) Sic et Io. Editor tamen in marg. coniecit κεκλημένῳ, ὡς.—15) εἰκόσ om. vat. 3.—16) Verba οὐδὲν δρᾶσει κακόν. εἰ δὲ ὁ ἐγκαλούμενος; desunt in Io.—17) τοιοῦτο Io. et unus paris.—18) 1355. μαρτυρεῖτο.—19) Voces κόσμιος ἦν desunt apud Io.—20) Pro καὶ Io., pal. καὶ.—21) πεπερασμένος vat. 2.—22) τοῦ τρ. δὲ vat. 1.—Io. πληρωθέντος.—23) καθεστήκει 1355.—24) διδοῦμεν 1355., vat. 2. 3. pal. δίδομεν Io.—25) τὸ τῶν 1355.—26) κατ' αὐτῆς Io.—27) Pro ἀρκεῖ 1320 habet ἀρχή.—28) ἢ πρὸς 1355.—29) εὐρεθῶσιν 1355., εὐρεθείη Io. vat.—30) ἕτερον δὲ β. vat. 1.—31) διώκειν. Io.—32) ὡς οἰκίτην 1355.—33) Io. p. 641.—34) τῷ deest in Io. et

vat. 1.—35) Sic codd. Io. ἰδιωτικόν. Heimb.—36) Sic vat. 1. εἰσῇ aut εἰσεῖν reliqui.—37) Io. p. 641. Io. κάκεινο.—38) τὸ μοναστήριον 1355.—39) καὶ ἐν μὴ ῥητῶν vat. 1. in marg. cum signo ut referatur ad verba εἰσελθόντι γὰρ. id. notavit: ἀντὶ τοῦ λαβόντος τὸ σχῆμα τοῦτο γὰρ ἐστὶ κύριον εἰς[ελθόντος] εἰς τὸ μοναστήριον.—40) ἔχει 1355. vat. 3.—41) Pro τινα 1355 habet αὐτά.—42) δανεῖσάμενος 1355.—43) καὶ αὐτοῖς Io.—44) Voces ἢ κατὰ προγαμιαίαν δωρεάν apud Io. desunt.—45) ἐπιδιδούς vat. 2, 3, par. 1355. ad vocem τὸ τέταρτον vat. 1. in marg. νῦν τὸ τρίτον.—46) Vox τῆς; in 1320 deest.—47) 1355. ἐξουσίαν.—48) δωρησῆται 1355.—49) τετάρτου ad h. vocem in vat. 1 et paris. 364 margine sic notatur: σημειωτέον ὅτι αὐτὰ πάντα τῶν κυρίως μοναχῶν λέγει, τουτέστι τῶν τὰς τοῦ σχήματος εὐχὰς; μον[αχῶν] λαβόντων παρὰ τῶν ἡγουμένων ἢ τῶν ἀρχιμανδριτῶν.—50) Pro οὐ 1355. idem pal. et vat. 1, 3, Io. εἰ τι. habent.—51) γυναῖκα. Rursus ad h. vocem in vatic. 1 notatur: ὅτι αἰρετικὴ γυνὴ τοῦ ἐπὶ ταῖς προεξί προνομίου οὐκ ἀπολαύει.—52) ἑτέρου 1355.—53) ἀπετάξατο τις 1355, omisso τόπῳ.—54) 1355 μεταβαίη.—55) ἀνῆκεν vat. 1.—56) Pro καὶ κληρικοῦ vat. 1 κλήρου habet.—57) τούτου om. vat. 3.—58) περιφρονήσῃ 1355.—59) ἐκ-

ιβ'. Περὶ κληρικῶν ἐχόντων τι πρὸς· ἀλλήλους ἢ καὶ ἐναγομένων 1) ὑπὸ τινος διατάξεις, ἢς ἡ ἀρχὴ οὕτως 2) [nov. 83 pr.]

Ο αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη ἐπάρχω 3) πραιτωρίων τὸ δεύτερον, ἀπὸ 4) ὑπάτων καὶ πατρικίω.

Πολλοὺς ἱερούς γεγραφότες νόμους τοὺς τε περὶ τῶν θεοφιλεστάτων 5) ἐπισκόπων τῆς τε ἐφεξῆς ἱερατείας πάσης, καὶ μὴν καὶ περὶ τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν, καὶ ἐναγχοῦ τοῦτο πεπραχότες, ἐν οἷς ἡβουλήθημεν τοὺς εὐλαβεστάτους μοναχοὺς παρὰ μόνοις τοῖς τῶν πόλεων ἐπισκόποις, ὅφ' οὗς ἐστὶ τὰ μοναστήρια. τὰς ἐναγωγὰς ὑπομένειν, ἠτήθημεν παρὰ Μητῶ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς εὐδαίμονος ταύτης 6) πόλεως καὶ οἰκουμένου πατριάρχου, καὶ τοῖς εὐλαβεστάτοις κληρικοῖς ταύτην δοῦναι τὴν προνομίαν, ὥστε, εἰ τις ἔχοι 7) τινα πρὸς αὐτὸν χρηματικὴν 8), πρότερον παρὰ τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ 9), ὅφ' ὃν τελεῖ 10), καὶ ἐντυγχάνειν καὶ ἀγράφου διακρίσεως ἀπολαύειν. καί, εἴπερ γίνετο τοῦτο, μήτε ἐνοχλεῖν αὐτὸν, μήτε ἔλκειν εἰς δικαστήρια πολιτικά 11), ἀλλ' ἀγράφως καὶ ζημίας χωρὶς λαμβάνειν τύπον, ἴσως καὶ ἔγγραφον 12), εἰ τοῦτο τὰ μέρη βουληθεῖη, καὶ ἀπηλλάχθαι τῆς πρὸς ἀλλήλους ἐριδος. εἰ δὲ διὰ τινα δυσκολίαν οὐ γίνηται 13) δυνατόν τῷ ἐπισκόπῳ τίμειν 14) τὴν ὑπόθεσιν, τότε ἀδεια εἶναι καὶ παρὰ τοὺς πολιτικούς ἀρχοντας εἶναι, τῶν προνομίων ἀπάντων φυλαττομένων, ὅποσα 15) τοῖς εὐλαβεστάτοις κληρικοῖς αἱ θεῖαι διατάξεις διδόσιν, καὶ ἀγωνίζεσθαι 16) καὶ πέρας ἐπιτίθεσθαι τῇ δίκῃ· εἰ μόντοι περὶ ἐγκλημάτων ἐνάγοιτο, εἰ μὲν πολιτικῶν 17), ἐνταῦθα μὲν οἱ πρόσφοροι ἀρχοντες, ἐπὶ δὲ τῶν ἐπαρχιῶν οἱ τούτων ἡγούμενοι ἔστωσαν δικασταί, μὴ ὑπερβαίνουσας τῆς δίκης μηνῶν δύο προθεσμίαν, ἀφ' οὗ προκαταρξίς γίνηται 18), ὥστε σύντομον ἐπιτεθεῖσθαι 19) τῷ πράγματι πέρας, ἐκείνου δῆλου ὄντος, ὡς, εἴγε ὑπεύθυνον εἶναι 20) τὸν ἐναγόμενον νομίσει 21) ὁ τῆς ἐπαρχίας ἡγούμενος καὶ ποιῆς· αἴτιον κρίνεται, πρότερον γυμνοῦσθαι τοῦτον παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς ἱερατικῆς ἀξίας. οὕτω τε ὑπὸ τὰς τῶν νόμων χειράς γίνεσθαι.—Εἰ μόντοι ἐκκλησιαστικὸν ἢ 22) τὸ ἀμάρτημα, δεόμενον σωφρονισμοῦ καὶ ἐπιτιμίων ἐκκλησιαστικῶν, ὁ ἐπίσκοπος τοῦτο κρίνεται.

βάλλεσθαι tres paris. inter quos 1355, vat. 2. π. τῆς ψήφου vat. 3.—1) ἡ ἐναγομένων vat. 3.—2) Io. p. 663. οὕτως vat. 1.—3) vatic. 1, Io. ἐπάρχω.—4) 1355 ὑπό.—5) unus parisien. εὐλαβεστάτων.—6) Pro εὐδαίμονος ταύτης vat. 3 et unus paris. εὐδαίμονεστατης. vat. 1 πανευδαίμονος.—7) 1355 ἔχει. Sic et Io.—8) χρηματικὴν ἀγωγὴν Io. vat. 1.—9) παρὰ τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Io.—10) 1355 τελεῖται.—11) 1355 δικαστήριον πολιτικόν.—12) ἔγγραφως Io. ad h. v. in marg. vatic. 1 plura notantur partim mutila: ὅτι καὶ ἐπὶ ἀγράφοις [ἀπολαύειν] δίκης δυνατόν, ἔγγραφον διδοῦσθαι τὴν ψήφον θελόντων τῶν δικαζομένων.—13) γίνετο Io. δυσχ. γίνετο τ. i. vat. 1.—14) τιμῶν 1355, Io. vat. 1, 2.—15) ὅποσα 1355.—16) Tres paris., inter quos 1355, habent ἀγωνίζεσθαι. Sic et Io. Unus paris. γνωρίζεσθαι.—17) εἰ μὲν περὶ πολιτικῶν Io.—18) 1355 et Io. habent γίνεσθαι.—19) 1355 ἐπιτεθεῖσθαι, Io. ἐπιτίθεσθαι.—20) εἶναι deest in Io.—21) Io. νομίσειν. Recte ut pal.

Iuris Eccles. Graec. Tom. II.

οὐ γὰρ βουλόμεθα τοιαῦτα· ὑποθέσεις γινώσκεισθαι τοῖς πολιτικοῖς ἀρχουσιν.

ιγ'. Περὶ τῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀκινήτων πραγμάτων ἐκποιήσεως καὶ καταβολῆς. διατάξεις, ἢς ἡ ἀρχὴ 23)

Ο αὐτὸς 24) βασιλεὺς Ἰωάννη ἐπάρχω 25) πραιτωρίων 26) τὸ δεύτερον, ἀπὸ ὑπάτων καὶ 27) πατρικίω. [nov. 46. pr. cap. 1, 2, 3]

Καὶ τὸ περὶ τοὺς νόμους σπουδασμα καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἡμῖν διὰ τοῦτο καθ' ἑκάστην ἐκπονεῖται 28), διὰ τὸ συμφέρον τοῖς ἡμετέροις 29) ὑπηκόοις 30), ὅπερ ἐξευρίσκομεν 31) τὸ μὲν ἐκκεχυμένον καὶ ἄμετρον παύοντες, τὸ δὲ ὠρισμένον 32) καὶ 33) μεμετρημένον ἀντισφύροντες. Θεσπίζομεν 34) τοίνυν, εἴπερ τῶν ἀγιωτάτων τις ἐκκλησιῶν ἢ τῶν λοιπῶν σεβασμίων οἴκων δημοσίου ὀφείλει φόρους, καί, ὅθεν ποιήσοιτο τὴν τούτων ἀπόδοσιν, οὐκ ἔχοι 35). συνιέναι πάντας εἰς ταῦτόν τοὺς τε ἐκ τοῦ κλήρου τὸν τε θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον τῆς αὐτῆς πόλεως 36) καὶ πρόσγε τὸν τῆς μητροπόλεως 37), καὶ τῶν θείων προκειμένων λογίων τὸ πρῶγμα ἐξετάζεσθαι 38). καὶ εἰ μὴ 39) φανεῖται μηδὲ εἰς πόρος ἐκποιήσεως χωρὶς δυνάμενος 40) λύσαι τὸ δημόσιον ὄφλημα, τῆνικαῦτα ἀδεια αὐτοῖς εἶναι ψήφου 41) τοιαύτης προΐουσης καὶ δεκρέτου 42) γινομένου 43) παρὰ τῷ τῆς ἐπαρχίας ἀρχοντι καὶ κτήσεων 44) ἀκινήτων ἀπτεσθαι καὶ ταύτας ἐκποιεῖν εἰς λύσιν τοῦ ὀφλήματος, τῶν μὲν ὠνομένων 45) ἐπὶ τὸ δημόσιον καταβαλλόντων καὶ τὰς ἀποδείξεις ἐκεῖθεν λαμβανόντων καὶ ὑπεισιόντων τὸ δημόσιον ὄφλημα καὶ τὴν ἀσφάλειαν ἐκεῖθεν ἐχόντων καὶ οὐ 46) δεδιότων 47) τὸν ἔμπροσθεν τεθέντα νόμον παρ' ἡμῶν, τῶν δὲ τὴν πράσιν ποιουμένων ἀνευθύνων καθιστώτων, τῶν τε δημοσίων ἀποδείξεων ἐμφανῶν 48) ἐν ὑπομνήμασι γινομένων καὶ κατατιθεμένων τῶν πεπονηκότων αὐτάς 49), ἵνα καὶ παρὰ ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις σώζοιτο περιφανὴς ἀπόδειξις τοῦ καὶ τοὺς δημοσίου φόρους καταβεβλησθαι, καὶ οὐ δυνάμενων τινῶν πλάττειν δημόσιον ὄφλημα καὶ οὕτως ἐπὶ τὰς ἐκποιήσεις τῶν ἀκινήτων χωρεῖν· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τὴν τοῦ δεκρέτου ποίησιν ἐπετρέψαμεν. ἵνα καὶ 50) τὸ δημόσιον ὄφλημα μαρτυρεῖται, καὶ ἐκ πόσων κατεῖσι χροῶν, καὶ ὅπως οὐκ ἐκ χρημάτων ἐλύθη, ἀλλ' εἰς ἀνάγκην ἐκποιήσεως ἦλθεν.—Εἰ μὲν οὖν ἰδιώτης τις ὀφεί-

—22) Vat. 1, 3 εἰη.—23) Sic vat. 1, 3.—24) Io. om. caet. p. 664.—25) ἐπάρχω, paris. duo.—26) πραιτωρίω 1355.—27) καὶ deest apud Io.—28) ἐκπονέσθαι Io., ἡμῖν ἐκπονεῖται vat. 1.—29) Duo paris. ἡμετέροις, inter quos 1355.—30) ὑπηκόοις in pal. et uno paris. deest.—31) ὅπερ ἐξευρίσκομεν Io. vat. 1; in reliquis autem desunt.—32) Io. vat. ὠρισμένον, reliqui ὀρίστον.—33) καὶ in uno paris. deest.—34) Θεσπίζομεν in uno paris. deest.—35) οὐκ ἔχει Io.—36) αὐτῇ; ἐκκλησίας καὶ πρὸς τ. vat. 3. A voce vicina ἀπόδοσιν. amisso quaternione, deficit vatic. 1, usque ad cap. LXXIII.—37) Voces καὶ πρόσγε τὸν τῆς μητροπόλεως; desunt in Io.—38) ἐξετάζεσθαι Io.—39) 1355 εἰ μὲν.—40) δυνάμεως duo paris., inter quos 1355.—41) ψήφου 1355.—42) δεκρέτου vat. 2, 3.—43) γινομένου 1355.—44) Sic et Io. Ad marginem tamen editor notat γρ. κτίσεων.—45) 1355 νοουμένων.—46) οὐ in uno paris. deest.—47) οὐδὲν δεόντων Io.—48) ἐμφανῶν; Io.—49) unus paris. αὐτῶν.—50) Voces

λόμενος εἴη, δύναται κατὰ τὸ *pRo* 1) σολουτὸ σχῆμα λαμβάνειν 2) ἀκινήτους κτήσεις, καὶ ταῦτα δεκρῖν 3) γινόμενου καὶ πρὸς τὸ μέτρον τῶν ταῖς ἀληθείαις ὀφειλομένων αὐτῶν 4) εἰς ἐκποίησιν ἀκινήτων χωρεῖν.—Ἐξαίρουμέν δὲ τούτου τοῦ νόμου τὴν τε ἀγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν καὶ τὴν αὐτῆς περιοικίδα καὶ τοὺς εὐκτηρίους οἴκους, ὧν αὐτὴ 5) τὴν φροντίδα ἀναδέδεκται 6).

ιδ'. Περὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐμφυτεύσεων καὶ ἄλλων κεφαλαιῶν, διατάξεις, ἧς ἡ ἀρχὴ

Πολλῶν 7) καὶ διαφόρων νόμων ἐπὶ ταῖς ἐκποιήσεσι καὶ ἐμφυτεύσεσι καὶ μισθώσεσι 8) καὶ τῇ λοιπῇ διοικήσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων φοιτησάντων, συνείδομεν 9) τῷ παρόντι περιλαβεῖν 10) νόμῳ. [nov. 120 pr.]—Ἄδειαν τοίνυν δίδομεν 11) τοῖς εὐαγέσι 12) οἰκοῖς τοῖς ἐν ἀπάσαις ταῖς ἐπαρχίαις τῆς ἡμετέρας πολιτείας κειμένοις 13), οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ μοναστηρίοις ἐν τῇ βασιλίδι πόλει καὶ τῇ αὐτῆς 14) περιοικίδι μὴ μόνον πρόσκαιρον ἐμφυτεύσειν ποιεῖσθαι τῶν ἀκινήτων αὐτοῖς πρόσηκόντων πραγμάτων, ἀλλὰ καὶ διηνεκῶς ταῦτα τοῖς βουλομένοις ἐμφυτευτικῶ δικαίῳ διδόναι, καὶ, εἰ μὴ ἀγιώταται ἐκκλησίαι τυγχάνουσιν ἢ ἑτεροὶ εὐαγεῖς οἴκοι, ὧν τὴν διοίκησιν ὁ κατὰ τόπον 15) ἀγιώτατος ἐπίσκοπος ἢ δὲ ἑαυτοῦ ἢ διὰ τοῦ εὐαγούς αὐτοῦ κλήρου ποιεῖται, κατὰ γνώμην αὐτοῦ καὶ συναίνεσιν 16) γίνεσθαι τὸ τοιοῦτον 17) συνάλλαγμα, ὁμνούντων παρόντος αὐτοῦ τῶν οἰκονόμων καὶ διοικητῶν καὶ χαρτουλαρίων τοῦ αὐτοῦ εὐαγούς οἴκου, ὡς ἡ ταύτης τῆς αἰτίας οὐδεμίαν ζημίαν εὐαγεί 18) οἴκῳ ἐπαγίται· εἰ δὲ πτωχεῖα 19) ἢ ξενίαν· ἢ νοσοκομεία ἢ ἑτεροὶ εὐαγεῖς οἴκοι ὧσιν 20) ἰδίαν διοίκησιν ἔχοντες, εἰ μὴ ἀγίους εὐκτηρίους οἴκους συμβαίη, κατὰ γνώμην τοῦ πλείονος μέρους τῶν ἐκεῖσε λειτουργούντων, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῦ οἰκονόμου· εἰ δὲ ξενῶν ἢ πτωχεῖον ἢ νοσοκομείον ἢ ὅσα τοιαῦτα 21), ὁμνούντων τῶν διοικούντων παρουσίᾳ τοῦ ἐπισκόπου, παρ' οὗ προβάλλονται, ὡς οὐδὲν πρὸς βλάβην ἢ περιγραφὴν 22) γίνεσθαι ἐπὶ δὲ τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων τοὺς ἡγουμένους αὐτῶν μετὰ τοῦ πλείονος μέρους τῶν μοναχῶν τὸ συνάλλαγμα ποιεῖσθαι, καὶ ταύτης τῆς παραφυλακῆς προοῦσης κουφισμὸν μὴ πλείονα γίνεσθαι τοῦ ἔκτου 23) μέρους τῆς προσόδου, ἧς 24) ἔχει τὸ εἰς ἐμφυτεύσειν διδόμενον πρᾶγμα. τὸν ὅμοιον δὲ ὄρκον καὶ ἐπὶ τῇ ἐκποιήσει ἀκινήτου πράγματος ἐνεκεν

ιδιωτικοῦ χρέους, ἐγγράφως δὲ ἐπὶ ἑκοσὶ ἡμέρας προστιθέντων 25), καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ προτρέπειν τοὺς ἀγοράσαι βουλομένους, ἵνα ὁ πλεόν παρῆχον πρατιμῶν 26)· εἰ δὲ τινος 27) ἐκκλησιαστικοῦ προαστείου τῶν πολυτιμῶν ἐμφυτεύσεσι 28) διδοῖτο 29), ὡς πολλῆς μὲν αξίου 30) τιμῆς, ἐλαχίστην δὲ φέροντος 31) προσόδου, μὴ τῇ προσόδῳ μετρεῖσθαι τὴν ἐμφυτεύσειν· ἀλλὰ διατιμαῖσθαι τὸ προάστιον ἀκριβῶς καὶ συλλογίζεσθαι τὴν τοῦ ἀθροισμένου τιμήματος δυναμένην 32) κατὰ εἴκοσι ἐνιαυτούς 33) ἀνείσθαι προσόδον, καὶ ἐπὶ τῇ ἐντεῦθεν προσόδῳ τὴν ἐμφυτεύσειν, καθάπερ ἔφθην 34) εἰπόντες, γίνεσθαι 35). [cap. 6. § 1]—Εἰδέναι δὲ τοὺς ἐμφυτευτὰς προσήκει, ὡς, εἴπερ ἐπὶ διετίαν ἐφῆξῃς μὴ καταθεῖν τὸν ἐμφυτευτικὸν κανόνα, παντοίως ἐξω τοῦ ἐμφυτεύματος γενέσθαι 36). [cap. 7]

ιδ'. Εἰ δὲ 37) καὶ 38) ὑπὲρ δημοσίων συντελειῶν 39) ἢ ἄλλης ἀναγκαίας αἰτίας τοῦ αὐτοῦ οἴκου χρεῖε ἔνοχοι γίνονται, κατὰ πρώτην μὲν τάξιν εἰς ἰδικὸν ἐνέχυρον δίδοσθαι, ἵνα ἐκ τῶν καρπῶν καταλογίζηται εἰς αὐτὰ τὰ δημόσια καὶ εἰς τοὺς τόκους, μὴ πλείονας τοῦ τετάρτου μέρους τῆς ἑκατοστῆς· ἐξείναι δὲ πάσαις ταῖς ἀγιωτάταις κατὰ τόπον ἐκκλησίαις ἐμφυτεύσεις πρὸς ἀλλήλας ποιεῖσθαι ἑκατέρῳ μέρει τοῦ ἀζήμιου φυλαττομένου. [cap. 6]—Τὰ δὲ ἀπὸ βασιλικοῦ οἴκου περιελθόντα ἢ περιελυσόμενα κατ' οὐδέναν τρόπον πιπράσκεσθαι ἢ ἀνταλλάττεσθαι ἢ ὑποτίθεσθαι ἢ ἄλλως ἐκποιεῖσθαι. [cap. 7]

ιζ'. Τὴν 40) δὲ ἀγίαν Ἀνάστασιν ἄδειαν ἔχειν τοὺς οἴκους τοὺς αὐτῇ προσήκοντας ἐν τῇ αὐτῇ 41) ἀγίᾳ πόλει πιπράσκειν, μὴ ἐλάττονι ποσότητι, ἥπερ ἐκ τῶν ἐνοικίων αὐτῶν ἐπὶ πεντήκοντα ἐνιαυτούς συναγεται 42). [cap. 9]

ιζ'. Πᾶσι δὲ τρόποις κωλύομεν ἀπὸ ἱερατικοῦ σχήματος εἰς ἰδιωτικὴν διαγωγὴν μετασχηματίζεσθαι μοναστηρίον 43). [cap. 7 §. 1]

ιθ'. Μὴ 44) δεῖν τοὺς χειροτονουμένους κληρικούς ζημιοῦσθαι λόγῳ ἐμφανισίμων 45). [nov. 56 cap. 1]

ιβ'. Μὴ 46) δεῖν τοὺς εἰργοντάς ἑαυτοὺς τῶν ἱερῶν μυστηρίων ἢ καθ' οἷαν οὖν προφασιν παντελῶς ἀναχωροῦντας τὰς ἐκκλησίας διαρίζεσθαι 47) [nov. 57 cap. 1]

κ'. Μὴ 48) δεῖν πέρα τοῦ δέοντος 49) χειροτονεῖν κληρικούς, ἀλλ' ἐγνωσμένον 50) εἶναι τὸν ἀριθμὸν 51)

ἵνα καὶ in duobus paris., inter quos 1355., desunt. —1) Pro τὸ *pRo* 1355 et 1320 habent *topko*. —*Io.* κατὰ ποροσόλου τὸ σχῆμα.—2) λαμβάνων 1355.—3) δεκρῖν *Io.*—4) αὐτῷ *Io.*—5) αὐτῇ 1355, *Io.*—6) ἀναδέδεκται *Io.* Ad marg. editor conilicet ἀναδέδεκται.—7) *Io.* p. 665.—8) Verba καὶ μισθώσεσι desunt apud *Io.*—9) συνείδομεν ἅπαντα *Io.*—10) Ad marginem *Io.* editor emendat περιβαλεῖν.—11) διδοῦμεν 1320, vat. 2, 3.—12) εὐαγέσιν 1355, *Io.*—13) 1355 κειμέναις.—14) Pro αὐτῆς *Io.* habet ταύτης.—15) κατὰ τόπον om. vat. 3.—δὲ ἑαυτοῦ om. vat. 2.—16) σύνεσιν *Io.*—17) τοιοῦτο 1355.—18) τῷ εὐαγεί *Io.*—19) πτωχεῖα unus paris.—20) *Io.* habet εἰσιν οἴκοι.—21) Pro ὅσα τοιαῦτα 1355 ἢ ἑτεροὶ εὐαγεῖς ὧσιν οἴκοι habet.—22) Pro ἢ περιγραφὴν unus paris. habet ἢ περιγραφῇ.—23) Pro ἔκτου 1320 habet ἐκ τοῦ.—24) ἢν *Io.*—25) προστιθέντων *Io.*—26) προτι-

μηθεῖν *Io.*—27) pal. vat. 3 et unus paris. δὲ τινος.—28) ἐμφυτεύσειν *Io.*—29) διδοῖται 1355.—30) πολλοῦ μὲν αξίου τιμῆς *Io.* Reliqui ἀξία.—31) φέροντος *Io.*; reliqui vel φέροντα vel φέρουσα.—32) δυναμένην pal. vat. 3.—33) ἐνιαυτῶν *Io.*—34) ἔφθην 1355, vat. 3.—35) γινέσθαι 1355.—36) γίνεσθαι *Io.*—37) *Io.* p. 666.—38) καὶ deest apud *Io.*—39) συντελείων 1355.—40) *Io.* p. 667.—41) αὐτῇ deest in 1355, vat. 2.—42) συναγεται 1355.—43) Hoc loco codd. paris. palat. et vat. 3 in contextu addunt ἵνα ἀπὸ ἄλλης διατάξεως, quibus verbis novae constitutionis initium designatur.—44) *Io.* p. 662.—45) ἐμφανισίμων *Io.*—46) *Io.* p. 662.—47) διαρίζεσθαι *Io.*—48) *Io.* p. 626. Inscriptio ibi haec est: ἀπὸ τοῦ τρίτου κεφαλαιῶν τῆς νεαρᾶς διατάξεως. Ante νεαρᾶς: *Ox.* interponit τρίτης.—49) *Io.* πέρα τὸ δέον χειροτονεῖν.—50) ἐγνωσμένον *Io.*—51) Voces τὸν ἀριθμὸν desunt apud

κατὰ τὸν ἀρχαῖον κανόνα. Ὁ δὲ παρὰ ταῦτα ποιῶν ἑαυτῷ τὸν 1) κινδύνον καὶ τὴν ἁπαλὴν ἐξ οἰκείας περιουσίας, ὃ τε ἐπιχορηγήσας οἰκονόμος 2) καὶ ὁ τοῦτο ἐπιτρέψας ἐπίσκοπος ἐπιγράψει 3) μήτε δὲ πάλιν ἐξεῖναι ἀδιαρίστους 4) τινὰς χειροτονεῖν ἢ κατατάσσιν. εἰ δὲ προέφθασέ τις πέρα τοῦ μέτρου τῆς προσόδου τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας ἡγκατατάξας, ἐκ παντὸς ἱερατικοῦ βαθμοῦ ἐπὶ σχήματος μένειν τοὺς ὄντας. ἄχρις ἂν εἰς τὸν 5) ἀρχαῖον καὶ σύμμετρον τὸ κατὰ τὴν ἐκκλησίαν τάγμα περισταίῃ, ἵνα καὶ τοῖς οὕσι κληρικοῖς καὶ τοῖς προσούσι 6) πένησιν ἱκανὴ ἔσται ἡ ἐκκλησία ἐπιχορηγεῖν 7). ἄδειαν δὲ δίδωμεν πᾶσιν ὁποιαδήποτε τάξει καθιεστήκασι καὶ σχήματι 8) βίου θεωμένοις τι 9) τούτων παραβαίνοντων μηνύειν ἡμῖν. [nov. 3. cap. 1, et 2]

κα'. Περὶ γεωργῶν δανειζομένων. [nov. 32]

Μὴ 10) δεῖν τὸν δανεῖζοντα γεωργῷ κρατεῖν τὴν ἐκείνου γῆν, λαμβάνειν δὲ τόκον διὰ παντὸς τοῦ ἔτους τοῦ νομίσματος 11) κεράτιον ἔν' εἰς σίτος τὸ δανεισθῆν, ὀγδόην μοῖραν μοδίου ἐφ' ἑκάστῳ μοδίῳ.—Ὅτι ἡ πλάνη τοῦ συμβολαιογράφου τὰς διαθήκας οὐκ ἀδικεῖ.—Ὅτι 12) ὁ λέγων τινὰ μὴ ἀγνοεῖν αὐτὸς συνίσταται τὸ 13) ἐκεῖνον [μὴ] 14) εἰδέναι.

κβ'. Περὶ ἐκκλησιαστικῶν κανόνων καὶ προνομίων. [nov. 131 cap. 1]

Θεοσπίζομεν 15) τοῖνυν τάξιν νόμων 16) ἐπέχειν τοὺς ἀγίους ἐκκλησιαστικούς κανόνας τοὺς ὑπὸ τῶν ἀγίων δ' συνόδων ἐκτεθέντας ἢ βεβαιωθέντας, τουτίστιν τῶν ἐν Νικαίᾳ τιν' 17) καὶ τῶν 18) ἐν Κωνσταντινουπόλει ρν' 19) πατέρων, καὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ πρώτης, ἐν ἡ Νεστόριος κατεκρίθη, καὶ τῆς 20) ἐν Καλχηδόνι ὁμοίως. Τῶν γὰρ προειρημένων δ' ἀγίων συνόδων τὰ δόγματα καθάπερ τὰς θείας γραφὰς φυλάττομεν 21).—Καὶ διὰ τοῦτο θεοσπίζομεν κατὰ τοὺς αὐτῶν ὅρους τὸν ἀγιώτατον τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πρότερον εἶναι πάντων τῶν ἱερέων. τὸν δὲ μακαριώτατον ἀρχιεπίσκοπον 22) Κωνσταντινου-

πόλεως τῆς νείας 23) Ῥώμης δευτέραν ἔχειν τάξιν μετὰ τὸν ἀγιώτατον ἀποστολικὸν θρόνον τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, τῶν δὲ ἄλλων πάντων προτιμᾶσθαι τὸν μακαριώτατον ἐπίσκοπον τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς τῆς ἡμετέρας πατρίδος 24) καὶ ἔχειν αἰεὶ ὑπὸ τὴν οἰκείαν 25) δικαιοδοσίαν τοὺς ἐπισκόπους τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ τὰ 26) ἐξῆς. [nov. 131 cap. 2, 3]

κγ'. Θεοσπίζομεν 27) φυλάττεσθαι πρὸς τοῦτοις καὶ πασὼν 28) τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἄλλων σεβασμίων οἰκων τὰς κτήσεις, μὴ ῥυπαρεῖς λειτουργίας ἢ προσκαίρους ἐξορίας 29) ἢ ἐκστραόρδινα 30) οἰαδήποτε 31) ὑπομείναι 32). εἰ μὲντοι ὁδοστρωσία 33) ἢ γεφυρῶν 34) οἰκοδομὴ 35) ἢ ἀνανιώσεως χρεία γένηται, κατὰ μίμησιν τῶν κτητόρων τὸ τοιοῦτο 36) ἔργον καὶ τὰς ἀγίας ἐκκλησίας καὶ τοὺς ἄλλους σεβασμίους οἴκους πληροῦν 37). [cap. 5]

κδ'. Ἀντὶ δὲ τῶν χρονίων παραγραφῶν τῶν δέκα καὶ εἴκοσι καὶ τριάκοντα ἑνιαυτῶν 38) καὶ ταῖς ἀγίαις ἐκκλησίαις καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι σεβασμίους οἴκοις μόνην τὴν τῶν μ' ἑνιαυτῶν παραγραφὴν ἀντιτίθεσθαι προστάττομεν, τοῦ τοιοῦτου φυλαττομένου καὶ 39) ἐν τῇ ἀπαυτῇ τῶν ληγμάτων καὶ τῶν κληρονομιῶν τῶν εἰς εὐσεβεῖς αἰτίας καταλιμπανομένων. [cap. 6]

κε'. 40) Εἴ τις κατασκευὴν σεβασμίου οἴκου εὐκτηρίου ἢ ξενώτος ἢ πτωχείου ἢ ὀρφανοτροφείου ἢ νοσοκομείου ἢ ἄλλου σεβασμίου οἴκου ἐν τελευταίᾳ 41) βουλήσει γίνεσθαι 42) διατυπώσῃ 43), τὸ εὐκτῆριον μὲν εἰσὼ πέντε ἑνιαυτῶν πληροῦσθαι κελεύομεν προνοίᾳ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου καὶ τοῦ ἀρχόντος. καί, εἰ μὲν αὐτὸς ὁ διαδόμενος ὀρίζει 44) τοὺς ὀφείλοντας ξενοδόχους ἢ πτωχοτρόφους ἢ ἄλλους 45) τοιούτους διοικητὰς εἴτε τοῖς ἰδίοις κληρονόμοις τὴν τοιαύτην 46) ἐπιλογὴν παράσχοι, κελεύομεν τρόποις ἅπασι 47) τοῖς κληρονόμοις 48) τὰ διατυπωθέντα πληροῦν τῶν κατὰ τόπον 49) ἐπισκόπων ἐποπτευόντων, εἰ καλῶς ἢ διοικη-

Io.—1) τὸν deest apud Io.—2) Io. οἰκονόμον.—3) ὑπογράψει Io. vat. 3.—4) Io. ἀδιορίστους.—5) τὸ 1355. Io.—6) προσιοῦσι unus paris., περιούσι Io. Ad marginem editor conilicet περιούσι.—7) χορηγεῖν. 1321.—8) διδόμεν vat. 3.—9) σχήματα Io.,—9) Pro θεωμένοις τι Io. habet θεωροῦσι τι.—θεωρουμένοις vat. 3.—10) Io. p. 618. Inscriptio ibi haec est: ἀπὸ τοῦ κα' κεφαλαίου τῶν διατάξεων.—11) Sic et Io. Ox. tamen v. habet et in margine τοῦ μηνός.—12) Post ὅτι, stellula apposita, editor Iohannis notat in Ox. esse ὀγδοήκοντα.—13) Pro τὸ 1355 τῷ habet.—14) Vox μὴ apud Io. deest.—15) Io. p. 604.—16) Sic 1321 et Io. Ad marginem editor notat corrigendum esse νόμου. Sic revera reliqui paris.—17) Νικαία τῶν τιν'. Io.—18) Pro τῶν Io. τοὺς habet.—19) τῶν ρν' Io. Sic et Ox., excepto tamen quod ρν' habet.—20) τῆς et Ox., Io. tamen τοὺς pro τῆς habet.—21) Pro φυλάττομεν Io. habet δεχόμεθα καὶ τοὺς κανόνας ὡς νόμους φυλάττομεν, ex quibus aliqua in Ox. deesse nota marginalis editoris indicat.—22) ἐπίσκοπον 1355 Io.—23) Pro νείας Io. νιαρεῖς habet.—24) id. compendio 2. paris.—25) Pro οἰκείαν Io. ἰδίαν habet.—26) τὰ deest in Io., cuius contextus in ἐπαρχιῶν finitur. Verba καὶ ἐξῆς apud Io. ad

cap. 23 relata sunt.—27) Io. p. 605. Pro θεοσπίζομεν Io. καὶ ἐξῆς θεοσπίζομεν habet.—28) Codd. paris. pal. πάντων, Io. πασῶν.—29) Verba ἢ προσκαίρους ἐξορίας in 1321, vat. 3, pal. et Io. desunt.—30) ἐκστραόρδινα Io.—31) οἰα ὅποτε Io.—32) ὑπομείναι 1355.—33) εἰξοστρωσία (sic) 1355, ὁδοπρασίας Io. Leg. ὁδοστρωσίας.—34) γεφυρῶν Io.—35) οἰκοδομῆς Io. Reole.—36) τοιοῦτον 1355, Io.—37) πληροῦσθαι Io.—38) Pro ἑνιαυτῶν 1355 ἐτῶν habet.—39) Vox καὶ deest in 1321 et 1355.—40) Io. p. 661. Ibi inscriptio haec est: ἐ. περὶ τῶν διατυπούντων ἐν διαθήκαις πράξιν εὐσεβῇ προσελθεῖν, καὶ ὅτι ἀμειλύντων τῶν κληρονόμων. ὑπὸ τῶν κατὰ χώραν ἐπισκόπων ἀναγκασθήσονται. εἰ καὶ τὰ μάλιστα παρὰ τῶν διαδεμένων ἢ δωρησαμένων ἀπηγορεύθη αὐτοῖς.—41) ἐν τῇ τελευταίᾳ Io.—42) γένεσθαι 1321 et Io.—43) διατυπώσῃ 1355 et Io.—44) ὀρίξῃ unus paris.—45) Voces ὀφείλοντας ξενοδόχους ἢ πτωχοτρόφους ἢ ἄλλους in 1321 desunt.—46) Voces τὴν τοιαύτην ἐπιλογὴν παράσχοι, κελεύομεν τρόποις ἅπασι τοῖς κληρονόμοις desunt in 1321. Pro vat. 2 τοιαύτην Io. αὐτὴν habet.—47) Pro τρόποις ἅπασι Io. πᾶσι τρόποις habet.—48) Pro τοῖς κληρονόμοις Io. τοὺς κληρονόμους habet.—49) τόπων *

σις προβαίνει, καί, εἰ εὐρωσι 1) μὴ χρησίμους εἶναι τοὺς διοικητάς, ἀδειαν ἔχειν ἄνευ ζημίας ἄλλους ἀντ' αὐτῶν ἐπιτηδεύουσιν ποιεῖν. [cap. 10]—Ἐν πάσαις γὰρ τοιαύταις 2) εὐσεβείσι 3) βουλήσεσι τοὺς ὀσιωτάτους τῶν τόπων ἐπισκόπους 4) βουλόμεθα προνοεῖν, ὥστε πάντα κατὰ τὴν τοῦ τελευτήσαντος βούλησιν προβαίνειν, εἰ 5) καὶ τὰ μάλιστα παρὰ τῶν διαθεμένων ἢ τῶν δωρησαμένων ἀπηγορεύθη αὐτοῖς 6) ἔχειν πρὸς ταῦτα τινα μετουσίαν. εἰ δὲ οἱ τοιαῦτα 7) ποιῆσαι κελεύσεντες ἅπαξ καὶ δις παρὰ τοῦ 8) ἐπισκόπου τῶν τόπων καὶ τῶν τούτου οἰκονόμων διὰ δημοσίων προσώπων ὑπομνησθέντες ὑπερῶνται τὰ διατυπωθέντα 9) πληρῶσαι, κειλύμεν τούτους ἅπαν τὸ κέρδος τὸ καταλειφθὲν αὐτοῖς παρὰ τοῦ ταῦτα κελεύσαντος ἀπολλύναι, τοὺς δὲ ὀσιωτάτους ἐπισκόπους τῶν τόπων πάντα τὰ πράγματα πάσαις 10), ὡς εἴρηται 11), ταῖς εὐσεβείσιν αἰτίαις ἀφορισθέντα μετὰ 12) καρπῶν καὶ ἐπαυξήσεων τοῦ μέσου χρόνου καὶ τοῦ μνημονευθέντος κέρδους ἐκδικεῖν καὶ ἅπερ ὁ διαθεμένος διετύπωσε 13), πληροῦν. καὶ παντὶ δὲ ἐτέρῳ ἀδεια ἔστω τὴν τοιαύτην ζήτησιν κινεῖν, καὶ σπουδάζειν, ἵνα τρόποις ἅπασιν αἱ τοιαῦται εὐσεβεῖς αἰτίαι πληρωθῶσιν. [cap. 12]—Εἰ δὲ ὁ κληρονόμος τὰ εἰς εὐσεβεῖς αἰτίας καταλειμμένα 14) μὴ πληρῶσιν 15), λέγων τὴν καταλειφθεῖσαν αὐτῷ περιουσίαν μὴ ἀρκεῖν, ταῦτα 16) κειλύμεν παντός τοῦ φαλκιδίου 17) μέρους σχολάζοντος, ὅσον δήποτε 18) εὐρεθῇ 19) ἐν τῇ τοιαύτῃ οὐσίᾳ, προχωρεῖν προνοίᾳ τοῦ ὀσιωτάτου τῶν τόπων ἐπισκόπου εἰς τὰς αἰτίας, εἰς αἷς καταλείπεται. [cap. 12]

κς'. 20) Εἰ δὲ ληγάτον εἴη 21), εἰσω μηνῶν ἕξ ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τῆς διαθήκης ἀριθμουμένων τούτου πᾶσι τρόποις παρέχσθαι, οἷς καταλείπεται. εἰ δὲ ὑπερῶνται οἱ τούτῳ 22) βεβαρημένοι τὸ τοιοῦτο 23) ληγάτον παρέχουν, καὶ καρποὺς καὶ τόκους καὶ πᾶσαν νόμιμον ἐπαυξήσιν ἀπαιτηθῶσιν ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῆς τελευτῆς τούτου 24) καταλιπόντος. εἰ δὲ ληγάτον σεβασμῶν ἐνὶ οἴκῳ καταλειφθεῖ 25), μηδενὶ 26) τρόπῳ τὸ τοιοῦτον ληγάτον ἐκποιεῖσθαι. εἰ δὲ οἱ τόποι ἢ τὰ πρόσωπα, ἐξ ὧν τούτο δοθῆναι προσητάχθη, πορρωτέρω εἴησαν, τῆνικαῦτα ἐξέστω ἐκείνοις, οἷς τούτο καταλείπεται,

εἰ καὶ τὸ ἐνεχόμενον μέρος 27) συμβαίνει 28), ὑπεραμείβειν 29) τὸ ληγάτον καὶ πλησίον λαμβάνειν ὑπὲρ τούτου πρόσδοον εὐπορον καὶ μετὰ προσθήκης οὐκ ἐλάττονος τοῦ τετάρτου μέρους τῆς καταλειφθείσης ποσότητος, καὶ μηδὲ πολλοῖς δημοσίοις τελίσμασιν βεβαρημένην 30). εἰ δὲ πωλῆσαι βουληθῶσι, μὴ ἔλαττον εἰς τὸ τίμημα λαβεῖν τοῦ ὅσον ἤπερ 31) ἐκ τοῦ τοιούτου ληγάτου ἐπὶ λεῖ ἐνιαυτοὺς συνάγεται, οὕτω μέντοι, ὥστε τὸ τοιοῦτον τίμημα εἰς τὸ συμφέρον τοῦ προσηρημένου 32) σεβασμίου οἴκου, ὅπου κατελείφθη, προχωρεῖν.

κς'. 33) Περὶ τοῦ μηδένα κτίζειν εὐκτέριον χωρὶς γνώμης τοῦ ἐπισκόπου, καὶ ὅπως χρῆ τὸν κτίζοντα προνοήσασθαι, διατάξεις ἧς ἡ ἀρχὴ

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Μηνᾶ τῷ ἀγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ. [nov. 67]

Καὶ τὰ περὶ τῶν ἀγιωτάτων 34) ἐκκλησιῶν πολλοῖς 35) περιλαβόντες νόμοις, ἐπὶ καὶ ἐτέρου 36) δεόμεθα πρὸς τὰς ἀνακυψάσας τῶν ὑποθέσεων καὶ αὖθις ἀναφυομένας ἀρχοῦντες. πολλοὶ γὰρ ὀνόματος ἕνεκα 37) πρὸς ποίησιν ἀγιωτάτων 38) ἐκκλησιῶν ὁρμῶσιν, εἴτα ταύτας οἰκοδομησάμενοι 39) οὐκέτι φροντίδα τίθενται τοῦ καὶ δαπάνην αὐταῖς ἀφορίσαι πρέπουσαν εἰς τε λυχνοκαΐαν εἰς τε τὴν τῶν προσεδρευόντων ἀποτροφὴν καὶ τὴν ἱερὰν λειτουργίαν, ἀλλὰ καταλιμπάνουσιν αὐτὰς ἐν γυμνοῖς οὐσας 40) οἰκοδομήμασιν καὶ ἡ καταλυομένας ἢ πάσης 41) ἱερᾶς λειτουργίας ἱστειρημένας 42). [prooem.] Θεσπιζόμεν 43) τοῖνυν πρὸ πάντων μὲν ἐκεῖνο γίνεσθαι, ὥστε μηδενὶ 44) παρῆρσιαν εἶναι μήτε 45) μοναστήριον μήτε 46) ἐκκλησίαν μήτε 47) εὐκτέριον οἶκον ἀρχεσθαι οἰκοδομῶν, πρὶν ἂν ὁ τῆς πόλεως θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος παραγενόμενος 48) εὐχὴν τε ἐν τῷ τόπῳ ποιήσοιτο καὶ σταυρὸν πῆξοιτο, δημοσίαν ἐκεῖσε πρὸδον 49) ποιησάμενος, καὶ τὸ πρᾶγμα φανερόν ἅπασιν καταστήσει 50). [cap. 1]—Καὶ μὴ ἄλλως τιᾶ ἐκκλησίαν ἐκ νέας οἰκοδομῆν, πρὶν ἂν διαλεχθεῖ τῷ ἐπισκόπῳ καὶ ὀρίσῃ 51) τὸ μέτρον, ὅπερ 52) ἀφορίζει πρὸς τε 53) λυχνοκαΐαν καὶ τὴν ἱερὰν λειτουργίαν καὶ τὴν ἀδιάφθορον 54) τοῦ οἴκου τήρησιν καὶ τὴν τῶν προσεδρευόντων ἀποτροφὴν 55). Εἰ δὲ τις οὐκ ἀρκοίῃ πρὸς τούτο, ὀνόματος δὲ 56) ἴσως ἐπιθυμῶν τοῖ

1355. et Io.—1) Unus paris. εὐρωσιν.—2) ταῖς τοιαύταις Io.—3) Voces ποιεῖν. ἐν πάσαις γὰρ τοιαύταις εὐσεβεῖσι desunt in 1324 et vat. 2. Εὐσεβεῖσι deest in Io.—4) 1324 ἐπισκόπων.—5) Vox εἰ in 1355 et vat. 2. deest.—6) Io. αὐτὸς habet. Ad marginem editor conlitt legendum esse αὐτοῦς.—7) Ταῦτα Io. vat. 2.—8) 1324 παρ' αὐτοῦ.—9) διατιθέμενα 1355.—10) γράμματα vat. 2.—11) Io. προεῖρηται.—12) 1355 κατὰ.—13) διετύπωσεν unus paris.—14) καταλειμμένα 1355.—15) πληρῶσει 1355.—16) Vox ταῦτα apud Io. deest.—17) Ante φαλκιδίου Io. Intrudit τετάρτου.—18) ὅσονδῆπου Io.—19) εὐρεθεῖν Io.—20) Io. p. 668. Inscriptio ibi haec est: κς'. περὶ τοῦ ὀριζομένου καιροῦ τῇ τῶν ληγάτων ἀπαιτήσῃ καὶ περὶ τρόπου ἐκποιήσεως καὶ τιμῆς καὶ ἀνταλλαγῆς εἰ δεήσοι.—21) ἂν εἴη Io. εἴη κειλύμεν εἰσω vat. 2, 3.—22) τούτο duo paris., inter quos 1355., et Io. Editor tamen ad marginem conlitt τούτῳ.—23) τοιοῦτον Io.—24) τοῦ τούτου Io.—25) καταλειφθῇ Io.—26) Io. μηδὲ τι.—27) Ante vocem μέρος

cod. 1355 χρεὸς interponit.—28) συμβαίνει in uno paris. Io. Reliqui συμβαίνειν.—29) unus paris. vat. 3 et Io. habent ἀμείβειν, 1355 ἀμοιβήν. Mox vatic. 3 om. λαμβάνειν.—30) βεβαρημένοις vat. 3.—31) Pro ἤπερ 1355 et Io. habent εἰπερ. Scribe τοῦ ὅσονπερ.—32) προκειμένου Io.—33) Io. p. 669.—34) ἀγιῶν 1355.—35) πολλοὶ unus paris.—36) ἐτέρου 1355. Io. ἐτέροις vat. 3. Reliqui ἕτερον.—37) ἕνεκα duo paris. et Io.—38) τῶν ἀγιωτάτων Io.—39) οἰκοδομήσαντες 1355.—40) Io. οὐσίας. In marg. tamen editor corrigit οὐσας.—41) ἀπάσης Io.—42) ἀπεστρημένας 1355.—43) Θεσπιζόμεν unus paris.—44) Pro μηδενὶ Io. μηδὲ habet.—45) Pro μήτε Io. εἰ δὲ habet. Ad marginem editor conlitt μηδὲ.—46) μηδὲ Io.—47) μηδὲ id.—48) id. γενόμενος.—49) id. πρόσδοον.—50) καταστήσοι 1324 Io. pal. vat. 2.—51) ὀρίσῃ 1355, Io. pal.—52) τῷ μέτρῳ ὥπερ 1355.—53) πρὸς sine τε 1324.—54) Pro ἀδιάφθορον Io. διάφθορον habet. Ad marginem editor conlitt διάφορον. vat. 3 habet διάφοραν.—55) ἀποστροφὴν 1324, vat. 2.—56) de deest

καὶ αὐτὸς κτίστης 1) ἐκκλησίας καλεῖσθαι, πολλὰ ἐκκλησίαι τυγχάνουσιν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ ἐν ταύτῃ τῇ 2) βασιλίδι πόλει, κινδυνεύουσι 3) δὲ καταπίσειν ὑπὸ παλαιότητος, ἢ καὶ μικραὶ 4) καδεστῶσαι καὶ ἀκοσμήτεραι. ἔξιστιν 5) αὐτῷ μίαν τῶν τοιούτων 6) ἐκκλησιῶν 7) ἀπολαβόντι 8) ταύτην οἰκοδομήσασθαι, κἀνταῦθα γνώμῃ τοῦ θεοφιλεστάτου τῶν ὁρδοδόξων ἐπισκόπου. [c. 2] κη'. Περὶ τῶν τὰ ψηφίσματα τῶν ἐπισκόπων ἐπιδιδόντων, ὅπως χρὴ γίνεσθαι 9). ἴσον θείας διατάξεως, ἥς ἡ ἀρχὴ [nov. 123]

Περὶ διοικήσεως καὶ προνομίων καὶ ἄλλων διαφορῶν κεφαλαιῶν εἰς τὰς ἀγιωτάτας ἐκκλησίας καὶ τοὺς ἄλλους εὐαγεῖς οἴκους ἀνηκόντων ἡδὴ μὲν τινα διευπώσαμεν ἐπὶ δὲ τοῦ παρόντος τὰ περὶ τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν καὶ μοναχῶν πρῶτην ἐν διαφοροῖς διατάξεσι διατυπωθέντα μετὰ τῆς προσηκούσης ἐπανορθώσεως τῷδε 10) περιλαβεῖν τῷ νόμῳ συνείδομεν.— [cap. 1.] Θεσπίζομεν τοίνυν, ὅσας αἱ ἂν χρειὰ γένηται ἐπίσκοπον χειροτονηθῆναι, τοὺς κληρικούς καὶ τοὺς πρῶτους τῆς πόλεως ἐπὶ τρισὶ προσώποις ψηφίσματα ποιεῖν, προκειμένων τῶν ἀγίων εὐαγγελίων, κινδύνῳ 11) τῶν ἰδίων ψυχῶν, ὡς οὐ διὰ 12) δόσιν ἢ ὑπόσχεσιν καὶ τὰ ἐξῆς, ἀλλ' εἰδότες αὐτοὺς τῆς ὁρθῆς καὶ καθολικῆς πίστεως καὶ σεμνοῦ βίου, καὶ γράμματα 13) εἰδέναι, τούτους ἐπιλέξαντο, καὶ ὅτι οὐδὲ γαμετὴν οὐδὲ παιδᾶς, ἀλλ' εἰ καὶ πρότερόν τις ἐξ αὐτῶν γαμετὴν ἔσχεν, καὶ αὐτὴν μίαν καὶ πρώτην καὶ οὐκ ἀπηγορευμένην νόμοις ἡμῶν ἢ ἱεροῖς κανόσιν, οὐδὲ βουλευτὴν ἢ ταξιώτην τοῦτον εἶναι γινώσκουσι, ἢ εἴπερ βουλευτικὴ ἢ ταξιωτικὴ τυχὴ ὑποκείμενος, οὐχ ἥττον ἐῖ ἐνιαυτῶν 14) ἐν μοναστηρίῳ μοναχικὸν βίον ἐπανήρατο, καὶ ὅτι οὐχ ἥττον λέ ἐνιαυτῶν 15) τῆς ἡλικίας ἔχει τὸ ἐπιλεγέν πρόσωπον, ἵνα ὁ βελτίων χειροτονηθῇ κινδύνῳ τοῦ χειροτονουμένου, οὕτω μέντοι τὸν ἐλευθερωθέντα τῆς βουλής τὸ τέταρτον τῆς ἰδίας περιουσίας ἑαυτῷ παρακατασχεῖν 16) καὶ τὰ ὑπόλοιπα 17) τῇ βουλῇ 18) καὶ τῷ δημοσίῳ. διδόμεν 19) δὲ ἀδιδαν τοῖς τὰ ψηφίσματα ποιουμένοις, εἰ τινα κοσμικὸν δίχα βουλευτοῦ ἢ ταξιῶτου ἄξιον εἶναι νομίσωσι 20), τὸν τοιοῦτον ἅμα ἄλλοις δύο κληρικοῖς

ἢ μοναχοῖς ἐπιλέξασθαι, καὶ οὕτω τοῖς κληρικοῖς οὐκ ἔλαττον τριῶν μηνῶν αὐτὸν 21) συναριθμηθέντα καὶ τοὺς ἀγίους κανόνας καὶ τὴν τῆς ἐκκλησίας λειτουργίαν διδάχθέντα χειροτονηθῆναι.

κθ'. 22) Εἰ δὲ μὴ εὐρεθῇ ὡς 23) εἰκὸς τρία πρόσωπα πρὸς τὴν τοιαύτην ἐπιλογὴν, ἔξιστω ἐπὶ δύο καὶ ἐνὶ προσώπῳ ψηφίσμα ποιεῖσθαι 24), πάσας μέντοι τὰς εἰρημένους ἔχοντι μαρτυρίας.

λ'. Εἰ δὲ οἱ 25) ὀφείλοντες τὰ ψηφίσματα ποιεῖν ἐντὸς μηνῶν ἐξ οὗ 26) ποιήσουσι 27), τηνικαῦτα τῷ κινδύνῳ τῆς ἰδίας ψυχῆς ἐκείνος 28), ὃ ἀρμόζει, τὸν ἐπίσκοπον χειροτονείσθω 29). ὁ δὲ παρὰ τὴν προαγορευθεῖσαν ἀκολουθίαν χειροτονῶν ἐπὶ ἑνῷ ἐνιαυτῷ χωρίζεσθω καὶ τὴν ἰδίαν οὐσίαν ἢ δεσποτείαν 30) τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ διεκδικεῖτω, καὶ ὁ χειροτονηθεὶς ἐκβαλλέσθω.

λα'. Εἰ δὲ τις κατηγορήσῃ 31) τοῦ ἐπιλέγοντος 32), ὑπερτιθέσθω ἢ τούτου χειροτονία, καὶ εἰ ὑπεύθυνος εὖροι 33), κωλύεσθω εἰ δὲ ὑπεύθυνος μὴ φανῇ, χειροτονείσθω 34). ὁ δὲ 35) κατηγορῶν, εἴτε μὴ ἀπέδειξεν, εἴτε καὶ ἀπέφυγεν, τὴν προτεθεισαν παρ' αὐτοῦ 36) κατηγορίαν, ἐκ τῆς ἐπαρχίας 37), ἐν ᾗ οἰκεῖ, ἐκβαλλέσθω. [cap. 2]

λβ'. 38) Ὑπὲρ συνηθειῶν δὲ 39) ἐκεῖνα μόνον παρέχεται 40) ἀπὸ τῶν χειροτονουμένων ἐπισκόπων συγχωροῦμεν, ἅτινα ἐφεξῆς τῷ παρόντι νόμῳ ἐμφέρεται 41). κελύμενοι τοίνυν τοὺς μακαριωτάτους 42) ἀρχιεπισκόπους 43) καὶ πατριάρχας, τουτέστι 44) τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀλεξανδρείας καὶ Θεουπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων, εἰ μὲν ἡ συνθῆκη ἔχει ἐπίσκοποις ἢ κληρικοῖς ἐν τῇ αὐτῶν χειροτονίᾳ ἔλαττον ἢ περ 45) εἰκοσι χρυσίου λίτρας δίδοσθαι, ταῦτα 46) μόνον παρέχειν 47), ἅπερ ἡ συνθῆκη γινώσκει. εἰ δὲ πλεον τούτου 48) τοῦ νόμου παρέχεται, μηδὲν ὑπὲρ τὰς κ'. λίτρας τοῦ χρυσίου παρέχεισθαι. τοὺς δὲ χειροτονουμένους 49) ἀπὸ μητροπολιτῶν ἢ πατριαρχῶν, εἰ μὲν μὴ 50) ἔλαττον λ'. χρυσίου λίτρῶν πρόσδοτον ἔχει ἢ ἐκκλησία τοῦ χειροτονουμένου, δίδονται ὑπὲρ ἐκκλησιαστικῶν 51) μὲν ν'. ν'. ε', νοταρίοις δὲ 52) τοῦ χειροτο-

apud Io.—1) αὐτὸν κτίστην Io.—2) τῇ deest apud Io.—3) κινδυνεύουσαι Io.—δὲ om. vat. 3.—4) μικραὶ Io.—5) καὶ ἔξιστιν unus paris. Io. vat. 3.—6) Io. τούτων.—7) Io. ἐκκλησιῶν.—8) ἀπολαβόντι 1355.—9) quae praecedunt om. vat. 3, pal.—10) τῷ δὲ 1324.—11) κινδύνῳ 1355.—12) οὐδὲ διὰ 1320.—13) Pro γράμματα vat. 2, 3 et duo paris., inter quos 1355., πρῶτα habent.—14) Pro ἐνιαυτῶν 1355 ἐτῶν habent.—15) ἐτῶν 1355.—16) παρασχεῖν vat. 2.—17) ὑπόλοιπα 1355.—18) Pro τῇ βουλῇ 1355 τῷ λαῷ habet.—19) Io. p. 612. Inscriptio haec est apud Io.: ἀπὸ τῆς ελ' νεαρᾶς διατάξεως. Pro διδόμεν Io. δίδωμι habet.—20) νομίσουσι Io.—21) Io. αὐτοῖς.—22) Io. p. 612.—23) ὡς deest apud Io.—24) ποιήσασθαι Io.—25) Io. p. 613. Vox οἱ deest in 1355. Pro εἰ δὲ οἱ Io. vat. 3 οἱ δὲ habet. Ad marg. tamen notatur: ἰσ. εἰ δὲ οἱ Ox.—26) pal. vat. 2, 3 duo paris., inter quos 1355., et Io. μὴ habent.—27) ποιήσωσι duo paris., inter quos 1355., et Io.—28) Pro ἐκείνος ᾧ 1320. ἐκεῖνον habet, Io. ἐκεῖνος ᾧ. Ad marginem editor conicit: ἰσ. ἐκεῖνος.—29) χειροτονεῖτω

Io. vat. 2. pal.—30) 1320 ἢ δεσποτεία. Pro τῆς ἐκκλησίας leg. ἢ ἐκκλησία.—31) Io. p. 623. Inscriptio ibi haec est: τῆς λα'. διατάξεως.—κατηγορήσει unus paris. Io. val.—32) ἐπιλεγέντος 1355. Io. Postea statim Io. προσώπου interponit.—33) εὖρη 1355.—34) Verba εἰ δὲ ὑπεύθυνος μὴ φανῇ, χειροτονείσθω desunt in Io.—35) Pro ὁ δὲ Io. εἰ δὲ ὁ habet.—36) κατ' αὐτοῦ Io.—37) Pro ἐπαρχίας 1355 κατηγορίας habet.—38) Io. p. 623. Inscriptio ibi haec est: περὶ συνθῆκας τῶν χειροτονουμένων τῆς λβ'. διατάξεως. Pro his Ox. τῆς λα'. συνθῆκα τῶν χειροτονουμένων.—39) Vox δὲ in 1355 et Io. deest.—40) παραδέχεται Io. Ad marginem tamen editor corrigit παρέχεται.—41) ἐκφέρεται Io.—42) τοὺς μακαρίους Io.—43) ἐπίσκοπους Io.—44) Pro τουτέστι 1320 τοῦ ἐπὶ habet.—45) εἴπερ 1355., ὑπὲρ Io.—46) ταῦτα; 1355.—47) παρέχει 1355.—48) μέχρι τοῦ Io. Nov. contextus πρὸ τούτου.—49) Post χειροτονουμένους Io. addit ἀπὸ τῆς ἰδίας συνόδου ἢ.—50) Vox μὴ in 1355 deest.—51) ἐκκλησιαστικῶν unus paris.—52) Vox δὲ in Io. deest, in Ox. adest.—

νοῦντος καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ὑπηρετοῦσιν αὐτῷ καὶ ἐξ ἑθους λαμβάνουσι ν°. ν°. τ'. εἰ δὲ αἱ τῆς ἐκκλησίας πρόσοδοι ἔλαττον μὲν ἢ περὶ 4) λ'. χρυσίου λίτρων 2) κατ' ἐνιαυτὸν συντελοῦσιν, οὐχ ἥττον δὲ ἢ 3) δέκα, ὑπὲρ μὲν 4) ἐνθρονιαστικῶν ν°. ν°. ρ'. διδόναι 5), τοῖς δὲ ἄλλοις πᾶσι τοῖς ἐκ συνηθείας λαμβάνουσι ν°. ν°. σ'. εἰ δὲ ἔλαττον ἢ περὶ 6) ι', οὐκ ἔλαττον δὲ τῶν 7) ι'. τοῦ 8) χρυσίου λίτρων, διδόναι ὑπὲρ ἐνθρονιαστικῶν 9) ν°. ν°. ν'. πᾶσι δὲ τοῖς ἐξ ὁδῶν ν°. ν°. ο'. εἰ δὲ ἔλαττον τῶν 10) ι', οὐκ ἔλαττον δὲ τῶν 11) γ'. ἡ ἐκκλησία πρόσοδον ἔχει, παρέχειν ὑπὲρ ἐνθρονιαστικῶν 12) ν°. ν°. ιη'. καὶ τοῖς ἐξ ὁδῶν ν°. ν°. κδ'. εἰ δὲ ἔλαττον τῶν 13) γ', οὐκ ἔλαττον δὲ τῶν δύο χρυσίου 14) λίτρων 15) ἡ ποσότης τῶν προσόδων τῆς ἐκκλησίας εὐρεθῇ, διδόναι ὑπὲρ ἐνθρονιαστικῶν ν°. ν°. ββ'. πάσης δὲ 16) ἄλλης συνηθείας ν°. ν°. ιζ'. ἐπίσκοπον γὰρ ἐκκλησίας ἔλαττον δύο χρυσίου λίτρων πρόσοδον ἔχουσιν 17) οὐδὲ ὑπὲρ ἐνθρονιαστικῶν 18), οὐδὲ ὑπὲρ ἄλλης οἰασθῆποτε 19) συνηθείας δοῦναι τί συγχωροῦμεν. ταῦτα δὲ ὑποδεχόμενοι οἱ ἀρχιεπισβύτεροι 20) καὶ οἱ ἀρχidiaconoι 21) τοῦ χειροτονουμένου ἐπισκόπου τοῖς ἐξ ἑθους διαιρεῖταισαν.

λγ'. 22) Εἰ δὲ συμβῇ τὸν χειροτονούμενον ἐπίσκοπον 23) ὑπὸ τῇ 24) τοῦ ἰδίου γονέως 25) ἐξουσίαν εἶναι, ἐξ αὐτῆς τῆς χειροτονίας αὐτεξούσιος ἴστω [nov. 123 cap. 4] — Τοῦς δὲ 26) θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους καὶ 27) μοναχοὺς ἐκ μηδενὸς νόμου 28) ἐπιτρόπους ἢ κουράτωρας οἰουδῆποτε προσώπου γίνεσθαι συγχωροῦμεν.

λδ'. 29) Τοῦς δὲ πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ ὑποδιακόνους 30) τῷ δικαίῳ 31) καὶ μόνῳ 32) τῆς συγγενείας εἰς ἐπιτροπὴν ἢ κουρατωρείαν καλουμένους τὴν τοιαύτην ὑποδέχεσθαι λειτουργίαν συγχωροῦμεν 33). εἰ μὲντοιγε ἴστω δ'. μηνῶν ἀριθμουμένων, ἐξ οὗ ἐκλήθησαν, παρὰ τῷ ἀρεμοδίῳ δικαστῇ ἐγγράφως φανερώσουσι τό τοιοῦτο 34) λειτουργήμα οἰκεία προαιρέσει κατεθέξασθαι, μηδὲν ἐκ τούτου περὶ ἄλλης κουρατωρείαν πρόκριμα ὑπομένειν. [cap. 5]

1) Pro ἢ περὶ 1320 ἢ περὶ habet, 1355 περὶ, Io. ὑπό—2) λίτρων Io.—3) Vox ἢ in 1355 deest.—4) μὲν deest apud Io.—5) Vox διδόναι deest apud Io.—6) εἶπερ 1355, ὑπὲρ Io.—7) Vox τῶν in 1355 deest.—8) τοῦ in 1355 deest.—9) ἐνθρονιαστικῶν 1355.—10) τῶν in 1355 deest.—11) τῶν deest in Io.—12) ἐνθρονιαστικῶν 1355.—13) τῶν deest in Io., habetur tamen in Ox.—14) τοῦ χρυσίου 1355.—15) λίτρων τοῦ χρυσίου Io.—16) Pro πάσης δὲ Io. ὑπὲρ δὲ πάσης habet.—17) ἔχουσι πρόσοδον Io. Ad marginem editor coniecit ἔχοντα.—18) ἐνθρονιαστικῶν 1355. Verba τῆς ἐκκλησίας εὐρεθῇ διδόναι ὑπὲρ usque ad οὐδὲ ὑπὲρ ἐνθρονιαστικῶν deesse in Ox. editor Io. notavit. Idem ad marginem editionis varietatis scripturae loco notavit haec: ἔλαττον β'. λίτρων χρυσίου ἐχούσης πρόσοδον, οὐδὲ ὑπὲρ ἐνθρονιαστικῶν οὐδὲ ὑπὲρ ἄλλης.—19) Pro οἰασθῆποτε Io. δῆποτε habet. Editor tamen corrigiit οἶας δῆποτε.—20) ὁ τε ἀρχιεπισβύτερος Io.—21) ὁ ἀρχidiaconoς 1320 Io.—22) Io. p. 619. Inscriptio ibi haec est: ἀπὸ τοῦ ββ'. κεφαλαίου τῆς νεαρᾶς διατάξεως.—23) Vox ἐπίσκοπον deest apud Io.—24) ὑπὲρ τῆς 1355.—25) τῶν ἰδίων γονέων Io.—26) δι in 1355 deest.—27) Io. ἢ μον.—28) τρέπου Io.—29) Io.

λς'. 35) 'Αλλ' οὐδὲ ἐκλήπτορα ἢ ἀπαιτητὴν 36) ὁημοσίων συντελειῶν ἢ μισθωτῶν τελῶν 37) ἢ ἀλλοτρῶν κτήσεων ἢ κουράτωρα οἴκου 38) ἢ ἐντολία δίκης ἢ ἐγγυητὴν ὑπὲρ τῶν τοιούτων αἰτιῶν ἐπίσκοπον ἢ οἰκονόμον ἢ ἄλλον κληρικὸν οἰουδῆποτε βαθμοῦ ἢ μοναχὸν ἰδίῳ ὀνόματι ἢ τῆς ἐκκλησίας ἢ τοῦ μοναστηρίου ὑπεισιεῖν συγχωροῦμεν. Εἰ μὲντοι ἐκκλησίαις ἢ μοναστηρίοις κτήσεις τινὲς παρακείμεναι 39) εὐρεθῶσιν, καὶ βουλευθεῖεν οἱ διοικηταὶ τῶν αὐτῶν εὐαγῶν οἴκων εἰς μίσθωσιν ἢ ἐμφύτευσιν ταύτας λαβεῖν, τῆνικαῦτα πάντων τῶν κληρικῶν καὶ τῶν μοναχῶν ἢ ἐν τῷ συμβολαίῳ ἢ ἐπὶ πράξεως ὑπομνημάτων συναινούντων καὶ φανερούτων ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος γίνεσθαι. τὸ αὐτὸ δὲ καὶ πρὸς ἀλλήλας πάσαις ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις ἀδελφὰν διδόμεν 40) μισθώσεσι καὶ ἐμφυτεύσεσι ποιεῖν, καὶ τοῖς κληρικοῖς ὁμοίως τῶν οἰκείων 41) ἐκκλησιῶν τὰς κτήσεις μισθώσθαι, γνῶμη μὲντοι τοῦ ἐπισκόπου καὶ τοῦ οἰκονόμου, ἐξηρημέναν τῶν προσώπων, ἃ δι' ἐτέρου 42) νόμου τοῦτο ποιεῖν ἐκωλύσαμεν. [cap. 6.]

λζ'. 43) Οὐδενὶ δὲ τῶν ἀρχόντων ἐξίσται 44) τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους ἀναγκάζειν εἰς δικαστήριον παραγίνεσθαι ὑπὲρ τοῦ νεῖμαι 45) μαρτυρίαν ἀλλ' ὁ δικαστὴς πεμπέτω τινὰς τῶν ἐξηπηρετομένων 46) αὐτῷ, ἵνα προκειμένων τῶν ἀγίων εὐαγγελίων κατὰ τὸ πρῶτον ἱερῶσι εἰπῶσιν, ἅπερ γινώσκουσι.—'Αλλ' οὐδὲ ὑπὲρ χρηματικῆς ἢ ἐγκληματικῆς 47) αἰτίας ἐπίσκοπον πρὸς ἀρχόντα πολιτικὸν ἢ στρατιωτικὸν ἀκόντα 48) ἢ διώγεσθαι ἢ παρίστασθαι δίχα βασιλικῆς καλεῖσεως συγχωροῦμεν, ἀλλὰ τὸν ἀρχόντα τὸν τοῦτο εἴτε ἐγγράφως εἴτε ἀγράφως προσταξάει τολμήσαντα μετὰ τὴν τῆς ζωῆς ἀφαίρεσιν καὶ βασάνους ὑποβάλλομεν 49) καὶ ἐν 50) ἐξορίᾳ πύμπομεν 51). [cap. 8.]

λζ'. Ἀπαγορεύομεν 52) δὲ 53) τοῖς ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις καὶ πρεσβυτέροις καὶ διακόνις καὶ ὑποδιακόνις καὶ ἀναγνώσταις καὶ παντὶ ἄλλῳ 54) ὁσοῖδῆποτε 55) εὐλαβοῦς τάγματος ἢ σχήματος καθιστώτι 56) ταβλιζεῖν, ἢ τῶν τοιαῦτα παιζόντων κοινωνοῦς ἢ θεωρητάς

p. 619.—30) Voces καὶ ὑποδιακόνους in 1355 desunt.—31) τῶν δικαίων Ox.—32) Pro μόνῳ 1355 νόμῳ habet, Io. μόνον.—33) In συγχωροῦμεν desinit Io.—34) τοιοῦτον duo paris.—35) Io. p. 618.—36) ἀπειτητὴν Io. Editor tamen ad marginem notat: ἴσ. ἀπαιτητὴν Ox.—37) δημοσίων τελῶν 1355.—38) Post οἴκου Io. addit ἢ ἐντολία οἴκου.—39) αἱ παρακείμεναι Io.—40) πρ. ἀλλήλους pal.—41) διδόμεν 1355.—42) Vox οἰκείων in 1320 deest.—43) ἃ τινὰ δι' ἐτέρου μιν vat. 2, 3. Io. p. 662.—44) ἐξίσται 1355, ἐξίστω Io.—45) Pro νεῖμαι 1355, et Io. habent εἶναι.—46) ἐξ ἐπηρετομένων Io. Editor coniecit ἐκ τῶν ἐπηρετομένων.—47) ἢ ἐγκληματικῆς in duobus paris., inter quos 1355., desunt.—48) Pro ἀκόντα Io. ὄντα habet.—49) ὑποβάλλομένου 1320, 1355, pal. vatic. 2, ὑποβάλλεσθαι κ. ἐν ἐξ. πέμπεισθαι vat. 3.—50) Vox ἐν in 1320 deest.—51) πεμπομένου tres paris. pal. vat. 2. Heimbach. ex coniectura emendavit.—52) Io. p. 635. Inscriptio ibi est: τῆς λζ'. διατάξεως.—53) δι deest apud Io.—54) ἄλλου unus paris.—55) οἴκου δῆποτε Io. vat. 2, 3, pal.—56) καθιστώσι vat. 2, duo paris., inter quos 1355.—

γενέσθαι ἢ εἰς οἰανδήποτε θείαν τοῦ 1) θεωρησάι χάριν παραγενέσθαι 2), εἰ δὲ τις ἐξ αὐτῶν τοῦτο ἀμάρτοι 3), κελεύμεν τοῦτον ἐπὶ τρεῖς ἑνιαυτούς πάσης εὐλαβοῦς ὑποουργίας κωλύεσθαι καὶ μοναστηρίῳ 4) ἐμβαλλέσθαι. cap. 10]

λη'. 5) Μηδὲνα δὲ 6) ἐπίσκοπον καταναγκάζεσθαι οἰονδήποτε κληρικόν ὑπ' αὐτὸν ὄντα τοῦ ἰδίου κλήρου ἀπολύειν.

λθ'. 7) Πᾶσι δὲ 8) τοῖς ἐπισκόποις καὶ πρεσβυτέροις ἀπαγορεύομεν μὴ 9) χωρίζειν τινὰ 10) τῆς ἀγίας κοινωνίας, πρὶν ἢ αἰτία δειχθῇ, δι' ἣν οἱ ἐκκλησιαστικοὶ κανόνες τοῦτο γενέσθαι 11) κελεύουσιν 12); εἰ δὲ τις παρὰ ταῦτα τῆς ἀγίας κοινωνίας τινὰ χωρίσῃ 13), ἐκείνος μὲν ὡς 14) ἀδίκως ἀπὸ τῆς κοινωνίας χωρισθεὶς 15), λυομένου τοῦ χωρισμοῦ ὑπὸ μείζονος ἱερέως τῆς ἀγίας ἀξιούσθω κοινωνίας, ὁ δὲ ἀδίκως χωρίσας ὑπὸ τοῦ ἱερέως 16), ὑφ' ὃν 17) τέτακται 18), χωρισθήσεται, ἐφ' ὅσον χρόνον ἐκεῖνος συνίκοι 19).

μ'. 20) Ἄλλ' οὐδὲ οἰκείαις χερσὶν ἐξίσταται 21) ἐπίσκοπον τινὰ 22) πληττεῖν τοῦτο γὰρ ἄλλοτρίον ἐστὶν 23) ἱερέως.

μα'. 24) Εἰ τις δὲ 25) ἐπίσκοπος κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς κανόνας τῆς ἱερωσύνης ἐκβληθεὶς τολμήσῃ 26) ἐπιβῆναι τῆς πόλεως, ἀφ' ἧς ἐξεβλήθη, ἢ καταλιπεῖν 27) τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἐκελεύσθη διάγειν, κελεύομεν τοῦτον μοναστηρίῳ ἐν ἄλλῃ ἐπαρχίᾳ καθεστῶτι παραδίδοσθαι, ἵνα, ὥς 28) ἐν τῇ ἱερωσίᾳ ἡμαρτεν 29), διάγων ἐν μοναστηρίῳ 30) διορθώσῃται. [cap. 11]

μβ'. 31) Κληρικούς δὲ 32) οὐκ ἄλλως συγχωροῦμεν χειροτονέσθαι, εἰ μὴ γράμματα ἴσασιν καὶ ὀρθὴν πίστιν καὶ βίον σεμνὸν ἔχουσιν 33) καὶ μήτε 34) ἀπηγορευμένον τῷ νόμῳ καὶ τοῖς θείοις 35) κανόσι λάβωσι γάμον. [cap. 12]

μγ'. 36) Πρεσβύτερον 37) λ' ἑνιαυτῶν ἐλάττω 38) γίνεσθαι οὐκ ἐπιτρέπομεν, ἀλλ' οὐδὲ διάκονον ἢ ὑποδιάκονον ἥττονα 39) τῶν 40) κέ, ἀλλ' οὐδὲ ἀναγνώστην ἐλάττονα 41) τῶν ὀκτῶ ἑνιαυτῶν διακόνισσαν δὲ ἐν

ἀγία ἐκκλησίᾳ μὴ χειροτονέσθαι, ἥτις ἐλάττων ἐστὶν 42) ἐτῶν μ' ἢ εἰς δευτέρους ἦλθεν γάμους. [cap. 13]

μδ'. 43) Εἰ δὲ ἐν τῷ καιρῷ τῆς χειροτονίας τοῦ κληρικοῦ οἰουδήποτε τάγματος κατήγορος ἀναφανῇ, πάντα προβαίνετωσαν 44), ἅτινα ἐν ταῖς τῶν ἐπισκόπων χειροτονίαις ἀνωτέρω 45) ἐθεσπίσαμεν.

με'. 46) Μὴ ἄλλως δὲ χειροτονέσθαι διάκονον ἀγάμον, εἰ μὴ πρότερον ἐπαγγείληται 47) δύνασθαι καὶ 48) χωρὶς 49) νομίμης γαμετῆς σεμνῶς βιοῦν, οὐ δυναμένου τοῦ χειροτονήσαντος ἐν τῷ καιρῷ τῆς χειροτονίας ἐπιτρέπειν τῷ διακόνῳ ἢ ὑποδιακόνῳ 50) μετὰ τὴν χειροτονίαν γαμετὴν λαμβάνειν. εἰ δὲ τοῦτο γένηται, ὁ ἐπιτρέψας ἐπίσκοπος τῆς ἐπισκοπῆς ἐκβαλλέσθω.

μς'. Εἰ δὲ μετὰ τὴν χειροτονίαν πρεσβύτερος ἢ διάκονος ἢ ὑποδιάκονος γαμετὴν ἀγάγοιτο 51), ἐκβαλλέσθω τοῦ κλήρου καὶ τῇ βουλῇ τῆς πόλεως, ὑφ' ἣν κληρικός ἦν, μετὰ τῶν ἰδίων πραγμάτων παραδιδόσθω.

μζ'. 52) Εἰ δὲ 53) ἀναγνώστης δευτέραν γαμετὴν ἀγάγηται, ἢ πρώτην μὲν, χήραν δὲ ἢ διαζευχθεῖσαν ἀνδρὸς ἢ τοῖς νόμοις ἢ τοῖς ἱεροῖς κανόσιν ἀπηγορευμένην, μηκέτι εἰς ἄλλον ἐκκλησιαστικὸν βαθμὸν προβαίνετω εἰ δὲ οἰωδήποτε τρόπῳ εἰς μείζονα βαθμὸν προαχθεῖν 54), ἐκβαλλέσθω καὶ τῷ προτέρῳ ἀποκαθιστάσθω 55). [cap. 14]

μη'. 56) Ἄλλὰ μὴδὲ βουλευτὰς ἢ ταξιῶτα κληρικούς γίνεσθαι, ἵνα μήτις ἐκ τούτου τῷ εὐαγῇ κλήρῳ 57) ὕβρις προσγένῃται. Εἰ δὲ τὰ 58) τοιαῦτα πρόσωπα ἐν κλήρῳ καταταγῇ 59), ὡς μὴ γενομένης τῆς χειροτονίας τῇ ἰδίᾳ τύχῃ ἀποκαθιστάσθωσαν, πλην εἰ μὴ ὡς εἰκὸς μοναχικὸν βίον τις αὐτῶν οὐκ ἐλάττων ἢ ἑνιαυτῶν διήνυσσε τοὺς τοιούτους γὰρ 60) χειροτονέσθαι κελεύομεν. τῆς νομίμης 61) δηλονότι μοίρας ἀπὸ τοῦ βουλευτοῦ τῇ βουλῇ καὶ τῷ δημοσίῳ διδομένης. [cap. 15]

μθ'. Εἴ τις 62) δὲ κληρικός οἰουδήποτε βαθμοῦ ἢ διοικητῆς εὐαγοῦς οἰουδήποτε τόπου ἢ πρὸ τῆς χειροτονίας ἢ πρὸ τῆς ἐμπιστευθείσης αὐτῷ διοικήσεως ἢ φροντίδος ἢ μετὰ ταῦτα βουληθεῖν τι 63) τῶν ἰδίων

1) Vox τοῦ in 1320 deest.—2) Voces ἢ εἰς οἰανδήποτε θείαν τοῦ θεωρησάι χάριν παραγενέσθαι desunt apud Io.—3) ἀμάρτοι 1355.—4) ἐν μοναστηρίῳ Io.—5) Io. p. 662.—6) Vox δὲ deest apud Io.—7) Io. p. 619. Ibi haec est inscriptio: τῆς β' διατάξεως.—8) Voces πάσι δὲ desunt apud Io.—9) μὴ 1355, pal. et Io. non habent.—10) τινὰ deest apud Io. vat. 2.—11) γίνεσθαι Io.—12) κελεύουσιν γενέσθαι 1355.—κελεύουσιν Io.—13) χωρίσει 1355, vat. 3; χωρίσει τινὰ Io.—14) Pro ὡς Io. ὡς habet.—15) ἐχωρίσθη Io.—16) Pro ἱερέως Io. ἐπισκόπου habet.—17) Pro ὃν duo paris., inter quos 1355, ita pal. et vat. 3, ὃ habent.—18) Pro ὑφ' ὃν τέτακται Io. ὑφ' οὗ ὑποτέτακται habet.—19) συνείδοι unus paris. et Io.—20) Io. p. 620. Inscriptio ibi haec est: τῆς μ'. διατάξεως.—21) ἐξίσταται 1355, ἐξίστατο Io.—22) ἐπισκόπῳ τινὰ Io.—23) Vox ἐστὶ deest apud Io.—24) Io. p. 625. Ibi haec est inscriptio: τῆς μεί (Ox. μα.) διατάξεως.—25) δὲ deest apud Io.—26) τολμήσει 1355. Sic et Io.—27) καταλείπειν unus paris. et Io.—28) Pro ὅπερ Ox. εἴπερ habet.—29) ἡμαρται Ox. διήμαρται vat. 3.—30) διορθώσεται vat. 2.—31) Io. p. 632. Ibi haec est inscriptio: ἀπὸ τῆς μθ' διατάξεως.

—32) δὲ deest ap Io.—33) ἔχουσι unus paris. et Io.—34) μὴ δὲ duo paris., inter quos 1355, Io.—35) θείοις in 1355 deest.—καὶ τοῖς κανόσι τοῖς θείοις Io.—36) Io. p. 632. Inscriptio apud Io. haec est: τῆς μγ' διατάξεως. totum cap. om. vat. 3.—37) Post πρεσβύτερον Io. δὲ interponit.—38) ἐλάττονα τριακόντα ἑνιαυτῶν Io.—39) ἥττον Io.—40) Vox τῶν in Io. deest.—41) ἐλάττω 1355. Pro ἀλλ' οὐδὲ—ὀκτῶ ἑνιαυτῶν Io. οὐδὲ ἐλάττον ὀκτῶ ἐτῶν ἀναγνώστην habet.—42) ἐλάττον ἐστὶν Io.—43) Io. p. 662.—44) παραφυλαττέσθωσαν vat. 3.—45) ἀνώτερον Io.—46) Io. p. 632, inscriptionem habet: τῆς μεί. διατάξεως.—47) ἐπαγγέλλεται Io.—48) καὶ apud Io. deest.—49) Vox χωρὶς in 1355 deest. In altero paris. haec vox erasa est.—50) In 1320 et Io. voces ἢ ὑποδιάκονοι desunt.—51) ἀγοῖτο 1355.—52) Io. p. 632, ubi haec est inscriptio: ἐκ τῆς μζ' νισαῶς διατάξεως.—53) δὲ apud Io. deest.—54) ἀχθεῖν Io.—55) Sic Io. Reliqui ἀποκαθιστάτω.—56) Io. p. 661.—57) Pro κλήρῳ 1355 οἶκον habet.—58) Vox τὰ in 1355, vat. 3 et Io. deest.—59) Sic Io.—Καταγίνεται 1355.—60) Pro γὰρ 1355 οὐν habet.—61) νομικῆς 1355.—62) Pro εἴτις 1355 εἰ habet.—63) In 1355 τι

πραγμαίων προσαγαγεῖν τῇ ἐκκλησίᾳ ἢ τῷ τόπῳ 1), οὕτως τὴν διοίκησιν ἢ τὴν φροντίδα ἀναδέχεται, οὐ μόνον οὐ καλύπτειν τοῦτο γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἐπιτρέπομεν αὐτοὺς τὰ τοιαῦτα ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς 2) ἰδίας ψυχῆς ποιεῖν. ἡμεῖς γὰρ ἐκεῖνα μόνον δίδωσθαι καλύπτειν, ἃ ἰδιοῖς προσώποις τισὶ παρέχεται, οὐ μὴν τὰ 3) ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις ἢ τοῖς ἄλλοις εὐαγγέσιον οἴκοις προσφερόμενα. [cap. 16]

γ'. 4) 'Εάν 5) δούλος εἰδότης καὶ οὐκ ἀντιλείγοντος τοῦ δεσπότου ἐν κλήρῳ καταλεγεῖ, ἐξ αὐτοῦ τοῦ καταλεγεῖναι 6) ἐλευθερὸς καὶ εὐγενὴς ἔστω. εἰ γὰρ οὐ νοῦντος 7) τοῦ δεσπότου ἡ χειροτονία γένηται, ἐξέστω τῷ δεσπότη εἰς προθεσμίας ἐνὸς ἐνιαυτοῦ τούτου τὴν τύχην ἀποδεικνύειν καὶ τὸν ἴδιον δούλον ἀναλαμβάνειν 8). εἰ δὲ δούλος εἴτε εἰδότης εἴτε ἀγνοοῦντος τοῦ δεσπότου καταλεγεῖς ἐν οἰωδῇποτε βαθμῷ, τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὑπηρεσίαν καταλείψει 9), καὶ εἰς κοσμικὸν μετέλθοι 10) βίον, τῷ ἰδίῳ δεσπότη εἰς δουλείαν παραδίδόσθω.

να'. [Τοὺς] 11) δὲ ἐναπογεγράφους 12) ἐν αὐταῖς μόκαις ταῖς κτήσεσιν, ὧν εἰσὶν ἐναπογεγραφοί, κληρικούς καὶ παρὰ γνώμην τῶν δεσποτῶν γενέσθαι συγχωροῦμεν, οὕτω μέντοιγε, ὥστε κληρικούς αὐτοὺς γινομένους 13) τὴν ἐπικειμένην αὐτοῖς γειωργίαν πληροῦν. [cap. 17]

νβ'. 14) Τοὺς δὲ 15) πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ ὑποδιακόνους 16) καὶ ἀναγνώστας καὶ ψάλτας (οὓς 17) πάντας κληρικούς καλοῦμεν) καὶ τὰ πράγματα τὰ οἰωδῇποτε τρόπον εἰς τὴν αὐτῶν δεσποτείαν περιελθόντα ἔχειν ὑπὸ τὴν ἰδίαν ἐξουσίαν προσταττόμεν καθ' ὁμοιότητα τῶν *Castaliois* 18), καὶ δωρεῖσθαι κατὰ τοὺς νόμους καὶ ἐπ' αὐτοῖς διατίθεσθαι, καὶ ὑπὸ τὴν τῶν γονέων εἰσὶν 19) ἐξουσίαν, οὕτω μέντοιγε, ὥστε τοὺς τούτων παῖδας ἢ τούτων μὴ ὑπόντων 20) τοὺς γονεῖς αὐτῶν τὸ νόμιμον μέρος κομίζεσθαι. [cap. 19]

γγ'. 21) Τοῖς δὲ εὐλαβεστάτοις πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις 22), καὶ εἰ εὐρεθῇεν ὑπὲρ χρηματικῆς αἰτίας ψευδομαρτυρήσαντες 23), ἀρκέσει ἀντὶ βασιάνων ἐπὶ τρεῖς ἐνιαυτοὺς χωρίζεσθαι τῆς 24) θείας ὑπηρεσίας καὶ μοναστηρίοις παραδίδεσθαι 25). ὑπὲρ δὲ ἐγκληματικῶν αἰτιῶν εἰ ψευδομαρτυρίαν 26) εἴποιεν, τοῦ κλήρου γυμνου-

μένους ταῖς νομίμοις ὑποβάλλεσθαι ποιναῖς προσταττόμεν. τοὺς δὲ λοιποὺς τοὺς ἐν ταῖς ἄλλαις ἐκκλησιαστικαῖς τάξεσιν ἀναφερομένους εἰ πλαστὴν μαρτυρίαν ἐν οἰωδῇποτε πράγματι εἴτε χρηματικῷ εἴτε ἐγκληματικῷ εἰρηκέναι διετίγχευθῆσαν, μὴ μόνον τοῦ κλήρου καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως ἐκβάλλεσθαι, ἀλλὰ καὶ βασάνοις ὑποβάλλεσθαι 27). [cap. 20]

νδ'. 28) Εἴ τις κατὰ τινος κληρικοῦ ἢ μοναχοῦ ἢ διακονίσσης ἢ ἀσκητρίδος ἔχει 29) τινὰ ἀγωγὴν 30), διδασκᾷ πρότερον τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον, ὃ τινι τούτων ἕκαστος ὑπόκειται· ἐκεῖνος δὲ τὸ πρᾶγμα μεταξὺ αὐτῶν διακρινέτω. καὶ εἰ μὲν ἑκάτερον μέρος τοῖς κεκριμένοις 31) ἐφησυχάσει 32), κελεύομεν διὰ τοῦ ἀρχοντος ταῦτα ἐκβιβασμῷ 33) παραδίδεσθαι. εἰ δὲ τις τῶν δικαζομένων ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀντίποι τοῖς κεκριμένοις, τῆνικαῦτα ὁ ἐπὶ τῶν τόπων ἀρχων τὸ πρᾶγμα ἐξετάζετω, καὶ, εἰ εὖροι τὴν κρίσιν ὀρθῶς γενομένην, καὶ διὰ ψήφου ἰδίας ταύτης βεβαιούτω καὶ ἐκβιβασμῷ παραδίδότω τὰ κρίθηντα, καὶ μὴ ἐξέστω δεύτερον τῷ 34) τοιούτῳ πράγματι κινήθηναι 35) ἐκκαλεῖσθαι. εἰ δὲ 36) ἢ παρὰ τοῦ ἀρχοντος ψήφος ἐναντία εἴη τοῖς παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου κεκριμένοις 37), τῆνικαῦτα χώραν ἔχειν τὴν ἐκκλησίαν 38) κατὰ τῆς ψήφου τοῦ ἀρχοντος, καὶ ταύτην κατὰ τὴν τῶν νόμων τάξιν ἀναφείρεσθαι τε 39) καὶ γυμνάζεσθαι 40). εἰ μέντοι ἐκ βασιλικῆς κελύσεως ἢ ἀρχοντικῆς προσταξέως ἐπίσκοπος κρίνει 41) τὰ μεταξὺ οἰοδῇποτε προσώπου, ἢ ἐκκλητος 42) ἐπὶ τὴν βασιλείαν 43) ἢ ἐπὶ τὸν παραπέμπαντα τὴν ὑπόθεσιν ἀναφείρεσθω.

νε'. 44) Εἰ δὲ ἐγκλημα εἴη τὸ καθ' οἰοδῇποτε τῶν μονευθέντων εὐλαβεστάτων προσώπων 45) ἐπιφερόμενον, εἰ μὲν παρ' ἐπισκόπου 46) τις κατηγορηθῇ 47) καὶ οὗτος 48) τὴν ἀληθείαν εὖρει δυνήθει 49), ἀπὸ τῆς τιμῆς ἧτοι τοῦ βαθμοῦ τούτου 50) κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς κανόνας ἐκβάλλετω 51), καὶ τῆνικαῦτα 52) ὁ πρόσφορος δικαστὴς τοῦτον συνεχέτω καὶ κατὰ τοὺς νόμους τὴν δικὴν ἐξέταξιν πέρω· αὐτῇ 53) ἐπιτιθέτω. εἰ δὲ πρότερον τῷ πολιτικῷ ἀρχοντι προσέλθῃ 54) ὁ κατήγορος καὶ τὸ ἐγκλημα διὰ νομίμου ἐξετάσεως δυνήθει ἀποδειχθῇ, τῆνικαῦτα 55)

deest.—1) τόπον 1355.—2) τῆς in 1355 deest.—3) ταῖς duo paris., inter quos 1355.—4) *Io.* p. 640.—5) ἀν *Io.*—6) καταγεῖναι duo paris., inter quos 1355.—καταλεγεῖναι *Io.*—7) εἰ γ. ἀγνοοῦντος vat. 2, 3, pal.—8) ἀπολαμβάνειν 1355, pal.—9) καταλείψει 1355, καταλείψει *Io.*—10) μετέλθῃ 1355.—11) Pro τοὺς, quod ex Novellae contextu restituit Heimbr., paris. εἰ habent. εἰ δὲ ἐν vat. 2, 3, pal.—12) ἐν ἀπογεγραφοῖς 1355.—13) γινομένους unus paris.—14) *Io.* p. 607. Inscriptio est ibi: ἀπὸ τοῦ νβ' κεφαλαίου εἰς τὸ δ'. Ad marginem editor adiecta stellula τὴν τετάρτην adnotat.—15) τοῦς δὲ desunt apud *Io.*—16) καὶ ὑποδιακ. om. vat. 3.—17) τοὺς omnes paris. vat. 3 et *Io.*—18) *Tatiae castrensiū. peculiorum. vatican. 2, pal. duo—paris. castroreusiorum.*—Cod. 1355 pro his tantum ἰδιοκτητῶν exhibet. *Io.* καστρεσίαν πεκουλίαν.—19) ὧσιν *Ox.*—20) *Ox.* ἐπόντων ἢ ὄντων.—21) *Io.* p. 661.—22) *Io.* τοὺς δὲ εὐλαβεστάτους πρεσβυτέρους καὶ διακόνους, εἰ.—23) ψευδῇ μαρτυρήσαντες 1355.—24) Pro τῆς unus paris. τῶς habet.—25) *Io.* ἐπιδίδεσθαι.—

26) Sic 1355. Reliqui codices et *Io.* ψευδῇ μαρτυρίαν.—27) ὑποβληθῆσθαι 1355.—28) *Io.* p. 620. Inscriptio ibi est: τῆς δ' διατάξεως.—29) ἔχει *Io.*—30) ἐναγωγὴν duo paris., inter quos 1355. Sic et *Ox.*—31) τοῖς κρινόμενοις *Io.*—32) Post ἐφησυχάσει *Io.* καλῶς. εἰ δὲ μήγε addit.—33) ἐκβιβασμῷ 1355.—34) ἐν τῷ *Io.*—35) νικηθέντι *Io.*—36) Ab his verbis vatic. 3 orditur cap. LV.—37) Sic *Io.* κεκριμένοις 1355 et alii secundum Nomocanonis editorem.—38) ἐκκλητον *Io.*—39) τε om. 1320.—40) In voce γυμνάζεσθαι desinit *Io.*—41) κρίνει 1355.—42) ἐκκλητον 1355.—43) ἐπὶ τὸν βασιλεία 1355.—44) *Io.* pag. 670.—45) Post προσώπων *Io.* ἡγουν κληρικῶν addit.—46) ἐπισκόπου 1355. Sic et *Io.* In marg. tamen editor coniecit ἐπισκόπου.—47) κατηγορηθῇ *Io.* om. vat. 2.—48) Προ οὕτως *Io.* οὕτως habet.—49) Verba καὶ οὕτως τὴν ἀλήθειαν εὖρει δυνήθει desunt in duobus paris., inter quos 1355 et vat. 2.—50) τούτου 1355.—51) ἐκβάλλεσθω 1355.—52) τότε *Io.*—53) αὐτῷ 1355.—54) προσέλθοι 1355. Sic et *Io.*—55) vat. 2, 3. duo

τῷ ἐπισκόπῳ τῶν τόπων τὰ ὑπομνήματα φανερούσθω, καί, εἰ 1) ἐξ αὐτῶν γνωσθεῖν 2) τὰ προτεθέντα ἐγκλήματα πλημμελῆσαι αὐτόν 3), τότε αὐτὸς ὁ ἐπίσκοπος τοῦτον κατὰ τοὺς κανόνας ἀπὸ τῆς τιμῆς ἥτοι τοῦ βαθμοῦ. οὐ 4) ἔχει, χωρίζετω, ὁ δὲ δικαστὴς ἐκδίκῃσιν αὐτῷ ἐπιφέρειτω νόμοις ἀρμόδιον 5). εἰ δὲ νομίσει 6) ὁ ἐπίσκοπος τὰ πεπραγμένα μὴ δικαίως συστήναι, τότε ἐξίστω αὐτῷ ὑπερέσθαι τοῦ γυμνώσαι τῆς τιμῆς τὸ κατηγορηθέν πρόσωπον, οὕτω μέντοι γε, ἵνα τὸ τοιοῦτο 7) πρόσωπον 8) ὑπὸ τὴν νόμιμον ἀσφάλειαν γένηται καὶ οὕτω πρὸς ἡμᾶς ἢ ὑπόθεσις τοῦτο μὲν ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου, τοῦτο δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ ἀνειχεῖται 9), ἵνα ἡμεῖς ταύτην γινώσκοντες τὰ φαινόμενα ἡμῖν καλεῖσθωμεν. εἰ δὲ τις ὑπὲρ χρηματικῆς αἰτίας κατὰ τινος τῶν μνημονευθέντων προσώπων ἀγωγὴν ἔχοι 10) τινὰ καὶ ὁ ἐπίσκοπος ὑπερῆται 11) μεταξὺ αὐτῶν δικάσαι, αἰεὶαν ὁ ἐναγὼν ἔχειτω τῷ πολιτικῷ 12) ἀρχοντι προσίναί, οὕτω μέντοι γε, ἵνα τὸ αἰτιαθὲν πρόσωπον μὴ δένι τρόπῳ ἀναγκάζηται 13) ἐγγυητὴν διδόναι, ἀλλὰ μόνον ὁμολογίαν ἀνεῦ ὅρκου μετὰ ὑποθήκης τῶν ἰδίων 14) πραγμάτων ἐκτιθεσθαι. εἰ δὲ ὑπὲρ ἐγκληματικῆς αἰτίας κατηγορία κατὰ τινος τῶν μνημονευθέντων προσώπων ἀποτεθεῖται, ὑπὸ τὴν νόμιμον ἀσφάλειαν τὸ κατηγορούμενον γίνεσθαι 15) πρόσωπον.

νζ'. 16) Εἰ δὲ ἐκκλησιαστικὸν εἴη τὸ πρᾶγμα, μηδεμίαν 17) κοινωνίαν ἔχειτσαν οἱ πολιτικοὶ ἀρχοντες, ἀλλ' ὁ ἐπίσκοπος 18) κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας. [cap. 21]

νζ'. 19) Εἴ τις δὲ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς αὐτῆς συνόδου ἀμφισβητήσιν τινα πρὸς ἀλλήλους ἔχοιεν, εἴτε ὑπὲρ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου 20), εἴτε ὑπὲρ ἄλλων τινῶν πραγμάτων, πρότερον ὁ 21) μητροπολίτης αὐτῶν μετὰ ἐτέρων ἐκ τῆς ἰδίας συνόδου ἐπισκόπων τὸ πρᾶγμα κρίνεται, καί, εἰ 22) μὴ ἑμμελὴν ἑκάτερον μέρος τοῖς κριμένοις, τῆνικαὶτα ὁ μακαριώτατος πατριάρχης ἐκείνης τῆς διοικήσεως μετὰ αὐτῶν ἀκροάσθω, κακεῖνα ὀρίζετω, ἅτινα τοῖς ἐκκλησιαστικαῖς κανόσι καὶ τοῖς νόμοις συνῶδει 23), οὐδένος μέρους κατὰ τῆς ψήφου αὐτοῦ ἀντιλήγειν θναμένου.

νη'. Εἰ δὲ παρὰ κληρικοῦ 24) ἢ ἄλλου οἰουδὴποτε προσέλευσις κατὰ ἐπισκόπου 25) γένηται, πρῶτον ὁ ὁσιώτατος αὐτῶν μητροπολίτης κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας καὶ τοὺς ἡμετέρους νόμους τὸ πρᾶγμα διακρίνεται καὶ

εἰ τοῖς κριμένοις ἀντίποι, ἐπὶ τὸν μακαριώτατον ἀρχιεπίσκοπον καὶ πατριάρχην τὸ πρᾶγμα ἀναφίρεσθαι 26), κακεῖνος ὁμοίως τούτῳ παρεχίτω πέρας. εἰ δὲ κατὰ μητροπολίτου προσέλευσις γένηται παρ' οἰουδὴποτε προσώπου, ὁ πατριάρχης τῆς διοικήσεως ἐκείνης κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον τὸ πρᾶγμα κρίνεται.

νη'. 27) Ὑπὲρ δὲ πασῶν τῶν 28) αἰτιῶν, εἴτε παρὰ τῷ ἰδίῳ μητροπολίτῃ, εἴτε παρὰ 29) πατριάρχῃ, εἴτε παρὰ ἄλλοις οἰουδὴποτε δικασταῖς ἐπίσκοποι ἐνάγονται, μηδεμίαν ἐγγυήν ἢ ὁμολογίαν ὑπὲρ τῆς δίκης 30) ἀπαιτεῖσθωσαν, οὕτω μέντοι, ἵνα καὶ αὐτοὶ σπουδᾶσιν 31) τῶν ἐπαγομένων αὐτοῖς αἰτιῶν ἑαυτοὺς 32) διευλυτοῦν. [cap. 22]

ξ. Μὴ ἐξεῖναι δὲ οἰκονόμῳ ἢ πτωχοτρόφῳ ἢ ξενόδοχῳ 33) ἢ νοσοκόμῳ ἢ παντὶ διοικητῇ εὐαγούς οἴκου λογισμοὺς ἐκτιθεμένῳ τῷ οἰκείῳ ἐπισκόπῳ πρὸ τῆς τοῦ πραγματος ἐξετάσεως καὶ τῆς ἀπαιτήσεως τοῦ χρεοῦς τοὺς ἰδίους ἐπισκόπους ἀποφεύγειν καὶ εἰς ἄλλα δικαστήρια παραγίνεσθαι. [cap. 23]

ξα'. 34) Εἴ τις δὲ ἐκ 35) τῶν ἐκκλησιαστικῶν τινα τοιαύτην διοίκησιν ἐμπιστευθεὶς πρὸ τῆς τῶν λογισμῶν παραθέσεως 36) καὶ τῆς τῶν ἐποφειλομένων καταβολῆς 37) τελευτήσῃ 38), κελεύσθω τοὺς αὐτοῦ κληρονόμους κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον καὶ τοῖς λογισμοῖς καὶ ταῖς ἀπαιτήσεσιν ὑποκείσθαι. [ib.]

ξβ'. Εἴ τις 39) δὲ ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τινα τοιαύτην διοίκησιν ἐμπιστευθεὶς 40) ἐπίσκοπος ἢ κληρικός ἐξ οἰασθὴποτε ἐπαρχίας ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐρεθῇ καὶ τις βουλευθεῖ ἐναγωγὴν κατ' αὐτοῦ προθεῖναι, εἰ μὴν προκαταρξίς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ὑπὲρ αὐτῆς ὑποθέσεως γέγονεν, ἐκεῖ τὴν δίκην πληροῦσθαι· εἰ δὲ μήπω ἤρχθῃ, παρὰ μόνοις τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἐπαρχοῖς 41) τῶν τῆς Ἀνατολῆς πραιτωρίων ἢ τοῖς παρ' ἡμῶν ἀφοριζομένοις 42) δικασταῖς τοῖς ἐνάγουσιν ἀποκρίνασθαι 43). [C. 24]

ξγ'. Οἱ δὲ εὐλαβέστατοι ἀποκρισιάρχοι οἰουδὴποτε ἀγιοτάτης ἐκκλησίας, οἱ ἐν τῇ βασιλίδι πόλει 44) διατρίβοντες ἢ πρὸς τοὺς μακαριώτατους πατριάρχας ἢ μητροπολίτας παρὰ τῶν ἰδίων ἐπισκόπων σταλλόμενοι, μηδὲ ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἐπισκόπων μηδὲ ὑπὲρ πρᾶγματος τῆς ἐκκλησίας ἢ χρεοῦς δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ 45) τινα ἐναγωγὴν ἢ ἀπαιτήσιν ὑπομένευσαν, εἰ μὴ ἐντολὰς ἔχοιεν παρὰ τῶν ἰδίων ἐπισκόπων ἢ 46) οἰκονόμων, ὥστε

paris, inter quos 1355, τότε habent.—1) Vox ei in pal. et duobus paris, inter quos 1355, deest.—2) γνωσθῇ Io.—3) πλημμελεῖν κατ' αὐτοῦ Io.—4) Pro οὐ Io. ὃν habet.—5) ἀρμόδιον Io.—6) νομίση 1355, νομίσει val. 3.—7) Io. τοιοῦτον.—8) Verba οὕτω μέντοι γε, ἵνα τὸ τοιοῦτο πρόσωπον in 1355 desunt.—9) ἀνειχεῖται Io.—10) διωγωγὴν val. 3.—ἔχει Io.—11) ὑπερέσθαι 1320, Io.—12) τῶν πολιτικῶν 1320 et 1355.—13) ἀναγκάζεται 1355.—14) Pro ἰδίων duo paris, inter quos 1320, οἰκείων habent.—15) Vox γίνεσθαι in 1355 deest.—16) Io. p. 620. Inscriptio ibi haec est: τῆς νζ' διατάξεως.—17) Pro μηδεμίαν unus paris. μίαν habet.—18) ἀλλ' οἱ ἐπίσκοποι Io.—19) Io. p. 607.—20) Voces εἴτε ὑπὲρ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου desunt apud Io.—21) Vox ὁ in 1320 deest, in reliquis paris. adest.—22) Vox ei deest

Iuris Eccles. Graec. Tom. II.

apud Io.—23) συναδοί val. 3.—24) παρακλητικοῦ unus paris.—25) ἐπισκόπους 1320, reliqui ἐπισκόπου.—26) Leg. ἀναφίρεσθω.—27) Io. p. 671.—28) τῶν deest apud Io.—29) παρὰ τῷ Io.—30) δίκης Io. habet; reliqui διοικήσεως.—31) σπουδάζοντες val. 3.—32) ἑαυτοῖς 1355.—33) Voces ἢ ξενόδοχον in val. 3, 1324 et 1326 desunt.—34) Io. p. 613. Inscriptio haec est: τίτλου ξα' τῆς αὐτῆς.—35) ex deest apud Io.—36) καταθέσεως val. 3.—37) καταβολῆς et Io. Ox. tamen μεταβολῆς.—38) τελευτήσῃ 1355, τελευτήσαι Io.—39) pal. om. totum cap. 62.—40) Voces δὲ ἐκ τ. ἐ. τ. τ. δ. ἐμπιστευθεὶς in 1355 et tribus vaticanis tantum habentur.—41) Vox ἐπαρχοῖς in 1320 deest.—42) ἀφορισάμενος val. 3.—43) αὐτόν ἀπόκρ. pal.—44) Vox πόλει in 1320 deest.—45) ἰδιωτικῇ 1355.—46) ἢ καὶ in eodem 1355.

51

τισιν ἐνάγειν. τῆνικαὐτα γὰρ μόνοις ἐκείνοις 1) παρ' αὐτῶν ἐναγομένοις διδοῦσιν ἀδειαν, ἵαν τινα ἐναγωγὴν 2) ἔχουσιν κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἢ κατὰ τοῦ ἐπισκόπου, κατ' αὐτῶν προτιθέναι. εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τισι προήγασιν ἢ ἀγωγαῖς αὐτοὺς ἐνόχους ποιήσωσιν ἐν τῷ καιρῷ, ἐν ᾧ τὰς ἀποκρίσεις ποιοῦνται, καὶ τὰς ὑπὲρ τούτων ἐναγωγὰς αὐτοὺς ὑποδέξασθαι 3) [cap. 25]

ξδ'. Εἰ δὲ καὶ 4) ἐπίσκοποι ἢ κληρικοὶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ἢ τῆς ἰδίας ἐκκλησίας διὰ πρεσβείαν ἢ χειροτονίαν ἐπισκόπου εἰς τὴν βασιλίδαν πόλιν ἢ ἐν ἄλλῃ οἰκλήσονται τόπῳ ἐκδημήσωσι, κελεύσμεν αὐτοὺς μηδεμίαν ἐπαρχθεῖαν ἢ ὀχλήσιν ἀφ' οἰουδήποτε προσώπου ὑφίστασθαι, ἀδείας οὐσης τοῖς ὑπευθύνους αὐτοὺς ἔχειν νομίζουσι, μεθ' ὃ εἰς τὴν ἐπαρχίαν ὑποστρέψουσιν, ἐνάγειν αὐτοῖς 5), μηδενὸς τοῖς νομίζουσιν ἔχειν αὐτοὺς ὑπευθύνους γινόμενου προεκρίματος. 6) [cap. 26]

ξε'. 7) Εἰ ποτε δὲ αἰτία ἀναφυῇ 8) τοῦ ὑπομνησιν ἢ ἐκβιβασμὸν προσενεχθῆναι ὑπὲρ οἰασθήποτε χρηματικῆς αἰτίας εἴτε δημοσίας εἴτε ἰδιωτικῆς κληρικῇ 9) ἢ μοναχῇ ἢ μοναστηρίᾳ οἰουδήποτε μοναστηρίου καὶ μάλιστα γυναικῶν, ὕβρεις χωρὶς καὶ μετὰ τῆς προσηκούσης τιμῆς κελεύσμεν τὴν ὑπόμνησιν καὶ τὸν ἐκβιβασμὸν γίνεσθαι, μὴ μόντοι μοναστηρίαν ἢ ἀσκήτριαν τοῦ μοναστηρίου ἀφῆλκεσθαι, ἀλλ' ἐντολὴν ἐξ αὐτῶν προβάλλεσθαι τὸν ὑπὲρ τοῦ πράγματος ἀποκρινόμενον. [cap. 27]

ξζ'. Τοῖς δὲ μοναχοῖς ἐξέστω εἴτε δι' ἑαυτῶν εἴτε δι' ἐντολῶν τὰς ἰδίας ἢ τὰς τοῦ μοναστηρίου δίκας πράττειν, εἰδότος τοῦ ταῦτα παραβαίνοντος δικαστοῦ ἢ 10) ἐκβιβαστοῦ, ὡς καὶ τῆς ζώτης γυμνωθήσεται, καὶ ποιήν πέντε χρυσίου λιτρῶν εἰσπραχθήσεται παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος 11) τῶν πριβάτων, τοῦ ἐκβιβαστοῦ δὲ δηλονότι πρὸς τούτοις καὶ βασάνους ὑπομένοντες καὶ εἰς ἐξορίαν πεμπομένου. τοῦ δὲ ἄρχοντος ἀναβαλλομένου 12) τὴν ἐκδίκησιν, ὃ ἐπίσκοπος ἡμῖν ἀναφερέτω. [ib.]

ξζ'. Σποροῦλλαν δὲ ὀνόματι πᾶν πρόσωπον ἐν οἰκλήσονται 13) ἐκκλησιαστικῇ τάξει καταλεγόμενον καὶ πρὸς τούτοις διακόνισσαν καὶ μοναχὸν καὶ ἀσκήτριαν καὶ μοναστηρίαν ὑπὲρ πάσης ἐγκληματικῆς καὶ χρηματικῆς 14) αἰτίας, ὁπάσης ἂν εἴη 15) ποσότητος, εἴτε ἀπὸ κληρικῷ, εἴτε ἀπὸ τινος ἐν στρατείᾳ καταλεγόμενου ὑπόμνησιν δέξονται, ἐν τῇ βασιλίδι πόλει ἢ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἐν αἷς διάγουσιν, οὐ πλέον τεσσαρῶν κερσίων διδοῦναι συγχωροῦμεν.

ξη'. Εἰ δὲ ἐξ ἡμετέρας κελεύσεως ἢ ἀπὸ ἄρχοντος ἢ ἐκ τοῦ 16) μακαριωτάτου πατριάρχου σταλῇ 17) ἐκβιβαστῆς ἐπ' ἄλλας ἐπαρχίας ὑπόμνησιν προσάγων 18) τινὶ τῶν μνημονευθέντων προσώπων, μὴ περαιτέρω ἐνὸς νομίσματος κομιζέσθω 19).

ξθ'. Εἰ δὲ καὶ ὑπὲρ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς αἰτίας πολλοὺς ἐκ τῶν μνημονευθέντων προσώπων ὑπομνησθῆναι συμβαίῃ, ἐνὸς καὶ μόνου προσώπου ὑπὲρ πάντων σπόρουλλα δίδωσθαι θεσπίζομεν.

ο'. Ἐπίσκοπος δὲ ὑπὲρ τῶν πραγμάτων τῆς ἰδίας ἐκκλησίας μηδεμίαν μεθοδείαν ἢ ἐνόκλησιν ὑφίστασθαι σπόρουλλα δέ, εἰ 20) ὑπὲρ τῶν ἰδικῶν πραγμάτων ὑπομνησθῆναι, ἀπαιτεῖσθω, τὰς ἀγωγὰς θηλαδὴ τὰς κατὰ τῶν ἐκκλησιῶν προτιθεμένας τῶν οἰκονόμων ὑποδεχομένων ἢ ἐκείνων, οἵτινες ἐπὶ ταύτῃ τῇ αἰτίᾳ προβληθῆεν. ὃ δὲ παρὰ ταῦτα εἰσπράξαι σπόρουλλα τολμῶν, ἐν διπλῷ, ὅπερ ἔλαβεν, τῷ ἀπαιτηθέντι προσώπῳ ἀποδοῦναι συνωδεῖσθω. καὶ εἰ μὲν στρατεύεται, καὶ τὴν ζώνην ἀπολλύτω 21). εἰ δὲ κληρικὸς εἴη, τοῦ κλήρου ἐμβαλλέσθω. [cap. 28]

οα'. 22) Πᾶσι δὲ τοῖς ἐν κλήρῳ καταλεγόμενοις, μὴ 23) ἔχουσι γαμίας, κατὰ τοὺς κανόνας ἀπαγορεύομεν καὶ ἡμεῖς ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ 24) ἐπίσκατον 25) ἔχειν δίχα μόντοι μητρός καὶ θυγατρὸς καὶ ἀδελφῆς καὶ τῶν ἄλλων προσώπων, ὅτινα πᾶσαν ὑπόψιαν ἐκφεύγει 26). εἰ δὲ τις παρὰ ταύτην τὴν παραφυλακὴν γυναῖκα ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ σχῇ, ἥτις δύναται αὐτῷ ὑπόψιαν ἐπαγαγεῖν, καὶ ἀπαξ καὶ δις ἢ ἀπὸ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου ἢ ἀπὸ τῶν ἰδίων συγκληρικῶν ὑπομνησθεῖς, ὥστε 27) μετὰ τοιαύτης γυναικὸς μὴ οἰκεῖν, ἐκβαλεῖν αὐτὴν τοῦ ἰδίου οἴκου μὴ θιλήσοι ἢ κατηγοροῦ φαινομένου ἀποδειχθῇ ἀσίμνως μετὰ τῆς τοιαύτης γυναικὸς ἀναστρέφεισθαι, τῆνικαὐτα ὃ ἐπίσκοπος αὐτοῦ κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς κανόνας τοῦ κλήρου αὐτὸν ἐκβαλλέτω, τῇ βουλῇ τῆς πόλεως, ἢς κληρικὸς ἦν, παραδοθῆσόμενον.

οβ'. 28) Ἐπίσκοπον 29) δὲ 30) μηδεμίαν παντελῶς γυναῖκα ἔχειν ἢ μετὰ ταύτης 31) οἰκεῖν συγχωροῦμεν. εἰ δὲ ἀποδειχθῇ τοῦτο μηδαμῶς 32) παραφυλάξας, τῆς ἐπισκοπῆς ἐκβαλλέσθω. [cap. 29]

ογ'. Διακόνισσαν δὲ οὐδενὶ τρόπῳ μετὰ ἀνδρός, εἴ οὐ δύναται ἀσίμνου βίου ἀναφύεσθαι ὑπόψια, οἰκεῖν συγχωροῦμεν. εἰ δὲ ταῦτα μὴ παραφυλάξῃ, ὃ ἱερεὺς, ὑφ' ὃν τέτακται, ὑπομνησκέτω αὐτὴν ἅσας τρόποις τὸν τοιοῦτον ἄνδρα ἐκβάλλειν τοῦ ἰδίου οἴκου. εἰ δὲ ὑπερβῇται 33), τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὑπηρεσίας καὶ τῶν

1) Vox ἐκείνοις in 1355 deest.—2) διαγωγὴν vat. 3.—3) Voces καὶ τὰς usque ad ὑποδέξασθαι in 1355 desunt.—4) καὶ in 1355 deest.—5) αὐτοῦς 1355.—6) Vat. 2, 3 et pal. addunt: περὶ χροῖαν παραγραφὴν διὰ τὸν χρόνον, ὃν ἐν τῇ τοιαύτῃ ὑπόδημίᾳ (ἀποδεμίᾳ vat. 3) παρεῖλκυσαν, quae in editis requiruntur.—7) Io. p. 640. Inscriptio ibi haec est: τοῦ ξε' κεφαλαίου.—8) ἀναφανῇ 1355, ἀναφύει Io.—9) κληρικῶν ἢ μοναχῶν vat. 3.—10) Vox ἡ in 1355 deest.—11) κόμητος 1320.—12) 1320 ἀμφιβαλλομένου.—13) οἰκλήσονται 1355.—14) Voces καὶ χρηματικῆς in 1355 desunt.—15) ὅσης ἂν εἴη vat. 2.—16) Vox τοῦ in duobus paris., inter quos 1320, deest.—17) σταλῇ

1320, vat. 2.—18) προσηγάγον 1320, προσαγάγοι vat. 2, 8.—19) κομιζέσθαι 1355, vat. 3.—20) Pro ei unus paris. et vat. 2 ἢ habent.—21) ἀπόλλυσιν 1355.—22) Io. p. 638. Inscriptio haec est: τῆς οα' διατάξεως.—23) καὶ μὴ duo paris., inter quos 1355. Sic et Io. Vat. 8, pal.—24) οἴκῳ om. vat. 3.—25) ἐπεισακτὴν 1355, vat. 2, pal.—26) ἐκφεύγειν 1355. In vocem ἐκφεύγει desinit Io. p. 635.—27) Post vocem ὥστε usque ad voces μετὰ τῆς τοιαύτης γυναικὸς lactua in 1355 habetur.—28) Io. p. 634 hanc habet inscriptionem: τῆς οβ' διατάξεως.—29) ἐπίσκοπος 1355.—30) de deest in Io.—31) ἢ μετ' αὐτῆς 1355 et Io.—32) Pro μηδαμῶς Io. μὴ habet.—33) ὑπερβῇται

ιδίων 1) διαρίων αλλοτριουμένην τῇ μοναστηρίῳ παρα-
διδότω 2), καὶ ἐπὶ πάντα τὸν τῆς ἰδίας ζωῆς χρόνον δια-
τελείτω, τῶν πραγμάτων αὐτῆς, εἰ μὲν παῖδας ἔχοι 3),
μεταξὺ αὐτῆς καὶ αὐτῶν κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν προσώ-
πων διακουμένων, ἵνα τὸ ἀρμόζον τῇ αὐτῇ γυναικὶ μέ-
ρος τὸ μοναστηρίου λαμβάνων 4) ταύτην ἀποτρέφῃ 5).
εἰ δὲ μὴ ἔχοι 6) παῖδας, πᾶσα ἡ αὐτῆς περιουσία με-
ταξὺ τοῦ μοναστηρίου, ὅπου ἐμβάλλεται 7), καὶ τῆς
ἐκκλησίας, ἐν ᾗ πρότερον 8) τίταται 9), ἐξ ἱσῆς μοί-
ρας διακρίσθω. [cap. 30]

οδ'. 10) Εἴ τις τῶν θείων μυστηρίων 11) ἢ τῶν ἄλλων
ἀγίων 12) λειτουργιῶν ἐπιτελουμένων 13) ἐν ἀγίᾳ εἰ-
σελθὼν ἐκκλησίᾳ ἢ τῇ ἐπισκόπῳ 14) ἢ τοῖς κληρικοῖς
ἢ τοῖς λαϊκοῖς 15) ἢ τοῖς ἄλλοις ὑπηρεταῖς τῆς ἐκκλη-
σίας ὑβρεῖς τι ἐπαγάγοι 16), κλειύμεν τοῦτον βασι-
λους ὑπομένειν καὶ εἰς ἐξορίαν πεμφθῆναι 17). εἰ δὲ καὶ
αὐτὰ τὰ θεῖα μυστήρια καὶ τὰς θείας λειτουργίας τα-
ράξῃ 18) ἢ ἐπιτελείσθαι κωλύσῃ 19), κεφαλικῶς τιμω-
ρεῖσθαι. καὶ ταῦτα διεκδικεῖν 20) κλειύμεν οὐ μόνους 21)
τοὺς πολιτικούς, ἀλλὰ καὶ τοὺς στρατιωτικούς ἀρχον-
τας. [cap. 31.]

οε'. 22) Πᾶσι δὲ τοῖς λαϊκοῖς ἀπαγορεύεται λιτάς
ποιεῖν, διχὰ τῶν ὁσιωτάτων τῶν τόπων 23) ἐπισκο-
πων καὶ 24) τῶν ὑπ' αὐτοὺς 25) εὐλαβεστάτων κληρι-
κῶν. ποία γὰρ ἐστὶ λιτή, ἐν ᾗ ἱερεῖς οὐχ ἐύρισκονται;
[cap. 32]

ος'. 26) Ὑπόλοιπον ἡμῖν ἐστὶν καὶ περὶ τῶν εὐαγίων
μοναστηρίων καὶ τῶν εὐλαβεστάτων 27) κληρικῶν καὶ 28)
μοναχῶν διατυπῶσαι. κλειύμεν τοῖνον τὸν 29) ἀββᾶν
ἢ τὸν ἀρχιμανδρίτην ἐν ἐκάστῳ μοναστηρίῳ προβάλλε-
σθαι 30) μὴ πάντως 31) κατὰ τοὺς βαθμοὺς τῶν μο-
ναχῶν, ἀλλ' ὅν πάντες οἱ μοναχοὶ ἢ οἱ καλλιόνες 32)
ὑποληψίως ὄντες ἐπιλέγονται οὐ διὰ τι, ἀλλ' ὡς τῇ πί-
στει ὀρθῶν καὶ τῷ βίῳ σφύρα καὶ τῆς διοικήσεως
ἀξίον καὶ δυνάμενον τὴν τῶν μοναχῶν ἐπιστήμην καὶ
πᾶσαν τὴν 33) τοῦ μοναστηρίου κατάστασιν χρησίμως
φυλάττειν, καὶ οὕτως αὐτὸν ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου τῆς πα-

ροικίας προβληθῆναι. τὰ αὐτὰ δὲ παρακλειυόμεθα 34)
καὶ ἐπὶ τοῖς τῶν γυναικῶν εὐαγίᾳ μοναστηρίοις καὶ
ἀσκητηρίοις 35) γίνεσθαι. [cap. 33]

οζ'. 36) Εἴ τις δὲ εἰς 37) μοναχικὸν βίον ἐλθεῖν βου-
ληθεῖν, κλειύμεν, ἵνα, εἰ μὲν δηλὸς ἐστίν, ὅτι οὐδε-
μᾶ τύχῃ ὑπόκειται, ἢ ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου, ὅτε
συνίδει 38), τὸ σχῆμα αὐτῷ παράσχοι. εἰ δὲ μὴ γνω-
ρίζεται 39), οἰαδήποτε ὑπόκειται 40) τύχῃ, ἐντὸς τριῶν
ἐνιαυτῶν μὴ λαμβάνειν αὐτὸν τὸ μοναχικὸν σχῆμα, ἵνα,
ἐντὸς τῆς τριετίας εἰ μηδεὶς αὐτῷ ἐναγάγοι 41) καὶ
ἀξίος κριθεῖν, τῆνικαὐτα τοῦ σχήματος ἀξιοῦσθαι. [c. 34]

οη'. Εἴ τις ἐπὶ αἰρέσει γάμου ἢ παιδοποιίας ἢ χα-
ριν προικὸς ἢ γαμικῆς δωρεᾶς ἢ δωρήσεται, ἢ κατα-
λείψῃ τοῖς ἰδίοις παισὶν ἢ ἄλλω οἰκῇ ποτε προσώπων
κληρονομίαν ἢ ληγάτον, ἢ ἐξ ἀρχῆς καθαρῶς 42) κα-
ταλιμπάνων αὐτοῖς βαρῆσαι αὐτοὺς ὑποκαταστήσει ἢ
ἀποκαταστήσει ὑπὸ μίαν τῶν μνημονευθεῖσων αἰρέσεων,
κλειύμεν, εἴπερ οἱ ταῖς τοιαύταις αἰρέσεσιν ὑποκειμέ-
νοι ἄρρενες ἢ θύλεια 43) εἰς μοναστήρια εἰσέλθωσιν 44),
ἢ 45) κληρικοὶ ἢ διακόνισσαι ἢ ἀσκήτρια γίνωνται 46),
καὶ τὰς τοιαύτας αἰρέσεις ἀνισχύρους καὶ ἀντὶ μὴ γι-
γασκόμεναι εἶναι. ταύτης δὲ τῆς βοηθείας οἱ κληρικοὶ
καὶ αἱ διακόνισσαι τῶν ἐκκλησιῶν ἀπολαύεωσαν, εἰ
μέχρι τῆς αὐτῶν 47) ζωῆς τοῖς αὐτοῖς ἐπιμένον, καὶ
τὰ πράγματα τὰ ὑπὸ τὴν τοιαύτην αἰρέσιν διδωρημένα
ἢ καταλειμμένα εἰς εὐσεβεῖς χεῖρας ἢ διαπαντήσωσιν
ἢ καταλείψωσιν. ἐπὶ γὰρ τοῖς προσώποις, ὅτινα εἰς
μοναστήρια ἢ εἰς ἀσκητήρια εἰσέλθωσιν 48) καὶ κατα-
λείψωσι 49) τὴν τοιαύτην σφύρα ἀναστροφῇ, τῷ μο-
ναστηρίῳ ἢ τῷ ἀσκητηρίῳ, ὅπου τὴν ἀρχὴν εἰσῆλθεν,
τα ὑπὸ τὴν τοιαύτην αἰρέσιν δωρηθέντα ἢ καταλειφθέντα
μετὰ τῆς ἄλλης αὐτῶν ὑποστάσεως διαφέρειν κλειύο-
μεν. εἰ μὲντοι ἐπὶ ἀναρρύσει ἀίχμαλῶν ἢ πτωχῶν
ἀποτροφῇ ὑπὸ τῆς εἰρημνικῆς αἰρέσεως ὑποκαταστα-
σις ἢ ἀποκαταστάσις γένηται, ἐξ οὐδενὸς τῶν εἰρη-
μένων προσώπων ταύτην ἀποκλείεσθαι 50) συγχωροῦ-
μεν. [cap. 37]

1:55.—1) οἰκίων 1355.—2) παραδιδόσθω 1355, vat.
3.—3) ἔχει 1355, vat. 3.—4) λαμβάνων 1355.—
5) ἀντιστρέφῃ 1355, vat. 3.—6) ἔχει 1355.—7) ἐκ-
βάλλεται vat. 1.—8) πρότερον 1355, vat. 2.—9) τί-
τατε vat. 1, 2, 3.—10) Io. p. 628. Inscriptio ibi
haec est: ἀπὸ τῆς οδ' διατάξεως. OX. τῆς κβ'. τὰ συ-
νέχοντα νόμιμα τῆς οδ' διατάξεως (sic).—11) ἐπιτελου-
μένων Io. addit.—12) ἀγίων deest apud Io.—13) ἐπι-
τελουμένων hic deest apud Io.—14) τοῖς ἐπισκόποις
Io.—15) Sic vat. 1. Voces ἢ τοῖς λαϊκοῖς in reliquis
desunt.—16) ὑβριν τινὰ ἐπάγοι 1355.—17) παραπι-
μῶσθαι Io.—18) παράξει reliqui praeter vat. 1.—
19) κωλύσει unus paris., Io. vat. 1.—20) ἐκδικεῖν Io.
—21) μόνον unus paris., Io.—22) Io. p. 662.—
23) τῶν τόπων in 1355, vat. 2 desunt.—24) Pro καὶ
vat. 1 ἢ habet.—25) ὑπ' αὐτοὺς in 1355 desunt.
—26) Io. p. 671. Idem scholium hic legitur in vatic.
1, paris. 364 et palatino, sive ante sive post verba
capituli LXXVI positum: Μετὰ ταῦτα [ταύτην vat.]
ἔχει ἢ διάταξις περὶ τῆς τῶν κελιῶν τοῦ κοινοβίου
[π. τοῦ κελίου τοῦ κοινοβ. vat.], κατασκευῆς [om. pal.],
καὶ τοῦ μὴ εἶναι διπλὰ τὰ λεγόμενα ἀνδρῶν καὶ γυ-

ναϊκῶν ἀσκητήρια.—ὁμοῦ addit paris. et mox aliud
subdit scholium ab initio truncatum de hisdem mo-
nasteriis; ultima verba sunt καὶ ἀποτάσσονται τοῖς
κοσμικοῖς πράγμασιν, cum quibus cf. can. II conc.
nic. Palatinus mox deficit, ac si ultima capitula li-
brarius non habuerit.—27) εὐαγεστάτων unus paris.
—28) κληρικῶν καὶ apud Io. et in vat. 1. desunt.
Recte.—29) Pro τὸν Io. ὅταν habet.—30) Post προ-
βάλλεσθαι Io. χρῆ addit.—31) πάντως unus paris. Io.,
μὴ πάντως vat. 1.—32) Pro καλλιόνες 1355 κρείττο-
νος habet.—33) Vox τὴν in 1355 deest.—34) κλειύο-
μεν 1355.—35) Voces καὶ ἀσκητηρίοις in 1355 desunt.
—36) Io. p. 639.—37) Io. εἰ δὲ τις habet absque εἰς,
quod tamen supplendum esse editor ad marginem
coniecit.—38) συνίδει 1320. Io. vat. 1.—39) γνωρί-
ζεται 1355.—40) ὑποκείμενος 1355. Voces εἰ δὲ μὴ
γνωρίζεται οἰαδήποτε ὑπόκειται τύχῃ apud Io. de-
sunt.—41) ἐνάγοι 1355.—42) καθαρὸς unus paris.
vat. 2.—43) θύλεια vat. 1.—44) εἰσέλθωσιν 1355.—
45) Pro ἢ vat. 1 καὶ habet.—46) γίνονται 1320.—
47) 1320 αὐτῆς.—48) εἰσέλθωσι 1355.—49) κα-
ταλείψουσι 1355.—50) ἀποκλείεσθαι 1355.

οθ'. 4) Εἰ δὲ ἀνὴρ ἢ γυνὴ τὸν 2) μοναχικὸν 3) ἐπιλέγεται 4) βίον, τα πρᾶγματα αὐτοῦ 5) διαφέρειν τῷ μοναστηρίῳ κελεύομεν.

π'. 6) Εἰ δὲ τὸ τοιοῦτον πρόσωπον παῖδας ἔχοι καὶ μὴ διευτύπῃ 7) τὰ κατ' αὐτούς, πρὶν ἢ 8) εἰσελθῇ 9), ἐξίστω αὐτῷ καὶ μετὰ τὸ εἰσελθεῖν εἰς τὸ μοναστήριον τὴν οἰκίαν οὐσίαν εἰς τοὺς ἰδίους 10) διελεῖν παῖδας, οὕτω μέντοιγε, ὥστε μηδενὶ τῶν αὐτοῦ παίδων ἐλαττώσῃ τὸ νόμιμον μέρος· τὸ δὲ μὴ δεδομένον 11) τοῖς παισὶ μέρος τῷ μοναστηρίῳ διαφερέτω. εἰ δὲ πᾶσαν τὴν ἰδίαν οὐσίαν μετὰ τῶν παίδων διελεῖν βουληθῇ, τοῦ οἰκείου αὐτοῦ 12) προσώπου τοῖς παισὶ συναριθμουμένου ἐν ἑαυτῷ 13) μέρος πᾶσι τρόποις παρακρατεῖτω, ὁφείλων 14) τῷ δικαίῳ τοῦ μοναστηρίου διαφέρειν. εἰ δὲ ἐν τῷ μοναστηρίῳ διάγων τελευτήσῃ, πρὶν μετὰ τῶν παίδων τὰ ἴδια διανεῖμαι πρᾶγματα, τὸ νόμιμον μέρος οἱ παῖδες λήφονται, τὸ δὲ λοιπὸν τῆς οὐσίας τῷ μοναστηρίῳ διαφερέτω 15). [cap. 38]

πα. 16) Μνηστείας δὲ 17) μετὰ τινῶν 18) κατὰ τὸν νόμον γενομένης, εἴτε ὁ μνηστὴρ εἰς μοναστήριον εἰσελθῇ 19), ἀναλαμβάναντα τὰ ὑπὲρ μνηστείας ἀρράβωνων ὀνόματι δεδομένα 20) εἴτε ἡ μνηστὴ τὸν μοναχικὸν βίον ἐπιλέγεται, ὁμοίως ποιεῖτω, τῆς ποιῆς ἐκατέρω μέρει 21) συγχωρουμένης. [cap. 39]—Εἰ δὲ συνεστῶτος τοῦ γάμου ἢ ὁ ἀνὴρ μόνος ἢ ἡ γυνὴ μόνη 22) εἰσελθῇ 23) εἰς τὸ 24) μοναστήριον, διαλυέσθω ὁ γάμος καὶ δίχα ῥεπουδίου 25), μεθ' ὃ μέντοι τὸ πρόσωπον τὸ εἰσερχόμενον ἐν τῷ μοναστηρίῳ μοναχικὸν 26) σχῆμα λάβῃ 27) καὶ εἰ μὲν ὁ ἀνὴρ ἢ 28), ἀποκαθιστάτω καὶ τὴν προῖκα τῇ γυναικί, καὶ εἰ τι ἄλλο παρ' αὐτῆς ἔλαβῃ 29), καὶ 30) πρὸς τούτοις 31) ἐκ τῆς γαμικῆς δωρεᾶς τοσοῦτον 32) μέρος ὅσον ἐκ τῆς τελευτῆς τοῦ ἀνδρὸς ἤρμαζεν τῇ γυναικί τὸ 33) σύμφωνον τὸ τοῖς προικῶσι συμβολαίοις συμφερόμενον 34). εἰ δὲ γυνὴ εἴῃ τ 35) εἰς τὸ μοναστήριον εἰσελθοῦσα 36), τὸν ὅμοιον τρό-

πον παρακρατεῖτω ὁ ἀνὴρ τὴν 37) γαμικὴν δωρεάν καὶ τὸν 38) κάσον τῆς προικὸς, καὶ τὸ λοιπὸν τῆς προικὸς 39), καὶ εἰ τι ἄλλο τῶν πραγμάτων τῆς γυναικὸς παρ' αὐτῷ 40) εὑρεθῇ 41), ἀποκαθιστῶν παρακελευόμεθα. ἀμφοτέρων δὲ τὸν μοναχικὸν βίον ἐπιλεγομένων, κελεύομεν ἀργούντων τῶν προικιμαίων συμφώνων τὸν ἀνδρα παρακρατεῖν τὴν γαμικὴν δωρεάν, καὶ 42) τὴν γυναῖκα τὴν ἰδίαν ἀναλαμβάνειν προῖκα, καὶ εἰ τι ἄλλο τῷ ἀνδρὶ δεδομέναι δειχθεῖν, εἰ μὴ, ὡς εἰκός, ἢ ὁ 43) μνηστὴρ τῇ μνηστῇ ἢ ἡ μνηστὴ τῷ μνηστῇ, ἢ ὁ ἀνὴρ τῇ γυναικί ἢ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ δωρησασθῇ τι ἢ συγχωρῆσαι βουληθῇ 44). [cap. 40]

πβ'. 45) Οὐδεμίαν δὲ 46) ἀδελφὴν δίδομεν τοῖς γονεῦσι τοὺς παῖδας ἢ τοῖς πασὶν τοὺς γονεῖς τὴν κοσμικὴν διαγωγὴν καταλιμπάνοντας ὡς ἀχάριστους 47) ἀποκλείειν 48) τῆς ἰδίας κληρονομίας ὑπὲρ αἰτίας πρὸ 49) τοῦ μοναχικοῦ βίου παρακολουθησάσης.

πγ'. 50) Ἀπαγορεύομεν δὲ τοῖς γονεῦσι τοὺς ἰδίους παῖδας μοναχικὸν βίον ἐπιλεγομένους τῶν εὐαγῶν 51) μοναστηρίων ἀφίλκιν. [cap. 41]

πδ'. 52) Ἐὰν μοναχὸς καταλείψῃ τὸ ἴδιον μοναστήριον καὶ εἰς ἄλλο 53) εἰσελθῇ, εἴ τινα πρᾶγματα ἐν τῷ καιρῷ, καθ' ὃν τὸ μοναστήριον καταλείπειν 54), ἔχειν 55) φανείη, τῷ πρώτῳ μοναστηρίῳ, ἐν ᾧ ἐξ ἀρχῆς εἰσηλθεν, ταῦτα διαφέρειν κελεύομεν. εἰ δὲ εἰς κοσμικὸν βίον μετέλθῃ 56), ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου καὶ τοῦ ἀρχόντος τῶν τόπων εἰς μοναστήριον βαλλέσθω 57) καὶ τὰ πρᾶγματα, ὅσα μετὰ ταῦτα 58) ἔχειν δειχθεῖν 59), τῷ μοναστηρίῳ, ἐν ᾧ ἐμβάλλεται 60), διαφερέτω· εἰ δὲ πάλιν καταλείψῃ 61) τὸ μοναστήριον, τότε αὐτὸν ὁ ἀρχὼν τῆς ἐπαρχίας, ἐν ᾧ αὐτὸς εὑρεθῇ 62), κρατεῖτω καὶ τῇ ὑποκειμένη αὐτῷ 63) τάξει 64) συναριθμεῖτω. [cap. 42]

πε'. 65) Εἴ τις ἀρπάσῃ 66) ἢ ὑπονοθεύσῃ ἢ διαφθερίῃ ἀσκήτριαν ἢ διακονίσσαν ἢ μονάστριαν 67) ἢ ἄλλην οἰανοῦν 68) γυναῖκα εὐλαβῇ βίον ἢ σχῆμα ἔχου-

1) Io p. 641. — 2) τὸν deest in vat. 1. — 3) μοναχὸν unus paris. — 4) ἐπιλέγεται vat. 1. — 5) αὐτῶν vat. 1. — 6) Io p. 641. — 7) Io. διατυπώσαιτο, vat. 1. διατυπώσεται. — 8) ἢ apud Io. et in vat. 1 deest. — 9) εἰσελθοῖ Io. — 10) unus paris. et Io. οἰκίους. — 11) δεδομένον Io. vat. 1, reliqui διδόμενον. — 12) Pro αὐτοῦ vat. 1 τὸν habet. — 13) ἑαυτῶν paris. 1320. — 14) ὁφείλων Io. — 15) διαφέρει Io. — 16) Io. p. 642. — 17) δὲ deest in Io. — 18) τινὸς unus paris. — 19) εἰσελθοῖ vat. 3, unus paris., Io. — 20) διδόμενα 1355, Io. — 21) μέρει apud Io. deest. — 22) μόνη deest in 1355. — ἡ μόνη vat. 1. — 23) εἰσελθοῖ Io. — 24) τὸ deest in duobus paris., inter quos 1355, et Io. — 25) Ad marginem cod. 1320 adiectum est ἀποστασίας, quae interpretatio est vocis ῥεπουδίου. — Io. δίχα μέντοι ῥεπουδίου. — 26) τὸ μοναχικὸν vat. 1. — 27) λαβοῖ Io. — 28) Pro ἡ Io. εἴη habet. — 29) ἔλαβεν unus paris. — 30) καὶ deest apud Io. — 31) Pro πρὸς τούτοις Io. πρὸ τῆς habet. — 32) τοσοῦτο 1355. — 33) κατὰ τὸ Io. vat. 1. — 34) ἐμφερόμενον Io. vat. 1. 2. duo paris., inter quos 1355. Unus paris. ἐκφερόμενον. ἐμφαινόμενον, εἰδὲ ἡ γυνὴ vat. 3. — 35) ἢ in duobus paris. vat. 2. et ap. Io. deest. — 36) ἐλθοῦσα absque εἰς in 1355. — 37) Vox

τὴν in 1355. deest. — 38) Pro τὸν Io. vat. 1. τὸ habent. — 39) Voces καὶ τὸ λοιπὸν τῆς προικὸς desunt apud Io., et in vat. qui supplet addendo in fine pericopae: κρατεῖν δὲ καὶ τὸ κάσον τῆς προικὸς. — 40) παρ' αὐτοῦ 1320. — 41) εὑρεθείη Io. vat. 3. ἀποκαθ. παρακ. om. vat. 2. — 42) καὶ in 1355 deest. — 43) Pro ὁ 1355 ὡς habet. — 44) βουληθῇ unus paris. Io. — 45) Io. p. 638. Inscriptio ibi haec est: ἀπὸ τῆς πβ' διατάξεως. — 46) δὲ in Io. deest. διδόμεν vat. 3. — 47) 1355 ἀχρηστους. — 48) ἀποκλείειν 1355. — ἀποκλείειν vat. 1. — 49) Io. πρὸς. — 50) Io. p. 638. — 51) Io. ἱερῶν. — 52) Io. p. 642. — 53) Io. μοναστήριον post ἄλλο intrudit ἐλθῇ vat. 3. — 54) κατέλιπεν Io. — 55) ἔχει 1355. — 56) μετέλθοι Io. vat. 1, 3. — 57) ἐμβάλλεσθω Io. — 58) μετὰ ταῦτα desunt in Io. — vat. 1 μετὰ ταῦτα. — 59) δειχθῇ vat. 1. — 60) ἐκβάλλεται vat. 3. — 61) καταλείψει unus paris., καταλείψοι Io. — 62) Pro εὑρεθῇ Io. πορευθῇ habet. post κρατεῖτω sequentia om. vat. 3. — 63) αὐτῶν 1320, αὐτὸν vat. 2. — 64) τὴν ὑποκειμένην αὐτῷ τάξιν Io. — 65) Io. p. 631. Inscriptio ibi est: τῆς πθ' διατάξεως. — 66) Unus paris. ἀρπάσει. Sic et vat. 1, Io. Reliqui ἀρπάσῃ. et sic porro. — 67) ἡ μονάστριαν ἢ διακονίσσαν vat. 1, 2. — 68) οἴαν Io. Pro

σαν, τὰ τοῦτου πράγματα καὶ τῶν τοῦ 1) τοιούτου μύσους αὐτῷ 2) μετασχόντων κελεύομεν τῷ εὐαγεῖ τόπῳ 3), ἐν ᾧ ἡ τοιαύτη γυνή ᾧκει, διὰ τῶν κατὰ τόπον ὁσιωτάτων ἐπισκόπων καὶ τῶν οἰκονόμων αὐτῶν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῶν ἐκάστης ἐπαρχίας ἀρχόντων καὶ τῶν αὐτῶν τάξεων διεκδικεῖσθαι· τοὺς δὲ τὰ 4) τοιαῦτα τολμήσαντας καὶ τοὺς μετασχόντας αὐτῶν 5) τὸν εἰς κεφαλὴν 6) κίνδυνον ὑπομένειν· τὴν δὲ γυναῖκα μετὰ τῶν 7) αὐτῆς πραγμάτων ἐν 8) μοναστηρίῳ ἐμβαλλεῖσθαι 9), ἐν ᾧ ἀσφαλέστερον φυλάττεσθαι δύναται, ἵνα μὴ καὶ πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ ἐγκλήματι εὐρεθῇ 10). εἰ μὲντοι διακόνισσα εἴη καὶ παῖδας ἔχοι 11) νομίμους 12), τὸ νόμιμον μέρος διδόνθω τοῖς παισίν 13) [nov. 83 pr.] πρὸς 14). Εἰ δὲ εἴσω ἐνὸς ἑνιαυτοῦ μετὰ τὸ γνωσθῆναι τὸ τοιοῦτο 15) μύσος τὰ πράγματα μὴ διεκδικηθῇ 16) ὑπὸ τῶν εὐαγῶν οἰκῶν, κελεύομεν πᾶσι τρόποις τὸν κόμητα τῶν προβάτων τῷ ἡμετέρῳ φίσκῳ ταῦτα προσκυροῦν, τοῦ τῶν τόπων ἀρχοντος τοῦ ἀμελήσαντος ἐκδικῆσαι τὰ αὐτὰ 17) πράγματα τῆς ζώνης ἀφαιρου-

μένου καὶ πρόστιμον ε' 18). χρυσίου λιτρῶν ὑπὸ τοῦ κόμητος τῶν περιβάτων εἰσπραχθισομένου 19). [cap. 43 nov. 123]

πζ'. 20) Πᾶσι δὲ καθάπαξ ἀπαγορεύομεν κεχερῆσθαι σχήματι 21) μοναχοῦ 22) ἢ μοναστρίας ἢ ἀσκητρίας ἢ οἰωδήποτε τρόπῳ ἐμπαῖξαι εἰς ἐκκλησιαστικὴν καταστάσιν. τοὺς δὲ τοῦτο ἐπιχειροῦντας σωματικὰς ὑποστῆναι τιμωρίας καὶ ἐξορίαν παραδοθῆναι, προνοούντων τοῦτου 23) οὐ μόνον τῶν κατὰ τόπον ἐπισκόπων 24), ἀλλὰ καὶ τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχόντων. ἡ σὴ τοίνυν ἐνδοξότης τὰ διὰ τοῦ παρόντος νόμου νεωστὶ διατυπωθέντα, ἃ 25) ἐπὶ μόνοις τοῖς μέλλουσι χρόνοις παραφυλάττεσθαι 26) κελεύομεν καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς ἰσχύουσιν 27) ἢ ἡμετέρα ἐθίσπισε 28) γαληνότης κατὰ πάντα φυλαχθῆναι προνοησάτω καὶ εἰς τὴν ἀπάντων γνῶσιν κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδαν πόλιν προτιθεμένην 29) ἀγάγοι. *DV Cal. Mai. cp. 30) IMP. DoM. IOUSTIAN. PPUS 31) ANN. XXMI POST. ξ; BASILII 32). aNN. V. 33).*

ο.ανούν vat. 1. τινά.—1) τοῦ in 1355 et apud *Io. deest*.—2) αὐτῷ συμμετασχόντων vat. 1. Reliqui αὐτῶν.—3) *Io.* τὸν εὐαγῆ τόπον.—4) τὰ deest apud *Io.*—5) Voces καὶ τοὺς μετασχόντας αὐτῶν desunt apud *Io.*—6) Pro εἰς κεφαλὴν *Io.* κεφαλικὸν habet.—7) Pro μετὰ τῶν vat. 1 μετ' αὐτῶν habet.—8) ἐν deest apud *Io.* et in vat. 1.—9, 10) *Io.* addit: ἐν ᾧ ἀσφαλέστερον φυλάττεσθαι δύναται, ἵνα μὴ πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ ἐγκλήματι εὐρεθῇ.—11) ἔχει unus paris.—12) νομίμους ἔχει *Io.*—13) πᾶσιν unus paris.—14) *Io.* p. 631.—15) τοιοῦτον *Io.*—16) ἐκδικηθῇ *Io.* vat. 2.—17) Pro αὐτὰ *Io.* τοιαῦτα.—18) Pro ε'. vat. 2, unus paris. ἐν.—19) εἰσπραττομένου vat. 1, 2.—20) *Io.* p. 672.—21) σχήματα *Io.*—22) *Io.* μοναχοῖς.—23) Pro τοῦτου 1355 τοῦτον habet. Post τοῦτου *Io.* et vat. 1 οὐ μόνον intrudunt, reliqui non habent.—24) Post ἐπισκόπων pariss. codd. οὐ μὴν interponunt. Quae et apud *Io.* et in vat. 1 non habentur.—25) Vox α deest apud *Io.* et in vat. 1.—26) 1320 περιφυλάττεσθαι.—παρφυλάττεσθαι καὶ in vat. 1.—27) ἰσχύσαντα *Io.* vat. 1. Reliqui ἰσχύσοντος.—28) θείσπει vat. 3.—29) προτιθεμένην *Io.* vat. 1, 3. mon. 380. Legendum, inquit Heimbachius, προτιθεμένων ἐδικτων, ut habet contextus Novellarum, vel, voce ἐδικτων omis- sa, προτιθέμενα.—30) Pro *CP. 1355. PP.* habet.—31) Pro *PPUS 1355* habet *PP. AUG* hoc est *perpetui Augusti*.—32) *BASILU 1355*.—33) *ANNO U.*

1355. Sic legendum, pergit Heimbachius, uti in contextu posui in translationeque latina expressi, ex his, quae Bienerus in historia Novellarum p. 524 retulit, apparet. In monac. 380., auctore *Hardtio* in catal. codicum mon. tom. IV, p. 168, post duo scholia, quae sequuntur, haec inveniuntur: ἐδόθη τῇ νομενίᾳ βασιλείας τοῦ δεσπότης αἰωνίου ἔτει εἰκοστῷ ὑπατείας μεταδᾶτα καλάνδαις μαῖταις ἡμερουδομίνου ἰουστινιανοῦ περπετοῦ αὐγούστου ἄνους XX κόνσουλι πότ. βασιλείου βικαρίου τουτέστι ἐδώθη καὶ ἐξεφωνήθη τῇ νομενίᾳ τοῦ μαῖου βασιλείας τοῦ δεσπότης ἰουστινιανοῦ αἰωνίου αὐγούστου ἔτει εἰκοστῷ μετὰ τὴν ὑπατείαν βασιλείου τοποτηρητοῦ. Haec, ut et Bienerus l. l. p. 170. not. 38 notavit, ad Nov. 123 subscriptionem ter repetitam videntur pertinere. Apud *Io.* deest tota constitutionis subscriptio. Habet autem hanc adnotationem: τέλος τῶν κεφαλαίων ἐκ τῶν νεαρῶν διατάξεων τῶν περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διαδέσεως Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντίνου πόλεως τοῦ ἀπὸ σχολαστικῶν. In vat. 1 et par. 361 etiam subscriptio deest. Adiciuntur tamen haec in utroque: τέλος τῶν πζ' κεφαλαίων ἐκ τῶν νεαρῶν διατάξεων τῶν περὶ ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως. Ἐπληρώθη σὺν Θεῷ ἡ συναγωγὴ τῶν θείων κανόνων ἐν πεντήκοντα τίτλοις διηρημένη καὶ ἐκ τῶν νεαρῶν διατάξεων τὰ πζ' κεφάλαια Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ἀπὸ σχολαστικῶν.

III.

Ἑτέρα κεφάλαια ἐκκλησιαστικά της αὐτῆς νεαρᾶς διατάξεως.

Alia capita ecclesiastica eiusdem novellae constitutionis.

α'. Περὶ τοῦ σκοπεῖσθαι πρότερον τὸν βίον τοῦ εἰς ἐπισκοπὴν ἀγομένου. Θεσπίζομεν τοίνυν—ἀντὶ νόμου φυλάττειν.

β'. Περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι κληρικὸν ἀγράμματον. Ἐν οὐδεμίᾳ τάξει κληρικὸν εἶναι ἀγράμματον.

γ'. Περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι κληρικὸν βουλευτὴν ἢ ταξιώτην. Ἀλλὰ μηδὲ βουλευτὰς—δημοσίῳ διδομένης.

δ'. Περὶ ἐπὶ χρηματικῇ ἢ ἐγκληματικῇ ὑποθέσει ψευδομαρτυρούντων πρεσβυτέρων ἢ διακόνων. Τοὺς δὲ εὐλαβεστάτους—βασάνοις ὑποβάλλεσθαι.

ε'. Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι ἀρχόντι εἰς δικαστήριον περὶ τῶν ἐπίσκοπον εἰς μαρτυρίαν ἐκτὸς βασιλικῆς κελεύσεως. Οὐδενὶ δὲ τῶν ἀρχόντων—πέμπομεν.

ς'. Περὶ τοῦ μὴ ἀναγκάζεσθαι ἐπίσκοπον ἴδιον κληρικὸν ἀπολύσαι. Μηδένα ἐπίσκοπον—ἀπολύειν.

ζ'. Περὶ τοῦ ἀναφανομένου κατηγοροῦ τῆς οἰασοῦν χειροτονίας. Εἰ δὲ ἐν τῷ καιρῷ τῆς χειροτονίας—ἀσώτερον ἐθεσπίσαμεν.

η'. Περὶ τοῦ μὴ ζημιοῦσθαι κληρικὸν λόγῳ ἐμφανισμῶν. Μὴ δεῖν—ἐμφανησίμων.

θ'. Περὶ τοῦ μὴ διορίζεσθαι τὸν καθ' οἰανδήποτε πρόφασιν ἀφιστῶντα αὐτὸν τῶν μυστηρίων ἢ τῆς λειτουργίας. μὴ δεῖν—διορίζεσθαι.

ι'. Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι λαϊκοῖς λιτὴν ποιεῖν ἐκτὸς ἐπισκόπων ἢ κληρικῶν. Πᾶσι δὲ τοῖς λαϊκοῖς—εὐρίσκονται.

ια'. Περὶ κληρικῶν ἐχόντων τι πρὸς ἀλλήλους ἢ καὶ ἐναγομένων ὑπὸ τινος καὶ τοῦ μὴ πλέον διμηναιῖου ὑπερβαίνειν τὴν δίκην, καὶ εἰ φωραθῇ κληρικὸς ποινῆς ἄξιος, τί δέοι γίνεσθαι; Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς—ἀρχουσιν.

ιβ'. Περὶ τῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀκινήτων πραγμάτων ἐκποιήσεως, δίχα τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς—ἀναδέδεικται.

ιγ'. Περὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐμφυτεύτων (δίο), τίνα δεῖ τρόπον διδόναι καὶ ἐμφυτεύεσθαι.—Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς—ἐμφυτεύματος γίνεσθαι.

ιδ'. Περὶ τῶν ἐν χρεῖσι δημοσίων ἢ ἑτέρας ἀνάγκης γινομένης ἐκκλησιῶν, καὶ πρὸς ἀλλήλας ἐμφυτεύσεις ποιεῖν, χωρὶς τῶν ἐκ βασιλικῆς δωρεᾶς. Εἰ δὲ ὑπὲρ δημοσίων—ἐκποιεῖσθαι.

ιε'. Περὶ τοῦ ἔχειν ἄδειαν τὴν ἐκκλησίαν Ἱεροσολύμων πολεῖν οἰκίας. Τὴν δὲ ἀγίαν—συνάγεται.

ισ'. Περὶ τῶν διατυπούντων ἐν διαθήκαις πράξιν εὐσεβῆ προσελθεῖν καὶ ὅτι ἀμελοῦντων τῶν κληρονόμων ὑπὸ κατὰ χώραν ἐπισκόπων ἀναγκασθῶσονται· εἰ καὶ τὰ μάλιστα παρὰ τῶν διαθεμένων ἢ δωρησαμένων ἀπηγορεύθῃ αὐτοῖς. Εἰ τις κατασκευῇ—καταλείπειται.

ιζ'. Περὶ τοῦ ὀρισμένου καιροῦ τῇ τῶν λεγάτων

I. Vitam eius qui ad episcopatum promovetur, prius esse explorandam. [Idem ac superius capitulum 2 integerrime ex nov. 6.].

II. Clericum illiteratum fieri non oportere. In nullo ordine clericum fieri litterarum imperitum [Sic plane capitulum 4 ex ead. nov.].

III. Non debere fieri clericum curialem aut officialem [Neque aliud est capitulum 48 superius, ex novella 123].

IV. De presbyteris aut diaconis in pecuniaria aut criminali causa falsum testimonium dicentibus [Cf. capitulum 53, ex ead. novella].

V. Non licere magistratui in iudicium accersere episcopum ad testimonium dicendum, citra imperatoris iussum [Est capitulum 36, ex ead. nov. sump-tum].

VI. De non cogendo episcopo clericum suum dimittere [Vide capitulum 38, ex ead. nov.].

VII. De qualiscumque ordinationis prodeunte accusatore [Ipsam est capitulum 44, ex ead. nov.].

VIII. De non mulctando clerico ratione Emphasticorum [Est breve capitulum 18, ex nov. 56].

IX. De non segregando eo qui ob qualemcumque causam a sacramentis aut sacro officio recesserit [Simile est eiusd. capitulum 19].

X. Non licere laicis preces facere sine episcopis aut clericis [Transit ad capitulum 75, ex nov. 123].

XI. De clericis aliquid negotii inter se invicem habentibus aut qui ab aliquo deferuntur et quod ultra duos menses causa protrahi non debeat et si deprehendatur clericus poena dignus quid fieri oporteat [Totum est super. cap. 12, ex nov. 83].

XII. De rerum ecclesiasticarum immobilium alienatione, exceptis iis quae sunt Constantinopoli [Et hoc est cap. 13, ex nov. 46].

XIII. De rebus ecclesiasticis quae ad emphyteusim dantur, quoniam pacto ad emphyteusim dandae sint [Sequitur cap. 14, ex nov. 120].

XIV. De Ecclesiis aere publico obstrictis, aut alia necessitate contingente, et de emphyteusibus inter se invicem faciendis, exceptis iis quae imperatoris dono concessa sunt [Excipit cap. 15, ex ead. nov.].

XV. Quod Hierosolymorum ecclesia potestatem habeat vendendi domos [Succedit ex ead. nov. cap. 16].

XVI. De iis qui instituunt in testamentis pium opus fieri, et quod si id negligant haeredes, a regionis episcopis cogentur: etsi maxime a testatoribus aut donatoribus ipsis interdictum fuerit [Ex ead. nov. ut supra cap. 25].

XVII. De tempore legatorum repetitioni prae-

ἀπατήσῃ καὶ περὶ τρέπου ἐκποιήσῃ καὶ τιμῇ καὶ ἀνταλλαγῇ εἰ θεήσοι. Εἰ δὲ λιγέτον—προχωρεῖν.

ιη'. Περὶ τοῦ μηδεὶνα κτίζειν εὐκτήριον χωρὶς ἐπισκόπου, καὶ εἰ μὴ πρότερον τὰ εἰς λυχνοκαΐαν καὶ φιλοκαλίαν καὶ ἀποτροπὴν τῶν προσεδρευόντων στήται. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς—ἐπισκόπου.

ιδ'. Περὶ τοῦ ἐξεῖναι δέχοντι κληρικὸν ἐπὶ ἐγκλήματι κατηγορούμενον πρὸ κρίσεως τοῦ ἐπισκόπου κρῖναι· εἰ δὲ χρηματικὴ εἴη ἔκτος ἐγγυητοῦ καὶ ὅρκου, ὁμολογίαν τὴν ἐναγόμενον ἐπιτίθεσθαι. Εἰ δὲ ἐγκλημα—γίνεσθαι πρόσωπον.

κ'. Περὶ τοῦ μηδεμίαν ἐγγύην ἢ ὁμολογίαν ἀπαιδεῖσθαι ἐπισκόπῳ ἐναγόμενῳ. Ὑπὲρ δὲ πασῶν—ἐαυτοῦς διευλυτοῦν.

κα'. Περὶ τοῦ μὴ κατὰ βαθμὸν πάντως, ἀλλὰ κατ' ἐπιλογὴν τοὺς ἡγουμένους γίνεσθαι· ταῦτα δὲ καὶ ἐν γυναικείois μοναστηρίois. Ὑπόλοιπον ἡμῖν—ἀσκητηρίois γίνεσθαι.

κβ'. Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι μηδὲν κεχερῆσθαι ἢ ἐμπαΐξαι εὐλαβεῖ στήματι, ἢ πάσῃ ἐκκλησιαστικῇ καταστάσει καὶ τῇς τούτοις ὀρισθείσης κολάσεως. Πᾶσι δὲ καθάπαξ—προτιθεμένων ἀγάγοι.

Τέλος τῶν κεφαλαίων ἐκ τῶν νεαρῶν διατάξεων τῶν περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διαθέσεως Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ἀπὸ σχολητικῶν.

Finis capitulum ex novellis constitutionibus de ecclesiastica dispositione Ioannis Scholastici archiepiscopi Constantinopolit.

IV.

COLLECTIO XXV CAPITULORUM

διατάξεις 1) νόμων πολιτικῶν ἐκ τῶν 2) νεαρῶν Ἰουστινιανοῦ βασιλέως 3) συνηγοροῦσαι καὶ ἐπικυροῦσαι τοὺς τῶν ἁγίων πατέρων ἐκκλησιαστικοὺς κανόνες.

Constitutiones legum civilium ex novellis imperatoris Iustiniani quae consentiunt sanctorum patrum ecclesiasticis canonibus eisdemque confirmant.

Α'. Αὐτοκράτορες 4) Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανός. αα. Ὁρμίσθα ἐπάρχῳ πραιτωρίων.—Θεσιπίζομεν πάντα ὅσα Πορφύριος.... [const. III eod. I, *De summa Trinitate*].

Pag. 146, v. 7 τῆς εὐλαβοῦς vat. 2 (sive 2050 f. 182) pal. (376 f. 150)—v. 9 τὰ μὲν γεγονότα iid.—v. 17, λέγοντι ἢ διδ. δ. pal. subscriptionem vatic. omittit.

Β'. Ἰουστινιανοῦ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως περὶ τελευτώντων καὶ καταλιμπανόντων κληρονόμον ἐκκλησιῶν οἰανδῆποτε. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰουλιανῷ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Ἐπειδὴ περ ἐν πολλαῖς [const. 26 c. 1, 2. *De sacrosanctis ecclesiis*].

P. 146 v. 26 ἤδη καὶ πλείοσι. vat.—v. 32 τὴν αὐτοῦ πάλιν. iid.—v. 37 εἰ καὶ ληγάτον pal. καὶ μὴ ληγάτον ἢ *fidei omission* vat.

1) Διατάξεις vat. 2.—Quae sequuntur varietates ad Heimbachii editionem (Anecd. t. II, p. 145-201) referuntur.—2) ἐκ τε τῶν parl. 1334, 1355—3) βασιλέως διατάξεων καὶ ἐτέρων βασιλέων 1355.—4) Apud Augustin. add. ad marg. ex codd. ἢ τρίτη διατάξεις

scripto et de modo alienationis et pretii ac permutationis, si opus fuerit [Habetur ibi cap. 26 ex nov. 131].

XVIII. Nemini licere oratorium extruere absque episcopo, ac nisi prius constituta fuerint ea quae ad lucernarum accensionem ornatusque elegantiam atque alimentum eorum qui huic assidue deserviunt, sunt necessaria [Vid. cap. 27, in quo nov. 67].

XIX. Licere magistratui clericum criminis postulatum ante iudicium episcopi iudicare; si vero res pecuniaria sit, citra fideiussorem et iusiurandum stipulationem, seu consensum reum exhibere [Rescribitur integrum cap. 55, ex nov. 123].

XX. Nullam fideiussionem aut stipulationem ab episcopo, qui reus agitur, exigi [Recitatur cap. 59 ut supra, ex ead. nov.].

XXI. Non ordine gradus, sed electione praepositos fieri, idque etiam in feminarum monasteriis [Extat totum in superiore cap. 76, ex ead. nov.].

XX. Non licere cuiquam abuti aut illudere religioso habitu, aut omni ecclesiastico ordini et de punctione his constituta [Tunc demum venit ultimum capitulum 87 ex ead. nov.].

P. 147 v. 13 ἢ τὸ πρὸς βεῖον interrupta inde linea scribitur in sequenti ἢ τὸ *fidei* mon 85' καταλειφθαι, et in altera pergitur: εἰ δὲ μὴ ἐκεῖσε—v. 21 ἕτερον μέντοι vat. palat.—v. 26 ὁ μὲν διαδέμενος vat. pal.—v. 33 subscriptio in palat. eadem quam in paris. 1355; aliis siglis intracatur in vatic. de quibus cum typis solitis scribere non vacat.

Γ'. Αἰώντος νόμος περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι μοναχὸν ἐξελεῖν ἐκ τοῦ μοναστηρίου αὐτοῦ καὶ περιάγειν ἐν πόλει. Αὐτοκράτορες Αἰών καὶ Ἀνθίμιος αα. Ζήνωνι στρατηγῷ. Οἱ ἐν τοῖς μοναστηρίois... [const. 29 c. 1, 3. *De episcopis*].

P. 148 v. 4 ἐν τῇ om. vatic. ante Ἀντιοχείαν vatic. v. 10 ἢ συμβολαῖς vat. v. 12 ὡς ἀμελοῦντες vat. pal.

τοῦ πρώτου βιβλίου καὶ τίτλου τοῦ κώδικος; sic porro singulae novellae designantur. Uterque codex ita plerumque cum Augustini lectionibus consentit, ut sua ex iisdem fontibus Tarraconensis hausisse facile aestimetur.

Δ'. 'Ιουστινιανού νόμος περί τοῦ τρεῖς ἀνδρας χρῆναι δοθῆναι εἰς ψήφισμα ἐπισκόπου καὶ τὸν γινόμενον ἀγύ-
ναιον καὶ ἄτεκνον εἶναι χρῆν. Αὐτοκράτωρ 'Ιουστινιανός α.
'Αταβίω ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Πᾶσαν ἀεὶ ποιοῦμενοι....
[const. 42 c. 1. 3 *De Episcopis et clericis*].

P. 150 v. 3 ἐκ ταύτης ἡμῶν vat.—v. 17 ἀναδεξαμέ-
νοι; vat.—v. 31 οὐ καταλιμπάνων id.—v. 48 συμβαίη
vat. palat.—

P. 151 v. 1 μέλλειν pal. v. 6. τῇ θείᾳ usque ad
καὶ τοῦ om. vat.—v. 14 ὀρφανοτρόφον ἢ βρεφοτρέ-
φον (?) ex compendio vat.—v. 28 παρασχῶν τι φα-
νείη ἐπὶ τὴν pal.—v. 37 ἐπαγομένης αὐτοῖς ψάλλειν.
vat.—v. 50 τῆς ἐαυτῶν pal.—v. 63 οὐσίας id.

P. 152 v. 8 τοῖς ἐγκειμένοις vat.

Ε'. 'Ιουστινιανού νόμος περί τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον
ἀνευ κελύσεως βασιλικῆς ἀνίστασθαι ἐν Βυζαντίῳ. Ὁ αὐτὸς
βασιλεὺς 'Επιφανίῳ ἀρχιεπισκόπῳ ΚΠ. καὶ οἰκουμένικῳ
(om. pal.) πατριάρχῃ. Πᾶσαν ἀεὶ ποιοῦμενοι [const. 43
c. 1, 3 *De Episcopis et clericis*].

P. 152 v. 35 παρὰ τὸν τῆς vat. pal.—

P. 153 v. 2 πέμπειν vat.—v. 5 μακαριότητος ad
δικαίας τε καὶ om. vatic. v. 8 τῆς αὐτῶν pal.—v. 10
παραγίνεσθαι id. παραγενέσθαι pal.—v. 17 σῆς om. vat.

Ζ'. 'Ιουστινιανού νόμος ἀπαγορεύει εἶναι μοναστήρια
διπλᾶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἢ συνδιατιᾶσθαι μοναχοὺς
μοναστηρίαις. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Μηνᾷ ἐπάρχῳ πραιτω-
ρίων. Τῆς τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν [const. 44. c. 1, 3.
De episcopis et clericis].

P. 153 v. 42 συντυγχάνειν vat. palat.—

P. 154 v. 9. συνδιαγωγῆς pal.—v. 15 τεύξεται id.
—v. 34 διατάξως om. id.—v. 47 ἐκ τοῦ φυλαττ.
id.—v. 53 ἡγήσονται. id.

P. 155 v. 5. Ἡ τοίνυν σὴ vat. pal.—v. 8 αὐτοὺς
vat.—v. 15 φροντίσειαν τε pal.—v. 20 τὸ διορισθῆν id.

Ζ'. 'Ιουστινιανού νόμος μὴ ἐξεῖναι γαμεῖν μετὰ χει-
ροτονίαν ὑποδιάκονον ἢ διάκονον ἢ πρεσβύτερων, εἰ μὴ
μόνοις ψάλλταις καὶ ἀναγνώσταις [sic ambo codd.] Ὁ
αὐτὸς βασιλεὺς 'Ιουλιανῷ ἐπάρχῳ προίτ. Τῶν ἱερῶν κα-
νόνων [const. 45 c. 1, 3. *De episcopis et clericis*].

Ead. p. 155 v. 38 μὴδὲ πρεσβύτεροις, μὴδὲ vat.—

P. 156 v. 7 καὶ κατὰ vat. pal.—v. 18 οὐδὲ πα-
ρενδείων vat.

Η'. 'Ιουστινιανού νόμος περί τελευτώντων καὶ δια-
τιθεμένων ποιεῖν ξενῶνα τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ ἐκ τῶν
αὐτοῦ πραγμάτων ἢ ἄλλον εὐαγῆ οἶκον καὶ ἀμελούν-
των τῶν κληρονόμων ὅτι χρῆν τὸν τῆς πόλεως ἐπίσκοπον
καταναγκαζέειν τὸν κληρονόμον ποιεῖν τὰ περιεχόμενα
τῇ διαθήκῃ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς 'Ιουλιανῷ ἐπάρχῳ πραι-
τωρίων. Θεσπίζομεν εἴ τις τελευτῶν [const. 46. c. 1, 3.
De episcopis et clericis].

P. 156 v. 40 ποιοῖτο vat. ποιεῖται pal. uterque edito
ποιεῖτο rectius v. 44 κατακαίρον constanter vatic.—
v. 45 παρ' αὐτοῦ id. et pal.

P. 157 v. 10 μόνον τοῦτο pal.—v. 13 καὶ τοὺς
ἀρρώστους pal. vat.—v. 18 καὶ τὸ καταδέξασθαι. iid.
—v. 49 ξενοδόχοι ib.—v. 22 ἢ τοῦτο pal. vat.—v. 25
οἰκοδομίας vat. καὶ τὰς οἰκοδομὰς pal.—v. 27 ἢ πτω-
χοτροφείων pal.—v. 30 διοικησαντες ib.—v. 37 εἰρημέ-
ων ἰφιστᾶν palat.—v. 42 ἐφιερμένους ἅπερ ἐκ κατέλ-
πιον, τοὺς δὲ pal.

P. 158 v. 5 οἱ δι pal.—v. 12 ὁδοῦ καὶ id.—v. 16
καὶ καρπούς id.—v. 27 τοιοῦτοις vat. πράξαι, ἴσως vat.
omnibus quae interiacent, omissis.—v. 28 οἱ κατὰ
τόπον pal.—v. 32 καὶ τῷ id.—v. 37 τὰς σκουδᾶς vat.
pal.—v. 40 καὶ ἀπαιτεῖν iid.—v. 46 βεβαρημένοι μὴ
iid.—v. 47 et 159 v. 1. διαβάλλοιντο iid.—

P. 159 v. 2 εἰσπράξις pal.—v. 9. et 19 παρὰ τῶν
ib. v. 22. om. γενέσθαι vat. pal.—ἡ δωρηθεῖν iid. om.
v. 39 συναπολλύμενον iid.—v. 44 τὰ οὐδεμίας. iid.—

P. 160 v. 1 δυναμένοις vat.—v. 6 ἀντὶ ἀνναλίου
vat.—v. 7 οὐχ ὑποκειμένην vat. pal. v. 9 ἐλάττονα
αὐτοῦ τετάρτου pal.

Θ'. 'Ιουστινιανού νόμος περί τοῦ μὴ δεῖν κατὰ τα-
ξιν καὶ βαθμὸν πρωτείων γίνεσθαι τοὺς ἡγουμένους ἢ
τὰς ἡγουμένας, ἀλλὰ κατ' ἐκλογὴν ἐνάρετον καὶ ἱκα-
νὴν ἀντέχεσθαι ψυχῶν. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς 'Ιουλιανῷ
ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Τοῖς ἱεροῖς ἡμῶν νόμοις [const. 17
c. 1, 3. *De episcopis et clericis*].

P. 160 v. 30 καὶ ἱκανὴν vat.—

P. 161 v. 26 ἀποβλέποντες vat.—v. 27 ποιήσονται
pal.—28 ἐκ τοῦ Θεοῦ id.—v. 36 νόμου vat.

Ι'. 'Ιουστινιανού νόμος ὅτι οὐ χρῆν ἐπίσκοπον ἔχοντα
γυναῖκα ἢ τέκνα γίνεσθαι. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς 'Ιωάννῃ
ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Θεσπίζομεν μὴδὲνα εἰς ἐπισκοπὴν
[const. 48 c. 1, 3. *De episcopis et clericis*].

P. 161 v. 45 ἀγιωτάτη vatic.

ΙΑ'. 'Ιουστινιανού νόμος βουλευτὰς ἢ ταξιώτας μὴ
γίνεσθαι ἐπισκόπους ἢ κληρικούς, εἰ μήπω παιδὸθεν
ἐμόνασαν, μὴδὲ κληρικούς οἰοῦντες τάγματος ἀφί-
στασθαι τοῦ κλήρου καὶ στρατεύεσθαι. Ὁ αὐτὸς βα-
σιλεὺς 'Ιωάννῃ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Θεσπίζομεν μὴδὲνα
παντελῶς. [const. 52 c. 1, 3. *De episcopis et clericis*].

P. 162 v. 31 καὶ ἀνεξικακίας om. pal. vat.—v. 41
τεταρτημορίοις vatic.

P. 163 v. 19 καὶ κρατεῖν pal.—v. 43 πεπλημμε-
ληκῶσι vat. pal.—

P. 164 v. 3 τοιοῦτό τε pal.—v. 7 εἰς ἀφανεῖς id.
—v. 15 ὀνομασμένη id. v. 17 εἰσφέρεισθαι vat. pal.
—v. 18 τοιοῦτο vat.—v. 21 ἀποθ. μὲν τὴν στρ. vat.
v. 38 ἐπειδὴ σαφῶς—vat. v. 38 οὐχ ἔλοιτο pal. vat.—

P. 165, v. 7 τῷ τῆς μετὰ τῶν ἄλλων vat. pal.—
v. 15 τοῦτο δὴ τὸ... παρὰ τῶν pal.

ΙΒ'. 'Ιουστινιανού νόμος περί τῶν καταλιμπανομένων
ἀνναλίων πτωχείαις ἢ ξενώσις ἢ ἄλλοις τισὶν εὐαγέσι
συστήμασιν, ὅτι οὐ χρῆν ἀπόπρασιν αὐτῶν γενέσθαι εἰς
πόσον χρυσοῦ, ἀλλ' ἅμα ἐκ παντὸς τρόπου κατ' ἔτος
δίδοσθαι. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς 'Ιωάννῃ ἐπάρχῳ πραιτω-
ρίων. Ὁ παρὼν νόμος [const. 57 c. 1, 3. *De episcopis et clericis*].

P. 166, v. 26 ἐπὶ τοῖς τοιοῦτοις vat.—v. 35 τοῦ
δὲ vat.—v. 45 δικαίως id.—v. 47 μὴδὲ πώποτε παυο-
μέναις vat.—v. 48 τοιοῦτό τι id.—ποιουμέναις pal.—

P. 167 v. 1 χρυσοῦ ἢ pal.—v. 10 τί γε vat.—
v. 15 ἔχοι vat. pal.—παρὰ τῶν νόμ. iid.—v. 23 δια-
φθείροντες vat.

ΙΓ'. Λέοντος νόμος περί τοῦ μὴ ἐξεῖναι εἰς θυμέ-
λην καταφέρειν σώματα ἐλεύθερα ἢ δοῦλα ἄκοντα. Αὐ-
τοκράτωρ Λέων αὐτῷ δῆμῳ. Μῆτε δοῦλον, μῆτε ἐλεύθε-
ρον [const. 14 cod. 1, 4. *De episcopali audientia*].

ΙΔ'. 'Ιουστινιανού νόμος περί τοῦ μὴδὲνα ἐμβάλλε-

σθαι εἰς φυλακὴν δίχα βασιλικῆς προσταξίως ἢ ἀρχόντων ἢ δημηκδικῶν, δις δὲ τῆς ἐβδομάδος τοὺς ἐμβλημένους ἐπισκέπτεσθαι χρὴ τοὺς ἐπισκόπους καὶ ἀναφέρειν τῷ βασιλεῖ ἢ τοῖς ἀρχουσιν. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Μηνᾶ ἐπάρχῳ πραιτ. Οὐδένα ἐμβάλλεσθαι [const. 22 c. 1, 4. *De episcopali audientia*].

P. 168 v. 7 ἐν φυλακῇ pal.—v. 24 εἴ τινα pal.

IE'. Ἰουστινιανοῦ νόμος περὶ τοῦ μὴ δεῖν εἶναι φυλακὴν ἰδιωτικὴν. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Μηνᾶ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Ἰδιωτικὰς φυλακάς [const. 23 c. 1, 4. *De episcopali audientia*].

IZ'. Ἰουστινιανοῦ νόμος περὶ τῶν κυβευόντων. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Δημοσθένει ἐπάρχῳ πραιτ. Ὅσα περὶ τῶν καλουμένων [const. 25 c. 1, 4. *De episcopali audientia*].

P. 169 v. 1 ἦτοι κόπων vat. pal.—v. 5 καὶ τῶν vat. pal.

IZ'. Ἰουστινιανοῦ νόμος περὶ πολιτικῶν προσόδων. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰουλιανῷ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Περὶ τῶν καθ' ἕκαστον [const. 26 c. 1, 4. *De episcopali audientia*]. Vatic. om. capp. XVI et XVII.

P. 169 v. 28 ἢ διοικηθῆαι pal.—v. 38 ἐποπτεύει pal.—v. 40 κληρονομίαι αὐτοῖς—v. 45 μέντοι σπεύδειν palat.

P. 170 v. 8 αὐτὸν pal.—v. 45 ποιοῖτο id.—v. 51 ὁπόσας ἂν ἔ. πόλεις id.

P. 171 v. 8 καλύσει pal.—v. 48 ἢ τινος τῶν μεγίστων id.

P. 172 v. 9 διὰ γραφὴν pal.—v. 10 ἢ μόνον id.—v. 12 ἢ γενικῶς id.—v. 21 τῶν ἥδη id.

IH'. Ἰουστινιανοῦ νόμος περὶ κληρικῶν ἐν αἰτίᾳ γινομένων μὴ πρότερον ἐπὶ τοὺς πατριάρχας αὐτοὺς αἰτιάσθαι, πρὶν ἂν οἱ ἐπίσκοποι συνείδωιν. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰουλιανῷ ἐπάρχῳ πραιτ. Θεσπίζομεν μηδένα τῶν εὐλαβεστάτων [const. 29 c. 1, 4. *De episcopali audientia*].

P. 172 v. 43 αὐτῷ ἀρίσκοι vat.

P. 173 v. 10 τῶν τοιούτων pal.—v. 13 εἴτε παρὰ τινος pal. vat.—v. 15 εἴτε καὶ vat.—v. 29 τοὺς ὑπομνησκομένους.—v. 31 τὴν ἐκάστην pal.—v. 38 ταύτου τούτου pal.—v. 51 ἄφεισιν vat.

P. 174 v. 5 παρὰ τ. κ. κ. ἀγιωτάτου om. vat.—v. 16 θέλοιτο pal.

IO'. Ἰουστινιανοῦ νόμος περὶ κηδεμόνων ἡγουν κυρτόρων ὀρφανῶν. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννῃ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Θεσπίζομεν ταῖς κηδεμονίαις [const. 30 c. 1, 4. *De episcopali audientia*].

P. 174 v. 38 ἐνδημούτων vat.

P. 175 v. 2 μέτρον εἴ τίς τε μονῆς vat. τῆς οὐσίας om. pal.

K'. Ἰουστινιανοῦ νόμος περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἀκουσαν δούλην ἢ ἐλευθέραν εἰς σκηνὴν ἢ ὀρχήστραν κατιέναι. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς τοῖς πανταχοῦ γῆς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις. Θείαν ἐποιοσάμεθα διάταξιν [const. 33 c. 1, 4. *De episcopali audientia*].

P. 175 v. 30 τοὺς ἐγγυητάς τοὺς αὐτῆς vat. pal.—v. 31 τούτου χρυσίου vat. pal.—v. 39 κωλύοντας vat.—v. 44 παρασχοῦσαν vat. pal.

P. 176 v. 7 καὶ εἰ pal.

KA'. Ἰουστινιανοῦ νόμος ὅτι οὐ χρὴ κύβοις προσανέχειν ἐπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον ἢ διάκονον ἢ ψάλτας

Iuris Eccles. Graec. Tom. II.

ἢ ἀναγνώστας, ἀλλ' οὐδὲ ἱππικὰ ἢ θιάτρα ἢ κυνήγια ἢ τι τοιοῦτο θεωρεῖν. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἐπιφάνῳ τῷ ἀγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως καὶ οἰκουμένης πατριάρχῃ. Σφόδρα πιστεύομεν [const. 34 c. 1, 4. *De episcopali audientia*]. Vatic. om. cap. XXI.

P. 176 v. 36 τὸν δισπότην Θεὸν pal.

P. 177 v. 16 οὐκ αὐτουργοῦσιν pal.—v. 23 καὶ ἀπαρχαλύπτως pal.—v. 34 προσηγορεύσαμεν ib.

P. 178 v. 1 δημωδίσι ib.—v. 2 τί τῶν ib.—v. 20 τοιοῦτό τι ib.

P. 179 v. 6 τοιαύτης ἱερωσύνης ib.—v. 12 ὑφ' ἡ—v. 25 ἐπὶ μὲν τῆς ib.

P. 180 v. 22, 23: ἐλίγχουσα καὶ μειτιοῦσα ib.—v. 30 ταῖς ταῖς ἱεροῖς ib.

KB'. Ἄλλη διάταξις περὶ ἐπισκόπων καὶ τῶν θείων κανόνων. Ἐν ὀνόματι τοῦ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν αὐτοκράτωρ Καῖσαρ [αὐτοκαίσαρ vatic.] Φλάβιος Ἰουστινιανός, Ἀλλαμανικός, Γοτθικός, Φραγκικός, Οὐνδαλικός, Ἀφρικανός, Γερμανικός, εὐτυχῆς, ἐνδοξος, τροπαιούχος, ἀεισέβαστος, Αὐγουστος, Πέτρω τῷ λαμπροτάτῳ μαγίστρῳ τῶν θείων ὀφφικίων. Εἰ τοὺς πολιτικούς νόμους [nov. 137].

P. 181 v. 13 θειῶν vat.—v. 24 om. id. voculam μῆ.—v. 25 αὐτοῖ pal.

P. 182 v. 7 ἀλλὰ διδασκτικούς vat. πλ. διδασκ. pal.—v. 15 συναινέσεις id.—v. 21 δοξάσονται pal.—v. 22 συνιερυτήσονται ib.—v. 23 προβάλλεσθαι vat.—v. 32 ὧν ἔργον ib.—v. 36 τοὺς δευτερογάμους vatic.—v. 44 ἄρα μητέρα ἢ θείαν pal. θείαν ἢ ἄρα vat.

P. 183 v. 16 χειροτονηθῆναι ib.—v. 19 περιέχοντα περὶ pal.—v. 23 ὄρκου vat.—v. 28 om. εἰς ib.—v. 34 ἢ ἐπισκόπου. vat.—v. 38 προαγγελθεῖσιν pal.—v. 45 ἀπόντος κωλύσθω ἢ χειροτονία vat.—v. 52 εἰρημίοις ib.

P. 184 v. 3 emenda in edito ἐπανορθώσασθαι.—v. 16 μὲν om. vat. pal.—v. 22 ἢ πρεσβυτέρων vat.—v. 38 ὑφ' ὧν οὗτοι pal. ὧν τοιοῦτοι vat.—v. 45 ἀπηγορευμέναις τῶν τοῖς θείοις vat.—v. 48 τὴν ὁρδὴν πίστιν ib.

P. 185 v. 3 ἐν τῷ πνεύματι—v. 25 διὰ τῶν συνόδων.—v. 45 anno XXII vat. anno XXIII pal.

KΓ'. Ἐτέρα διάταξις τοῦ αὐτοῦ πῶς δεῖ βιοῦν τοὺς μοναχοὺς. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Μηνᾶ τῷ μακαριωτάτῳ ἐπισκόπῳ. Ὁ μονήρης βίος [nov. 133].

P. 186 v. 7 ἱερατείας pal. minus bene pro ἱερατείας.—v. 15 παραλαβούση vat.—διάταξιν ργῆ βουλομένην vat. pal.—v. 19 κοινῇ μὲν αὐτοὺς σιτεῖσθαι, καθεύδειν δὲ πάντας ἐν κοινῷ iid.—v. 22 νεωτέρους iid.—v. 24 τὴν πολιτείαν iid.—v. 25 θεία τοῖς ἄλλοις om. vat. pal.—v. 28 ἄπερ ἀξία καὶ vat.—v. 33 ἢ δύο pal.—v. 35 ἀλλ' ὅμως ib.—v. 42 μηδένα μὲν τοι vat. μηδ. παντελῶς pal.—v. 47 πάντες εἰσονται vat. πάντες ἴσονται pal.

P. 187 v. 6 αἰτίαν καὶ vat.—v. 7 δὲ om. vat.—v. 18 τῇ πύλῃ vat. pal.—v. 31 ἀδίκως om. vat. pal.—v. 34 ἢ τοῖς αὐτῶν pal.—v. 37 ἐπὶ τῷ κοινώβιον vat.—v. 41 ἐπᾶδειν vat.

P. 188 v. 3 ἀπέχοντες vat.—v. 9 συγγίγει vat. συγγείει pal.—v. 10 ἐν οὐρανῷ vat.—v. 11 μὴ βουλόμενοι vat.—v. 21 ταῖς ψυχαῖς vat. pal.—v. 30 ταύ-

τας ἐπιμξίας vat.—v. 40 τοῖς γυναικείοις ib.—v. 42 ἀπαγορεύουσιν. lb.—v. 43 τοιοῦτό τι ib.—v. 48 περὶ τὴν οὐσίαν pal.

P. 189 v. 3 iterum τὴν οὐσίαν id.—v. 7 αὐτοὺς id. om.—v. 10 οὐδὲν νομοθετουμένων vat. νομοθετούμενον pal. ἔχη pal.—v. 13 ἐποκτεῦειν vat. pal.—v. 30 στελλίσθω vat.—v. 41 ἔχειν om. vat. pal.—v. 45 οἱ τοὺς iid.—v. 47 εἰπερ vat.—v. 49 ἐπὶ σωφροσύνῃ vat. pal.

P. 190 v. 5 τινὰς ἐπὶ vat.—v. 6 ἀνδρῶν εἰσόδους pal.—v. 11 ἀφιξιν om. vat.—v. 18 οὕτως om. id.—v. 32 ἀμαρτωλῶν id.—v. 33 πράγματα τηνικαῦτα γένηται vat. pal.—v. 50 καὶ εὐσταθείας om. iid.

P. 191 v. 8 a voce ἐπιτηδευμάτων ad ὅπερ Interposita om. vat.—v. 16 καὶ μνηύεσθαι vat. pal.—v. 25 ὁσιωτάτων om. iid.—v. 28 τεταγμένους μητροπολίτας, ἐκεῖνο δὲ τοῖς ὅλοις vatic.—v. 30 ἅπαντα ταῦτα vat. pal.—v. 33 οἱ δὲ τῷ θεοφ. ἐπισκ. οἱ δὲ τοῖς ὁσιωτάτοις vat.—v. 38 ὁσίων lb.—v. 41 ad haec καὶ εἴη desinit interruptus palatinus, ut altera pag. incidat in mediam rem proxime sequentem.—v. 45 δικαίως vat.

P. 192 v. 4 παρόντα id.—v. 6 in subscriptione, tantum ut alii, *Dat. uce.*

[ΚΔ']. ἄλλη διατάξις περὶ ἐκκλησιῶν. Πολλῶν καὶ διαφόρων [nov. 120].

P. 192 v. 13 τὰ πράγματα τῆς.—v. 18 ἡ παντὶ δώρῳ—v. 29 τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ.

P. 193 v. 7 τῇ μεγάλῃ ἐκκλ.—v. 29 παρὰσχοι.

P. 195 v. 16 τῶν συμβολαίων.—v. 49 τὰ τοιαῦτα.

P. 196 v. 25 νεανικῇ.

P. 197 v. 12 καὶ ὁ. τ. α. δ. ἐνορίαν om.—v. 19 εὐαγγῆ οἶκον ἢ περιελθόντα.—v. 26 διαγωγὴν.—v. 28 εὐρεθῇ.

P. 198 v. 17 ἐκποιημάτων.—v. 27 προστιθέναι.—v. 41, 42 πωλήσουσιν . . καταλείψουσι.

P. 199 v. 6 ἀποκαταστήναι.—v. 10 κειμέναις . . ἢ εὐπέρους.—v. 16 κειμένων διατυπώσαμεν μὴ ἄλλως.—v. 20 καὶ πρὸς πλειόσι.—v. 22 συνήνεσε.—v. 28 μεγάλη om.—v. 35 ἄλλα om.—v. 40 ἢ ante καὶ om.—v. 44 γένηται τι.—v. 46 ἀναδίδουσαι.

P. 200 v. 2 ἤτοι τοῖς ἄλλ. εὐ. τόποις.—v. 4 τὸ ράστον [ratum]—v. 9 καρπῶν . . ὅσου.—v. 22 διατυπώμεν.—v. 31 τῆς τῶν γενικῇ, caeteris om.

[ΚΕ']. Ἴσον θεοῦ νόμου. Ἀπαγορεύομεν [nov. 181c. 13]

P. 201 v. 12 ἐπ' ἐκείνης.—v. 24 περιερχομένου.—v. 49 μετὰ τὸν δεσπότην.

V.

COLLECTIO TRIPARTITA.

Νόμος Ἰουστινιανοῦ βασιλέως. — Συναγωγὴ τῶν εἰρημένων ἐν τῷ κώδικι καὶ τοῖς διγίστοις καὶ νεαραῖς διατάξεσιν, περὶ Ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν καὶ μοναχῶν καὶ πραγμάτων εὐαγγῶν ἐτι δὲ καὶ Ἰουδαίων καὶ αἰρετικῶν.

Leges Iustiniani imperatoris, sive collectio expositorum in codice et digestis et novellis constitutionibus de episcopis et clericis et monachis et rebus sacris, atque etiam de Iudaeis et haereticis.

Ἐκ τοῦ πρώτου βιβλ. τοῦ κώδικος.

Ex libro I codicis c. I.

TIT. 1. *De summa Trinitate et fide catholica, et ut nemo de ea publice contendere audeat.*

Ἑρμηνεία α'. Ὁ μὴ δοξάζων. Iustell. p. 1232.

β'. Οἱ αἰρετικοί.—v. 2 καὶ κατὰ vat. 2060.—v. 6 ἐντὸς πόλεων vat. pal. 376.

γ'. Τα κατὰ τῶν χριστιανῶν.—v. 21 ἐν ἐφίσῳ iid.—P. 1233 in novella v. 2. αὐτοῦ μανίας id. et pal.—v. 6 ἡ ψυχῆς vatic.—v. 23 τινὰς διδασκαλίας pal.—v. 31 ἡ νῦν lb.—v. 39 post διδάσκειν sunt mutila signa subscriptionis αιχιυκmar. vat. δικιυκmar. pal. Similia deinceps omnino omittimus.

δ'. Ὁ θηρόσια.

ε'. Ἐκθεσις τῆς ὀρθοδόξου πίστεως p. 1234.—v. 2 Νεστορίου καὶ Εὐτυχ. pal.

ς'. Ὁμοίως ἔκθεσις vat. pal.

ζ'. Ὁμοία τῆς πρὸ αὐτῆς α. τ. α. γ. δ. συνόδους lb.—Epistola Iohannis pp. ad Iustinianum tantum me-

moratur, quae extat in cod. I. c.—v. 17 τὸ ῥητὸν pal.

De orthodoxa fide novella. Τῆς ὀρθῆς καὶ ἀμωμήτου πίστεως.—P. 1135 v. 3 ἔμεινε γὰρ Τριάς ἡ Τριάς. vat. pal.—v. 14 Θεοῦ Πατρὸς Θεοῦ Λόγον iid.—v. 23 πάντα ὁμοούσιον τῷ Πατρὶ iid.—v. 31 τὰ αὐτῶν iid.—v. 33 τὴν προαγορεύουσιν τὴν κατὰ iid.—v. 35 γνώμης ἐναντίας iid.—v. 39 σωφρονισμῷ *Dat.* ὁμοίως ἔχει vat.—Novella τὸν Σωτῆρα. In fine subscriptio ut odd. litteris latinis, et uterque cod. in marg. ὄνομα τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τὸ δατόν.

Ἄπῃ novella ad Epiphaniū: Γινώσκων βουλούμενοι p. 1238.—vatic. et pal. in marg. ὅτι ἡ διατ. τὸν ἀρχιεπίσκοπον [πατριάρχην pal.] ΚΠ. οἰκουμένικόν εἰδεν καλούμενον.—v. 20 τῶν νεστοριανῶν om. iid.—v. 28 γεγραψαμεν pal.—v. 30 μὴ om. id.—v. 33 καὶ ὀρθῇ id.—v. 35 κατηγορήθησαν vatic.—ἡμῶν συλλαβῶν pal.

—P. 1239 v. 2. ἀγίου, ἐνδόξου vat.—v. 9 ἀπαθῆ θεότητι vat. παραιτούμενοι δὲ pal.—v. 25 ἡ ἀλλὰ ττοντες pal.—P. 1240 v. 12 αὐτοῦ τὰ θ. pal.—v. 24 ἐν χαλκῶνι vat. pal.—v. 39 Θεόν om. vat.—P. 1241 v. 7 τὰ αὐτοῦ vat. pal.—v. 14 αὐτοῦ δόγματα. vat.—v. 16 συναιτίσαντες αὐτῇ pal. id. om. δι.—v. 32 ὑπ' αὐτῶν id.—v. 35 ποτε id. om.—v. 38, 39 δόγματα ἀγίων συνόδων codd. caeteris om.—v. 40 πρόθελον id.—v. 42 μάτην ὑμᾶς ταραξάτω ἐλπιδί vat.—P. 1242 v. 1 ἁγίαν μνήμην id.

Καὶ ὅσα παρὰ τίτλ. βιβλ. α'. In margine ponuntur glossae vocum latinarum graeco.—v. 24 περὶ τῆς πίστεως vat.—v. 38 βιβλ. α' τίτλ. β' διάτ. β' vat.—v. 39 πάντες om. id. πάντα δ. καὶ πᾶν τὸ id.

P. 1243 ΤΙΤΥΛ. II. *De sacrosanctis ecclesiis et rebus et privilegiis earum.*

Ἑρμηνεία α'. ἔστι.

β'. Οὐ δεῖ θάπτειν.

γ'. Οὐδὲ πωλεῖν ἢ ἀγοράζειν vat.

δ'. Μὴ παραιτέω τῶν cum eodem compendio ac in Iustelli margine. Τὸν Α vat.

ε'. Αἱ κτήσεις. In fine διηγετικῶς πορτατευομένου vat. δεπορευομένου pal.

ς'. Τὰς ἀναφυομένας.

ζ'. [ed. η] Τὰς ἰδίας vat.

η'. [ed. ζ] Εἰς κατασκευὴν id.

θ'. Οἱ δεκανοὶ ἤγουν.

ι'. Πλοῖον ὑπὲρ μ' μοδίους vat.

ια'. Πάντες.

ιβ'. Τὰ προνόμια.

ιγ'. Ἐν ἑρμηνείᾳ... ταῖς ἄλλαις ἱεραῖς vat. in fine καθ' ὁμάδας id.

ιδ'. Τὰ τῆς ἐκκλησίας ΚΠ.—v. 35 ὡς εἰ μὴ vat.—v. 37 συγχωρησασθαι id.—v. 42 ἀπόλλαι οὐσουφροῦκτον δὲ τις uterque, caeteris om.

ιε'. Ἐάν τις θωρήσεται. P. 1243.

ισ'. Τὰ γενόμενα.

ιζ'. Τὰ προνόμια.—v. 38 μέλλοι vat.—v. 40 ἐπικειμένου τῷ πρᾶγμα caet. om. id.—P. 1246 v. 8 καὶ τῶν ἐκδημούντων vat. pal.—v. 31 οὐπερ εἴληφε vat.—v. 40 ἄρχει τῶν ἀναγκαιῶν id.

ιη'. Ἡ διάταξις ἀφορίζει.

ισ'. Αἱ γινόμενα.—v. 6. ὅφραν. ἡ βρεφοτροφεῖον ἢ πτωχεῖον vat.

κ'. Οὐτε κατὰ θεῖον.

κα'. Ὁ μὴ δὲ ἀνάρρουσιν.—v. 21 διὰ condition. ἥτις in factum vat.

κβ'. Τὰ εἰς εὐαγεῖς.—v. 24 τῶν lucratibon (in marg. τῶν ἐν κέρδει) id.

κγ'. Ἐάν τι θωρηθῇ κληρονομία ἢ ληγάτον ἢ φιδεικόμισσον id.

κδ'. Ἡ ΚΠ. ἐκκλησία.—v. 37 εὐπρεκτος vat. P. 1248 v. 11 post κουφίζειν vat. om. omnia usque ad ἐν τῷ καιρῷ.

κε'. Οἱ χαρτουλάριοι.—v. 24 ἐπιτηδεῖος vatic.—v. 39 τοῦ ἀντιόχου... καλοποδίου id.—v. 44 ἀγγραφον τοῦ πατρ. τ. λ. ὑπογ. τὸ ἀνέγνω id.—v. 46 λογιζόμενος id.

κς'. Ἐάν τις γράψῃ—v. 12 γέγραπται, inde tantum incipit mutilus pal. Καὶ ὅσα παρὰ τίτλ. βιβλ. α'. —v. 37 παρίστασιν vat.—v. 41 προνόμια in marg.

vat. palat. et ita constanter in utroque codice latina in textu, graeca vero glossa in marg.—v. 42 προστιμᾶται iid.—v. 43 βιβλ. α'. τίτλ. γ' διάτ. η'. ib.—P. 1250 v. 7 si qua privilegia τὰ ταῖς vat. pal.—v. 10 pal. in marg. φηφίζόμεθα.—v. 11 οἰκοδόμημα —v. 13 τίτλ. γ' διάτ. λα'. vat.—v. 19 ἡ πραγμάτων vat. pal.—v. 22 κανόνων om. iid.—v. 25 ἐν τεβίβως ἢ ἐν διαθήκῃ iid.—v. 31 in marg. οὐδεὶς iid.—v. 37 ἐπιτέτραπται vat.—v. 40 iterum in marg. id. ὅστις δῆποτε, et sic suppletur plerumque in codice utroque, ubi glossae in edit. desiderantur.—P. 1251 v. 28 ἐν τῇ κυριακῇ πάντες οἱ δικασταὶ pal.—v. 29 om. τὴν κυριακὴν id.—v. 34 ἐγκλήματος vat.—v. 44 τῶν τν. id.—P. 1252 v. 7 αὐτοῖς ποσότητος. vat. pal. ἀρχαῖς pal.—v. 9 τῷ πάλαι vat.—v. 10 τίτλ. ις' vat. pal.—v. 25 τὸ δημόσιον vat.—v. 20 διάτ. ις' pal.—v. 25 τίτλ. η' id.—v. 28 Ἐκπεδήτου vat. τῶν ἀγγραφῶν ἢ τῶν παραγγραφῶν ἐξουσιαστίνα id.—v. 30 ἀνάγνωθι δὲ καὶ id.—v. 38 ἐν γὰρ τῇ ξ' γενικῶς id.—v. 44 ἐπείκειναι pal.—v. 45 ψηφίζομένου om. vat.—P. 1253 v. 7 τελούντα pal.—ὑπ' αὐτὴν vat.

ΤΙΤΥΛ. III. *De Episcopis et clericis et orphanotrophis et brephotrophis et xenodochiis et ptochotrophis et ascetis et monachis et privilegiis eorum, et castrensi peculio, et redimendis captivis, et de nuptiis clericorum vestitis seu permissis.*

Ἑρμηνεία α'. Οἱ κληρικοὶ καὶ τὰ ἀνδράποδα.—In fine ἡ μιμάτοις vat.

β'. Οἱ κληρικοὶ ῥυπαραῖς.—v. 25 παραγγραφείας vat.

γ'. Οἱ κληρικοὶ τὰ δημόσια.

δ'. Ἐάν οἱ ταξῶνται οἱ καθολικιστικοὶ καταλιμπανόντες ὑπουργίαν vat.—v. 34 ἡ ὑπουργίας vat. pal.—v. 35 εἰσι δόκιμοι ζωῆς vat.—v. 39 τοῖς συνταξιώταις vat. pal.

ε'. Ἐάν τις ἀρπάσῃ.—P. 1254 v. 2 κεφαλικῶς τιμωρεῖται vat. pal.

ς'. Πρεσβύτεροι.

ζ'. Ἐπίσκοπος οὐ μαρτυρεῖ.

η'. Οἱ πρεσβύτεροι.—v. 8 τῶν litigatorum (in marg. δικαζομένων) vat. pal.

θ'. Ἡ μὴ ὑπερβᾶσα.

ι'. Ἐάν τινες ἐκκλησίᾳ ἀπελθῶσι [ἐπελθῶσι pal.] ἐπισκόπῳ ἢ κληρικοῖς vat. pal.—v. 19 δημοσίαν γραμμάτων. iid.

ια'. Ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῶν χωρίων iid.

ιβ'. Ὁ πολιτευόμενος.

ιγ'. Ὁ κατὰ βίαν ἀπροσποίησιν sic vat.

ιδ'. Ὁ κατὰ δοκιμασίαν... ὁμιλίου pal.—In fine αὐτοῖς ἀγανακτ. vat. pal.

ιε'. Ἐάν ἀπηγορευμένα.

ισ'. Ἐάν ἀπόγραφος.—v. 45 ὑποκατάστου vat.

ιζ'. Οὐκ ἔχουσιν. P. 1255 v. 1 καπιτατίονος συγχωρεῖται ταῖς vat.—v. 5 παραβαλάνειον vat.—v. 7 δίκην ἰδίαν vat. pal.—v. 8 κοινότητος.

ιη'. Παραβαλάνειον γίνονται vat. παραβαλάνειον pal.—v. 13 ἡ βουλευταὶ id.—v. 14 λελυμένον vatic.

ιβ'. Οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ κληρικοί.

κ'. Ἐάν πρεσβύτερος ἢ διάκονος ἢ διακόνισσα ἢ ὑποδιάκονισσα ἢ ὑποδιάκονος vat.

κα'. Οἱ ἐπίσκοποι.

*

κβ'. 'Ο κατὰ συκοφαντίαν.— In fine τοῦ ἰδίου δεσπότου vatic.

κγ'. 'Η διάταξις ἐκβάλλει Εὐτυχέα.

κδ'. 'Ερῶνται τὸ τοῖς πτώχοις vat. pal.— v. 46 τῶν incertion (in marg. τῶν ἀδελφῶν ἡγουν βεβαίων vat. τῶν ἀβεβαίων pal.)

κε'. Οἱ κληρικοὶ ΚΠ.— P. 1256 v. 2 τῶν πατριαρχῶν παρὰ τοῖς ἐπαρχοῖς vat.— v. 7 ἕως ὃς λίτρων vat. pal.— v. 13 προκουρσάτορος sic vatic.

κς'. Μηδεὶς εἰς δημόσιον.— v. 17 ἢ λείψανα. pal.

κζ'. 'Ο πληρώσας στρατίαν.

κη'. Τὸ καταλιμπανόμενον.— v. 28 τῶν incertion (sic iterum) . . mox τζατορ (testator) vat. pal.— v. 33 λαμβάνει iid.— v. 37 καὶ τ. υ. α. δοθέντων om. vatic.

κθ'. Μόνοι οἱ ἀποκρισιάριοι.— v. 45 om. δύνανται vat.— P. 1257 v. 1 τοὺς ἀπλουστέρους vat. pal.— νομίμως συμφρονίζοντας vat.

λ'. 'Ο ἐπὶ δύσει.

λα'. 'Ο ΚΠ. ὀρφανοτρόφοι.— v. 15 ὡς ἀφάρτα. vat.

λβ'. Οἱ ἐπίσκοποι.— v. 20 διαξιμοί vatic. pal.— v. 23 καὶ ἡ τιμὴ iid.— v. 25 ὑπ' ἰδίων pal.— v. 31 διαγεται vat.— v. 34 ἡττουσι id.— v. 36 εἰ δὲ καὶ ἐκβιβαστοῦ id.— v. 38 ἐν om. id.— P. 1258 v. 5 πρόσαςιν, reliqua omnia om. vat.

λγ'. Οἱ ὀρθόδοξοι ἐπίσκοποι.

λδ'. 'Η διάταξις βεβαίῳ.

λε'. 'Εκάστη πόλις.— v. 27 om. γὰρ ἡ Τομέων Σκυόπολις vat. Locus in pal. remansit vacuus, evanido fort. vetusto exemplari, ex quo uterque cod. descriptus est.— v. 28 τὸ λοιπὸν id.

λς'. Οἱ ἐναπόγραφοι id.— v. 34 τοῦ δεσπότου vat. pal.

λζ'. Οἱ δοῦλοι γνώμη.— v. 4. εἰ δὲ καταλιπ. iid.

λη'. Οἱ τὰ ἴδια.— P. 1259 v. 4 δεῖ τινας iid.

λθ'. Τὰ μοναστήρια.

μ'. Οὐκ ἄρχοντες ΚΠ.

μα'. Τὰ ψηφίσματα.— v. 27 οἰκούντων. vat. pal.— v. 28 ὀρθοδόξοις καὶ vat.

μβ'. Τὰ μετὰ τὴν ἐπισκοπὴν.— v. 43 κερδήσας vat. εἰ δὲ τελευτήσῃ vat. pal.— P. 1260 v. 10 τῆς πτωχείας iid.— καὶ αὐτὸς λαμβάνων vat.— v. 13 τὰ ὄρεθρινα pal.— v. 18 τοῦ ἐκάστου ἐκκλ. ἐκδ. ἑκάστος γινώσκων τί τοῦτων vat.

μγ'. 'Επίσκοπος.— v. 24 στελλέτω ὃ δὲ παραβαίνων ἀγανακτεῖται vat. pal.

μδ'. Μὴ συνδιαγέτωσαν.— v. 32 δίδοσθαι iid.

με'. 'Εάν πρεσβύτερος.— v. 37 ὑπόκειται palat.— v. 38 τῶν νόμων codd. duo.— v. 39 ὡς ex incestiῶν καὶ nefariῶν iid.— v. 40 οὔτε νόθοι εἰσὶ, καὶ κατὰ διαδοχὴν iid.— v. 43 ἀλλὰ τοιαῦτα iid.— v. 46 ἡ ληγάτω pal.

μς'. 'Εάν τις εὐσεβῇ.— P. 1261 v. 1 ἡ fideicomisso mortis causa (sic) δωρεὰ vat. pal.— v. 7 τῶν ἀρρώστων iid.— v. 9 εὐσεβείς τε vat. τι pal.— v. 15 καὶ ἐπαυξήσεων ἀπὸ τῆς τοῦ ἡδ.— v. 18 γεροντσκομείων iid.— v. 20 ἀγορασίας ἢ τὰς ἄλλας εὐσεβεῖς πράξεις iid.— v. 25 παρὰ τοῦ ἐκ. palat.— v. 32 ex lege iid.— v. 36 ἐὰν ἀνάλιον iid.— v. 43 μέρος ἔχουσα pal.— P. 1262 v. 2 διαλυσάμενος vat. pal.— v. 3 ἔχων εἰς ὑπόθεσιν iid.

μζ'. 'Ο ἡγούμενος κατ' ἐπιλογὴν vat.— v. 11 καὶ περι pal.— v. 12 οἱ δὲ πρῶτοι iid.

μη'. 'Εάν τις ἔχων.— v. 16 καὶ αὐτὸς οὐκέτι καὶ pal.— v. 17 αὐτὸν om. vat.

μθ'. 'Ερρωμένως τις.— v. 21 τὸ Domiciliū (in marg. οἰκημα) vat. pal.— v. 22 τῶν ante αἰχμαλωτῶν iid. om.— v. 24 Falcidiū (in marg. τῷ τέμνοντι λόγῳ) vat.— v. 29 αὐτῶν ἀγοράζει vat. pal.— v. 38 οἴκου ἀπιδῶν vat. ἀπειδῶν pal.

ν'. Οἱ ἐπίσκοποι καὶ οἱ πρ. καὶ οἱ διακ. quasi castrensium (?) vat. pal.— v. 44 διαθήκη τῇ ad inoffensio id. dinoffensio pal.

να'. Καὶ οἱ κληρικοὶ.— P. 1263 v. 1 ὑπὲρ ἑαυτοῦ pal.

νβ'. Οἱ ἐπίσκοποι.— v. 6, 7 curationis vat.

νγ'. 'Ο βουλευτής.— v. 16 καὶ τοῦ λειτουργεῖν vat. pal.— v. 22 στρατεύεται iid.— v. 23 μεθ' vat.— v. 31 ἐπὶ μοναχοῦ vat. pal.— στρατευσάμενον pal.— v. 41 βουλομένοις om. vatic.— v. 45 φυλάττεται τοῖς ὡς εἰκὸς οὖσιν iid.

νδ'. Τοῖς γονεῦσι καὶ τοῖς ἀδελφοῖς.— P. 1264 v. 16 λαμβάνει pal.— v. 18 βιασθεῖσαν vat. pal.— ἐξ αὐτῶν ἐκεῖ τρέφεσθαι vat. pal.— v. 22 αὐτὴ δὲ τὸ σουφράγιον, οἱ δὲ iid.— in marg. ἀποτροφὴ palat.

νε'. 'Εάν τις τῶν μνηστόρων.— v. 31 ἰπεί δὲ τῶν γαμησάντων iid.

νς'. Οὐκ ἔστι.— v. 32 inde LVI incipit in vat.

νζ'. 'Εάν χριστιανός.— v. 41, inde n. LVII in eod. orditur.— P. 1265 v. 4 προτίθησιν vat.— v. 6 ὅπερ id. et pal. διηγεῖται pal.— v. 8 δοθέντα vat.— v. 9 τὸν βάλλοντα vat.— v. 10 κληρονόμους pal.— Καὶ ὅσα παρά τιτλα. βιβλ. α'.— v. 14 ἐκβαλλέσθω vat.— v. 28 καταβάλλονται id.— v. 42 ἐπαγγέλλεται id.— P. 1266 v. 1 decernimus id.— v. 9 αὐτοῖς.— v. 11 πόλεις τε κλιμάτων vat. transponit post χειροτονίας ita et pal.— v. 20 ὅτι ἐπὶ iid.— v. 23 ὥστε τοῖς ἄλλοις pal.— v. 33 μέχρι om. vat.— v. 37 προαυτοτελοῦς sic vat.— v. 46 ἀπαρξίτω ἡ κατάρχεται vat. pal.— P. 1267 v. 4 ἀναφίρετο vat.— v. 18 ὀφείσιν ἐκείνοι id. om. caeteris.— v. 33 παρὰ τῶν στρατιωτικῶν iid.— v. 34, 35, 36 om. vat.— v. 34 διατ. β' pal.— P. 1268 v. 1 τίς om. vat.— v. 11 ἔχουσι εἰσηγείσθησαν vat. pal.— v. 26 οὔτινες ὀρθοδόξου vat.— v. 34 ἀντὶ διαστολῆς vat. una voce pal.— v. 40 om. pateant vat.— P. 1269 v. 12 καὶ directam id.— P. 1270 v. 18 μηδὲ ἀφανιζομένας οἱ ἐκδικιοι id.— v. 30 παραδοθέντος id.— v. 31 ἡ ἀρχὴ ad abstinentiam (in marg. εἰς τὸ ἀπέχεσθαι) οἱ κληρικοὶ [hic Fabrottus quaeritur litteras latinas legi non posse et desiderari novellam in codice; Initium tamen posuit τοὺς συνειδότας]— v. 41 ἰδιωτικὰς om. vat.— v. 46 σημειῶσαι ὅτι βαθυμουμένου τούτου πράγματος id.— P. 1271 v. 30 εἰς μοναστήρια vat.— v. 31 ἡ πάλιν ἀποδιδόσθωσαν id.— P. 1272 v. 7 παρὰ συντελεστοῦ. 'Ανάγνωθι vat. qui om. v. 8 ad 12.— v. 9 ὃ μνηύσει τινα pal.— v. 13 ἀνάγνωθι καὶ τὴν μετὰ et post spatium circiter 5 verborum, pergit ε' διατ. ut edd.— v. 26 εὐρίσκεις vat.— v. 34 ποῖα τιμωρία id.— v. 45 εἰς μοναστήριον vat. palat.— P. 1273 v. 7 ἐν δὲ τῇ π' pal.

TITUL. IV. De episcopali audientia et diversis capitulis, quae pertinent ad iurisdictionem, curamque et reverentiam pontificalem.

- Ἑρμηνεία α'. Εἰ καὶ τῷ θεῷ.
β'. Ἐάν πρὸ τελείας.— v. 19 ἐκ τούτου pal.
γ'. Ἐν ταῖς ἡμέραις.— v. 23 *stupron ἢ incestū*, πλημμελοῦντας vat. pal. καὶ ἀρεπ. pal.— v. 26 καὶ τυράννου om. pal.
δ'. Οἱ μῆμοι.— v. 30 δημόσια ποιοῦμενοι Hd.
ε'. Οἱ ἀρχιεγέρτες.
ς'. Ἐξεστὶ τοῖς κληρικοῖς.— v. 41 μόνον ἀφαιροῦσιν pal.
ζ'. Ἐπὶ μόνων χρηματικῶν.— P. 1274.
η'. Ἡ τῶν ἐπισκόπων.— v. 9 ταξιώτων ἀρχόντων vat. pal.
θ'. Τούς φυλαττομένους.— v. 13 κομμενταρισίων pal.
ι'. Οἱ μαθηματικοί.— v. 21 καὶ προσιόντες vat. ἢ τῷ τῆς ἰδίας vat. pal.
ια'. Προνοοῖσαν οἱ χριστιανοί.
ιβ'. Ἐάν προαγωγός.— v. 32 τῆς ἐντεῦθεν ἀθλωσύνης vat. pal.
ιγ'. Βουλόμενος ὁ ἐνάγων.
ιδ'. Μῆτε τοῖς.— v. 39 ἐλευθεροῦται πάντως ἀζημῶς om. vatic.
ιε'. Ἐάν τις μὴ ὦν ὀρθόδοξος.
ισ'. Ἐάν τῷ νόμῳ.— P. 1275.
ιζ'. Ἐπιλογῇ.— v. 17 ἐπιχωρίῳ vat. pal.
ιη'. Οἱ ὑφιστάτες ἐν τῇ φυλακῇ προσκατεροῦντες στρατιῶται. vat. pal.
ιθ'. Οἱ ἐκδικοί.
κ'. Οὐδεὶς στρατεύεται.— v. 42 στρατυσάμενος pal.
κα'. Ἐάν διαμαρτυρεῖται.— P. 1276 v. 6 τὸ αὐτὸ καὶ περὶ ἀναγκυρίας vat. pal.
κβ'. Μηδεὶς ἐμβαλλέσθω.— v. 10 ἐκβαλλομένους vat.— ἐπιβλέψαν. vat. pal.
κγ'. Ἰδιωτικαὶ φυλακαί.
κδ'. Οὐδεὶς δύναται.
κε'. Προνοοῦσιν.
κς'. Ὅ τὰ πολιτικά.— v. 41 ἐποπτεύσαντα vat. Inde numeri in codd. deficere incipiunt, ut in editis.— P. 1277 v. 5 τῇ βασιλείᾳ vat. pal.— v. 7 παντελῶς αὐτὰ διοικεῖσθωσαν οἱ ἐπίσκοποι καὶ οἱ ἀρχόντες, *σιωπῶν δὲ sic in utroque cod. sine intervallo lacuna editorum impletur.*— v. 10 Ἐμφανίζων ἐπαρχίᾳ vat. omisso tum ὁ, tum ἐν.— v. 21 ἐπὶ καθάρεσι.— v. 23 post ἄλλων ἢ locus vacuus remansit pro una voce quae latinis respondeat: « aliorumve talium vel imaginum causa.»— v. 25 οὐ δεῖ τὸν vat.— v. 33 ὑπομνησθέντες ἐξουσία vat.— v. 44 om. μὴ id. post ἐγγύη.— P. 1278 v. 2 συγχωρήσειεν vat. pal.— v. 4 παραφυλάττειν Hd.— v. 7 ἐπὶ ἀφανείᾳ vat. ἐμφανείᾳ pal.
κζ'. Εἰ μὲν ὁ πατήρ.— v. 16 ἡ ἀνηλικυῦ vatic. *mox* καὶ om. vat. palat.— v. 29 καὶ τοῦ ἐπιτρόπου vat. omissis voculis τοῦ νέου.
κη'. Οἱ παῖδες.— v. 33 ἐνταῦθα pal. add. in marg. ἐν ΚΠλει φησι.
κθ'. Μηδεὶς ἐκ πρώτης.— v. 42 ὑπόπτως ἔχει om. vat. ὑπατος ἔχει palat.— P. 1279 v. 10 σποροτύλιν vat.— Sub finem huius num. XXIX in margine

utriusque cod. notatur: σημ. ὅτι ἡ πολιτικὴ ἀμφισβήτησις οὐκ ἔχει ἀνάγκην ἐπὶ κληρικοῦ, ἀλλ' ἐπὶ ἀρχόντος addit pal. περὶ κηδεμονίας καθολοῦ τοῦ καὶ πῶς γίνεται, quae ad num. seq. pertinent.

λ'. Πᾶσα κηδεμονία.— v. 32 τῶν ἄλλων om. vat.

λα'. Ἐάν ὁ κατέχων.— v. 42 ἀπεισιν ἡ ἀρχὴ ἢ ἱππῶν pal. vat.— v. 45 μὴ δύναμαι pal.

λβ'. Ἀναβαλλομένου τοῦ δεσπότη.— v. 6 ἐκμαρτύρεσθαι.— v. 21 μετὰ τὴν διαμαρτυρίαν vat.

λγ'. Ὁ δούλην.

λδ'. ἐπίσκοπος ἢ κληρικός.— v. 40 τῆς λειτουργίας vat.— v. 43 ἄξιός pal.— P. 1281 v. 8 τὰ τοιαῦτα.

Καὶ ὅσα παρότιτλα. βιβλ. α' tit. β'.— v. 40 βιβλ. α'. τῶν διατ. κα' vat.— v. 41 ὁ λιτρ.— P. 1282 v. 14 βιβλ. α' tit. γ'. vat.— v. 21 βιβλ. γ'. tit. β' id.— v. 25 om. τοῦτο vat.— v. 29 βιβλ. δ'. τίτ. γ' διατ. ια'.— v. 35 post τῷ κρεδίτωρι caetera omnia neghgit cod. uterque, tantum in marg. ponitur τῷ δανειστῇ.

Iam in palatino, qui a v. 22 p. 1282 defecerat, incideratque in aliud argumentum cum hisce verbis: τίτλος τολμήσας ἀνευ προσφόρου δικαστοῦ, aliquo notariorum errore aut foliorum tumultu, retro ferimur ad p. 1269 v. 31, et post 8 versus, transitus fit ad p. 1270 v. 3, caeteraque describuntur quae sequuntur ad v. 37, ubi eadem recitantur (fol. 185 et 188) quae occurrunt in edit. p. 1283 v. 7, ac denuo resumitur utriusque codicis cum edito consensus, praeter sequentes varietates.

P. 1283 v. 9 διερευνάτω pal. διερευνέτωσαν vat.— v. 10 ἰδιωτικῶς om. pal.— v. 11 ἐμβληθῇ id.— v. 12 θεοφιλεστάτων ἐπισκ. ἀφελίσθω id.— v. 13 σημειωτέον id.— v. 17 ἀλλὰ καὶ τὸν περὶ τὴν οὐσίαν αὐτὴν ὑπ. κίνδ. vat. οὐ τὴν περὶ μόνην οὐσίαν, ἀλλὰ τὸν σωτηρίαν ὑποστήσονται κίνδυνον pal.— v. 19 διατ. ιβ' pal.— v. 29 τὴν ἐκδ' vat.— v. 29 δεῖ om. pal.— v. 31 καὶ ἐπισκόπων vat.— v. 46 προσέρχεσθαι Ibid.— P. 1284 v. 3 εἰ om. pal.

TIT. V. De haereticis, Manichaeis et Samaritis.

Ἑρμηνεία α'. Τὰ προφάσει P. 1284.

β'. Οἱ αἰρετικοί.

γ'. Ἡ ὀρθόδοξος ἐκκλησία.— v. 32 ἐπιχωρίῳ vat.

δ'. Πούβλικόν ἐστι.

ε'. Οἱ ἀρειανοί.— P. 1285 v. 8 Εὐνομιανοί, Τετραδίται ἤγουν τέσσαρες καὶ δεκατίται, Βαλεντιανοί, Παπαόνισται vat. Παπιόνισται pal.— v. 12 ab Audianis ad Paulianos omnia om. pal.— v. 15 vat. om. ἀποτακτῆται, ἱρημίται.

ς'. Οἱ Νεστοριανοί id.— v. 33 προνόμιον vat.

ζ'. Οἱ ἐν βουλαῖς ἢ στατιαῖς.

η'. Οἱ τὰ Εὐτυχούς.— P. 1286 v. 5 αὐτοῦς pal.— v. 10 συνήλθεν id.— v. 20 ἡ χωρίῳ id.— v. 25 διηνεκῶς δεπορτατεύεται vat. pal.

θ'. Οἱ αἰρετικοὶ κατὰ τὸ νενομ. θάπτονται ambo codd.

ι'. Οὔτε ὀρθόδοξος.— v. 39 ἐπιφισκούται pal.

ια'. Ὅπουδῆποτε οἱ Μανιχαῖοι.

ιβ'. Οἱ μὲν Μανιχαῖοι.— P. 1287 v. 1 ἡ διαλογεῖν vatic.— ἡ ἐκδικοὶ ἢ πατέρες πόλεων γενέσθαι palat.

v. 8 εἰς τούτων γινίσθαι πρὸς ἀπράκτων vat. pal.—
v. 12 πᾶσι τοῖς vat.—v. 14 οἱ Γόττοι γίνονται id.

ιγ'. Οἱ ὀρθόδοξοι.

ιδ'. Οἱ αἰρετικοί.—v. 44 προσώπων om. vat.

ιε'. Οἱ Μανιχαῖοι.—P. 1288.

ις'. Ὁ ἀπὸ Μανιχαίων.—v. 9 παραδιδούς vatic.—
v. 12 τοιούτους ἀναζητήτωσαν id.—v. 19 μὴ φανερῶν αὐτὰ ἐπὶ τὸ καυθῆναι pal.

ιζ'. Αἱ τῶν Σαμαρειτῶν.

ιη'. Τὰ περὶ τῶν Σαμαρ.—v. 31 κρατεῖν pal.—
τοῖς κοδρουργοῖς vat.—v. 43 τῶν αὐτοῦ id.—v. 40 καὶ φανῇ pal.—v. 44 αἰρετικῶ id.—P. 1289 v. 5 εἴη καὶ vat.—v. 11 εἰ δὲ πάντες ad κληρονομοῦσιν om. duo codd.—v. 12 μὴ ἐπιξιόντων vat.—v. 14 καὶ ἐπισκόπων id.

ιδ'. Ἐάν ἕτερος vatic.

κ'. Οἱ αἰρετικοί.—v. 28 ἡ βαπτίσματα pal.—v. 31 ἐντὸς τῶν ἱερῶν id.

κα'. Ἰουδαίοις ἡ αἰρετικοῖς.—P. 1290 in utroque cod. deest num. XXII.

Καὶ ὅσα παράτιτλα.—v. 12 cunctis (in margine πᾶσι) vat.—v. 14 τίτ. διὰτ. β' id. v. 18 τῶν νικᾶων.—
v. 27 omnis (in marg. πᾶς) pal.—v. 29 De nobis (in marg. ὑφ' ἡμῶν) vat.—P. 1291 v. 7 Si legimus (in marg. εἰάν ἀνάγνωμεν) pal.—v. 17 Eos (in marg. τούτους) id.—v. 28 δικολόγους τελείτω vat. pal.—
v. 30 δήμευσιν καὶ perpetuam (in marg. διηνεκῇ) pal.—
v. 42 μετὰ τὴν ὃ διὰτ. iid. P. 1292.

TITUL. VI. *Ne sanctum Baptisma iteretur*, (caet. om. vat.) *hoc est ne rebaptizatio fiat*.

Ἐρμ. α'. Ἐπίσκοπος δεύτερον.

β'. Ὁ ἀναβαπτίζων.

γ'. Οὐκ ἔφεται.

TITUL. VII. *De Apostatis*.

Ἐρμ. α'. Ὁ ἀπὸ χριστιανῶν.

β'. Ὁ λέγων τὸν τελευταῖον.

γ'. Ὁ ἐξ ὀρθόδοξου.

δ'. Ὁ χριστιανὸς ἀποστάς.

ε'. Ὁ δοῦλον. P. 1293.

ς'. Ὁ ὀρθόδοξος κληρικός.

Καὶ ὅσα παράτιτλα.

TITUL. VIII. *Nemini licere signum Salvatoris Christi humi (sigillum vat.) vel in lapide (vel in sili-lice vat.) vel in marmore aut sculperre aut (vel pal.) scribere*.

Ἐρμ. α'. Βαρυτάτα τιμωρεῖται.

TITUL. IX. *De Iudaeis et Coelicolis*. P. 1294.

Ἐρμ. α'. Τὸ τῇ ὁμάδι.

β'. Ἐν ταῖς ἱερατεῖς.

γ'. Οἱ Ἰουδαῖοι.

δ'. Ἐν ταῖς συναγωγαῖς.

ε'. Οἱ Ἰουδαῖοι.

ς'. Χριστιανὸς λαμβάνων.

ζ'. Οἱ Ἰουδαῖοι τὸν νόμον.

η'. Οἱ Ἰουδαῖοι κατὰ τοὺς ν'.

θ'. Οἱ Ἰουδαῖοι ἀγορανομοῦσι.

ι'. Οἱ βουλευταὶ Ἰουδαῖοι.

ια'. Οἱ Ἰουδαῖοι μὴ ἐν σχήματι.

ιβ'. Οἱ τὸν οὐρανὸν θρησκεύοντες.

ιγ'. Οἱ Ἰουδαῖοι ἐν τῷ σαββ.

ιδ'. Οὐ δαὶ τοὺς Ἰουδαίους.

ιε'. Τίς μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν. P. 1295.

ις'. Οἱ Ἰουδαῖοι χριστιανῶν.

ιζ'. Οἱ τῶν Ἰουδαίων.

ιη'. Οὔτε ἀπὸ βασιλικῆς.

Καὶ ὅσα παράτιτλα.—v. 29 οὔτε συνηγοροῖς vat. P. 1296 v. 6 συμπεριλαμβανέσθαι vat. add. σημειῶσαι ὡς καὶ πανύ ζητούμενον.

TITUL. X. *Ne christianum mancipium haereticus vel iudaeus vel paganus habeat vel possideat vel circumcidat*.

Ἐρμ. α'. Ἰουδαῖος.—v. 27 ἡ ἔθνους vat.—v. 29 περιτεμῇ vat. pal.

β'. Ἑλλήν.

Καὶ ὅσα παράτιτλα.—P. 1297 v. 5 μεταλθεῖν δευ-
μευθεῖς ἀποτ. pal.

TITUL. XI. *De paganis, sacrificiis et templis*. Graeca in edd. desunt: περὶ ἑλλήνων καὶ θυσιῶν καὶ ἱερῶν vat. pal.

Ἐρμ. α'. Τὰ ἱερὰ κλεισθῶν.

β'. Μηδεὶς διὰ σπλαγχνόσκοπίας.

γ'. Αἱ θυσίαι.

δ'. Ἄνευ θυσιῶν.

ε'. Οἱ ἐν Καρθαγίνῃ.

ς'. Ἐάν οἱ χριστιανοί.

ζ'. Μηδεὶς δι' εὐχῆν.—v. 41 εἰδωλικὸν om. pal.

η'. Ἐάν οἱ ἑλληνες. P. 1298.

θ'. Ἐάν τι δωρηθῇ.

ι'. Οἱ μετὰ τὸ ἅγιον βάπτισμα.—v. 20 προσώδων codd.—v. 31 γραφὰς κατὰ τοὺς κανόνας διδάσκοντα. Εἰ δὲ καὶ vat.—v. 58 μετέχοντα vat.—v. 43 ὡς οἱ Μανιχαῖοι id.

TITUL. XII. *De his qui ad Ecclesias confugunt et clamoribus ibi utuntur*. Περὶ τῶν ἐν ἐκκλησίᾳ pal. P. 1299.

Ἐρμ. α'. Ἰουδαῖος διὰ τὸ φυγεῖν.

β'. Ὁ τοὺς προσφεύγοντας.

γ'. Οὐ δεῖ τοὺς προσφεύγοντας.

δ'. Ἐάν δοῦλος ἐνοπλος.

ε'. Οὐκ ἔξεστιν.

ς'. Ὁ τοὺς προσφεύγοντας.—v. 38 φυλαττομένοις. pal.

ζ'. Ὁ ἔχων ἀγωγὴν.—P. 1300 v. 29 τοὺς ἀρχοντας vat.

η'. Ὁ τοῦ βασιλέως.

Καὶ ὅσα παράτιτλα.—P. 1301 v. 2 βιβλ. α'. τίτ. γ'. διὰτ. κβ' vat. pal.—v. 5. τίτ. μα' διὰτ. α' vat.—v. 7. διαποιεῖν id.—v. 13 περικελευσαμένη id.—v. 15 δημοσιεύουσιν, ἐπεὶ γάρ vat. pal.

TITUL. XIII. *De his qui in ecclesiis manumittuntur*.

Ἐρμ. α'. Καλῶς τις.—v. 26 ὑποδημίσουσιν vat. pal.

β'. Ὁ ἐν ἐκκλησίᾳ.

Καὶ ὅσα παράτιτλα.—P. 1302—v. 4 βιβλ. ζ' vat. διὰτ. ιη' palat.

LIBER II.

Συναγωγὴ τῶν σποραδῶν ἐν τοῖς διγίστοις καὶ ἰε-
στιτούτοις κειμένων περὶ ἱερῶν τόπων τε καὶ πραγμάτων
καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς γινομένων τε καὶ πλημμελουμένων,
καὶ περὶ ἱερῶν, ἔτι δὲ καὶ Ἰουδαίων καὶ θυσιῶν καὶ

τῶν ἀπαγόντων τινὰς πρὸς (vat. πρὸς om.) ἀπηγορευμὴν θεοσεκίαν, καὶ περὶ ἀποτροφῆς παιδῶν, γερόντων καὶ ἀσθενῶν.

Collectio sparsim expositorum in digestis et institutis [praecedentia om. codd.] de rebus deque locis sacris, et de eis quae in eis facta sunt, et quae in eis committuntur, et de sacerdotibus et sacrificiis et Iudaets, et de his qui aliquos ad prohibitam religionem adducunt, et de puerorum, senum ac infirmorum alimentis.

I. *De rebus et locis sacris et de his quae in eis facta sunt et quae in eis committuntur.*

P. 1302 v. 27 ἀπ' οὐδενὸς vat.—v. 34 βασιλείας om. id.—v. 38 παρασκευάζτω id.—P. 1303 v. 6 *Pauli sacrum* τὸ pal.—v. 9 περιμποδίζεται vatic. pal.—v. 11 διγ. ζ'. Οὐλυμπιατοῦ vat.—v. 19 τυχὸν εἰ δτειλὰς vat. ἢ δτ. pal.—v. 21 τίτ. ιζ' διγ. α'. pal. vat.—v. 25 καταστ. διὰ τοῦ post liminit (in marg. τῆς ὑποστροφῆς vat. τῆς ὑπογραφῆς pal.)—v. 27 βιβ. ιβ' τίτ. β' διγ. ε' pal.—v. 41 τοῦ μεσίτη in marg. tantum id.—P. 1304 v. 12 πεπράσκεσθαι vat.—v. 36. λθ' *Ulpian.* ὁ σάκρα vat. pal.—v. 39 σθ'. Πατιανοῦ ἰδ' θέματα vat.—P. 1305 v. 3 τίτ. β'.—v. 3 et 8 Σκεύολα διάτα. sic vat. pal.—v. 11 αὐτοῖς ἀπυαῖα cibaria καὶ vestiaria lid.—v. 18 πληρωθῆναι.—v. 23 βιβλ. λε' τίτ. α' vat.—v. 29 βλάβαντος τὸ ὕδωρ.—v. 32, 33 om. vat.—v. 42 τὰ σακρά in usum non capiuntur (in marg. εἰς χρῆσιν οὐ λαμβάνονται) vatic. pal.—P. 1306 v. 1, ὁ Παῦλος διγ. β'.—v. 3 καὶ ὁ νεώκορος pal. vat.—v. 5 διγ. ιε' abot. ἰάν pal.—v. 6 περὶ τῆς κληρονομίας vat. palat.—v. 7 πρὸς *publicam quaestionem* vat. pal.—v. 8 τὸ δὲ μετὰ βουλῆς, ἀλλ' ἰν pal.—v. 12 ποιεῖν ἢ ἐμβάλλειν vat. pal. v. 18 ἐπιτίτραπται ib.—*Ulpian.* pal. constanter v. 11, 17, 28, 31 et in sequentib. pag.—v. 36 εἰ γὰρ καὶ pal.—P. 1307. v. 5 οἱ δὲ τῶν πρ. ὄντες ἀλλότριοι vat. pal.—v. 9 διγ. λζ' vat.—v. 17 καὶ ὁμοῖος vat.—v. 19 τίτ. ιδ' ib.—v. 25 ἀμαρτήματος *extra ordinem* τιμωρεῖται ib.—v. 31 διγ. ξ' vat.—v. 39 διπορτατεύεται pal. δινηκῶς om. vat.—P. 1308 v. 4 τὸ *depeculatus* pal. *de restitutis* (?) vat. et in margine τῷ περὶ ἐρηνώσεως uterque.—v. 5 τὴν αὐτὴν φυλακὴν vatic.—v. 11-13 om. id.—v. 12 καὶ κατὰ κληρονόμων pal.—v. 17 οὐ γίνεται pal.—v. 21 πατ. ἢ τῶν δεσποτῶν palat.—v. 37 ἐστὶ δὲ σάκρα ib.—P. 1309 v. 10 τίτ. ζ' vat.—v. 14 *prohibitorion interdictio* palat.

II. *De sacerdotibus.*

P. 1309 v. 28 *Pauli.* Ὁ ἱερεὺς.—v. 39 κέλευσιν ὁ βασιλεὺς ἢ ἱερεὺς ἐκβαλὼν vat. pal.—v. 41 ἢ κατατιθέντα vat.—v. 43 τίτ. η' διγ. ε' pal.—P. 1310 v. 2 ἱερεὺς pal.—v. 3 *Papianu.* δ. θ' καὶ κζ' ib.—v. 4 κτήματα χρησάμενος vat. pal.—v. 17 βιβλ. μγ' ib.—v. 24 βιβλ. λ' ib.—v. 26 ὡς ὁ γενομ. ib.—v. 29 ἡ οὐσία pal.

III. *De Iudaets.*

v. 33 ἐπιτροπεύουσι vat. pal.

IV. *De sacrificiis et astrologis, et divinatoribus et veneficiis et avertentibus aliquos ad religionem prohibitam.*—Εἰς ἀπηγορευμὴν θεοσεκίαν vat. pal.

P. 1311 v. 14 ὡς ὅτε τις ἀλείψει vat.—v. 15 ἢ συμβουλῇ vat. pal.—v. 17 διγ. τεταρτ. (?) vat.—διγ. δ' *Ulpian.* palat. aperte.—v. 18 τῶν κληρονόμ. pal.—v. 24 δεχάμενα μῖζιν ib.

V. *De homicidiis.*

Περὶ φονῶν in marg. tantum pal.—v. 42 τίτ. ιθ' διγ. λ' *Mod.* ὁ ποιῶν pal.

VI. *De puerorum, senum et infirmorum alimentis.*

P. 1312 p. 17 περὶ ἀπογραφῆς vat. pal.—v. 27 ζωῇ μου ἦγον. lid.

LIBER TERTIUS.

Καὶ ἐκ τῶν μετὰ τὸν κώδικα νεαρῶν διατάξεων. *Ex editis post codicem novellis constitutionibus.*

TITUL. I. *De Episcopis et clericis et monachis et monasteriis.*

P. 1316 v. 15 ὑποβληθῇ vat. pal.—v. 21 τοῦ ἀρμοδίου πατριάρχου vat.—v. 41 εἰς ὑπήκοον παντὸς vat. palat.—P. 1317 v. 19 τοῦ συνοικησαντος pal.—v. 20 ἢ εἰς ἕτερον ib.—v. 41 παρὰ νόμον vatic. pal.—v. 44 καταθέσουσι ποιήν ib.—P. 1318 v. 8 ἵνα εἰ χρεῖα ib.—v. 25 εἰς ἐπισκοπὴν ib.—v. 27 ἐλευθερούσθω ib.—P. 1319 v. 7 ἀναδίδωσι om. vat.—v. 9 ἀποδώσει ib.—v. 15 καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἱερ. τὰ τεταγμένα ib.—v. 27 ἐλ. μὲν ε' τοῦ χρυσοῦ ib.—v. 34 ἀμφ' αὐτὸν v. v. ὁ ἐλάττενος ambo codd.—v. 35 λιτρῶν om. pal.—v. 37 καὶ οἱ περὶ id.—P. 1320 v. 4 μὴ καλεῖσθω pal.—v. 12 v. τοιούτων αἰτιῶν vatic. palat.—v. 20 τῆς οὐκείας ib.—v. 21 ταύτης κυρουμένης ib.—v. 30 δημοσίῳ vat.—P. 1321 v. 12 καταλιμπανέτω vat. pal.—v. 25 ἢ θεωρεῖται αὐτὸν palat.—P. 1322 v. 1 ὁ μὴ ἐπιβάς vat. pal.—v. 6 εἰ τις τοῦ χειροτονεῖ vat.—v. 32 συνθεῖων παρεχέτω pal. vat.—v. 39 ἢ μεσίτης γένος vat. quae incipiunt v. 43 id. om. usque ad v. 7 pag. seq.—P. 1323 v. 12 λοιπαῖς id. om.—v. 13 εὐχαῖς καὶ id. om.—v. 24 ψευδομάρτυρες id.—v. 28 ἀντίπει vat. pal.—v. 29 ἢ κυρούτω lid.—v. 32 ἐκλήτῳ vat.—v. 39 τιμωρίας pal.—P. 1324 v. 8 κινδυνεύει id.—v. 26 λέγοι id.—v. 37 μὴ γέγονε pal. vat.—v. 39 ἐκεῖ καὶ τὸ πέρας id.—v. 42 ἀνταναγίσθω pal.—P. 1325 v. 37 ἀποτρέφεισθαι id.—v. 44 μηδεὶς δὲ λακῶν vat. a folio eiusd. 205 fit in fol. 206 transitus ad ed. p. 1343 v. 41; immensa, ut solet, lacuna ex interturbatis foliis oritur, ac tandem impletur in fol. 214 et sqq.—P. 1326 v. 31 κτευσθῆναι ambo codd.—v. 36 ἢ ἀποκαταστάσεις om. pal.—v. 37 ἐπὶ γὰρ τούτων id.—P. 1327 v. 17 μοναχῶν vatic.—v. 21 ὑπονοθεύσῃ ἢ διαφθεῖρῃ id. et pal.—v. 32 παιδίων vat.—v. 38 ἢ ἐμπαιζέτω vat. pal.—P. 1328 v. 7 in marg. pal. ρμδ', quo numero novella edita inscribitur.—v. 28 ὁ ἀρχων δηλαδὴ om. pal. Vat. vero om. v. 30, 31 et 32.—P. 1329 v. 28 οὐκ ἀήγεις uterque, sed depravate.—v. 36 ἀποστρέφονται pal.—P. 1330 v. 7 βλέπων vat.—v. 8 ἐπιτρέψει id.—v. 11 αὐτοῦ om. pal.—v. 12 post ἐσται duo codd. addunt: οἱ δὲ ἀρχοντες εἰ γνόντες.—v. 17 Μνησ' ἐπάρχῳ ἐπισκόπῳ vat.—v. 30 in marg. ὁ β' ἐστίν ἐν τῷ ρητῷ ρκζ' καὶ κγ' τοῦ ἐξῆς τῶν ἐσσι ρκβ' ρκβ'. pal.—v. 33 in marg. eiusd. ρκβ'.—v. 37 ὡς om. vat.—v. 39 κατ' αὐτοῦ id.—v. 41 διηγορευμέναις pal. διηγορευ-

μῆναι vat.—P. 1331 v. 2 τοῦ παρόντος κεφαλ. vat. pal.—v. 6 ὑπ' αὐτῆς παραχθείη vat.—v. 13 in pal. marg. βιμινάκιον, ὄνομα τόπου.—v. 22 καὶ om. vat. pal.—v. 32 ἰδιωτικῶ vat. iid.—P. 1332 v. 3 εἰς τὸν τῶν iid. καὶ τὰ τούτων ἀριθμὸν vatic.—v. 16 χορ. ἐκείνοις διαρ. vat. pal.—v. 17 ὑπατεῖω vat.—v. 30 ὑπαισιόντων iid.—P. 1333 v. 24 εἰ δὲ καὶ pal.—v. 30 μηδὲν αὐτὸν διελιγχθῆ iid.—P. 1334 v. 7 τῇ δὲ γαμίτῃ pal.—v. 8 τὰ ἀπὸ τοῦ κάσου iid.—v. 12 στρατεύεται iid.—v. 39 παραβάλλειν iid.—P. 1335 v. 11 παραφυλάξαι vat. pal.—v. 23 in marg. ἰδ' palat.—v. 27 προσκυροῦσθαι vat.—v. 31 ὀκτωβρίαις.—v. 36 in marg. vat. pal. εἰγ'.—v. 39 ὑπὸ τοῦ κλήρου vat.—P. 1336 v. 7 om. vat. ἡ παλλ. ἰσχ. ἡ ἔχ.—v. 37 ποιεῖσθαι vat.—v. 41 πολ. νόμους palat.—P. 1337 v. 4 ὀκτώβριον vat. pal.—v. 21 βασιλικὴν om. vat.—v. 26 in pal. marg. σήμ. ἡ παρούσα διατ. ἐν τῷ ῥητῷ εἰγ'.—v. 45 ἀδιαδόχων iid.—P. 1338 v. 4 in pal. marg. ἡ διατάξεις ἔστιν ἐν τῷ ῥητῷ νγ'.—v. 9 in eiusd. margine σήμ. ἐναντίωσιν, ἐν τῷ ῥητῷ ἡ.—v. 30 ἀπηγορευμένον pal.—v. 36 ἡ γονεῖς palat.—P. 1339 v. 2 ἀπαλλάττειν vat.—v. 3 ῥητῷ εἰγ'.—
TITUL. II. De rebus et titulis ecclesiasticis.—v. 12 διατ. ἰα' vat.—P. 1340 v. 3 δύνανται pal.—v. 6 ἐμφυτεύεσθαι iid.—v. 17-29 om. vat.—P. 1341 v. 6-16 om. pal.—v. 16 καὶ ἀξίας vat.—v. 20 τῆς λείοντος pal.—P. 1342 v. 7 τῆς τῶν πάντων pal.—v. 10 μὴ ἰδικῶς vat. pal.—v. 37 ἐκδικεῖσθαι pal.—P. 1343 v. 3 ἐρίπια constanter iid.—v. 13 οἰκοδομὴν ad οἶκον om. iid.—P. 1344 v. 18 καὶ ἀπὸ vat.—v. 20 πράξεως vat. pal.—v. 27 δημ. πραγμάτων vat.—P. 1345 v. 1 τοῖς δὲ δανεισαμένοις vat.—v. 5 προχειρίσαντα iid.—v. 11 ἐν αὐτοῖς iid.—v. 14 ἡ ἀνταλλατέσθαι vat. palat.—v. 15 ποιεῖσθαι, εἰ δὲ πρὸς vat.—v. 17 ἀν iid. Om. deinde v. 32-38.—v. 42 δύνανται pal.—P. 1346 v. 1 ἅμα διδόσθωσαν vatic.—v. 8 οἱ ἄλλοι vat. pal.—v. 43 καὶ ἐν Ἐφέσῳ pal.—P. 1347 v. 9 inclusa ambo om.—v. 10 πραιβόλιως vat.—v. 11 μισίας pal.—v. 17 τάτε οἰκεία iid.—v. 21 ἀναστελεῖς iid.—v. 23 μόνη ἡ τῶν iid.—P. 1348 v. 7 παραδούναι vat. pal.—v. 11 εἰ ἀνεπιτηδεύουσιν pal.—v. 19 ταῦτα πράξαι vat. ὁ κελευσθεῖς pal.—v. 29

παντοίοις iid.—v. 35 πρόδωσαι iid.—v. 37 τρέπω vat.—P. 1349 v. 4 μίχρη τοῦ βαθμοῦ vat. pal.—v. 1 διαδέχονται iid.—v. 12 om. καὶ iid.—v. 19 ἐκβάλλοντος pal.—v. 27 ἐκδικεῖτω vat.—v. 33 ἐκδικεῖται id. qui ponit v. 30-33 post 39.—v. 44 ἀγωγὰς vat.—v. 40-45 om. pal.—P. 1350 v. 1 ὑπ' αὐτὸν pal.—v. 6 τὸ δ' in marg. vat.—v. 10 *Et legum* pal. in margine καὶ τῶν νόμων ἀρχαιογονίαν.—v. 12 τῆς ἐπιγραφῆς iid.—v. 40 παρ' αὐτῶν vat.—P. 1351 v. 2 ἐπιγραφῇ vat.—v. 27 εἰς ν'. iid.—v. 28 στερονομίῳ sic vat.—v. 41 διατ. ἰγ' pal.—v. 42 αὐτῆς vat.—P. 1352 v. 11 ἀμοιρεῖ vat. pal.—v. 17 ἐπιτερεπούσης iid.—v. 23 ὑπελθεῖν vat.—v. 32 μὴ iid. om.—v. 36 νόμον om. vat. pal. in marg. palat. σήμαινε ἐναντιώτητα διατάξεως.—v. 43 διατ. ἰ' μεταγενεστέραν pal. in marg. ἔστιν ἐν τῷ ῥητῷ ἰη'.—P. 1353 v. 7 οὔσαν om. vatic. lb. pal. in marg. ἔστιν ἐν τῷ ῥητῷ εἰγ'.—P. 1354 v. 11 τὸ ἰα' vat.—v. 12 ἐν τῷ ῥητῷ εἰγ'.—v. 29 προβολῆς vatic.—v. 30 εἰσδιοικεῖτω iid.—v. 31 τῶν τύπων iid.—P. 1355 v. 3 προσκυροῦνται vatic. pal.—v. 12-14 et 18-20 om. vat.—ad v. 9 pal. in marg. κεῖται ἐν τῷ ῥητῷ εἰγ'.—ad v. 10 κεῖται ἐν τ. ρ. εἰ.—ad v. 17 αὐτὴ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ ῥητῷ.—ad v. 21 ἔστιν ἐν τ. ρ. ρν'.—v. 22 εἴτε γονεῖς iid.—v. 26 τὸ om. iid.—ad v. 33 iid. in marg. ἔστιν ἐν τῷ ῥητῷ εἰγ'.—ad v. 38 ἐν τῷ ῥητῷ εἰγ'.—ad v. 42 κεῖται ἐν τ. ρ. νβ'.

TITUL. III. De Haereticis et Iudaeis et Samaritis.—P. 1356 ad v. 6 ambo codd. in margine ρζ. mox inclusa om. pal.—P. 1357 v. 31 ἐλευθερίας iid.—P. 1358 v. 4 ἐξαιρεῖ δὲ pal.—v. 25 τοιοῦτους pal.—v. 26 εἰσδέχεσθαι vat. pal.—P. 1359 v. 6 ἰταλῆς palat.—v. 7 συμμεταβαλλομένης vat. palat.—v. 21 ἀριοβίδα vat.—P. 1360 v. 2 pal. in marg. ἔστιν ἐν τῷ ῥητῷ μα'.—v. 4 in vat. ἔστιν ἐν τ. ρ. μία.—v. 9 ib. ἐν τῷ ῥητῷ νζ'.—v. 10 σύνταξις vat.—v. 12 pal. in marg. ἐν τ. ρ. ρκζ'.—v. 18 ἐκλαβόντος vat.—v. 27 ἐκδούς iid.—v. 30 ἐκδικούσης iid.—v. 32 pal. in marg. ἔστιν λζ'.—v. 38 ἔστιν ιζ'.—v. 45 τοὺς παῖδας pal.—P. 1361 ad v. 2 iid. in marg. ἔστιν ρκγ'.—v. 10 διατ. β' vat.—ad v. 15 pal. in marg. ἔστιν ριζ'.—v. 17 *agnatica καὶ cognatica* pal.

VI.

NOMOCANON L TITULORUM

ΠΡΟΛΟΓΟΣ Α' ΤΙΤΛΟΥ.

Εἰς δόξαν τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ etc.
 [ut supra in LXXXVII. capp.]

TITUL. I. Περὶ τῆς ὁρισθείσης. [supra p. 378] ζῆται τῆς ἐν Νικαίᾳ καν. ζ. ζ'. τῆς ἐν ΚΠ. καν. β'. γ'. τῆς ἐν Ἐφέσῳ καν. η'.—Ita solent coislin. 209 et laurent. 2, 3 [Pl. X, 8, 10], quos ab initio sequimur.—τὰ συνάγοντα νόμιμα. Ἐπιστολὴ. Αὐτοκρατορ. Καίσαρ, [Nov. 6, 131, 123; inter LXXXVII capp. 1, 22, 23, 57]

Auctaria. Περὶ τῆς ἡμετέρας πίστεως καὶ τοῦ Θεοῦ βαπτίσματος καὶ τῆς τῶν κανόνων αὐθεντίας καὶ τῆς ὁρισθείσης κ. τ. ε. vat. 640. Idem addit canon. app. 48, 49 (al 49, 50), ἐκ τῶν νομίμων πάντας τοὺς δῆμους de primatu romano [Χριστιανός ἔστιν ὁ πιστεύων], dein conc. CP. can. 1, 3, 5, ephes. 7, 8; chalcedon. 1, 28, trullan. prosphonic. et can. 36,

Can. app. 27, sardic. 14, 15, chalced. 9.

Nóμιμα ex nov. 123 et cod. lib. 6 [cf. capp. 34, 40, 54, 56 ex LXXXVII].

Auctaria in vat. 640 can. II nicaen. 4, CP. AB. 9, carthagin. 28, 29, 30, 62, 107, 120, 133.—Ex legibus in vat. 640 1^ο *περὶ τάξεων κριτηρίων* capp. 6. 2^ο *περὶ μαρτύρων* capp. 9.—in vatic. 840: τῆς νζ' νεαρᾶς· εἰ τις δὲ ὁσιώτατος ἐπίσκ.

TITUL. XVI. *Περὶ ἐπισκόπων κατηγορουμένων*. ut supra p. 1.

Can. app. 74, 75, CP. 6, antiochen. 14, 15, sardic. 3, 4, 5, 17, chalced. 21.

Nóμιμα ex nov. 6, 31, 32, 137, 123, cod. lib. 9, 1, 4, cum amplo scholio (v. p. 424): Δεῖ εἰδέναι, ad leges simoniacas attemperandas [cf. capp. 31, 32].

Auctaria in vat. 640 can. trullan. 3, 4, 21, CP. AB. 16, carthagin. 8, 12, 19, 78, 79, 87, 88, 100, 124, 129, 130, 131, Theophil. 8, Cyrill. 1, 2, Nectarii sent. Nicetae heracleens. respons.—in laurent. 2 can. carthagin. 8, 11, 12, 14, 15, 19, 20, 30, 128, 129, 130.—Ex legibus in vat. 840 1^ο *ἐκ τῆς ι' νεαρ.* κατηγορηθέντος τοῦ μέλλοντος, 2^ο *μόνος ὁ ἐπίτιμος*..., 3^ο *ἐνὰ μάρτυρα*..

TITUL. XVII. *Περὶ τοῦ μὴ δεῖν*, ut supra p. 1.

Can. app. 28, antioch. 4, 12.

Nóμιμα ex nov. 125 [cf. capp. 37].

Auctaria in vat. 640 carthagin. 65, Theophil. 3, Nicolai resp. (idem ac Niceph. 64).

TITUL. XVIII. *Περὶ τοῦ ἐξείναι*, ut supra. In fine addit coislin.: καὶ ὅτι δεῖ τοὺς ἐξοδεύοντας κοινωνεῖν.

Canon. app. 10, 11, 12, 13, 16, 32, nicaen. 13, antiochen. 2, 6, sardic. 13.

Nóμιμα ex nov. 58.

Auctaria in vat. 640 nicaen. 6, antioch. 4, carthag. 9, CP. AB. 1, Timoth. 9.

TITUL. XIX. *Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον*, ut supra p. 1.—In fine vat. 640: μήτε παρὰ κανόνα πράττειν.

Can. sardic. 15, chalcedon. 10, 20.

Nóμιμα ex nov. 3 [cf. cap. 20].

Auctaria in vat. 640 can. trullan. 17, 18, II nicaen. 15, carthagin. 54, 80.

TITUL. XX. *Περὶ τοῦ μὴ δεῖν*, ut supra p. 381. Vat. 640 in fine addit: καὶ περὶ ἀφορισθέντων.

Can. app. 15, 33, nicaen. 16, sardic. 16, 17, antiochen. 3, laodice. 41, 42, chalcedon. 11, 13, 23.

Nóμιμα ex nov. 123, 83 [cf. capp. 56, 74].

Auctaria in vat. 640 antioch. 7, 8, II nicaen. 10. In laurent. 2 can. CP. 2, carthagin. 23, 71, trullan. 17, 18, 20, II nicaen. 10, CP. AB. 16.

TITUL. XXI. *Περὶ χωρεπισκόπων*, ut supra. In fine vat. 640: καὶ καθιερώσεως ναῶν καὶ ὡς οὐ δεῖ ἐπίσκοπον εἰς πρεσβυτέρου βαθμὸν κατὰγειν.

Can. ancyr. 13, neocaesar. 13, antiochen. 7, 8, 10.

Nóμιμα desiderantur.

Auctaria in vat. 640 chalcedon. 29, neocaesar. 14, carthagin. 83, Niceph. 5, 36, 37.—In laurent. 2 Basil. ad chorepisc.

TITUL. XXII. *Περὶ τοῦ δεῖν*, ut supra p. 1.—In fine vat. 640: ἀλλὰ δὲ καὶ τὰ ἴδια τέκνα πρὸς εὐσεβειαν συνωθεῖν, καὶ περὶ σχισμάτων.

Can. app. 31, 39, 55, antiochen. 5, laodice. 56, chalcedon. 8, 18.

Nóμιμα in edd. desunt.

Auctaria in vat. 640 can. trullan. 31, 34, 59, CP. AB. 12, 13, 14, laodic. 52, carthagin. 10, 11, 14, 23, 35, 38, 57, 105.—Ex legibus in vat. 840 1^ο τῆς οδ' διατ. Εἰ τις τῶν θείων μυστηρίων. 2^ο ἀπὸ τοῦ β'. κεφ. τῆς πέ' νεαρᾶς διατ. 'Εὰν ἐκκλησιαστικῷ ἀμαρτήματι, 3^ο ἀπὸ τῆς β'. διατάξ. τοῦ αὐτοῦ τίτλου καὶ βιβλίου Μηδεὶς ἐν τινὶ πόλει. In vat. 640 tantum quae 2^ο loco.

TITUL. XXIII. *Περὶ τοῦ μὴ δεῖν*, ut supra p. 1.

Can. app. 56, nicaen. 18, neocaes. 15, laodic. 20.

Nóμιμα praetermissa.

Auctaria in vat. 640 trullan. 7, 58.

TITUL. XXIV. *Περὶ χειροτονίας γυναικῶν*, ut p. 1.

Can. laodic. 11, 44, chalced. 15, Basil. 24, 44.

Nóμιμα ex nov. 6 et 123 [capp. 5, 85, 86].

TITUL. XXV. *Περὶ τρόπου χειροτονίας*, ut supra p. 1. in vat. 640: περὶ χρόνου χειροτ. καὶ περὶ τῶν χειροτονεῖσθαι μὴ ὀφειλόντων (ita coislin.) κ. τ. ι.

Canon. app. 17, 18, 19, 62, 69, 79, nicaen. 9, 10, neocaesar. 9, 10, 11, laodice. 5, chalced. 6.

Nóμιμα ex nov. 123 [cap. 42].

Auctaria in vat. 640 can. trullan. 15, II nicaen. 14, carthagin. 36, 89, Basil. 10, 12, Theophil. 2, 3, 4, 5, Nicol. CP. resp. I (idem ac Niceph. 47) Niceph. 15, 21.

TITUL. XXVI. *Περὶ τοῦ ψάλλεσθαι*, ut supra p. 1. In fine vat. 640 vocem addit: χριστιανούς.

Can. app. 26, laodice. 10, 15, 21, 22, 23, 25, 26, 31, 43, chalcedon. 14, Basil. 54.

Nóμιμα ex nov. 6, 22 [cf. cap. 47].

Auctaria in vat. 640 can. trullan. 72, carthagin. 21.—in laurent. 2 can. trullan. 6, 13, 27.

TITUL. XXVII. *Περὶ τοῦ μὴ δεῖν*, ut supra p. 1.

Can. app. 5, ancyran. 10, neocaesar. 1, Basil. 3, 32, 39, 51, 70 (om. Iustell. Basilli can.).

Nóμιμα ex nov. 6 [cf. cap. 72].

Auctaria in vat. 640 can. chalcedon. 6, 26, 30.

TITUL. XXVIII. *Περὶ τοῦ μὴ δεῖν*, p. 382. In vat. 640 additur: μήτε μίμοις προσέχειν καὶ τοῖς ὁμοίοις, μήτε ὑβρίζειν τοὺς ὑπερέχοντας καὶ ἀσχημονεῖν.

Canon. nicaen. 3, neocaesar. 7, laodice. 53, 54.

Nóμιμα ex nov. 123 cod. lib. I tit. 3 lib. 19 [cf. capp. 37, 71 ex LXXXVII].

Auctaria in coislin. nicaen. 6.—In laurent. 2 trullan. 6, II nicaen. 18, Basil. 58. In vatic. 640 app. 55, 56, 84, trullan. 5, 24, 51, 65, 71, II nicaen. 17, carthagin. 61, Timoth. resp. 11, 12, Nicephori 8, 9.

TITUL. XXIX. *Περὶ τοῦ μὴ δεῖν*, ut supra p. 1. vat. 640 addit: μήτε μὴ τῶν ἀπηγορευμένων μεταλαμβάνειν.

Canon. app. 51, 53, 63, ancyran. 14, gangrens. 1, 2, 4, 9, 10, 14, Basil. 28, (in edd. gangrens. 1, 14, 9, 4, 10, Basil. om.)

Nóμιμα non extant.

Auctaria in vat. 640 trullan. 67, Basilli 86, Ni-

cephori 38.—In laurent. 2 trullan. 23, 30, 31, 51. Vatic. 840 huc refert leges tituli seq.

TITUL. XXX. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν, ut supra. Coislin. om. μῆτε ἱπαίρειν τῶν μειζόνων καλούμενον εἰς ἄριστον, idem vero addit sub finem: μῆτε χλυάζειν τοὺς ἀδελφοὺς ἀδυνατούς.

Canon. app. 42, 43, 54, 57, gangrens. 11, laodice. 24, 27, 53.

Νόμιμα ex nov. 123, 133 [cf. capp. 37, 71].

Auctaria in coislin. Basilii quaedam.—In laurent. 2 can. trullan. 50.—in vat. 640 can. trullan. 9, 50, carthagin. 40.

TITUL. XXXI. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν, ut supra p. 1. Canon. app. 69, gangrens. 19, laodice. 49, 50, 51, 52.

Νόμιμα vacant.

Auctaria in laurent. 2 can. trullan. 29, 55, 56, 89.—In vat. 640 trullan. 29, 52, Petri Alex. 13, Timoth. 8, 10, Nicephori 39, 40, 43, 44, 48, 49, 1, 2, 3, Nicol. resp. 2.

TITUL. XXXII. Περὶ τῶν ἀσκούντων, ut supra.

Canon. app. 66, gangrens. 12, 13, 15, 16, 18, 20, Basil. 35.

Νόμιμα ex nov. 123 [cf. capp. 82, 83].

Auctaria in coislin. trullan. 55.

TITUL. XXXIII. Περὶ τοῦ δεῖν, ut supra.

Can. app. 83, gangrens. 3, chalcedon. 4, 24.

Νόμιμα ex nov. 5, 123, [cf. capp. 8, 17, 50, 65, 77].

Auctaria in laurent. 2 can. trullan. 42, II nicaen. 13.—In vat. 640 trullan. 49, 85, II nicaen. 13, 17, CP. AB. 1, 4.—Ex legibus: Ὁ μέλλων εἰσιέναι ἐν μοναστηρίῳ.

TITUL. XXXIV. Περὶ τῶν μοναχῶν, ut supra p. 1. Aliter vatic. 640: Περὶ ἀποταγῆς καὶ καταστάσεως μοναχικῆς ἐρημιτῶν τε καὶ ἐγκλείστων καὶ περὶ μοναστηρίων ἀτεθούτων τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ σχήματος, καὶ ὅτι οὐκ ἀκίνδυνος ἡ ἀδιάφορος ἀναδοχή, καὶ τὸ συνεισθῆναι μοναστηρίαις τοὺς μοναχοὺς οὐκ ἀνύποπτον, καὶ περὶ ἀποστασίας τῆς ὁμολογίας.

Can. nicaen. 12, ancyran. 19, chalcedon. 16, Basil. 18, 19, 60.

Νόμιμα ex nov. 5, 123 [cf. capp. 10, 79, 80, 81, 84].

Auctaria in vat. 840 canon. gangrens. 18.—In vat. 640 can. trullan. 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, II nicaen. 22, CP. AB. 2, 3, 5, 6, carthagin. 44, 126, Basil. 6, 59, Nicephori 6, 31, 33, 51, Nicolai resp. 7.—in laurent. 2, Cyrill. ad lib. ep.

TITUL. XXXV. Περὶ κατηχουμένων καὶ περὶ βαπτίσματος καὶ περὶ πεσόντων (καὶ παραπεσόντων vat. 640) καὶ περὶ τῆς αἰτίας μεταλήψεως, καὶ τισὶ δεῖ μεταδίδοσθαι ταύτης ἀσφαλῆς.

Canon. nicaen. 14, neocaesariens. 5, Basilii. 60.

Νόμιμα ex cod. lib. V const. 15.

Auctaria in vat. 640 Niceph. quaedam ex cap. 8, Timoth. resp. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.

TITUL. XXXVI. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν, ut supra p. 383. Coislin. addit in fine: καὶ περὶ τοῦ τόμου τῶν δυτικῶν. In vat. 640 post προάγεσθαι pergit titulus:

καὶ περὶ νηπίων ἀμφιβόλων βαπτίσασθαι, καὶ εἰ δεῖ κατηχουμένην κυοφοροῦσαν βαπτισθαι (sic).

Canon. app. 47, 49, 50, 51, 80, nicaen. 2, neocaesar. 6, 12, laodice. 3, 45, 46, 47, 48, CP. 6.

Νόμιμα ex digestis lib. III et IV, et cod. I. I. c. 4. §. 6.

Auctaria in vat. 640 carthag. 45, 72, 100, 111, Niceph. 19.—Ex legibus in vat. 840 1° ὁ τὸν ὀρθόδοξον, 2° μηδεὶς αἰρετικὸς, 3° εἰάν τις θυσίαν ποιῶν, 4° πάντας οὕτω, ubi editis uberiora multa sunt.

TITUL. XXXVII. Περὶ τῶν ἀτάκτως, ut supra.

Vatic. 640 addit: μῆτε ἱατρεύεσθαι παρὰ Ἰουδαίων ἢ τούτοις συλλοῦεσθαι.

Canon. app. 45, 46, 71, 74, laodice. 6, 9, 29, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 39, CP. 4, Ephes. 1, 2, 4, 5.

Νόμιμα ex cod. I. 23, 6, 18, 39.

Auctaria in laurent. 2 can. carthag. 45, Timoth. resp. 4.—In coislin can. trullan. 11.—In vat. 640 can. app. 64, 70.—Ex legibus in vat. 840 1° ἐκδημήσαντος τῆς θείας λήξεως Ζήνωνος, 2° αἱ ἀπηγορευμένοι ..., 3° οἱ τὸν οὐρανὸν ὀρησκεύοντες ..., 4° ὥσπερ οἱ ἀρειανοί ..., 5° οἱ τὴν ἀγίαν πίστιν ..., 6° βεβαίως, ex anathemate adv. Anthimum.—in cod. vat. 640 ut 3°.

TITUL. XXXVIII. Περὶ τῶν ἐξ αἱρέσεως, ut supra p. 384, ordine paulum mutato.

Canon. app. 52, nicaen. 8, 9, sardicens. 19, 20, laodice. 2, 7, 8, CP. 1, Ephes. 3, Basil. 5.

Νόμιμα ex cod. lib. VIII.

Auctaria in vat. 640 sardic. 18, carthagin. 46, 63, 66, 67, 68, 91, 92, 99, 108, Nicephori 82.—ex legibus in vat. 840 1° ὅταν οἱ γονεῖς ..., 2° ὁ ἐλεύθερον ἢ δοῦλον ..., 3° ἔστι καὶ ἄλλως.

TITUL. XXXIX. Περὶ τῶν ἐπιστρεφόντων, ut supra, omisiss phylacteriis, addit vat. 840: εἰ δεῖ μετὰ τὸ βάπτισμα προβιβάζεσθαι εἰς ἱερωσύνην, καὶ τῶν φερόντων ἢ ποιούντων τὰ λεγόμενα φυλακτήρια.

Canon. app. 62, nicaen. 11, ancyran. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 24, laodice. 36, Basil. 45, 65, 72, 73, 83.

Νόμιμα ex cod. I. 11. t. 4, l. 5.

Auctaria in vat. 640 can. Gregorii Thaum. 1, Nyssen. 2.—Ex legibus in vat. 640 et 840 1° ἵνα δὲ μὴ πλανᾶται ..., 2° μηδεὶς θυσίαν ποιείτω.

TITUL. XL. Περὶ φόρων, ut supra p. 384.

Canon. app. 22, 23, 24, 65, nicaen. 1, ancyran. 22, 23, Basil. 33, 43, 52, 54, 55, 56, 57.

Νόμιμα ex cod. I. 1, t. 3, l. 5, 7.

Auctaria in laurent. 2, can. Nysseni 4, in vat. 640, trullan. 91, CP. AB. 8, Basilii 2, 8, 11, 13, 71, Timoth. resp. 14, Niceph. 11, 177. Ex legib. lib. 1° φόρου ἐγκλημα.—2° οἱ ἔκοντι κατὰ δόλον.—3° οἱ διδόντες πότον.—4° φέρεται καὶ ἑτέρα πάλιν ἀντιγραφὴ καθ' ἣν ὁ αὐτὸς θειότατος Ἀδριανός.—5° ὁ ἐντελλόμενος τινὶ φονεῦσαι.—6° ὁ τὸν νηπίον φονεύσας.

TITUL. XLI. Περὶ τῶν ἐκ μοιχείας, ut supra.

Canon. app. 48, ancyr. 20, neocaesar. 8, Basil. 31, 34, 35, 36, 39, 48, 58.

Νόμιμα ex nov. 22, 134.

*

Auctaria in laurent. 2 trullan. 87, 93.—in vat. 620 trullan. 87, 93, carthagin. 102, Basil. 77, Timoth. resp. 15, Nicetae heracl. resp.—Ex legibus περί βαθμῶν συγγενείας· ἡ συγγένεια.

TITUL. XLII. Περί τῶν ὀφειλόντων, ut supra. Addit vat. 640: καὶ περὶ τῶν ἐν ρεύσει καὶ τῶν ἐν ἀφίδρω καὶ πῶς δεῖ δεσμεῖν καὶ λύειν καὶ περὶ τῶν ἐξοδευόντων ἐν ἐπιτιμίοις.

Canon. app. 67, ancyran. 11, chalcedon. 27, Basil. 21, 22, 25, 26, 30, 37, 38, 40, 42, 46, 49, 59.

Νόμιμα ex cod. l. 22, 29, 1.

Auctaria in vat. 640 app. 61, nicaen. 13, trullan. 86, 92, 98, carthagin. 6, 7, 46, Dionysii Alex. 2, 3, 4, Nyssen. 1, 3, 5, Chrysost. ex comm. in epist. ad Ephes. Timoth. resp. 12, Theophil. 14, Nicephori can. 9, 10, 12, 15, 26, 28, 34.—Ex legibus in vat. 840: ὁ ἀρπάσας χῆραν.

TITUL. XLIII. Περί τῶν πλειστοῖς, ut supra. Addit vat. 640: μήτε μὴν ἀσέμνως καλλωπίζεσθαι ἐπὶ λύμῃ τινῶν, μήτε κομᾶν.

Canon. neocaesar. 3, 4, laodic. 1, 39, Basil. 41, 50, 53, 80.

Νόμιμα vacant.

Auctaria in vat. 840 ad Basilianos schollon: Σημειώσαι ὅτι οὐ τοῖς πᾶσι προσέταξεν ὁ πατὴρ διέρχεσθαι τοῖς βαθμοῖς, ἀλλ' ὥσπερ ἐρευνῶν πορνείας διαφόρας εὐρέσεις, οὕτω καὶ βαθμοῦ ὕφους.—In vatic. 640 trullan. 77, 96, 100, Basil. 4.

TITUL. XLIV. Περί τῶν δύο ἀδελφοῖς ἢ ἀδελφαῖς συναπτομένων καὶ τῶν ἀδελφαῖς ἰδίαις ἢ μητρουαῖς [καὶ συντέκνοις vatic. 640] συμφθειρομένων, καὶ τῶν ἐν ἄρρεσιν ἢ ἀλόγοις ἀσχημοσύνην κατεργαζομένων.

Canon. ancyran. 16, 17, neocaesar. 2, Basil. 23, 62, 63, 67, 68, 75, 76, 78, 79.

Νόμιμα ex Institut. tit. de nuptiis.

Auctaria in vat. 640 can. trullan. 53, Basil. 87, Theophil. 13, Sisinnii duplex ecthesis, Nicetae Heracleen. responsa tria. Ex legibus in vat. 840 et 640 1° ἀπὸ τῆς ιζ' διατ. τοῦ δ' τιτλ. βιβλ. ε' τοῦ κώδ. οὐδεὶς δύναται, 2° ὁ εἰς ἄρρενας, 3° ἀπὸ τῆς πθ' νεαρᾶς διατ. ἢ τοὺς ἀσελγαίνοντας καὶ βλασφημοῦντας.

TITUL. XLV. Περί κλεπτῶν καὶ τυμβωρύχων καὶ ἐπιόρκων καὶ κληρικῶν ἐξομνυομένων. Addunt coislin. et vat. 640: καὶ περὶ ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων ἢ διακόνων ἐπὶ πορνείᾳ ἢ κλοπῇ ἑαλωκότων, tum vatic. solus: καὶ τῶν ἐπὶ τῷ βλάψαι τινὰς ὀμνυόντων προχείρως καὶ τυπτόντων ἐπισκόπους.

Canon. app. 25, Basilli 17, 29, 61, 64, 66, 72.

Νόμιμα ex nov. 2. et instit. l. III. §. 7.

Auctaria in vat. 640 trullan. 94, S. Sophiae 3, Greg. Thaum. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, Nyssen. 7.—Ex legibus in vat. 840 et 640: ἀπὸ τῆς β' διατ. τοῦ η' τιτλ. τοῦ θ' κώδ. ὁ ὁμόσας κατὰ τοῦ βασιλέως μὴ παύεσθαι τῆς κατὰ τοῦ δόλου αὐτοῦ ὀργῆς.

TITUL. XLVI. Περί τοῦ μὴ δεῖν ἀφαιρεῖσθαι, ut supra p. 384, alio tantum ordine.

Canon. app. 3, 4, 72, 73, gangrens. 7, 8, laodice. 14.

Νόμιμα ex cod. lib. I et III, et nov. 123.

Auctaria in laurent. 2 trullan. 3, 28, 57, 78, 95, Theophil. hypomn. Cyrill. 2.—in vat. 840 trullan. 28, 68, CP. AB. 10, carthag. 15, 37, Nyssen. 8, Niceph. 84, Nicol. resp. 5.—Ex legibus in vat. 840: ἀπὸ τοῦ ζ' τιτλ. τῆς λθ' νεαρᾶς τὰ καρποφορηθέντα.

TITUL. XLVII. Περί τῶν ἐπὶ τρεῖς κυριακὰς, ut supra p. 385, vario tamen in variis codd. ordine; vat. 840 in fine addit: καὶ καπηλεία.

Canon. app. 8, 9, sardicens. 11, gangrens. 5, 6, 20, antiochen. 2, laodice. 8, 58.

Νόμιμα ex cod. lib. III.

Auctaria in laurent. 2 can. trullan. 31, 59, 74, 75, 76, 80, 81, 97.—in vat. 640 trullan. 74, 76, 80, 88, 99, carthag. 42, 60.

TITUL. XLVIII. Περί τῶν ἀπειθούντων, ut supra. Vatic. 640 addit: καὶ ὅτι οὐ δεῖ δαιμονῶν ὑποκρίνεσθαι καὶ μαντεύεσθαι καὶ διδάσκειν ἢ εἰσιέναι εἰς θυσιαστήριον λαϊκούς.

Canon. sardicens. 21, ephesin. 6, chalcedon. 1, Basil. 74, 84.

Νόμιμα ex lib. I. digestor.

Auctaria in vat. 640 can. trullan. 32, 57, 60, 61, 63, 64, 69, 70, 79, 81, 82, carthag. 109, 110, 113, 114, Basil. 27, 29, 85, 91, 92, Nicephori 4, 29, 30, 32, Nicol. de unica liturgia in die celebranda.

TITUL. XLIX. Περί τοῦ ποσάκις, ut supra p. l. Vat. 840 addit: καὶ περὶ βιβλίων αἱρετικῶν.

Canon. app. 37, nicaen. 5, laodice. 40, antiochen. 20, chalcedon. 19.

Νόμιμα ex nov. 123 et 137.

Auctaria in laurent. 2 can. carthagin. 1, 2, 18, 75, 77, 95, trullan. 8, II nicaen. 14.—in vat. 640: trullan. 8, II nicaen. 6, 9, carthag. 18, 76, 77, 127.

TITUL. L. Περί κανόνος εὐχῶν, ut supra, variato ordine. Vatic. 640 add. circa medium: καὶ τῆς περὶ τὰ θεῖα εὐλαβείας, et in fine: καὶ ὅτι οὐ δεῖ τυποῦν ἐν ἑδράφει σταυρόν.

Canon. app. 7, 60, 84, 85, nicaen. 20, antiochen. 1, laodice. 16, 17, 18, 19, 59.

Νόμιμα concordantia cum L titulo non reperta sunt.

Auctaria in laurent. 2 can. trullan. 16, 63, 75, 81, II nicaen. 14.—In vat. 640 can. trullan. 66, 73, 75, 89, laodice. 60, Dionys. Alex. 1, Basil. 15, 16, e Gerontico quidam locus, Nicephori can. 16, 17, 18, 42, Timoth. resp. 16, Nicol. resp. 1, Gregorii et Amphilochii metra canonica, breve synodicon.—Ex legibus solus addit laurentianus quoddam νόμιμον ex cod. lib. I nov. 17.